

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

b

Yaşar Seyman

YANGIN YERİYDİ YURDUM

Yaşar Seyman

YANGIN YERİYDİ YURDUM



b
Bilgi

bilgi yayınevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978 - 975 - 22 - 0487 - 4

2013 06 Y 0105 4867

Birinci Basım

Kasım 2013

BİLGİ YAYINEVİ

Merkez: Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenışehir 06420 / ANKARA

Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22 • Faks: (0-312) 431 77 58

Temsilcilik: İstiklâl Cd., Beyoğlu İş Mrk., No: 187,

Kat: 1/133, Beyoğlu 34433 / İSTANBUL

Tlf.: (0-212) 244 16 51 - 244 16 53 • Faks: (0-212) 244 16 49

BİLGİ KİTAP BEVİ

Sakarya Cd., No: 8/A, Kızılay 06420 / ANKARA

Tlf.: (0-312) 434 41 06 • Faks: (0-312) 433 19 36

BİLGİ DAĞITIM

Gölbahar Mh., Gölbağ Cd., No: 33, A-B Blok,

Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL

Tlf.: (0-212) 217 63 40 - 44 • (0-212) 522 52 01

Faks: (0-212) 217 63 45 • (0-212) 527 41 19

www.bilgiyayinevi.com.tr • info@bilgiyayinevi.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YAŞAR SEYMAN

Yangın Yeriydi Yurdum

BİLGİ YAYINEVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

kapak: murat sayın
fotoğraflar: yaşar seyman arşivinden
dicle fotoğrafları: mürsel acay

**Bu kitabın yayın hakkı,
yazarıyla yapılan sözleşme gereği
Bilgi Yayınevi Basım Dağıtım
Kitabevi ve Kırtasiye A.Ş.'ye aittir.
Kaynak gösterilmeden kitaptan
alıntı yapılamaz; yayınevinin yazılı
izni olmadan radyo ve televizyona
uyarlanamaz; oyun, film, elektronik kitap,
CD ya da manyetik bant haline getirilemez;
fotokopi ya da herhangi bir
yöntemle çoğaltılamaz.**

baskı: pelin ofset
(0-312) 395 25 80-81
sertifika no: 16157

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İÇİNDEKİLER

Sunu	11
Anadolu Kentleri	13
Ahh, Bizim Eller!	16
Soframızda Kentler	22
Adı Yaman, Kendi Yaman Olmayan	26
Nehirlere Yolculuktur Seni Sevmek	34
Mezopotamya'nın Güneş Kenti	39
Diyar Bakışlı	43
Dicle, O Dağların Ağıdıdır!	48
Diyarbakır'ın "Diken"i	63
Dicle Boylarında Yaşam	66
Dicle, Mehmed Uzun'un Yarasını Sar	69
"Söyle O Şehre, Değerini Bilsin!"	72
Gizemli Kent Mardin	75
"Peygamberler Şehri"	79
Behice Boran: Sosyalizmin Gülü	82
Gezme Ceylan Bu Dağlarda Havan Mermisi Var!	85
Töre Coğrafyası	88
Bir Sınır Kenti	91
Tutalım Vanlıların Elinden	94
Uludere-Gülyazı Ağıdı	98
Devlet Babanın Hakkâri'de Çocuğu Yok	101
O Saat!	104
Kalemi Kurşun Çocuklar	107
"Gelin! Gelin! Helva Var!"	110



Pertek'te Akşam Şafağı	119
Munzur'da Koluma Takılan	124
Munzur Festivali	127
Türkülerdeki Şehir İsimleri	130
Maraş	132
Su Gibisin	139
Köye Dönüş Projesi	141
Trenlerle Akan Yaşam	143
Fırat'ın Kalbi	147
Gülendam'ın Kızı Gül	153
Erdal Erzincan Esintisi	156
Nehrin Türküsü	159
Kadınlar ve Nehirler	163
Serhat Şehri	166
Sivas	170
Sivaslı Fadime Göktepe	173
Anadolu İçin Yola Çıkınca	177
“Çıraklığını Yapmadığın İşin, Ustalığına Soyunma”	179
Ürgüp'te Kadın Zirvesi	182
Kapadokya'da Buruk Bir Aşk	185
Anadolu'nun Kayıp Şarkıları	189
Çoruh'la Akan Kadın	192
“Derelerimi Sattırmam”	197
Hopa: Gönlümün Yaralı Dilimi	200
Artık Karadeniz'e Güneş Ordu'dan Doğuyor	202
Giresun'da Bir Direniş Çiçeği	208
Newroz Ateşleri Yanacak!	222
Meydanlar	225
Sevgili İzmir	228
İnadına Sevmek Güzel	233

Müzik Tutkusu	235
Çingeneler Sürüldü	238
Kongurcalı Sultan	241
Foça'da Bir Yaz Kampı	243
Anadolu Giysilerinin Kültür Elçisi	247
"Barış, Dostluk, Hoşgörü ve Kardeşlik Kenti"	250
Gülüşi Umut Kadın	253
Sevdalı Ağacın Şöleni	256
Erkek "Yaşar"lardan Bir Tek Seni Sevdim	260
Antalya Altın Portakaldır	263
Bir Eylem Şehri	271
O Yıl İşçilerin Giremediği Taksim'e Gençler Girdi	277
Gençlerin Özgürlük Şarkısı	280
Bu Uçak Düşmesin!	283
Metris'te Huma Kuşu	286
Anıları Yok Eden Kentler	288
Kentli miyiz?	291
Kent ve Kadın	294
Kentin ve Edebiyatın Aşkı	296
"Kirpiğinin Ucundan Öpüyorum"	299
"Su Akar, Çatlağını Bulur"	302
Kara Elmas Kenti	305
"Sanma ki Sen Geldiğin Gibi Gideceksin"	310
Bir Türkü Ustası ile Yola Çıkmak	313
Zonguldak'tan Şili'ye	318
Yangın Yeriidi Her Mevsim	321
Ankaram	324
Ankara ve Hüzün	331
Ankara'da Kafdağı Esintisi	334
Tekel İşçileri Ankara'da Dayak Yedi!	339

Sanatçı Evleri	341
Ertuğrul Özkök'ün Çin'in Korkusu	343
Politik Ankara	347
Aden Bebek, Bombalar Patlayan Dünyaya Hoş Geldin!	350
Şiirlerde Ankara	353
Sanatçı Şehri Ankara	359
Gelincik	362
Sevdiğim Ankara	366
Yazgını Sev	369
Son Söz	373

Yüreğimdeki sızı anneme...

SUNU

Yurdunda bile göçmen olmak...

Göçmen kuşak olunca; göçmen kuş misali değil, mevsimsiz göçüyor insan. Sandığına, bavuluna, çantasına, gönlüne, zihnine götürmek istediklerini koyup öyle gidiyor. Çantasında telli turnanın telli defterleri, kalemleri, fotoğraf makinesi, haritalar, valizlerinde tatlar, sesler, şarkılar, türküler, şiddetten kadın ölümleri, kent ve insan fotoğrafları, öyküleri, öyle göçüyor.

Göçmen kalem olunca; göçün sırtında oluyor...

Ülkemin bazı kentlerine, kasabalarına, beldelerine, köylere konup göçtüm. Kimine gelin, kimine eş, kimine anne, kimine dost, kimine toplumsal kimliklerimle; siyasi bir etkinlik için kimine konuşmacı, kimine sendikacı, kimine kadın hakları savunucusu, kimine dayanışmacı, kimine bir aktivist, kimine sevgili, kimine de gezgin olarak gittim.

Gönlümün götürdüğü kentler mi?

Amaçsız, kavgasız, sevdasız gezilir mi?

O konup göçüşlerde kentlerin, doğasına, tarihine, nehrine, gölüne, dağına, mağarasına, kuş cennetlerine, ormanlarına, adalarına, koylarına, denizlerine, yollarına kısa molalar verdim. Gün geldi içinden geçtiğim kadim, yorgun, ıslıtlı, tarihi, yeni kentçiklere el salladım. Bazen bir ağaç, bir nehir, bir vadi güzelliği ile aklım aldı. Göçmen kuşlar bile Ankara'nın "Mogan Gölü"nde mola verirler. Mola bile veremedim. O nedendir ki objektifimi daha çok güzel insan yüzlerine çevirdim.

Baktım, yoğunlaştım, biriktirdim, derinleştim, çoğaldım. Görmeye özen gösterdiğim güzel insan yüzlerinde molalar verdim. Yorgunluğumu tüketirken, hüznümü dağıtırken, coşkumu çoğaltırken; güzel insan yüzlerinde verdiğim molalarda öyküsü, şiiri, sözü, mücadelesi olan insanları sevdim...

Gönül galerimde onlar yer aldı...
Ne güzel bir zenginlikti, anlatamam...

Ah güzel memleketim...
Bir de yangın yeri olmasaydı...

ANADOLU KENTLERİ

*Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Anan dünkü çocuk sayılır,
Anadoluyum ben,
Tanıyor musun?*

Ahmed Arif

Anadolu'yu gezmek inanılmazdır; hiçbir ülkeye benzemez...
Anadolu'yu gezmek köklerini, özünü, kültürünü gezmektir.
Belki de bundandır doyulmazlığı, zevki, hüznü, coşkusu...
Anadolu'daki bazı kentler ana gibi sıcaktır, insanı kucaklar.
Bazı kentler baba mesafesindedir.

Kardeş olur, bazı kentler...

Bazı kent sevdiğini alır, kırılırsın, onun adını bile anmak istemezsin.

Bazı kent dost olur, seveda yaralarını sarar...

Kentlere gitmeyi, tanımayı, biriktirmeyi, yazarak iz bırakmayı severim.

Bazen bir kente ilk kez gittiğimde kolaycılığım, bencilliğim tutar, bana sere serpe açılısın isterim. O kapanmak istedikçe hınzırca bir öfkeyle üstündeki giz perdesini aralamak ve kaldırmak isterim. Yaşamım boyu bunu bir kez Ankara'da başardım.

Kimi şehirler duvaklı gelin gibidir.

Tüm güzellikleri örtünün altındadır.

Ona zaman verin ister...

Yoksa güzelliklerini sizden saklar...

Kimi bir aşk türküsüne adını vererek tanıtır kendini, o kente önyargılı bakan herkesi şaşırtır. Orta Anadolu’da bu kente örnek Yozgat’tır ve “**Yozgat Sürmelisi**” ile zihinlere, gönüllere kendini ansızın yazdırır.

Kimi kent sadece bir tat bırakır damaklarda.

Kimi kentler zengindir, yerli yersiz gösterir kendini, saklamaz.

Kimi kentlerde insan öyküleri kalır.

İlk kez gittiğim o kentte akşam saatlerinde yanımda bana ev sahipliği yapan gençle önce aç karnımızı doyurmaya çalıştık. Yemek yiyecek yer arıyoruz. Sonunda arabayı bir yere park ettik. Karanlık kentte açık bir lokantaya girdik. Hani Anadolu’da vardır ya “aile şu katta, şu tarafta”, özgür, çağdaş kadınları yaralayan bu ayrım gibi arkalarda kuytu bir masaya oturduk. Yarın sözlerimle fırtına gibi eseceğimi bildiğim kentte açık lokantaya giren lider kadından eser yoktu.

Hani karın doyurmak derler ya işte öyle bir şey...

Karın doydu mu?

Doydu...

Eşlik eden genç; bana dokunanlardan habersiz, kentteki yaşamı övüyor.

Oysa kentteki yaşam daha akşam saatlerinde duvarların içine hapsolmuş.

Caddeler insansız, sessiz, sokak lambaları sokak köpeklerine nöbet tutuyor.

Ben yaralanmışım...

Toplumsal liderliğim yazılı olmayan yasalarla çizilmiş.

O bunlardan habersiz konuşmayı sürdürüyor...

O eziklikle otele gidiyoruz.

Otelin kapısından girer girmez, gecenin karanlığında saklanan liderliğim ortaya çıkmaya başlıyor. Valizim özenle alınıyor. Anahtarım veriliyor. Bana ev sahipliği yapan gençle veda ediyor; odama gitmek üzere valizimi taşıyan gençle asansöre biniyor, üç numaraya dokunuyoruz.

Genç valizi bırakıyor. Otelin, o kentin en güzel oteli olduğunu söylüyor. “*Oda çok soğuk*” sözlerime yanıt olarak klimayı açıyor. Teşekkür edip uğurluyorum.

Televizyonu açar açmaz benim dünyam yine yeniden kuruyor.

Üçüncü katta perdeyi açıp çevreyi izlemek istiyorum. Karanlıkta uzaktaki birkaç ışık korkak korkak göz kırpmıyor. Yasak aşktaki erkeğin korkaklığı gibi... Telefonuma ansızın gelen mesaj bile karanlığı dağıtmıyor... Odaya yerleşinceye kadar geçen sürede odam ısınmıyor. İkinci battaniye arıyorum, bulamıyorum. Yola çıktığım Ankara’da yazdan kalan günlerin sıcaklığıyla ince giysilerle geldiğimi fark ediyorum.

İsyan etmeden uykuya dalıyorum...

Ertesi gün “**Tanrılar Dağı**” ile dünyayı selamlayan kentte uyanıyorum. Kahvaltıya, yeni tanışan insanların birbirini tanımak için özenli sorulu-yanıtlı konuşmaları damga vuruyor. Sınırlı tanıtım dudakları mühürlüyor sanki. Kahvaltı sonrası etkinliğin yapılacağı salona gitmek için hareket ediyoruz.

Tıklım tıklım salonda yüzlerce insana isyan türküsü gibi esip geçen değil, izleri kalan bir konuşma yapıyorum. Biliyorum, kentin duvağı kapalı kaldı, giz perdesini açamadım. Olun, pes etmedim. “**Dünya Barış Günü**”nde düşüncelerimle beni dinlemeye gelenlerin ezberlerini bozdum.

AHH, BİZİM ELLER!

*Biz bu kentlere sığdık da
Bu kentler bize sığmadı usta.*

Yılmaz Odabaşı

Türkiye'yi yazmak bir deli sevda, bir dinmez fırtına, sönmeyen bir yangın sanki. Kimi kalem kentleri kadınlarla, kimi kalem kentleri erkeklerle anlatır. Ülkemi gezdikçe, gördükçe bazen koca bir kent, bir nehir, bir ağaç, bir şair, bir kadın, bir erkek, bir çocuk, bir deniz, bir dağ çiçeği, bir günbatımı, bir yasak sevda öyküsü kalemimde ışıldar.

İnsanın ülkesini yazması ne heyecan verici, ne akıl savurucu, ne gönül coşturucu anlatamam; sadece yaşarım. Herkes kendi dağını, ovasını, gölünü, nehrini, denizini, töresini, yemeğini, düğününü anlatmaya başlıyor. Çünkü herkesin bir güzeli, herkesin bir türküsü, herkesin bir Anadolu'su var...

Biri "Peygamberler şehri Urfa"nın düğünlerini anlatırken; bir başka Urfalı, "*Urfa aşk kenti, aşka çağırıyor*" diye ısrarla tanımını sürdürüyor:

*"Urfa, dağlarında ceylanlarının gezdiği, ovalarında mirle-
rin kelama güç kattığı bu kent! Dewreş'i, Adule için aşka değil,
aşk uğruna ölmeye çağırıyor."*

Bu sevdalı gencin çağrısı aklımı almasın diye Viranşehirli dostun, üç gün üç gece süren efsanevi Urfa düğünlerini dinlemeye koyuluyorum:

O, Viranşehirli ailenin dokuz çocuğunun tek okumuş delikanlısı. O gülünce Urfa güler. Anadili Kürtçeden sonra öğrendiği Türkçe güler. Harran'daki ceylan gözlü kızların, hızmalı gelinlerin yüzü güler. O sıcacık gülünce Güneydoğulu çocuklar umuda güler...

O anlatınca Urfa düğünleri unutulmaz olur.

“Viranşehir, sosyal anlamda, aşiret yapısının egemen olduğu ve asırlar önceki yapısını koruduğu; ülkenin en büyük ilçelerinden biridir.

Aşiret yapısı gereği, toplumsal yapıda suç da, eğlence de, sorumluluk da ortaktır. Aşiretten birisi suç işlemişse, borcunu ödememişse bunun sorumluluğu bütün aşiretindir.

Düğünler de ortak yaşamı yansıtır. Genelde üç gün üç gece sürer... Üç gün üç gece düğüne gelen konuklara düğün yemekleri verilir. Düğüne gelenler bu yemeklere ortak olmak için gücüne göre koyun, pirinç, şeker vb. getirerek katkıda bulunurlar... Düğüne gelen herkese hediyeler verilir.

Sosyal yapıda Anadolu'nun çoğu yerinde olduğu gibi kadın-erkek ilişkilerinde tutuculuk olsa da düğünlerde durum tamamen değişir. Kadın-erkek el ele, kol kola oynarlar... Genelde halay şeklinde aynı anda beş yüz kişinin oynadığı uzun halaylarda, Duzo, Lorke, Dünıg, Derik, Gezale vb. oyunlar oynanır.

Eskiden kaval ile yapılan düğünler, sonra davul-zurna, şimdilerde yerel müzik gruplarının canlı performansları ile yapılıyor... Eskiden çok farklı olarak şimdilerde düğünler kimliği anlatan platformlara dönüşmüş durumda... Artık Kürtçe söylenen marşlarla yapılıyor düğünler...

Urfa'nın düğünlerini anlatmak, kaleme dökmek kolay olmuyor... Yaşamak, tanık olmak gerek... Bizim düğünler yaşanılabilir düğünlerdir. Üç gün üç gece yaşadığım düğünün coşkusu,

güzelliği beni tazeliyor... Düğünlerimizin sevinci, üç hafta, üç ay ya da yeni bir düğüne değin sürüyor..."

Söz bitimi gülüşünde Urfa düğünleri gülüyor...

Urfa'dan Cunda'ya / Şeytan Sofrası

Cunda'nın güzel ve sürmeli gözlü kadını, *"Güneş en güzel bizim orada batıyor"* diyor.

Gülerek, *"Batmıyor, bizde dinlenmeye çekilirken; başka ülkelerde doğuyor"* diyorum.

"Yazara anlatmak kolay olmuyor" deyip pembeleşen yankıları ile anlatısını sürdürüyor:

"Şeytan Sofrası; çam ormanları ile kaplı; karşısında Cunda Adası var. Solunda çıplak ada-boğaz ve Midilli silueti, sağında Ayvalık merkezinin izlenebildiği eşsiz manzaraya sahip bir yer. Çocukluğumda babaannemden, dedemden duyduğum rivayete göre, şeytanın kaçarken ayağının izini bıraktığına (aslında bir lav tortusunun ayak izine benzer bir oluşumu) inanılıyor. Bu oluşumun etrafı daha sonraları tel örgülerle kapatılmış. Orayı görmeye gidenler; ayak izine benzer oyuğa para atarak dilek diliyorlar.

Şeytana dilek dilemek ne kadar doğru ise artık!

Manzaranın en güzel yanı dünyada günbatımının en güzel izlenebildiği kuşkusuz ender mekânlardan biri olmasıdır. Bunun için yaz mevsiminde şehir merkezinden ve Sarımsaklı beldesinden günbatımı turları düzenleniyor. Fotoğraf meraklıları oldukça ilgi gösteriyorlar. İnsanın manzaranın karşısında ruhu dinleniyor. Ufka bakınca sanki Yunan Tanrılarından bazılarını görecek gibi oluyorsunuz. Homeros, destanlarını sanki bu manzara karşısında yazmış diye düşünmekten kendimi alamıyorum."

Yüzen Adalar

İri siyah gözlerini açarak soruyor:

“Adıyaman’ın Çelikhan ilçesindeki yüzen adaları gördünüz mü?”

“Yüzen adalar mı?”

“Eveettt! Dünyada böylesi çok az yerde var. Belgeselini yapmak istiyorum. Otururken; herhangi bir eşyanızı, çantanızı koyunca biraz sonra eşyanız, el çantanız sizden uzaklaşıyor. Çünkü o kara parçası yüzen bir adacık” diyor.

Yüzen ada karaya bağlantısı olmayan, su yüzeyinde serbest halde bulunan adalar. Türkiye’de bilinen yirmi iki tane yüzen ada var. Sonra öğreniyorum ki ülkemizde Bingöl’ün Solhan’a bağlı Hanzarşah Köyü Aksakal Göl mezrasında, hareket eden üç ada var. Bunu desem de o tutturuyor: *“En güzeli bizim Adıyaman Çelikhan’da olan yüzen adalardır.”*

Dağ Çiçekleri

Asmin, Hakkâri dağlarının üç bin metre doruklarında açıyor. Lacivert renkli uçurumların isyan çiçeği o. Yazarın annesinin, şairin sevgilisinin, gazetedeki köşemin adı: Asmin. İki binli yıllarda çıkan kitabımın ve çevremdeki kız çocuklarının adı, artık.

Asmin

*Kimdi cesaretimi kıran, üstelik
Yeni serüvenlere hazırlarken kendimi
Sesimi cılız, rüzgârımı yelkensiz
Bulan kimdi ki şimdi geniş zaman
Kipiyle düşürüyor gölgesini anılarıma
Ama kimdi adını bir kadına ödünç verip*

*Doruklara çekilen büyüü doruklara
Biz Asmin dedik ona, sevgilim, kadını,
Anamdı belki ama o çoktandır
Üç bin metrenin altına inmiyor artık*

Ahmet Telli

Kara Gül

Asmin kitabımı gazeteci **Faruk Bildirici**'ye imzalı yolladım.

“Bir bayram sonrasında posta kutusuna bakarken bir güzellikle karşılaştım. Eskiden sadece Halfeti’nin mor/kara gülünü merak ederdim. ‘Keşke bir görebilsem’ derdim. Şimdi yaşamımda görme mutluluğuna erişmek istediğim çiçeklerin sayısı ikiye çıktı. Asmin, lacivert çiçek. Dağların çiçeği! Ben dağların tepelere ulaşmasını severim. Her tepeye çıktığımda göğsüme vuran o serin rüzgâr, ‘Evet buradasın’ der. ‘Vardın hedefe, dilerse dinlenirsin, dilerse yeni zirvelere tırmanabilirsin. Ama unutma her varışında zirveye, aynı rüzgâr karşılayacak seni...’

Şimdi tepeleri tırmanıp ulaştığım zirvelerde ‘Asmin’i arayacağım. Belki bulurum, belki bulamam. Ama eminim ki o dağlarda, bir yerlerde yaşıyor...

Peki ya kara gül? İşte o baraj gölünün diplerinde bir yerlerde kaldı. Yaşamın bir sürprizi olmazsa onu bulamayacağım, göremeyeceğim. Fakat artık bir umudum var, ‘Asmin’ bana ‘kara gül’den haber verebilir!

Öyle ya, onlar doğanın sevgili kulları. Birbirlerinden haberdardırlar ne de olsa...” (Faruk Bildirici, 26 Şubat 2002, 12.25, elektronik posta)

Kara Gül'den Sevgi Çiçeğine

Ankara Gölbaşı'nda Mogan Gölü çevresinde yetişen endemik bir bitkinin adı. Halk arasında “Sevgi çiçeği”, “Peygamber çiçeği”, “Türbe çiçeği”, “Yanardöner çiçeği” diye söyleniyor. Bu isimler çeşitli efsanelere dayanıyor. Gölbaşı'nda kırmızı renkli sevgi çiçeğinin bir adı da “Gökbaş çiçeği”dir, diyorlar. Gökbaş ne yazık ki ekinler için “zararlı ot” sayılıyor. Eymir ve Gölbaşı Ankara'da suya özlemin adresi olunca, sevginin çiçeği olmaz mı?

Kadın, erkek genç ya da çocuklar kentlerini abartılı, coşkulu, melankolik, deli dolu anlatırken; dilden dile düşen, her dilde değişen, bazen benzeşen şehir efsanelerine bayılıyorum. Üzücü olan, yaşadığı topraklara, doğaya, çiçeğe yıllarca sadece bakan, görmeyen yaşam yoksunlarının; sorularına boş ben merkezli yanıtları oluyor...

Hani şairin şiiriyle “*insan doğduğu yere benzer*”di?

Benzerlik de kolay olmuyor...

19 Temmuz 2013

SOFRAMIZDA KENTLER

“Er Hak kabul etsin, Hızır uğrasın, Allah sofranıza Halil İbrahim bereketi versin, ekenin dikenin yetiştirenin emeği geçenlerin geçmişinin canına değsin.”

Kahvaltı bir sanattır...

Bu nedenle kahvaltı kültürü olmayanları anlamakta zorlanırım.

Hafta sonları bizim kahvaltılarımız şölen gibiydi. Buzdolabımızda olan tüm kahvaltılık tatları sofraya koyar, Fırat'ı teşvik için başlardım kentleri saymaya:

Bu sele zeytini Bursa'nın Gemlik ilçesinden geldi. Yeşil zeytin de Mudanya'dan... Sızma zeytinyağı Balıkesir'den. Tereyağı Trabzon'dan. Otlı peynir Van'dan ve çok sevdiğin eski kaşar Kars'tan geldi. Domatesimiz Ankara'nın Ayaş ilçesinden geliyor. Karpuz kabuğu reçelini Aysel Halan Tarsus'tan el emeği göz nuru olarak gönderdi. Yumurta Bolu'nun Mudurnu ilçesinden geldi. Afyon kaymağını sevdiğin için aldım, Erzin-can tulumunu da kendim için. Kaysı ve ceviz Malatya'dan; Trabzon ekmeğini marketin yanındaki ekmekçiden aldım. Çay Rize'den, bal Tunceli'den, çok sevdiğin pastırma-sucuk Kayseri'den biliyorsun.

Ya da kahvaltıda soframızdaki bir tadın yapılışını anlatıyorum.

O yine de sucuklu yumurta ve menemen sevgisinden vazgeçmiyor. Her menemen yapımı beğendiği menemeni anlatıyo-

rum: Soğanı ve biberi yağda hafif kavuruyorum. Kabuğu soyulmuş ayrıca çok küçük doğranmış domatesleri ilave ediyorum. Güzelce pişirdikten sonra tuz, nane, pul biber ve karabiber ilavesini yapıyor; çatalla çırpılmış yumurtaları üzerine döküyorum. Yumurtalar pişince ateşten alıp servis yapıyorum.

Sabah kahvaltı sırasında kentlerimizden gelen tatları saymazsam Fırat başlar saymaya. Ya da benim o sabah keyifsiz olduğuma karar verir. Bu, ülkemizin tatları dışında kentlerimizin, ilçelerimizin, köylerimizin onun yaşamında yer etmesini, zihnine not düşmesini sağlar diye düşlerim hep.

“Söz söyleyen olgun er, sofrı döşemiş adama benzer; sofrasında her çeşit bulunur. Hiçbir konuk aç kalmaz; herkes ayrıca sevdiği yemeği bulur.” (Mesnevi, 3. sayfa, 222. beyit, 1896)

Kahvaltı soframızda herkes sevdiğini bulur.

Bizim okul yıllarımızda yerli malı haftası yapılır, ülkemizdeki sebze ve meyveler tanıtılırdı. Elma şiirini yıllar geçmesine karşın unutamam:

*Al al yanaklarım var
Beni yersen kan yapar
Amasya elmasıyım
Yemişlerin hasıyım.*

Yemek kültürü, sofrı adabı bizim topraklarda çok zengindir. Tıpkı ülkemizin kültürel zenginlikleri gibi... Annem yemek yaparken onu izlerdim. Bir sürü sebzeyi aynı tencerede kaynatır, ortaya harika bir tat çıkarırdı. Günümüzde artık başka zenginlikler yaşanıyor. Artık kırmızı etle beyaz et aynı yemekte kullanılıyor.

Mutfak kültürü geliştikçe yemeklerimize sahip çıkıyoruz. Yoksa göçmen bir kuşaktan göçen yemek ustalarımızla yemeklerimiz de göçüyor. Bir bakıyorsunuz, yemek mönüsünde yüz yıllık bir yemeğimiz başka bir isimle ve ülkeyle yer alıyor. Hatta o ülke yemeğimizi kendi ülkesinin yemeği diye patent alıyor. O yemek artık onların markası oluyor.

Yemek yapmanın büyük bir yaratıcılık olduğunu Nevin'den öğrendim. **Altındağ** kitabımı yazarken; benim hiçbir şey yok dediğim mutfakta o birkaç saat içinde muhteşem sofralar hazırlıyor ve görsel bir güzellikte servis yapıyordu. Bir patatesten ya da patlıcandan çeşitli yemekler yapıyor ve estetik sunumlarıyla beni adeta büyüliyordu. Kim bilir belki de **Hüz-nün Coşkusu Altındağ**'ın başarısını besleyen; **Nevin Evin**'in unutulmaz tat ve estetikteki yemekleridir...

Bir de soframızda kitapçılardaki gibi son çıkan kitaplar hep var olur.

Kahvaltı sofrası olsa da **Nâzım Hikmet**'in “Sofra” şiirini hep anımsarım:

*Şu Varna deli etti beni,
divâne etti.
Sofrada domates, yeşil biber, kalkan tavası,
radyoda “Ha uşaklar!” Karadeniz havası,
rakı kadehte aslan sütü, anason,
uy anason kokusu!
Ahbapça, kardeşçe konuşulan dilim...
A be islâh be, islâh be hâlim...
Şu Varna deli etti beni/divâne etti...*

Aşkın Yolu

“Aşkın yolu mideden geçer” demiş eskiler. Bir¹ tek buna inanmıyorum. Yemeği evde, aşkı dışarıda arayanlar çoğaldıkça aşkın yolu artık mideden geçmiyor. Ben sadece mideden değil kulağından tat alanları da tercih ediyorum. Aşkın yolu sadece mideden geçse... Bolu’nun Mengen ilçesinin aşçılarının ünü ülke sınırlarını aştı. Acaba Mengen aşçıları aşkın kahramanı mı? Ya da Mengen aşkın diyarı mı?

Amerika’da yaşayan Ünye doğumlu finans profesörü anlattı:

“Benim bir arkadaşım var. Konu ne olursa olsun hiçbir söyleşiye katılmaz, dinlemeyi seçer. Konu yemek olunca bizi hep dinleyen arkadaşım ansızın ortaya atılır; saatlerce yemekler hakkında konuşur. Bir üzüm sirkesini altı ayda yaptığını anlatır durur. Üzüm sirkesi yaparken; gösterdiği sabrı dakikalarca vurgular. ‘Altı ay bekledim’ der. Yemek kültürü inanılmazdır.”

Bir gazeteci dostumun bana Erzincan tulumu ikram ettiğimde söylediği sözü hiç unutmam: *“Birçok medeniyeti konuk eden Anadolu topraklarında 180 kadar peynir çeşidi var. Senin Erzincan tulumun da bu peynirler içinde bir peynir. Kimi yağlı koyun peynirini, kimi Ezine, kimi de keçi peynirini sever. Hem başka kentlerimizin de tulum peynirleri var. Kadın tenini bile peynire benzetenler var.”*

Ondandır yabancı ülkelerdeki kahvaltılarda en çok peynir özlediğimiz...

Sofralarımız bizim bir başka zenginliğimizdir.

19 Haziran 2013

ADI YAMAN, KENDİ YAMAN OLMAYAN

Adıyaman benimle yaşıt bir şehir.

Malatya'dan ayrılıp kent oluşu yarım asırlık bir öyküdür.

İkinci gidişimde Adıyamanlı bir dostla, doğduğu ve yaşadığı Adıyaman'ı konuştuk.

Onun Adıyamanını, o anlattı ben yazdım.

Onun Adıyamanı

Kürtlerin, Kürtçeye daha uyumlu olduğu ve daha pratik söylendiği için “Semsür”; Süryanilerin, “Hüsn-i Mansur” dedikleri bu şehrin köklerine inat neden Adıyaman olduğu konusunda insanın bir fikir üretmesi çok zor. Bütün sıcaklığına, içtenliğine, tarih sürecindeki uygarlığına karşın Adıyaman hiçbir zaman çok da yaman olmayan, kendi halinde yaşayan insanların diyarıdır.

Adıyaman'ın bu yaman olmayan hali ismiyle büyük bir ironi oluşturmaya karşın çok da yakınılacak bir durum değildir. Çünkü yaman olmama hali aynı zamanda barışı, uyumu ve uzlaşılı kültürünü içinde barındırır. Adıyaman'da kurulan “**Kommagene Krallığı**” bir krallık olmanın ötesinde bir arada yaşama felsefesini yaşama dönüştürmüş bir uygarlıktır. Bu nedenle Kommageneliler kendi ülkelerine, herkese ait yer ya da genler topluluğu anlamına gelmek üzere “**Kommagene Krallığı**” adını koydular. Bu uygarlık çatışma halindeki Doğu ile Batı'nın bir sentezini oluşturdu. Bu sentez ve felsefe bütün dilleri, inançları bir arada barındırmasıyla savaşız kurulan ve savaşız sona ermiş dünyadaki tek uygarlık oldu.

Bugün de Adıyaman farklı inançları, etnik kimlikleri içine alan, bunları zenginlik gören bir şehir. Yaşadığımız etnik, inanç çatışmaları göz önüne alındığında Adıyaman'ın bu yaman olmama hali bence çok daha iyi anlaşılır. Adıyaman Doğu ve Batı arasında kalan bir köprüdür. Bu renkler, bu yaman olmama halinin bir sonucu mu yoksa Kommagenelilerden bize kalan bir alışkanlık hali mi çok bilmemekle beraber birbirine yakın duruyorlar. Savaşmak yerine savaşmama halini benimserler. Savaşın kendisi zaten Adıyaman ve Adıyamanlı için gereksizdir. Adıyamanlının bir şikâyeti olursa, şairin dediği gibi o da ölümden olur.

Adını Adıyaman koymakla yaman olunmuyor. Her gün Kommagene dağlarından gelen, yüzünüzü yalayan bir rüzgârla muhatap olup, onunla siz de konuşsaydınız eminim ki yamanlık yanınıza dahi uğramazdı.

Adıyaman'ı Nasıl Gezmeli?

Gezinler bir turistik geziye çıkarken küçük bir araştırma yaparlar. Genelde internete veya o şehri tanıtan Kültür ve Turizm Bakanlığı baskılı kitaplara başvurulur. O şehirde ne yenilir ne içilir, nerelere gidilir ile başlayan cümleler, şehrin cillanmış birkaç lokantası, bu lokantalarda pazarlama teknikleri ile güzelleştirilmiş yemekler gezginlerin beğenilerine sunulur.

Adı yaman, kendisi yaman olmayan bu şehirde, gelen turistlere rehber olacak biri çok bulunmaz. Turizm Bakanlığı'nca bastırılan 1-2 kocaman başlı Nemrut Heykeli, heykele şavkını vurmuş ya kızıl ya da sarıya çalan bir aydınlık, batan veya doğan bir güneşi gösteren fotoğraftır. Bu bilgiler Adıyaman ve Adıyamanlı hakkında çok da fazla bir şey söylemez. Bir gece bir otobüsle gelir, bir otelin içine girer, gece ikide uyanır, Nem-

rut'u bir zorlu yolculuktan sonra görür, otele döner, ertesi gün otobüsüne biner ve gider. Bu hali ile Adıyaman'a gittiğini ve gördüğünü sanır. Gelen turist Adıyaman'ı ve Adıyamanlıyı sadece kocaman bir Nemrut Heykeli ve orada güneşin doğuşunu, batışını seyretmekten ibaret sayar.

Güneşin Doğuşunu Camdan Değil, Nemrut'tan İzlemek

Öncelikle Adıyaman'a gidiş zamanı önemlidir. Ben bir turist olsam Adıyaman'a Haziran ve Eylüde giderim. Her iki zamanda da Adıyaman sıcak değildir. Haziran ayı baharın etkisinin yeni yeni kaybolmaya başladığı, insanların güneş biraz daha bizi ısıtsa dedikleri güneşe özlem duyulan bir aydır. Eylül ayı ise sıcaklığın etkisini yitirdiği, az da olsa serin bir havanın egemen olmaya başladığı, ağaçların yeşilden sarıya, kıızıla boyanmaya başladığı, doğanın yeni bir değişime dönüştüğü aydır. Bu aylar gökyüzünün en çok berrak olduğu, güneşin en güzel doğduğu ve battığı zamanlardır. İnsan Nemrut'a çıkacaksa Haziran veya Eylüde çıkmalı.

Nemrut'a çıkmak aceleye getirilmemeli. Nemrut Adıyaman'dan ayrılışın doruk noktası olmalı. Adıyaman'a gittim ve gördüm diyebilmesi için birinin, birkaç yer ve çarşı görmesi lazımdır. Öncelikle **Besni** ilçesi muhakkak yolu sapa olsa da görülmesi gereken bir yer. Vakti zamanında Adıyaman'dan büyük olan Besni ilçesi, hele mevsim sonbahar, aylardan Eylül ise bağ bozumu zamanıdır. Besni'nin o güzelim üzümlerini yemeyen üzüm yediğini sanmamalı.

Besni'yi gördükten sonra Adıyaman'a gitmeli. Adıyaman'da şehir merkezinde görülmesi gereken yerlerin başında **Oturakçılar Çarşısı** var. Bu çarşıda, dağda, çok eskiden dokunmuş Kürt halıların el işlemelerini bulmak olası. Halı se-

venler için kök boya ile boyanmış, bir zamanlar aşiret ağalarının konaklarındaki halılar paha biçilmez antika niteliğindedir.

Kommagene uygarlığının bir parçası olan **Perre** antik kenti, Nemrut'tan sonra Adıyaman'ın en önemli tarihi yeridir. Hemen Adıyaman şehir merkezinin kuzey ucunda, Malatya yolu üzerinde bulunan antik kent, bugün Adıyaman ile birleşmiştir. Bu kentte binlerce kaya mezarı var. Bu kent **Kommagene Krallığı**'nın en önemli kentiydi. Zamanla üzeri toprakla kapanan bu kent, yapılan kazı çalışmaları ile gün yüzüne yeni çıkıyor. Aslında bu yere **eski Adıyaman** demek de daha doğru olur. **Kommagene Krallığı** sona erdikten sonra kent, doğu Hristiyanlarının eline geçiyor. Altın ve gümüş sütunlara sahip kilisesi olduğunu tarih kitapları anlatır. Hatta bu kilisenin rahibi, bu altın ve gümüş sütunları eritip kendine mal ettiğinden İznik konsülünde yargılanır ve mahkûm edilir. Bu kent kazı çalışmalarının tamamlanması ile en önemli antik kentlerden biri olacaktır.

Adıyaman şehir merkezinde görülmesi gereken yerlerden biri de Kadim Süryani halkına ait **Mor Petros Mor Pavlos Kilisesi**'dir. Yakın zamana kadar kapalı olan kilise ayın günleri dışında ziyaretçilere açık. Bu kilisenin ceviz ağacı altında oturmak, ikram edecekleri çayı içmek, insanı çok daha gerilere götürür. Bir zamanlar burada yaşayan kadim bir halkın oynayan çocuklarının bağrıışlarını duyabilirsiniz.

Bu ziyaretlerden sonra **Nemrut**'a çıkma vaktidir. Güneşin yeniden doğuşuna tanrıların tahtında tanıklık etmek insanı heyecanlandıran bir duygudur. Zirveye çıktığınızda oryantalist coğrafyanın tanrıları ile Yunan uygarlığının tanrıları sizi karşılarken, siz o tanrıların yıllara, mevsimlere, yağan karlara inat varoluşlarını, bu dağ başındaki yalnızlıklarının güneşin doğuşu ile birlikte dağılmaya başladığını duyumsarsınız.

Nemrut'a her çıktığımızda **Kral Antikos**'la sanki sohbeta gideceğimizi düşünürüz. Öylesi bir kralın bu topraklarda yaşarken her yıl düzenlediği şenliklerine giderek, sunacağı su katılmış şaraplardan içeceğimizi düşlemek anlatılmaz, yaşanır.

Bu güzel anlatımın sahibi Adıyamanlının adı bende saklı...
Gelin sizlere "Nemrud'un Kızı" türküsünü anlatayım:

Nemrut'un Kızı

Hüzünlü sonbahar günlerinde dinlediğim türkülerden biri var ki; beni hem savuruyor hem de dilime düşüyor. **Mahsun Kırmızıgül** ile **Kazancı Bedih**'in bu güzel düetini dinlerken, katılmaya korkuyorum türkü yaralanır diye...

*Nemrud'un kızı yandırdı bizi
Çarptı sillesini felek misali
Sil yazımızı kurtar bizi
Çarptı sillesini felek misali
Mevlam gör bizi
ocağım söndü nasıl beladır
Bırakıp getti bu ne devrandır
Dünya gözümde Kербela'dır
Allah'tan bulasın*

Mahsun Kırmızıgül'ün bu düeti ve Güneydoğu'da çekilen klibi değerli sanatçı **Kazancı Bedih**'i ne yazık ki genç kuşaklarla ölümünden sonra buluşturuyor. Dinleyen gençlerle konuşuyorum, "Ne güzel bir ses" diyorlar. Yokluk içinde soba zehirlenmesi sonucu ölümünü algılamakta zorluk çekiyorlar. Yine de o buğulu, hüzün sinmiş sesle buluşmaktan ötürü beğenileri beden dillerine bile yansıyor.

Sanatçı bu çalışmasında kuşaklar buluşması yaşamış ve yaşatmış. Beğeni ile dinlediği ustalarla Batı dünyasında çokça yapılan düetler gibi güzel bir örnek sunmuş kitlelere. Bir diğer düet de **Cem Karaca** ile yapılmış. “*Gün gelir yalnızlık korkusu çöker/ Hayat film gibi son yazar biter.*” İki usta da sanki yarınlara iletileri ile biten kaseti dinlemeden yaşamla vedalaşmışlar.

Söz ve müziği **Arif Çelik**’e ait “Nemrud’un Kızı” türküsünün yaşamla buluşmadığı günlerde “Kadının Türküsü” metnini yazarken, Tanrılar Dağı Nemrut’ta öyküsüne vurulduğum kadın **Theresa Goel**’ü tanıdım...

Tanrılar Dağında Bir Kadın

Theresa Goel, Cambridge, New York Üniversitelerinde mimarlık ve arkeoloji öğrencisi iken bir dergide, Nemrut’taki tanrıların tahtları ile ilgili bir yazı okur. O yazı düşlerinde ve yaşamında önemli bir kilometre taşı olur.

1947 yılında Amerika’dan bir grupla Adıyaman’a gelip Kâhta ve Horik köylüleriyle çalışmaya başlar. Bir yıl süren çalışma sonunda **Theresa**, Nemrut-Kommagene’ye sevdasını açıklar:

“İstemem evlilik, Nemrut’la evliyim, bu tarihi taş eserler benim evlatlarımdır.”

Theresa, yıllarca Adıyaman köy ve ilçelerinde, halkın doktoru, ebesi, öğretmeni ve Nemrut Dağı’nın arkeologu olarak çalışır. Kommagene uygarlığının bütün sırlarını çözer ve bilim dünyasına armağan eder.

Bu çalışmalar sırasında validen çobana herkes **Theresa**’yı tanır.

1970’lerde turist rehberi olan **Mahmut Arslan**, **Theresa**’nın, Nemrut’ta yaşadığı çadıra erzak, mektup, telgraf götürür. Dost olurlar.

Nemrut'taki çadır kamp, eski Kâhta'daki taş ev, hasır şapka, cip, Nemrut'a giderken bindiği katır, aşçı **Aziz** ve evlat edindiği **Deli Mıçı**, **Theresa'nın** vazgeçilmezleridir.

Theresa çalışkan, inatçı, sevgi dolu bir kadındır. Bir yaşam adar Nemrut'a. Herkesi uyarır:

“Turistlere söyleyin, bu tarihi taşlara basmasınlar; bu taşlar 2000 yıl önce sanatçıların hünerli elleri ile yapılmış, bunlar benim çocuklarımdır.”

Tanrılar dağındaki yaşam onu yormaz ama yaşlanır ve 1984 yılında Amerika'ya döner.

“Küllerimi Nemrut'ta Serpin!”

Yıl 1989. Bir sabah Kâhta otogarına gelen Amerikalı **Kermit Goel**, **Theresa'nın** erkek kardeşidir. **Mahmut** ve **Deli Mıçı'yı** alır. Nemrut'un zirvesine çıkarlar. **Kermit**, çantasından bir kavanoz çıkarır, açar, *“Artık tanrılarla birlikte* **Theresa**, *rahat ol!”* der. Kavanozdaki külleri anıt mezarın üstüne serper. Böylece bir yaşam tarihe karışır.

Bu ölümsüz kadın, Nemrut sevdası uğruna ülke sınırlarını aşar. Bir yurtsuz olur. Bu tavrı onu ölümsüz kılar. Kaç kadın, dünyanın kaç yerinde, tutkusu uğruna ülke aşar, tutkusuna bir yaşam adar, bilinmez. Bilinen, **Theresa Goel**, kendini yeniden yaratan kadındır!

Theresa Goel, 1953 yılında Adıyaman'ın tanrılar dağı Nemrut'ta bir kadın heykelini gün ışığına çıkarır. Ve bu çalışmayı şöyle kaleme alır:

“Fırat'a Tepeden Bakan Taht. Mezopotamya'nın ay ışığıyla yıkanan yüzüne, aşağıda gümüş bir ejderha gibi ışıldayan Fırat'a baktım. Gece rüzgârı uğuldayarak esiyordu.”

Tanrılar dağında bir kadın arkeolog çalışmalardan yorulan gözlerini Fırat'ın seyri ile dinlendirir. İşte o an Mississippi ile Fırat birlikte akar. 2134 rakımlı Nemrut Dağı'nda kadının evrensel türküsü söylenir...

Herkesin kendince bir “Nemrud’un Kızı” öyküsü, şarkısı, türküsü, sevdası bu zengin topraklarda vardır. Yeter ki, insanların sıcacık yüreklerinde vefaya ve sevgiye yer olsun...

12 Kasım 2012

NEHİRLERE YOLCULUKTUR SENİ SEVMEK

Burada olsan...

“Gözden ırak olan gönülden de ırak olur” deseler de inanma. Gözden ırak ama gönülden ırak değilsin. Göze yakın olsan, sana saatlerce yeni projelerimi anlatsam... İlgiyle dinleyen gözlerinde kaybolsam, tüm sözcükleri, tümceleri unutsam, sonra daldan dala konsam, uyaran bakışlarıyla anlatıyı noktalasam...

Burada olsan...

Seninle saatlerce bakışsak... *“Gözlerini al, gerisini suya at. Coşkusu da güzel, coşkusu için kalsın. Onun insan yüreğine de kıyamam”* diyen dostun yarattığı gözlerime güvenle seni esir alsam, sonra gözlerinin esiri olduğumu çaktırmadan bencilliğimi sürdürsem...

Birlikte kuşların düşününün seyrine dalsak... Sonra hep gittiğimiz şarap evine gitsek. O sevimli, “çan, hazan, ezan” kentli, hani eşinin mutfakta güzel yemekler yaptığını övünerek söyleyen garsonla konuşsak. Seni kızdırmayacak sınırdan cilveli sözcüklerle onu şaşırtsam. Kırmızı şarabı korkusuzca gazoz gibi içsem ve sana dönüşte türküler söylesem...

Burada olsan...

O çok sevdiğimiz kafede oturup saatlerce ortak konulardan söz etsek. Bir an karşı masada oturan ve etrafa boş boş bakan çift dikkatimizi çekse, göz göze gelsek ve sıcacık bir tebessümle iletişim kurmanın mutluluğuna varıp söyleşimizi kaldığımız yerden sürdürsek...

“Ren nehrinin seyrinden güzeldi, seni seyretmek.”

“Sevgililer Günü” anımsatmadan, sevginin, insanın önemini kavrasak. Çalışma panomuza, günlük defterimize, ofisimizdeki bloknotumuza ünlü Fransız yazar **George Sand**’ın, Seine nehri ile dünyaya akan sözünü yazsak: *“Hayatta tek bir gerçek mutluluk vardır: sevmek ve sevilmek.”*

“Keşke burada olsan...”

Daha düne kadar ısrarla “keşke” sözcüğünü sevmediğimi söylerdim. Keşkelerim yoktur! Oysa sözcüklerle dans etmeyi seven, sözcüklerle aram iyidir diyen biri, sözcükleri seveyebilir mi? Hem “keşke” sözcüğünü sevmemek başka, “keşke” sözcüğü başka değil mi? “Keşke burada olsan”ı öyle içten söyledin ki, keşke sözcüğüne haksızlık yaptığıma karar verdim.

Birden zihnimde şimşekler çaktı ve düşündüm: Bu, kendi kendimize kaldığımızda bilinçaltına yenilmek gibi inan. Yazarken, severek **Vivaldi** dinlesem de özlemlili, hüznü, sevdalı anlarımda bir türküyü kapılır giderim...

“Değmen benim gamlı yaslı gönlüme/ ben bir selvi boylu yardan ayrıldım”

Burada olsan...

Sana *“Eli elimde olsa, üç aylık yolda ne var”* türküsünü söylesem. Ya da Latin Amerika’nın yüreği **Pablo Neruda**’dan şiirler okusam. Senin gibi Doğu Anadolu’lu ve de imgeleri güçlü ozandan dizeler okusam, onu sana tanıtsam... Kim bilir belki de tanıyor sun:

*İnsan
Hep
Yalnızdır
Ve
Rüzgârın
Adresi
Yoktur*

diyor **Nesimi Aday**.

Oysa o da biliyor ki; aşk vurup götürdükten sonra rüzgârın adresi belli oluyor. Benim rüzgârım sensin. Adresin de belli...

Burada olsan...

Sevginin yaşadığı değişimi konuşsak...

Bence sevmek özgürlüktür. Yürek sevgide yalanı, dolanı barındırmaz. Bilir ki, bu tür sözler onu bozar, bu sözlere ne kanat çırpır ne umutlanır...

Her kuşak farklı sever. Bizim kuşak naif sevdi. Yalansız, dolansız, korkusuz sevgiler yaşadı. Sevgiyi kirletecek sözcüklerden kaçındı. Masumiyetini korudu. İletişim araçları sevgi dünyasına bu denli egemen değildi. Bu denli bilgi ve sevgi kirliliği yoktu.

Günümüz ilişkileri sevgiyi tüketiyor. Sevgiyi kuşatan unsurlar sevginin büyümesine, kök salmasına, yaşamasına izin vermiyor. Kıskançlık, güvensizlik, yasaklar, sevginin içinde inanılmaz ölçüde şiddet barındırıyor.

Oysa doğa boşluk tanımaz. Doğanın boşluk tanımayacağını bilen insanlar yaşadıkları sevgiyi çoğaltır. Sevgiyi emekle besler, empatiyle kaliteli kılar. Unutmamalı, sevgiler de gün gelir yorulur. Güzel olan sevgiyi yormamak ve çoğaltmaktır...

Burada olsan...

Sana, “Bir Hegemonya Alanı Olarak Aşk” konulu deneme yazımı okusam...

Cemal Süreya, “Aşk” şiirinde;

Şimdi sen kalkıp gidiyorsun.

Git.

Gözlerin durur mu onlar da gidiyorlar.

Gitsinler.

Oysa ben senin gözlerinsiz edemem bilirsin

diye yazıyor.

Aşktan daha büyük hegemonya var mı? Günümüzde herkes hegemonyanın bilinen alanından söz ederse yaşamın tadı kalır mı? Her olgunun, her sözcüğün karşıtı yok mudur? Aşk zaten iktidar değil mi? Vurup götüren, önce oyalayan, sonra yaşatan, sonra da canına okuyan aşktan daha büyük bir teslim alma alanı var mı?

Aşk yıllara değil yüzyıllara meydan okuyan, insanı insan ya da insanı acımasız kılan ve iktidarını sürdürmek için her tür yola başvuran bir durum değil mi?

Erkek egemen bakış bile gün gelir aşka teslim olmaz mı? Aşkın dili evrenseldir. Çünkü aşk, yaşamın her alanında asla din, dil, ulus, cins ve coğrafya tanımaz. Yüreği elinin içine alır, sonra da döner akla ısıklık çalar...

Aşk isterse tüm üretim alanlarına hız katar. Can verir, kan verir, kök salmasını sağlar. Öyle acımasızdır ki, saldıgı kökleri söker atar. Ama ardından büyük bir deneyim, birikim, tortu bırakmayı ihmal etmez...

Burada olsan...

Varsın gibi okudum.

“Beğendin mi?” diye sormadım.

Çünkü uzaktasın...

İngiliz yazar **Jeannette Winterson**, aşk yüzünden kiliseden kovulur. Acılar çeker, yine de aşktan vazgeçmez. Neden aşk biter, sevdiğim kadın beni terk eder gider diye yıllarını tüketir. Şimdilik bulduğu yorum: *“Hiçbir su aşkı tatmin edemeyeceği gibi, seller de boğamaz. Aşkı öldüren şey ihmaldir.”*

Sen burada olsan...

Paylaştıkça çoğalsak.

Sorularımı yanıtlasan...

“İçimde olanı yazdım anadile çevirisi zor...”

Özlem tüketsek...

Oysa sen yoksun.

Gün geçtikçe uzaklar çok uzak oluyor...

14 Şubat 2008

MEZOPOTAMYA’NIN GÜNEŞ KENTİ

Batman...

Bazı kentler, bazı yerleşim alanları, bazı yüreklerde sevda olur. Şair, “*İnsan doğduğu toprağa benzer*” (**Edip Cansever**) dese de, doğduğun topraklara duymadığın sevgiyi bazen uzak topraklara duyarsın. O yerler aklını çeler ve her geçen gün tutkulu sevdaya dönüşür. İflah olmaz bu tutkuyla uzakları yakınlaştıran ilgilere, izlemelere koyulursun...

Keyifli sevda... Hasankeyf’e dokunmayın!

Belleğim beni yanıltmıyorsa; gizemli Hasankeyf, gönlüme bir görüntüleme ile girdi. Sonraki yıllarda siyasi çalışmalarımda gezilerimin durağı ve sevdiğim kent oldu. 90’lı yıllardaki görme özlemim 2000’li yıllarda tanışıklığa ve sevdaya dönüştü. O yıllarda oralarda gezerken; sevdiklerimden “kendini koru” iletileri alıyordum; oysa korunması gereken, tarihi kent Hasankeyf’ti...

İçimdeki yolcuyu uyandıran **Hasankeyf** kitabı özlemimi büyüttü. Valilik, tarihi ilçenin adının daha fazla tanınması için bir dizi çalışma yapmış. Bunlardan birisi de 83 fotoğrafın yer aldığı **Binlerce Uygarlıklar Beşiği Hasankeyf** adlı kitap. Kitapla birlikte tarihi ilçeyi anlatan DVD de hazırlanmış. Kitapta ve DVD’de Hasankeyf’i anlatan sanatsal güzellikte görüntüler var.



Hasankeyf, keyifli bir sevda, korunmayı bekliyor (2 Haziran 2006)

Kültür ve Turizm Bakanlığının da katkılarıyla yapılan kitapta fotoğraf alt yazıları hem Türkçe hem İngilizce... Bu kitaplardan Türkiye'deki yabancı misyon temsilciliklerine de göndereceklerini söylediler.

“Binlerce yıldır insanlığa kesintisiz kucak açmış, ev sahipliği yapmış, birçok kültürün ve medeniyetin izlerini bünyesinde biriktirmiş, tarihin en gizemli bölgelerinden biri olan Hasankeyf’i gelecek kuşaklara tanııtma arzusu ile bu kitabı yaptık” deniyor kitapta.

Hasankeyf yıllardır Ilıca Baraj Gölü altında kalacak denip duruyor. Tarih sular altında kalacak... İlçenin tarihi özelliği

nedeniyle her kesimden kenti kurtarma projeleri var. Uzun yıllardan bu yana kentin tarihini kurtarmak adına kazılar yapılıyor. Tarih kurtarılacak mı? Ilıca barajı ne zaman başlayacak? Bu tartışmalar süre dursun, yerli ve yabancı turistlerin ilgisi, tarih kokan ilçeye sürüyor...

Daha önce yılda 50 bin yerli-yabancı turistin gezip gördüğü, Dicle'nin yanı başında nazlı nazlı aktığı tarihi ilçede olayların azalması ile son iki yıldan bu yana her yıl yaklaşık 250 bin yerli ve yabancı turist uğramış. Özellikle gençler tarihi Hasankeyf'e ilgi duyuyor. İlçenin tanıtımı için turizm haftasında etkinlikler, dinletilerden sesler yükseliyor. Kimi zaman ilk kez duyulan jazz sesleri yankılanıyor tarihi ilçede... Kimi zaman da semazenler tarihi kent için dönüyor.

*"Dicle kıyısında/ Kırmızı gül gibi/ İnce bir dal gibi/ Kırıldığı ben olaydım"*ı söyleyen **Gültekinler**'in üç güzel sesi, bu yazıyı yazarken bana eşlik ediyor...

Dicle Nehri'nin bir heykel gibi işlediği büyümlü Hasankeyf, mağara insanından günümüze çağlar boyu "medeniyetler mozaiki" olmuş kent, hem insanların gereksinimini karşılamış hem de bölgeye sihirli bir görünüm vermiş. Sümerler, Asurlular ve Babillilere mağara kültürü döneminde ev sahipliği yapan Hasankeyf, Asur dilinde "Cefa", "Cofa", "Kayfa" adlarıyla anılmış. Süryaniler için önemli bir dini merkez olan Hasankeyf milattan sonraki ilk yıllarda Persler, Bizanslılar ve Romalıların uzun süre egemenlik savaşlarına tanıklık etmiş.

12. yüzyılda Artukluların başkenti olan Hasankeyf, o dönemdeki adıyla en önemli geçiş merkezlerinden biridir. Moğol istilas ile büyük bir yıkım yaşayan Hasankeyf'te Artuklulardan

günümüze birçok eser kalmıştır. Stratejik ve doğal yapısından dolayı, Ortaçağ boyunca Mezopotamya’da yaşayan ulusların vazgeçemedikleri merkezi Hasankeyf, günümüzde de korunarak keyifli bir uygarlık merkezi olarak dünyaya sunulmalıdır...

Gönlümün coşkulu dilimi Hasankeyf, sana hep sevgiyle koştum.

25 Eylül 2007

DİYAR BAKIŞLI

*Seni, baharmışın gibi düşünüyorum,
Seni, Diyarbekir gibi*

Ahmed Arif

Diyarbakır'a ikinci gelişim. İlkinde, 1970'lerin sonunda, sıcak bir yaz uçağa binip Diyarbakır'a uçmuştum. O zaman, mimarisiyle, anıtlarıyla, surlarıyla, görkemli evleri ve kapı tokmaklarıyla, dokusuyla, gizemiyle kent beni çarpmıştı. Diyarbakır, 1996 baharında göçleriyle, yasaklarıyla, yokluk yoksunluk içindeki acılı insanlarıyla yüreğimi vurdu.

Ankara'dan 13.00'te kalkıyordum uçağım. Usumda ozanları ve şiirleriyle, Diyarbakır yeniden canlanıyor. **Cahit Sıtkı Tarancı**'nın, "*Otuzbeş Yaş*" şiiriyle yolun yarısını geçmenin hüznünü, **Ahmed Arif**'in, "*Seni Diyarbekir seni*" dizelerindeki coşkusu, **Yılmaz Odabaşı**'nın "*Öncesi Diyarbekir o benim en esmer çocuğum*" dizesindeki onurlu sevecenliği yaşıyorum. Not defterimde **Esmâ Ocak**'ın, bir dergideki "Oyaların işlenişi" yazısını fotokopiden okumaya başlıyorum. Çünkü Diyarbakır'daki panelin konusu kadınlar. Beni, kadın sözcüğü kadar, coşkularını ve acılarını halılara, kilimlere ve oyalara işleyen kadınlar da çekiyor...

Diyarbakır'a, sevgiliye koşar gibi gidiyorum. Büyükşehir Belediyesinin hıncahınç dolu salonuna öyle giriyorum. Es-tirdiğim fırtınayı, bakışlardan görüyorum. Biri, sevmediğim, sevemediğim bir biçimle konuşuyor. Kendisiyle kavgaya ediyor sanki. Önceleri, bu kavgaya salondakiler de katılıyor. Oysa

onlar, kavgalardan yoruldu. Öfkeli bakışlara, sıcak bakışlar yetmiyor. Kendiyle kavgaya eden konuşmacı, konuşmasını sürdürüyor. Sanki, öyle konuşmak zorunda. Görevi, biçeminde saklı.

Ansızın seni gördüm. Ön sıralardaydın. Bakıştık! Birbiri-mize gülümsedik! Tüm konuşmacılara bakıyordun ama bana farklıydı. Konuşmaya başladım. Yanaklarım kızarmıştı. Sanki, ilk kez bir topluluğa sesleniyordum. Bu alan mayınlıydı. Bu diyar sevgiliydi. Sen nerden çıktın? İki ya da dört dakika salona uyamadım. Bakıştık!.. Konuşmacı için, ön sıralardaki dinleyenlerin bakışı, duruşu önemlidir. Umutlandırıdın. “Sürdür!” der gibiydin. Hele bakış çok önemlidir. Yine de zordu. Konuştuğum konu, onları sarmamış gibiydi. Savaş ve kadından sonra kadın ve emek. Sanki bu konular, onların gündemlerinde yoktu. Konuyu ilginç bir biçime sokarak, çarpıcı anlatarak dinlemelerini sağladık. Senin bakışlarınla başardık. Sen kimdin? Nerden çıktın? Başıma bela mıydın? Sen, iyi ki o salonda vardın... Konuşmam bitti. İlk kez söz olsun diye alkışlanıyordum. “Boş ver!” der gibiydin. Salona oynamadığımı gördün. Yüreğime şaştın. Diyarbakır’a gelişime, gündemde olmayan bir konuyu anlatışıma, bana şaştın. Bakışın, beni yüreklendirdi. Başlamayan baharı başlattın. Konuşmamın sonunda bir sıcak teşekkür bakışı attım. Aldın. Sorulara daha rahat yanıtlar verdim.

Panel tümünden bitti. Ayaktaydık. Birkaç kişi kutlamaya geldi. Seni beklemediğim halde geldin. Konuşmaya başladık. Sözlerin, bakışlarını aşmadı. Beni çekeştirip duruyorlardı. Bir yanımda polis kordonu, bir yanımda dinleyiciler, dışarı çıktık. Bahçedeki gençten simit aldım. Yanıma öğrenciler geldi. Pay ettik. Seni gördüm yine. “*Gidiyoruz*” diye seslendiler. Oysa seninle konuşmak, daha çok da sıcacık bakışlarına alışmak

İstiyordum. Kaşla göz arasında sordun: *“Akşam şenliğe geliyor musun?”* Tepkini ölçmek için yanıtı geciktirdim. Bakışların sıcacıktı. *“Geliyorum”* dedim. Ansızın, konuşma metnimi yazdığım, arkası kuş desenli kartları istedin. Elimdeki firuze taşlı gümüş anahtarlığı verdim. *“Bu kartlar bana armağan, metni gönderirim”* dedim. Anahtarlığı alırken, *“Görüşürüz”* dedin. Ayrıldık...

Çok istememe karşın, Diyarbakır'ı gezemedim. Şenliğin yapılacağı spor salonunun önü tıklım tıklımdı. İnsanların bir bölümü sıraya girmiş, bir bölümü sıranın dışında, kimileri toplu, kimileri dağınık. Seni çok aradım. İtiş kakış içeri alınırken, seni gördüm. Kırk yıllık dost gibi bakıştık. Sevindim. Salona herkes itiş kakış alınıyordu. Kollarımdan çektiler. Hiçbir yere böyle girmedim ömrümde. İşkenceydi. Bileti olanlar bile içeri giremiyordu. Sen de onlardandın. Ayrıcalıklı girmek, beni yaraladı. Seni de. Kızdın belki de. Benim kusurum, seçimim değildi. Konuktum. Artık beni, çağırınlar yönlendiriyordu. Çektiler... İçeride, protokol sırasına oturttular. Gözüm arkada kaldı. Uzun bir aradan sonra, panel sırasında yanında oturan arkadaşını gördüm. Sana da sıra gelmiştir diye sevindim.

Şenlik, geç saatlerde başladı. Şiirler okundu, yoktun. Hayallar çekildi, görmedin. Grup Kızılırmak dinletisini bitirdi. Alkışlayamadın. Yoktun! Giremedin mi? Göremedim mi? Giremedin... Yoksa, beni bulurdun. Seni içeri almadılar. Coşku mu yaraladılar. O gece içime sinmedi. Yarım kaldı.

Geceyi düzenleyenler, gecede sözü yasakladılar. Gereksinimleri, 1989'dan bu yana ilk kez böyle bir gece yapıliyordu. O nedenle özenliydim. Gece, söz yasaktı. Sözün gücü şiire, müziğe yüklendi. Seni içeri almadılar. Yoktun. Salon soğuktu.

Ayaklarım buz kesti. Sonra seni gördüm. Bir soruya, duyacağın sesle yanıt verdim. *“Bu gece ... Otel’de kalıyorum.”* Bakışlarının yarattığı pervasızlığa bak! O otele ne güzel insanlar sağ girip ölümü duyuldu.

Ayaklarım dondu. Salon insan soluğuyla ısındı. Ben bakışlarından kalanlarla. Sen yoktun. Otelde gece yarılандı. Çaylar beşlendi, onlandı, gelmedin... Yatağıma uzanıp düşlemeye başladım: Senden, Diyarbakır’ı dinlemeyi çok istedim. Biliyor musun? Değerli taşlara ilgili halkın inancına göre, sana armağan ettiğim firuze, “Olaylar üzerinde, dengeli üstünlük kurma yeteneğini artırıyor ve yaşama, olumlu yönlerinden bakmayı sağlıyor”muş. Bence, mavisi seni nazardan da korur. Konuşmamı yazdığım kartlardaki kuşlar mı ilgini çekti? Soramadım. O akşam, gün dönünceye değin herkes yaşadıklarını anlattı. **Selma Hanım**’ın eşi başhekimmiş. Yörede onu tanıyıp da sevmeyen yokmuş. Eşi, şehit olduğunda, iki kızı varmış, hamile olduğunun ayrımında değilmiş, üçüncü kızı sonradan doğurmuş. Cenaze töreninde kızı **Sema**, *“Anne ağlama, düşmanlar bakıyor!”* demiş. Ağlamamış. Yine de ben, senden dinlemek isterdim. Çünkü sen, gülmeyi becerenlerdendin...

Ertesi gün mü? Otelde **Vivet Kanetti Uluç** ile kahvaltı yaparken, anlatılanlarla çayı bile zor yuttum. Akşam toplantıya giremeyenler, polisle çatışmış. Yerel televizyonda olayları izlerken gördüm. Seni götürmüşler. Bakışların yüzümde gözümde kaldı. Yüreğime akamadı. Uçakta kalabalıktık. Ama ben yalnızdım. Bulutlarla sana sevgi ve barış yolladım. Seni Diyar bakışlı. Her evde bir acı yaşanmış. Sözde özde bakışta var. Senin öfken sıcacık. Senin canlarının dramı ne? Yok deme, candan can koparmışlar. Ölenlerin kanı, eriyen karlarla yıkanmış. Korkular aşılmış. Öfkeler, gözbebeklerinden seslere bağ-

lanmış. Senin bu sıcak bakışların ne? Sen öfkeni nasıl gizledin? Bezedin. Gülüş yaptın. Sen iyi ki vardın. Gülüşün içimi ısıttı. O acıları gülerek mi aştın? Yüreğim doluydu. Yine de gözlerim sende kaldı. Sesin, seslere karıştı. Bakışların bende kaldı. Bir de toplu gösteriye girebilseydin... Gözlerin ne renkti?

1998

DİCLE, O DAĞLARIN AĞIDIDIR! KUTSAL VE NAZLI BALADIDIR!

Canlı olan nehirlere saygıyla...

“İki Nehir Arasındaki Ülke”

*“Mezopotamya, dünyanın ilk kentlerinin ve imparatorluklarının kurulup büyüdüğüleri, eski bir bölgenin adıdır. Günümüzde bu bölgenin büyük kısmı Irak sınırları içinde kalmaktadır. Mezopotamya, ‘İki nehir arasındaki ülke’ anlamına gelir. Bölge, kuzeyde Türkiye’nin yüksek yaylalarından doğup Basra Körfezi’ne dökülen iki büyük nehrin, Dicle ile Fırat’ın arasında uzandığı için bu adı almıştır.” (Lorna Oakes, *Keşfedin Mezopotamya’yı*)*

Dicle o dağların acısıdır, sevdasıdır, ağıdır!

Benim ise ilk nehrim, ilk sevdam Fırat’ın yoldaşdır.

Dicle ile böyle bir yazgı yakınlığımız var.

Yıllar süren kavuşma inadımız, özlemimiz, akışımız var.

Kavli karar kılmışlığımız, kavuşma umudumuz var.

Yaşamımda ilk kez uçakla 1979’da Diyarbakır’a uçuyorum...

O yıl Dicle’yi görüyorum...

Sonra uzun yıllar birlikte akıyorum...

Gazeteci dost Dicle fotoğrafları için “Yazar mısın?” diye soruyor. Öyle bir süreçte isteğini söylüyor ki, anlatamam.

Yıl 2011, Aralık başı; yine dikenli tellerden fışkıran kır çiçekleri gibiyim...

Toplumsal yolculukta yollar bazen dikenli tellerle kesiliyor, dört bir yanım çevriliyor, yara bere içinde kalıyorum. Yaralara merhem kutsal nehirlerden bir nehir olan Dicle'nin sakinliğinde akarak hüznü aşmak, yarayı sarmak, dirilmek, yine yeniden mücadeleyi sürdürmek, bildik tanımla "küllerinden doğmak" adına; bu rastlantıya anlamlar yüklüyorum.

Dicle'yi bir de ben yazayım, istiyorum...

Dicle, Mezopotamya'nın Sevdasıdır

Yılların seyri gösteriyor ki; Dicle'nin doğuşu, akışı görsel bir şölendir. Dicle'de günün batımı başka, doğuşu başka güzeldir.

O akarken, doğanın sesi yankılanır sanki...

Kimi o akışta ant içer, kimi diz çöker, kimi ağıt yakar, kimi dua, kimi beddua eder. Kimi o ânı kutsar.

Dicle akar, inançlar, inançsızlıklar gizemli bir hal alır. Dicle'nin akışında halklar sıralanır. Türkler, Kürtler, Ermeniler, Süryaniler, Yezidiler, Araplar... İnançlar ve kültürlerle görsel bir şölen başlar.

Dicle'nin sessizliğinde bir hikmet vardır.

Dingindir...

İnançlar durulur, insanlar ruhen yıkanır, arınır sanki...

Yazmaya başlar başlamaz; dikenli tellerin izleri yıkandı bile...

Dicle Nehri ile gönüllere akmak için efsunlu kent Diyarbakır'ın surlarına çıkıp şöyle bir gönül gözüyle bakmak özlemim büyüyor. Sevdalı olduğum kentlerden bir kent Diyarbakır. Fı-



Diyarbakır'ı seyre diyorum, Dicle nazlı nazlı akıyor (3 Haziran 2006)

rat'ı, Dicle'siz bıraktım diye Diyarbakır'ın Dicle'si hep gönlümde akıyor. Bu nehir kaynağından çıkıp hangi kentleri, yerleşim alanlarını, kültürleri harmanlayarak yol haritasını çiziyor, akıyor, yıkıyor, akıyor, yine akıyor, akıyor, akıyor...

Bu akışı, gidebildiğim kadar görmek istiyorum. O yolculukta sorularım da bitmez tükenmez hızla akıyor. Dicle, hangi sesler sende yankılandı? Kaç gönül aşk yarasını dindirdi? Kaç günah yıkandı? Kaç kentin büyüüne kapıldın? Kaçının acısını dindirdin? Kaçının uğultusu uğultun oldu? Kaç genç kız seninle dertleşti? Kaç kadın yasak aşkını paylaştı? Kaç seninle huzur buldu? **Celal Güzelses**, yani o güçlü ses seninle aktı mı? Yoksa senin akışının seyrinde mi yazdı, o klasikleşen türküleri?

*Kalemi kaşta koydun
Gözümü yaşta koydun
Seni bir yâd ettim
Beni ateşte koydun*

şarkısının sözlerini ya da severek dinlediğim, bir de cesaret edip söylediğim *“Fincanın etrafı yeşil”* türküsünü sana söyledi mi?

Söyle Dicle, Diyarbakırlı yazar **Esmâ Ocak** seninle dertleşti mi?

“Berdel”i sana anlattı mı?

Ahmed Arif, sana neler fısıldadı?

Suzan Samancı, romanlarını, köşe yazılarını önce seninle mi tartıştı?

Ona, hiç sormadım, senin adın efsaneleşen *“Suzan Suzi”* türküsünden mi?

Dicle O Dağların Lorisidir...

Suzan ya da Kırklar Dağı Efsanesi...

Bu türkünün söylendiği her mekânda herkes kendince bu öyküyü anlatır:

Diyarbakır'ın güneybatısında, Dicle nehri kenarında, **Kırklar Dağı**, bu dağın arkasında **Kırklar Ziyareti** vardır. Çocuğu olmayanlar, buraya gelip dilek dilerler.

Süryani zengin bir ailenin de hiç çocukları olmuyormuş. Kadın, **Kırklar Ziyareti**'ne gelip dilek dilemiş, adak adanmış.

Bir kızı doğmuş. Adını Suzi (Suzan) koymuşlar. Güzeller güzeli Suzan'ı her yıl doğum gününde, annesi süsler, giydirir ve Kırklar'a götürerek, bir kurban kestirmiş. Suzan böylesine bin nazlarla büyüyüp, güzel bir genç kız olmuş. Müslüman komşularının oğlu Adil'le, birbirlerine sevdalanmışlar.

Yine bir doğum gününde annesi Suzi'yi, hizmetçilerle beraber kurbanını kesmek üzere, **Kırklar Ziyareti**'ne göndermiş. Arkalarından habersizce Adil de gelmiş. Hizmetçilerin kurban kesme telaşından yararlanan Suzi ile Adil, dağın arkasına dolmuşlar ve orada sevişmişler.

Kırklar Ziyareti, bu beraberliği bağışlamamış ve ziyaret Suzi'yi çarpmış. Kız “on gözlü köprü”nn orada, Dicle'de boğularak ölmüş. Suzi'nin ölümünden sonra, Adil de aklını yitirmiş. *Suzan-Suzi türküsünü yakmış*:

*Kırklardağı'nın yüzü
Karanlık sardı dz
Ben leydim
Suzi-Suzi Ziyaret çarptı bizi
Kpraltı kapkara
Anne gel beni ara
Salarım kumlara batmış
Tarak getir de tara
Köprünün orta gözü
Sular apardı dz
Ben leydim
Suzi-Suzi Dicle ayırdı bizi*



Dicle üzerinde “on gözlü köprü” (Haziran 2006)

Bu türkü söylendiğinde öyküyü bilen bilir, ilk kez dinleyene de   ehir efsanesi gibi anlatılır. Diyarbakır'da birkaç kez bu acıklı öyküyü farklı anlatımlarla dinledim.

Sorular aktı sen aktın...

Kısa yolculuğumuzda her konaklama ânında farklı bir güzellik yaşattın bize...

Bir dinlenme ânında senin   yk  n   elime tutuşturdu, bir arşiv meraklısı... Buna şaşmadım. Arşiv kültürü olmayan ülkemizde bir arşiv meraklısı çıkmasa şaşardım. Ansiklopedik bilgileri sevmesem de notları aldım. Dicle'yi, Dicle'nin sesi Diken'in güçlü kaleminden ***Sırrını Surlarına Fısıldayan şehir: Diyarbakır*** kitabında okudum:

Ehmede Xani, *Mem u Zin* eserinde Mem Dicle'ye sesleniyor:

*Ey benim gözyaşlarım gibi dökülen nehir!
Ey   şıklar gibi sabırsız ve s  k  netsiz nehir!
Sabırsız, kararsız ve s  k  netsizsin,
Yoksa benim gibi sen de deli misin?
Senin için hiçbir karar kılmak yok,
Galiba senin gönlünde de biri var.
Her an senin de hatırına ne gelir?
Ki böyle Cizre'nin yanı başında coşuyorsun?
Benim gönlümün içinde de geç bir kez,
Gözlerimin kaynağına bak bir kez.
Gönlümün derdi neden dermansızdır?
Yaşlı gözlerimden neden hep yaşlar akıyor?
Divane oldum ben, periye elden kaçırdım
Dicle'yim ben, zembereğı boşalmış.
Sen de bu g  zerg  hlarda dolaşıyorsun,
Ben kaldım yek başıma bu yerlerde, ovalarda*

Sen, Dicle gözlü kız...

Bileceksin, Dicle adı daha çok kızlara verilir.

Önemli olan, Diclelerin ve senin yaşamın, Dicle sakinliğinde akacak mı? Dicle çocuklarının yazgısını paylaşacaksın, umarım gülen dilim payına düşer. Dicle kenarındaki kızlar gibi gün olup Dicle ile akasın, söyleşesin, dileklerini bir mektuba yazıp ablaların gibi Dicle'ye atasın... Gün gelip Dicle ile okyanusa karışıp okyanus gözlü genç bir kız olasın...

Dicle ile yaşama doğan dengbejler dinleyen şanslı kız, dünya müzikleri ile buluşup, "Kardeş Türküler" gibi kültürler yumağına mutlulukla dolanasın. Göreceksin ki kültürlerin yüzü birbirine dönünce çoğalır, kültür bahçelerinin renk denizinde kaybolur insan...

Senin adın ne?

Kimlerdensin?

Ahmed Arif'in, *"Dicle kenarına kilim götüren, ağıtlar çocuğu"* musun?

Dicle senin denizin mi, okyanusun mu?

Sen Dicle'nin sularında oynarken, bu kadarcık yaşamı bile sana çok görecekler.

2009'da Liceli **Ceylan Önkol**, havan mermisiyle parçalanarak ölüyor. Bir avuç yazar bu konuyu yazıyor.

Benim yazım da *"Gezme Ceylan bu dağlarda havan mermisi var"* diye başlıyor. Oysa türkünün orjinalini söylemek yazmak isterim. *"Gezme ceylan bu dağlarda seni avlarlar/ Anaydan babaydan seni ayrı koyarlar."* Bir aşk türküsünün uyarlaması da aşk kokmalı. Ölüm onu öksüz koymamalı...

Güneydoğu'nun sıcağında bir serinleme molası bazen de yüzde ve özde verilir.

Dicle'nin kaynağındaki serinlemede dağların görkeminde mi, Dicle'nin akışında mı, kendi dünyasında mı mola veriyor bu iki insan sorusunun yanıtı onlarda saklı. Saklı olmayan, gün ışığı ile ışıldayan nehirler zengini ülkemizde nehirlerimize yeterince önem ve değer vermememiz ve onları dünya nehirleri yanında hem öksüz hem yetim koymamızdır.

Dicle, bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla tüm görkemiyle o kınalı coğrafyada akıyor, yıkıyor, can veriyor, can alıyor, can yakıyor; bir de insanlar yanlışlıkla vuruluyor. Bu nazlı akışı izleyenler bilir. Sen en sakın hangi topraklarda akıyorsun? Nazını kim çekiyor? Hangi köprüyle cilveleşiyor, hangisine çalım atıyorsun? Hangi kente cömert, hangisine cimri davranıyorsun? Nerede ak ellere kınalar yakıp, nerede ağıtlar yaktırıyorsun?

Dicleli Kızlar, Dicle'ye Dilek Mektupları Atar

Dicle...

Bizim su, büyük su.

Büyüklerimiz, senin adın da akışın da kutsaldır dediler.

Dilden dökülen kelam gibi...

Dediler ki, dilekler kâğıda yazılır sana atılırsa gerçek olur.

Ben dün gece gözyaşları içinde dileğimi yazdım.

Diyarbakır'ın koca bir gecekondu semtinde büyüdüm.

Yoksuluz öyle yoksuluz ki anlatamam.

Bizim erkekler bundan mı çok öfkeli?

Kin dolular.

Kavgacılar.

Hiç şükür etmiyorlar.

Ben yine de sağlamım, gencim, güzelim diye şükrediyorum.

Televizyondaki yaşamları izledikçe üzüliyorum.
Annemin yaşamına üzüliyorum.
Horlanmasına, çalışmasına, sofrada kalan lokmaları yemesine yanyorum.
Babama da acıyorum.
Kardeşlerimle ilgileniyorum.
Okula göndermediler beni. Sadece ilkokulu bitirdim.
Ne zorluklarla okudum.
Arkadaşlarım liseyi bitirdi.
Büyük şehirlere okumaya gittiler.
Ben kaldım buralarda kolu kanadı kırık.
Yine de mahallemi, senin on gözlü köprünü seviyorum.
Dileğimi gözyaşlarıyla, dualarla yazdım.
Annem o saatte benden habersiz namaz kılıyordu.
Onun duaları benim dualarıma karıştı.
Bana yardım et, dileğim olsun.
Beni yanlışa, acıya salma.
Sana güveniyorum.
Sana inanıyorum.
Dileğim sana emanet.
Güle güle akasın.
Dileğimi aklayasın...
Muradımı veresin.

Gönlümde akan Diclem, senin gündüzün başka, gecen başka güzeldir. *“Ayın şavkı vurur üstüne üstüne/ tıpkı ayın şavkı düşmüş saçın teline”* misali gecenin karanlığında insanın tennini, zihnini ve de gönlünü ısıtır, ıslatırsın... Hikmetinden sual edilmez. Bazen yaşanan bir ânı bir ömür kılarırsın. Bazen de bir ömrü heder edersin...

Sen düşlerinin peşinden koşan Dicle'nin yaşam verdiği toprakların çocuğu.

Kutsal nehrin suyunda yüzen genç, yaşam senin için Dicle'nin akışı gibi zor mu zor? Doğduğun topraklardan ülkene, dünyaya açılmak kolay mı? Dicle'nin yolu uzun, engelleri çok, akıntıları derin olsa da o durmadan akıyor. Kaynağından itibaren güneşin, ayın, toprağın yapısı, suyun akış hızıyla renk değiştiriyor. Kirlilikleri taşıyor, koca sulara bırakarak yıkıyor. Onun yaşam yolculuğunu örnek almalı ve hep akmalısın...

Diyarbakır'ın on gözlü köprüsünün dünya köprüleri ile benzerliği işte bu gözleri, insanları sevdiklerine kavuşturması ve yol vermesidir.

Bazen bir göl görünümü alırsın... Göl sessizliği egemen olsa da duruşunda, akışında; sen, yerelde başlayan yolculuğunu evrensel sürdürmek adına akar akar akarsın. Bir elin nesi var, iki elin sesi var misali geçtiğin kadim coğrafyaya, uygarlıklar beşiği Mezopotamya'daki tüm suları alırsın ya da onlar sana akma mücadelesi verirler... Fırat'la birleşir, Şatt-ül-Arap boğazından okyanusa dökülürsün...

Şatt-ül-Arap: Fırat ve Dicle Nehirlerinin Basra Körfezi'nden denize dökülmeden önce birleştikleri yer olur. Uzunluğun 193 kilometredir. Şatt-ül-Arap suyunun hangi kısmının hangi devlete ait olduğu sorunu İran-Irak Savaşı'nın sebebi olarak gösterilir. Önemi, petrol tankerlerinin, karanın otuz kilometre içine kadar girmesine olanak sağlamasından kaynaklanır.

Dicle, yaşamlardan habersiz sessiz ve sitemsiz akar. Kimi ona derdini anlatır, kimi uğultusuna kulak verir, kiminin düşlerini süsler...

O yerleşim alanında şiddete uğrayan kadının sesli ve si-temli haykırışı, Dicle'de patlar:

“Tokadın yüreğimdeki yerini kuruttu. Sana sevgimi her tokadın kuruttu. Sen tokat atmaktan utanmıyorsun. Ben, çocuklarımin yüzüne bakarken; utanıyorum. Bir de bunun acısı var...”

“Durup dururken mi dayak atıyorum?”

“Ya niye atıyorsun? Ağzımı açar açmaz ansızın yüzümde tokadın patlıyor. Tenimin, yüzümün rengini unuttum. Mor lekeli gözlerimle çocuklarıma bakmaya, sokağa çıkmaya utanıyorum. Durup dururken dövüyorsun. Yaşamında yediğin tokatları mı bana atıyorsun? Alıp başımı gidemeyeceğimi biliyorsun. Kimsesizim, işsizim, güçsüzüm, bir de iki çocuğum var. Yeter artık! Erkeklik bu mu? Sevgi bu mu? Sevgin öldürüyor. Sevgi ya-şatmaz mı?”

Dicle'de Güvercinlerin Barış Düşünü

Dicle'nin üstündeki güvercinler bir araya gelince bana barış düşünü yapıyorlar gibi gelir... Bu kadar kolay olsa barış. Bu kadar hesapsız, kitapsız, pervasız kurulsa tıpkı kan davalarına son veren barış çadırları gibi. Kırk kaşık aynı anda etli pilavdan lokma alsa... Davullar çalsa, zılgıtlar atılsa, dengbejler klam için elini kulağına atsa... Karacadağ'da yankılansa bu yanık ağdın sesi, unutulmaz balad olsa...

Dicle'de güvercinlerin barış düşünü örnek olsa...

O, leyleklerin göç yolu. Diyarbakır-Batman arası yirmi ki-lometre boyunca elektrik direklerinde yuvalanıyorlar... Her se-ne... Bereketli topraklar ve Dicle onlar için içme suyu kaynağı oluyor...

Diyarbakır Dicle üstünde “kelek”lerle taşımacılık yapılıyor. Keleklere ticaret salları demek daha güzel... Dicle üzerindeki bu yolculukta her zaman güneş keleşe binenlerin saçlarına konuk olmuyor, yüreğini ısıtmıyor. Keleşi ulaşım aracı olarak kullanan insanların yüzü bu fotoğraflarda olduğu gibi her zaman gülmüyor...

Kelekle yolculuk yaşamda bir kez olunca renkli oluyor. Günü farklı kılıyor... Enerjiyi yükseltiyor. Konuk ağırlamak bu anlamda güzellikler barındırıyor. Saat dilimi kısa olunca yaşam o an kelek üstünde bile lunaparka dönüyor... Oysa bu yolculuk yaşamın parçası olsa, korku yüreğe bağdaş kurar.



Dicle’de “kelek”le yolculuk (6 Haziran 2006)

Diyarbakır'ı seyrediyorum...

Gözlerim açık, gönlüm kapalı. Dicle nazlı nazlı akıyor. Dicle'nin tepelerindeki evlerin çatılarına konan çanak antenler insanları başka ülkelerin insanlarıyla ve kendi yaşamlarıyla buluşturuyor. Kendi dertlerini bir an unutup başkalarının derdini dert biliyorlar. Aşksız yaşamları başkalarının aşkının bazen coşku seline bazen de hüznüne kapılıyor. Televizyon her ülkede, her mekânda olduğu gibi buralarda da ortam yaratıyor. Ondandır şiddetten gözü kararan kadının olayın bilincinde oluşu ondandır. Seyreleyen insanlar yaşamlarını kıyaslarken; yoksunluklarını da görüyor. Bir çift acı çöküyor, yaş alan yorgun insanların omzuna ve yaşamına...

Dicle akıyor...

Tarlaları güneş yakıp kavuruyor. Güneşin kavurduğu topraklarda kavruk yürekli kadınlar, bir de çalışan kadın oluyor. Çalışan kadınlar gibi dört vardiyalı olarak tarlada vardiyalarından biri olan işlerini bitirmeye çalışıyorlar. Yorgun argın; ev, eş, çocuk, iş sahibi yani dört vardiyalı kadınlar, işleri bitince ev vardiyasına koşacaklar. Yorgunluk sürecek. İkinci vardiya eş, üçüncü vardiya çocuklarla ilgilenecekler. Dört vardiyalı, iki işverenli, iki mesaili, yorgun ve mutsuz kadınlar bir de sendikası olmaya yanıyor. Dicle'nin seyrine bile d alamıyor. Onun kenarına gitse bile ya çamaşır yıkıyor ya tarla çapalıyor ya da ağıt yakıyor...

Batman Dicle'ye Yoldaş Olur

Dicle, Batman ovasına girince Garzan ve Batman ırmakları Dicle'ye akar. Dicle'yi çoğaltır, besler, tazeler ve akışına hız katar. O güzelim kent, ova Dicle'yle destansı bir güzelliğe kavuşur. Çünkü Batman, Dicle'ye yol arkadaşı olur.

Dicle...

Dicle o toprakların ağıdıdır.

Kutsal ve nazlı baladıdır.

O ise Dicle sakinliğinde akan sevdalı kadın.

Yüzlerce töre ölümüne tanık...

Dicle'nin sızısı...

Sevdasının coşkusunu, hüznünü bir tek Dicle'ye aktarıyor.

Aktardıkça duruluyor, arınıyor.

Dicle'nin bildiklerini bilseler onu töreden öldürürler.

Onun adına konuşan erkekleri dinledikçe ürperiyor.

Kürtajı erkekler konuştuğu sorular diline düşüyor.

Bu erkekler töre ölümlerinde neredeydi?

Erkekler konuştuğu onlar adına o utanıyor.

İsyanla, inatla Dicle'de seven kadın olmayı sürdürüyor...

Dicle...

Dünyada Dicle'nin bilinen adı "Tigris"tir. Dünya dillerine de Yunancadan geçmiştir. Yunancada kelimelerin sonuna –is eki gelir ve "Tigris"ten çıkarılınca geriye kök kelime "Tigr" kalıyor.

Dicle kutsal kitapta adı geçen kutsal nehir olsa da geçtiği toprakların her yerine aynı cömertlik ve sevgiyle dokunuyor... Tıpkı insanların yaşamdaki yaklaşımları gibi bazen güneş açtırıyor bazen ağıt yaktırıyor... Kimi yazarlar onu hüznün nehri, kimi kitaplar onu kutsal diye yazıyor. Görünen o ki o geçtiği topraklarda herkesin Dicle'si oluyor...

Şair Yılmaz Odabaşı, *"Yalnızdım, üşüyordum ey özlem!/ Beni bir gün belki bu özlem öldürecekti./ Ölecektim bir gün erken, belki kederden./ Yakın o gün! Beni yakın!/ Savrulup aksın küllerim Dicle nehrinden..."* diyor.

Ve **Ahmed Arif**, şair **Refik Durbaş**'la yaptığı “Kalbim Dinamit Kuyusu” söyleşisinde şöyle diyor:

“Bir şey daha söyleyeyim...

Ben buralarda, bu hastanelerde, bu topraklarda değil, gene oralarda, Dicle kıyısında bir çadırda ölmek isterim. O kadar güzel ağıtlar yakar ki o kadınlar. Hiçbir müzik o kadar dokunaklı olamaz...”

Dicle, bu özlemlerden habersiz tüm engellere karşın tüm halklarla akıyor. Bazen Kürtçe, bazen Arapça, bazen Türkçe, bazen de İngilizce akıyor. Diller, inançlar, kültürler onda yıkanıyor, arınıyor, tazeleniyor. Uzun yollar sonunda özlemi Fırat'la buluşuyor ve okyanusa dökülüyor. Dicle ile Fırat'ın yereiden evrensele yolculuklarının, sevdalarının hedefi, buluşma noktası okyanus oluyor...

1 Eylül 2012



“On gözlü köprü” geceye ışıldıyor (Diyarbakır, 2007)

DİYARBAKIR'IN "DİKEN"İ

*Erince vaktimiz yok
uçaklar hemen kalkıp hemen varıyor...
Çabul ol vakit dar uçaklar kalkıyor*
Turgut Uyar

Zaman zaman sevdalı olduğum kentleri anımsarım. New York'ta sokağa çıktığınız andan itibaren sizi inanılmaz bir enerji sarar. İkiz Kuleler vurulmadan önceki tüm görkemi ile bulutları selamlıyordu sanki. Gönlünüzü çalan bir başka kent Şanghay'da, 268 metre yükseklikteki görkemli gökdelenin son katında Kuambu Nehri'nin seyri, ay ışığı yakamozunda balıkçı barınaklarının öyküsü ile nehir akar, gece akar...

Bu sabah çalışma odamda kentleri anlatan kitaplarla dünya yolculuğum beni sevdalı olduğum kentlerden Diyarbakır'a sürdü... Bu sürgünün suçlusu sadece yaşamını Diyarbakır'ı yazmaya adanmış **Şeyhmus Diken** olabilir mi? Her şeye karşın, o da az suçlu sayılmaz...

Son beş yıldır her Diyarbakır dönüşü elime bir kitap tutuşturan dost, en son gidişimde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin yeni yayınlarından **Taşlar ve Düşler-Diyarbakır** kitabıyla beni Ankara'ya uğurladı. Onun, ilk kitabı **Sırrını Surlarına Fısıldayan Şehir: Diyarbakır'a** vurulmuştum. Vurgunluğum, **Diyarbakır diyarım, Yitirmişem Yanarım** ve **İsyen Sürgünleri** ile sürdü.

Ankara'nın karanlık Eylül günlerinde, dost sofralarında, şiirlerini kendi sesinden dinlediğim büyük ozan **Ahmed Arif**'tir, Diyarbakır sevdasını yüreğime işleyen. "*Seni baharmışın gibi düşünüyorum/ Seni. Diyarbekir gibi,/ Nelere nelere baskın gelmez ki/ Seni düşünmenin tadı*" diyor ve ikinci kuşaktan "*Öncesi Diyarbekir o benim en esmer çocuğum*" diye seslenen şair dost **Yılmaz Odabaşı** ile sevdam sür-git sürüyor.

Taşlar ve Düşler kitabını okurken, düşünüyorum: Dünya nüfusunun yarısı büyük kentlerde yaşıyor. Kentler, çağdaş yaşamın "beşikleri" olarak toplumun aynası gibi gelişiyor. Ünlü Fransız tarihçi **Fernand Braudel**, "*Kentler gelişirken kendilerini yaratan toplumları anlatır*" diyor. "Ortaçağ kenti" yazısında **Jacques Le Goff** da "*Kent hem harika hem de şeytanidir*" diye tanımlıyor. 21. yüzyılda kentleşme önemini koruyor...

Ahh, bu küçük isimleri gölgede bırakan soy isimleri yok mu? **Şeyhmus Diken**'i tanısanız, onun, güzel söz karşısında gülün kırmızısını alan yüzünü, haksızlık karşısında sözünü yutkunmadan nasıl naif söylediğini duyarsınız. Diken sözcüğü olsa olsa onun dostlarına "üretken olun" uyarısıdır.

Sevgili **Diken**'e, bir gün telefonda, "*Dicle'nin Sesi, nasılsın?*" diye seslendiğimde; "*Biliyor musun, Mehmed Uzun da bana 'Dicle'nin Sesi' diyor. Bu kadar büyük sorumluluklar yüklemeyin*" dedi. Ama o, kitaplarıyla Dicle'nin Sesi olmayı sürdürüyor. Öyle ki, yıllar sonra dostumuz **Mehmed Uzun**'a kitap ismi oluyor.

Kentler ve şehirler tüm insanlığın yaşamında izler bırakmaz mı? Kimi Munzur'un coşkusu, kimi de Dicle'nin sakinliğidir. Munzur'un coşkusu kimi kez Dicle'nin sakinliğinde akar.

Kimi zaman Köln'deki Ren gönöl yakar. Paris'te nazlı akan Seine yara sarar. Hindistan'da Ganj tüm günahları yıkar. Biri "Dicle'nin Sesi"dir. Öteki "Dicle kokum" olur. İnsanın gönlünde akan nehre hangi bent vurulur ki?

Sevgili **Diken**'in kitaplarında sözlü tarihin izleri görülür. O bazen annesiyle çıktığı yolculuğu, Diyarbakır'da yaşayan insanların, kent tarihine tanıklıkları ile sürdürür. İnsanların bireysel tarihleriyle, kent tarihini bir kuyumcu titizliğiyle işler ve gün ışığına çıkarır...

"Bir şehri sevmekle başlar her şey." Bu kitaptaki insanların tümünün hayatı şehirlerini sevmekle geçmiş. **Şeyhmus Diken**'in, insanı çoğaltan kitaplarıyla buluştunuz mu?

Diyarbakır "taşlar"ın kentidir. Diyarbakır "düşler"in kentidir. "Sırrını Surlarına Fısıldayan Şehir"dir. Diyarbakır, ozanlar, yazarlar kentidir. Diyarbakışlılar diyardır. Türküleri Meriç'te yankılanır. Kızılırmak sedası, Sakarya acısı, Fırat'ın yoldaşdır. Son yıllarda Dicle'ye atılan dilekler barıştır...

4 Şubat 2006



**Munzur
kenarında
mimoza
(2008, yaz)**

DİCLE BOYLARINDA YAŞAM

Özlemle Diyarbakır'a koşuyorum...

Geçtiğimiz hafta sonu Van'ın parlak güneşine alışan gözlerim Diyarbakır'ın yakıcı güneşine zor dayansa da sevginin, isteğin, aşamayacağı zorluğun olamayacağını yaşayarak öğreniyorum.

Özlemim, ülkemin öksüz nehirlerini tanıtmak, onlarla akan yaşamları gözlemek ve nehirlerinin güzelliklerini sunan ülkelerde gördüklerimi sizlerle paylaşmak. Yoksa *“Fırat'ın doğusunda bir koyun dahi kayboldsa gelin benden sorun”* diyenlerden değilim... Biliyorum ki koyunlar da insanlar da kayboldu; ama kimseler hesap veremedi. Hâlâ bu topraklarda kayıplar kurultayları yapılıyor.

Mezopotamya'ya can veren Dicle'nin uzunluğu 1.990 kilometre ama ülkemiz sınırlarda kalan kısmı 523 ve ben bu uzunluğun yarısından fazlasındaki yaşamı gözledim. Her mevsim Dicle ile aktım. Onun can verdiği yaşamlara tanıklığın hüznünü de coşkusunu da yaşadım... Dicle Nehri kiminin kutsalı, kiminin sevdası, ötekinin sızısı, berikinin de dert ortağıdır. Dicle, Batı dillerinde “Tigris” olarak geçer, Kürtçede sivri ve keskin anlamına gelen “Tij” sözcüğünden geldiği söylenir. Arapçada “Dijla”, eski Farsçada ise “Tigra” olarak söylene de o bizim Diclemizdir ve geçtiği topraklarda yaşam Dicle sakinliğinde akar...

Dünya nehirleriyle tek benzerliği, üzerine kurulan on göz-lü köprüdür. Ren'in kaynağı gibi korunaklı ve turizme açık de-ğildir. Besleyen kaynaklar ve birleştiği noktalar, yarattığı ge-lin tülleri görsel bir şölene dönüştürölüp insanlığın yararına sunulmaz. Kanalları üzerine ortak yaşam alanları yapılmaz. Hasankeyf'te doğanın ve tarihin yarattığı güzellik bile sular altında kalmaya mahkûmdur...

Oysa cuma günü gazeteci dostla gezdiğim Hasankeyf'te gençlerin yaşamına tanıklık ettim ve etkilendim. **Songül** ve **Dilan**'la yorgunluğumuzu alamasa da Dicle'de serinledik. Fo-toğraf karelerindeki görüntümüz halaya durmuşuz gibi yansı-dı. Fotoğraf sanatçısına, **Dilan**'ın önerisi, beni mutlu kıldı. "*Poz vermeyelim, doğal olsun!*" Bayılıyorum, insanların güzeli tanı-masına, alışmasına, sahiplenerek korumasına...



Dicle kenarında söyleştik... Dert çok; derman umutlu olmak...
(6 Haziran 2006)

Bölgede Dicle yolculuğunda düşler kurdum. Tüm kurumlar, yerel yönetimler nehir boyu yaşamın yeni projelerle çehresini değiştirseler ve dünya nehirleriyle ortaklıklarımız çoğalsa... Dicle üzerinde sal ve kekele yapılan ilkel taşıma yöntemleri yerine Ren, Seine üzerindeki taşıma araçları kullanılsa; kültür evleri, yeşil alanlar yapılsa, yaşam tüm kesitlerle aksa olmaz mı? Yoksa insanımızın bu güzellikleri korumaktan uzak olduğunu mu düşünüyoruz? Her ülke yurttaşı gibi bizim yurttaşlarımız da bu tür güzelliklere layıktır ve severek korur. Yıllardır bu topraklarda var olan GAP korunmadı mı? Hangi ünitesine zarar verildi? Ben duymadım. Duyan var mı?

Dicle kenarında güneşi, çoban kız **Pınar**'la başka ülkeleri aydınlatmak üzere uğurlarken; Dicle'ye doğacak güneşi beklemeye koyulduk...

11 Haziran 2006



Dicle boylarında kadınlar tarlada çalışıyor... Güneşle birlikte örgütsüzlük kavuruyor... (4 Haziran 2006)

DİCLE, MEHMED UZUN'UN YARASINI SAR...

Dicle, **Mehmed Uzun** sana geldi, duydun mu?

Onun denizi de gökyüzü de sensin... Asıl öykü onun sana tutkusudur.

O, seni ***Dicle'nin Sesi***'nde şöyle anlatıyor:

Su, Dicle Dicle uyanıyor, Dicle coşuyor,

Güneş ve Dicle, gün ışığı ve su, ışık ve dalga,

Beraber, iç içe.

Dicle parlıyor,

Dicle şavkıyor,

Dicle türkü söylüyor,

Dicle söylüyor.

Munzur öyküleriyle büyüyen ben, seni, bir günbatımı tanıdım. Mavini yitirmiş, batan ışıklarla oynaşman bitmiş, bulutlarla buluşmuştun. Munzur coşkusuyla, senin sakinliğinde akmaya başladım. Acılı ve kınalı coğrafyanın mavisini, yeşili ve muradı Dicle. **Mehmed Uzun**, sana geldi duydun mu?

O, dünya yazınına İsveç nehirleri Dal, Lyunga ume ve Torne ile aktı. "Suda yüzen kent" İsveç'te seni yazdı. Benim, onun okuduğum ilk kitabı ***Nar Çiçekleri*** adlı deneme yazılarında sen vardın...

Sonra seni ***Nar Çiçekleri*** gölgesinden kurtardı. ***Dicle'nin Sesi, Dicle Sürgünleri*** ve ***Dicle'nin Yakarışı*** adıyla, seni üç dilde dünyaya yazdı. Kürtçe, Türkçe, İsveççe... Hasta düştü, sürgün günlerinde senin özleminle baktığı Dal'ı, Torne'yi terk edip sana koştu, yaralarını sar diye. Saracak mısın?

Nehirlere tutkum, babamın bitmez tükenmez Munzur öykülerindendir. İlk öykünün rengi nedense kan kırmızıdır. Sonra uzun süre bulanık akar. Ve mavi... Çok az yeşillenir... Öykü sevda öyküsü de olsa kan kırmızısının sızısı tüm renkleri sollar gider. Bu sınır tanımaz, bentleri yıkıp giden çılgın Munzur'un kırmızı rengi, kutu deresinden Mercan vadisine uzanır...

O öykülerdir kanıma giren ve dünya nehirleriyle buluşmamı sağlayan.

Attilio Formigoni'nin, İtalya'nın, dertlerin ve bereketin nehri Po'ya tutkusunu unutamam:

Attilio, Po nehrini karısından daha iyi tanıyor. 38 yıldır tuttuğu dümen sayesinde sesi, rengi ve hareketlerine bakarak, suyun neler anlattığını çözmeyi öğrenir. **Formigoni** artık kendi gezinti teknesi "Nehir Kraliçesi"nin kaptanı. Tekne akıntıyla süzülürken aydınlık yaz gecesine dalıp giden **Formigoni**, "*On-
dan hiç bıkmadım. Değişkenliği Po'ya güzellik katar, bu da onu büyüleyici kılar. Ona olan aşkınızın ateşini canlı tutan şey işte bu değişkenlik*" diyor.

Po İtalya'nın, Dicle de **Mehmed Uzun**'un karasevdasıdır...

O Dicle ile konuşan duygulu yüreklerden bir yürek. Senin sıkıntılı aktığın günlerde o sızını azaltmak, acını bal eylemek için çok geceler uykusuz kaldı. Uçaklar, trenler, arabalar yol-
daşı oldu. Turnalarla sana selam gönderdi. Seni hiç unutmadı. Hangi nehir hangi ülkede akarsa aksın onun yüreğinde sen aktın. Tüm nehirlerin adı onda Dicle'ydi...

O seni o kadar sevdi öyle örnek aldı ki, senin gibi doğdu-
ğu topraklarda kalmadı ve ülke sınırlarını aşarak dünyaya aktı. Çok dilli, çok kültürlü bir yazar oldu.

Dünya nehirleri onu bağrına bassa da o sana koştu. Hem de sükûnete gereksinim duyduğu sıkıntılı günlerde alev alev yanan coğrafyaya karşın istedi yaralarını sen sarasın...

Bereketinle sar onu, soluklandır. Sızısını al, onu dirilt ve onun açılırlarıyla okyanusa ak... O, seni daha çok yazacak. Ona bunu çok görme. En verimli çağında onu okurlarından ayırma. O, senin gibi ölümsüz olsa da onu Alan'a, Zerya'ya, Zozan'a sakla...

*Ey sen, insanlığın çığlığı,
İnsanlığın yakarışının sesi,
Kulak ver bana; Dikeyim ben,
Dicle türküsünün sesi,
Dilsizlerin dili, sessizlerin sesi...*

diyen **Mehmed Uzun**'u duy ve sızısını dindir...

Fırat yüreğimde, **Mehmed Uzun** aklımda, onun sağlığı için turna sürüleriyle gönderdiğim dileğim hüznün ve bereketin kutsal nehri Dicle'de akıyor...

23 Temmuz 2006



Dicle kenarında
kır çiçekleri
(2007, yaz)

“SÖYLE O ŞEHRE, DEĞERİNİ BİLSİN!”

Kentleri ölümsüz kılan sanatçılardır...

Kentlerin tarihini fırça darbeleriyle, fotoğraf kareleriyle, heykelleri, tabloları, besteleri, türküleri, şiirleri, yazılarıyla ölümsüz kılanları tanımaya, belleğime saklamaya, yüreğime işlemeye özenimi bilir dostlar. Kentleri yaratanları, ölümsüzleştirenleri beni bulunca aktarırlar...

Dediler ki, senin sevdalı olduğun kentlerden Diyarbakır'ın iki yazarı bir bilgi yuvasında hem de senin sempatiyle baktığın, öğrencisi olmak istediğin Bilgi Üniversitesi salonlarında buluşup, yazdıklarını kitlelerle paylaştılar. Bir yazar sustu, öteki onun yazdıklarını anlattı. Bu anlatıda yazarın kentine ve kentlere kattıkları, kentler ve kültürlerin yazınsal yolculuğundaki buluşmanın izleri yansıdı. Diyarbakır'ın sicil varakasını, tarihe not düştüler...

Bir yazar, kentinden sürgüne; biri de ülkesinin atadığı kentlere çalışma yaşamı yolculuğuna çıkar. Biri düşüncesinden ötürü sürgüne gider, öteki düşünceleri beğenilmeyince kuşatılır ve kaymakamlık yapamayınca kentine döner, kentini, insanıyla, kültürüyle yazmaya başlar. İki yazar da kentlerine sevgiyle sarılıp, onun yazgılarına kattığı sıkıntıları sevdaya dönüştürürler ve doğdukları kenti dünyaya tanııtma eylemine girişirler.

Bu iki güzel insanın, bu iki güçlü kalemin okuru olma mutluluğunu yaşamak ne güzel bir anlatabilsem. **Mehmed Uzun**, sıcak kentinden koparılıp gittiği soğuk ülkenin kuzey rüzgârlarının esintisiyle savrulmak yerine akıl süzgecinden geçirdiği sözcükler, dille, kalemle esmeye başladı ve okuyanları savurdu...

Dicle'nin sesi **Şeyhmus Diken**, yazar dostu "**Mehmed Uzun**'un Edebiyatında Şehir" isimli sunumunda, "Kürtlerin simge şehri Diyarbakır"ı görüşünü, onun kentine tutkusunu, onun kalemiyle anlatır: *"Diyarbakır var ya bu Diyarbakır, yurdumuzun güzelliğidir, yürek ağarımızdır. Hem yaşama umudumuz, hem beynimizdeki sancımızdır. Acayip bir şehirdir. Kadim ve hünerlidir. Sestir, renktir, aydınlıktır, acıdır, güzelliştir. Karışıktır. Her şeyi birbirine karışmıştır. Onu anlamak zordur. Hem yaşatır, hem öldürür. Hem sever, hem de öfke duyar. Hem sadık ve yardımcıdır hem de kıskanç ve cimri"* der.

Ve sunumunu kendi sözleri ile noktalar:

"İnanıyorum ki; biz Kürtler, Mehmed Uzun'a cidden borçluyuz. Kürt dilinde modern edebiyatı ayakları üzerinde dik durdurarak dosta düşmana yazıp, anlattığı için..."

Sanıyorum ki; Türkler de Mehmed Uzun'a çok şey borçlular. Anadolu ve Mezopotamya'nın verimkâr coğrafyasından böylesine evrensel bir yazar çıkıp bu ülkenin dostuna/ düşmanına ses verdiği için..."

Hüznün Coşkusu Altındağ kitabım Devlet Tiyatroları'nda oyun olarak sergilenince, Mamak cezaevinden bir dost kutlama kartına şöyle yazmıştı:

"Söyle o şehre, değerini bilsin, o biliniyorsa sebebi sensin. Çünkü onu, sen tanıttın. Dağsa da altını sensin..."

Kimi kentler, o kentin değerleriyle bilinir, kimi değerler de kentine yaslanır. Diyarbakır böylesi bir kenttir. Her kentin bir tek adı varken; onun ne çok adı vardır. Kiminin Amed'i, kiminin Diyarbekir'i, kiminin de Diyar'ı ve Diyarbakır'ıdır...

O kent, değerlerinin değerini bilir ve bağrına basar. Kente bir yazarın kattıklarını merak ediyorsanız yanıtı **Şeyhmus Diken**'in yarınlarda çıkacak kitabında saklı...

Kentleri hatta ülkeleri var eden ressamalar, heykeltıraşlar, sanatçılar, yazarlar vardır. Öyle iki kalem Diyarbakır'ı dünyaya taşıyor. Diyarbakırlılar bu iki kaleme sevginizle kuş kondurun! İnanın kalemlerinden insan adına hep barış damlayacak...

28 Mart 2007



Dicle'nin doğduğu yerde serinliyor insanlar (Haziran 2006)

GİZEMLİ KENT MARDİN

Mardin Hoyratı

*–Nedendir oğul, sabaha karşı
bir kanat gölgesi geçti yüzünden
Kartal mı desem yoksa keder mi
Bir günah işledin mi?
–İşledim ana, bir ağaç kestim.*

Onat Kutlar

Mardin, mimari, arkeolojik, tarihi ve görsel değerleri ile zamanın durduğu Güneydoğu'nun gizemli ve şiirsel kenti. Hindistan'ı baharat kokulu ülke diye yazdım. Mardin'in daracık sokakları da baharat kokuyor...

Mezopotamya ovasına kurulu kentin sırları taş duvarlarında saklı sanki. Taşın dili, gecenin ahengi, masalsı, gümüş takılarımın kenti Mardin ve Midyat, şiirleri, türküleri, hoyratları süsleyen diyarlardan bir diyar...

Mardin benim için Kızıltepe'den bakınca; gündüz seyranlılık, gece gerdanlık görünümünde büyümlü bir şehirdir.

Mardin adeta dinler ve diller coğrafyasıdır. Müslümanı, Ermenisi, Keldanisi, Süryanisi, Arabı, yıllar boyu uyum içinde yaşar. Daracık sokaklarda Arapça, Süryanice, Kürtçe, Türkçe birçok dil konuşulur. Mardin çok sesli bir senfonidir.

Mardin, sanatsal açıdan tarihi değeri olan camiler, türbeler, kiliseler, manastır ve benzeri dini eserler barındırır. Mardin, **İpek Yolu** güzergâhında olup, beş han ve kervansaraylarıyla aynı zamanda tarih kokan bir kenttir.

Mardin'e her gidişimde çoğalarak, direnç tazeleyerek, biriktirerek, takılara takılarak, bakır yüzlü güzel insanları aklıma alarak döndüm. Mardin'de aklım köstekli saatte kaldı... Güzellikler yanında acı öyküleri zihnime imza attı. Töre cinayetleri bir de Bilge Köyü acısı yüreğimi dağladı...

Bilge Köyü Katliamı

Mardin'deki acı...

4 Mayıs 2009 tarihinde Mardin'in Mazıdağı İlçesi'ne bağlı Bilge Köyü'nde 44 kişinin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan katliam... İlk açıklamalarda hükümet durumu töre cinayeti olarak kamuoyuna duyurdu. Saldırıda altısı çocuk, on altısı kadın, toplam kırk dört kişi yaşamını yitirdi, on yedi kişi yaralandı.

4 Mayıs 2009 tarihinde, akşam saatlerinde yüzleri maskeli olduğu söylenen beş ya da altı kişi, nişan törenine katılan insanları bir odaya topladıktan sonra kurşuna dizdi. Olay uluslararası basında yer buldu. Öyle ki *Reuters*, olayı çağdaş Türkiye tarihinin en kanlı eylemlerinden biri olarak duyurdu.

Bir İstanbul akşamı...

Nereye gitsem Mardin'deki katliam...

Soluklanacak bir an, bir yer yok mu?

O yer dostların katkısıyla bulunuyor...

İş Sanat'ta "Bizim Toprağın Sesleri" **Sabahat Akkiraz** ve **Erdal Erzincan** dinletisine koşuyoruz.

O salonda iş toplantıları dışında ilk kez sanatsal bir etkinlikte olmanın farklılığını yaşamak; sevdiğim sesleri dinlemek, içinde bulunduğum toplumsal iklimden uzaklaşmak, birkaç saatlik de olsa Anadolu kültürüyle buluşmak güzel oluyor...

Erdal sazın teline vurunca; hangi insan uzaklaşabilir toplumsal iklimin getirdiklerinden; kim unuttur ki, yanılıyorum... Mardin'deki insanlık dışı katliamı?

Kim anımsamaz ülkenin eğitimsizliğinin yol açtığı yoksunlukları? Sayısı büyük ya da küçük bu kaçınıcı katliam?

Bizde devlet resmi adlarla köyleri, beldeleri, ilçeleri sevin-dirmenin ötesine geçemiyor. Bilge Köyü'nün adı da devletin verdiği resmi adlardan biri işte... İzleyen herkes sanırım aynı yorumu yapıyor. Bilge Köy'de bilgeliğin izlerine düşlerde bile rastlamak olanaksız iken; nasıl adı Bilge Köy? Annemin deyi-miyle; *"Bilgeliği kim kaybetti ki biz bulalım?"*

Öfkeyle bu soruyu kendi kendime sorarken; ansızın **Saba-hat Akkiraz, Âşık Veysel**'in, *"Beni hor görme kardaşım/ Sen altınsın ben tunç muyum/ Aynı vardan var olmuştuz/ Sen gü-müşsün ben sac mıyım"* dizelerini o billur sesiyle cığırıyor.

Yerelden evrensele uzanan iki büyük sanatçı, yetiştikleri toprağın özünü ne de güzel sunuyorlar. Genç kuşakları bilge ozanlarla buluşturuyor; bağlama ile gitarın uyumunu Anado-lu'dan dünyaya ne de soylu taşıyorlar...

İki büyük sanatçının gönül defterindeki nefesler, deyişler, türküler dillerinden dökülüyor... Belki de ilk kez İş Sanat salo-nunda gençler halay türküleri ile halay çekiyor... İş kulelerin-den boz atlı Hızır geçti ise; artık o yapıda Hızır bereketi eksik olmaz diye dostlarla gülüşüyoruz.

Bir İstanbul akşamında bizi toplumsal iklimden uzaklaş-tıran, sorunlara, sıkıntılara ilaç olan seslerin yarattığı sevgi seliyle, Anneler Günü olduğunu anımsayarak telli defterime yazıyorum. Bizim ülkemizde Anneler Günü ne zaman coşkuy-la kutlandı ki!.. Bu yıl Anneler Günü'nde, anneler yine ağıt ya-kıyor. Ağlıyor, ağlıyorlar...

“Saçlarımı örer misin? Annem örerdi” diyen Bilge Köylü kız çocuğunu kim unutabilir ki?

Erdal Erzincan saza vurunca, kaç kez acılı topraklara savruluyorum...

80’ler sonrası feodal yapı çözüldü... Feodal yapı kırıldı, kan davalarını sona erdiren barış çadırları kuruldu diye çok sevindim. Çözülen feodal yapı korucu sistemi ile yeniden güçlendi. Aşiret ağaları yeniden gündem belirlemeye başladı. Korucuların bölgede yaptığı eylemler töreyi bile aştı. Hiçbir töre eyleminde Mardin katliamındaki olaylar yaşanmadı...

Anadolu’daki bu eğitimsizlik nasıl aşılır, nasıl başarı öyküleri yaratılır diye soruyor, soruyor, soruyorum... Hep birlikte sormanın günü çoktan geldi geçiyor. Göçler yola dizilmeden eğitim göçü yola çıksa olmaz mı?

Mardin katliamı, bu topraklarda annelerin günsüz olduğunu bir kez daha göstermiyor mu?

10 Mayıs 2009

“PEYGAMBERLER ŞEHİRİ”

“Urfa esmer bir yaradır, dualar dökülür eteklerinden...”

Yılmaz Odabaşı

Urfa... “Peygamberler Şehri...”

Balıkli gölün kenarında çocuk işçiler heyecanlı, coşkulu bağırırlar.

Şanlıurfa’nın eski adı “Orhoe” veya “Orhai”dir. Daha sonra Araplar tarafından “R”ya çevrildiği söylenir. Bir diğer rivayete göre ise Kürtçeden gelmekte olup “R” yani güneş demektir. Rûha ismi halk arasında hâlâ yaygın olarak söylenmektedir.

Şehir Babil hükümdarı **Ramis-Nemrut** tarafından kurulur.

Yılmaz Güney’in Siverek anısı ilginçtir:

NERDEDİR BU SİVEREK?

Bir gün nereli olduğumu sordular.

“Babam Sivereklidir” dedim.

Siverek adına şaşılar, hiç duymamışlar.

“Nerdedir bu Siverek?” dediler.

“Siverek Napoli’nin kazasıdır” dedim.

Düşündüler bir süre, birbirlerine bakındılar.

“Biz İtalya’yı çok iyi biliriz. Yanlışın olmasın, Napoli’nin böyle bir kazası yoktur.”

Siverek İtalya’da olsa bileceklerdi.

Siverek Urfa’nın bir kazasıydı. Urfa da Türkiye’de bir şehirdi.

Bizim memleketin insanları iyidir, akılları çoktur; İtalya'yı bilirler, Fransa'yı bilirler. Çinistanı, Falanistanı bilirler; lakin kendi yurtlarını bilmezler.

Dünyanın öte ucundaki ülkelerin yardımına koşmak için can atarlar. Onlar için şiirler yazar, onlar için ağıt yakarlar. Falanistan köylüsünün acısını anlatan kitaplar kapışılır, benim memleketimin insanlarına sırtları dönüktür, onları görmezler, göremezler.

Urfa...

Urfa güçlü sesleri, sıra geceleri, tarihi yapısı, balıklı gölü, peygamberler diyarı olmasına karşın bende nedense hep iki kadını çağırıştırıyor:

Birincisi şair **Yaşar Nezihe**...

Erkek işi olarak bilinen sendikacı uğraşını zihinlerde değiştirmek boynumun borcu olsun diye **Kadın ve Sendika** kitabını yazmaya karar verince öğrendim ki; Türkiye'de ilk "1 Mayıs" şiirini yazan kadın Urfalı tramvay işçileri grevine katılan, yoksul bir kantarcının kızı **Yaşar Nezihe**.

Onunla isim benzerliğimin sevinciyle bir dergide sevgili **Sennur Sezer**'in "İlk kadın işçi şairimiz **Yaşar Nezihe Bükülmez**" yazısını okumaya başladım:

"Kadın haklarının dünü ile ilgili yazılarda sık sık aynı fotoğrafları görürsünüz: Çarşafli gencecik bir kadın. Adeta bir genç kız. Ellerini bir masanın üstünde birleştirmiş, ya da bir elini şakağına dayamış, yüzü gizli bir gülüşle aydınlanmış. Bu ilk kadın şairimiz Yaşar Nezihe Bükülmez'dir. Yaşar Nezihe, kendi anlatımına göre 1297 yılında doğmuştur. Bugünkü tarihe 1881/1882 olarak çevrilmektedir. Ölüm tarihinde de böyle bir karışıklık vardır. 1971 ya da 1972 yılında yaklaşık doksan

yaşında ölmüştür. Şair Yaşar Nezihe'nin yaşamını gerçek çizgileriyle saptamak zordur."

Bu zorluklar içinde güzel olan bizlere bıraktığı zihinlere işlenen "1 Mayıs" şiiridir.

Urfalı Kadından "1 Mayıs" Şiiri

Ey işçi!..

Bugün hür yaşamak hakkı seninken

Patronlar o hakkı senin almışlar elinden

Ey işçi!..

Mayıs birde; bu birleşme gününde

Bişüphe bugün kalmadı bir mani önünde...

Baştan başa işte koca dünya hareketsiz;

Yıllarca bu birlikte devam eylediniz siz.

Patron da fakir işçilerin kadrini bilsin

Ta'zim ile hürmetle sana başlar eğilsin.

Dün sen çalışırken bu cihan böyle değildi.

(Aydınlık, 1 Mayıs 1923)

İkincisi, Bursa doğumlu olup 1962 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisi'nden 1965 yılında Urfa'dan milletvekili seçilen **Behice Boran...**

BEHİCE BORAN: SOSYALİZMİN GÜLÜ

*Yürüyoruz, yürüyoruz günün aydınlığında
Donuk fabrika bacalarına, yoksul mutfaklara
Çarpıyor sesimiz ve birden parlayan
Bir ışık gibi ulaşıyor insanlara
“Ekmek ve gül! Ekmek ve gül!”*

James Oppenheim, Çev.: Metin Demirtaş

Doğumunun 100. yıl etkinlikleri yeni bir yıla taşan kadın.

O büyük devrimciyi **Kadının Türküsü**’nde “Sosyalizmin Gülü” diye yazdım. Bu gül kokusu, **James Oppenheim**’in “*Ekmek ve Gül*” şiirinden geldi. Binlerce göçmen yurttaş Almanya’daki etkinlikte “Sosyalizmin Gülü”nü coşkuyla alkışladı. O, olsa olsa sosyalizmin gülü olurdu.

Devrimcilik yıllarımda **Behice Boran**’la hiç karşılaşmadım. Bu yoksulluğa ve şanssızlığa hep yanarım. Hiç sosyalist partide çalışmadım. Sosyalist parti, dünya görüşünü, ilkelerini, programını nasıl yaşama dönüştürür bilmiyorum. Bildiğim ve aklımda kalan, bir kadının o yıllarda Sosyalist Parti başkanı olması, Urfa’dan milletvekili seçilmesi ve sürgünde ölmesiydi. **Behice Boran**’ın siyasette bulunduğu yıllarda kadın hakları sadece yasalarda varken; bugünkü gibi gündem oluşturacak konumda ve sayıda örgütlü değilken; onun varlığı ve mücadelesi insanı inanılmaz gönendiriyor.

Bu yiğit devrimci kadını hep başka kalemlerde okudum. En son **Soner Yalçın**, 2 Mayıs 2010’da şöyle bir girişle o güzelim portreyi yazdı:

“Uğur Mumcu, ‘Ne ilginç rastlantı’ der, ‘siyasal kişiliğiniz doğum tarihinizle başlamış.’ Mayısın ‘ilk günü’ doğdu. Amerikan Koleji’ni birincilikle bitiren ‘ilk’ Türk kızı oldu. Cumhuriyet’in ‘ilk’ öğretmenlerindendi. ‘İlk’ kadın sosyologdu. Üniversiteden kovulan ‘ilk’ kadın öğretim üyesiydi. Parti genel başkanlığı yapan ‘ilk’ kadındı. TBMM ve Avrupa Parlamentosu’ndaki ‘ilk’ sosyalist Türk kadın milletvekiliydi. Sürgünde ölen ‘ilk’ kadın Marksist kuramcıydı.”

O, dünyaya Ren’le akan **Clara Zetkin**’in ülkemiz nehirlerindeki yankısıdır.

1987 yılında toprağa verilen **Behice Boran** bakın ne diyor:

“Kurtuluş hep birlikte olacaktır. Hep birlikte kurtulacağız; hep birlikte mücadele edeceğiz. Hep birlikte kazanacağız.”

1 Mayıs 1910’da Bursa’da doğan kadın, yaşamını işçi sınıfına adar. Siyasi tarihe sadece kararlı bir siyasetçi, bilim insanı olarak geçmez. O, türkülerini de çok iyi yorumlayan bir Anadolu kadını olarak bilinir.

Boran’ın Bir Türkü Anısı...

Behice Boran’a ilişkin anıyı sanatçı **Rahmi Saltuk**, İstanbul’da bir dost akşamında bizlerle paylaşmıştı:

“Ankara’da TİP il başkanları toplantısı sonrasında, Dilşat Düğün Salonu’nda konser veriyorum. Behice Boran tam karşımda, en önde oturuyor. Kendisinin çok iyi türkü söylediğini ve bana eşlik ettiğini anımsıyorum. Antalya yöresine ait olduğunu sandığım ‘Gökte yıldız sayılmaz/ Çiğ yumurta soyulmaz/ Yari güzel olanın/ Yüreğinde yağ olmaz./ Gökte yıldız yüz altmış/ Mevlam neler yaratmış/ Anasını çerden çöpten/ Kızını da huri melek yaratmış’ türküsünü söyledim. Konserden sonra, Behi-

*ce Hanım gülerek, beni yanına çağırđı. ‘Rahmi, anaları niye harcıyorsun?’ diye sorarak, ‘Anasını çerden çöpten değil, anasını güzel soydan şeklinde söylemelisin’ dedi. Çok şaşırdım, elim ayağım birbirine dolaştı. Ben de, ‘İkisi de güzel olmaz. Biri çerden çöpten, diğeri de melek gibi olacak ki, fark anlaşıl-sın’ dedim. Ama o gün bugündür, ne zaman bu türküyü söylesem, bu olayı anımsarım. Ve **Boran**’ın anısına, türkünün o bölümünü, hem kendi bildiğim gibi, hem de onun önerdiği gibi söyledim...”*

Behice Boran adı geçince hep düşünürüm. O, genç kuşaklara nasıl anlatılır, nasıl yazılır? Bu sorunun yanıtı: O ve onun gibi simge kadınlar sanatla anlatılabilir. Kitapla, filmle, tiyatroyla, sinemayla genç kuşaklara aktarılır. Onu kaleme alan kim olursa olsun bu çalışmanın yolu sevgiden geçmelidir. Bence sanat ne kadar kalıcı ise sevgi de onu besleyen en güçlü kaynaktır... İşte doğumunun 100. yılı geride kalan bu efsane kadını genç kuşaklara anlatacak sanat yapıtını merakla, heyecanla bekliyorum... Meksika’nın, doğumunun 100. yılını kutladığı simge kadını **Frida**’sı varsa bizim de **Behice Boran**’ımız var... Ne mutlu böylesi zenginliği olan ülkelere, ne mutlu...

GEZME CEYLAN BU DAĞLARDA HAVAN MERMİSİ VAR!

Bir de Liceli **Ceylan Önkol**'u Urfa türküsü ile yazdım.

Yurttaş gazeteci olarak günlerdir dilimde ceylan türküleri var. Ceylan türküleri dinliyor, okuyor, geziyor, kendi kendime konuşma eyleminden kurtulamıyorum. İyi ki haftada bir gün yazıyorum. Haftada bir gün de olsa yazma eyleminin gücüyle Urfa türküsünün bildik dizesini değiştiriyorum!

Gezme Ceylan bu dağlarda havan mermisi var!

Ülkemizde ne çok Ceylan türküleri yakılmış. Ne çok...

“Urfa dağlarında gezer bir ceylan aman aman/ Yavrusunu yitirmiş yar yar ağlıyor aman/ Benim bu derdime bulunmaz derman aman aman/ Gezme ceylan bu dağlarda seni avlarlar/ anandan babandan yardan ayrı koyarlar” türküsü Yavuz Bingöl’ün sesinde yüreklere akarken, insan sormadan edemiyor...

Dağlar özgürlük alanı olmaktan çıkalı yıllar oldu, ne ceylan gezmesi?

Yıllar oldu dağlar doğasını yaşamıyor!

Yıllardır dağlar özgürlük istiyor!

Bir tek bizim ülkemizde dağlara bu kadar şiirler yazılmış, türküler yakılmıştır.

Türkülerin yol haritası dağların uğradığı zulmü o kadar güzel anlatıyor ki; yeter ki cânı gönülden dinleyin.

“Başı pare pare dumanlı dağlar” adlı sevda türküsü yerini *“Dağlara gel dağlara”* eylem türküsüne bırakıyor. Çok geçmeden *“Dağlar seni delik delik delerim”* türküsü tüm yürekleri deliyor.

Ülkemizin savaş alanı dağlarına artık yorgun turnalar bile konmuyor.

Dağların başındaki duman anaların başına çöküyor...

Dumanın kalkmasını beklerken, ceylanlar paramparça oluyor.

Ve **Âşık Veysel** bu zulümden habersiz, *“Sen bir ceylan olsan”* türküsünü buğulu sesi ile çıkarıyor:

“Sen bir ceylan olsan ben de bir avcı/ Avlasam çöllerde saz ile seni/ Bulunmaz dermanı yoktur ilacı/ Vursam yaralasam söz ile seni/ Koyun olsan otlattırdım yaylada/ Tellerini yoldur mazdım hoyrada” diyor.

Bu türkünün dizelerinde sözün gücü vurgulanırken; günümüzde sözün anlamını yitirmekte olduğunu görmek insanın içini acıtıyor. Hele bir de hoyratın yerini alan havan mermisi, havan mermisi karşısında sessiz kalan sözümona ülke yönetenler insanın uykularını kaçırmaya yetiyor!

Âşık Kevseri bir başka ceylan türküsü yakıyor:

“Bir bakışı tıpkı ceylan bakışlı/ Bir bakışı beni yaktı ateşe/ Bir bakışı beni saldı bir düşe/ Bir bakışı bana verdi endişe/ Bir bakışı beni ezdi götürdü.”

Yüreği ezilenlerin azaldığı bir ülke olduk ne yazık ki!..

Dağlarda ceylan gezmesi, ceylan bakışı artık türkülerde kalıyor...

Evinden biraz uzaklaşan Liceli kız çocuğu **Ceylan** paramparça oluyor, parçalarını annesi topluyor.

Ötesi yok!

Ceylan'ın katili kim diye sormazlar mı?

Siyasiler sormuyor!

Kalemler yazıyor, soruyor, gündeme taşıyor.

Kalemin gücü bir kez daha kanıtlanıyor.

Kendi olan, sözü olan, vicdanı olan kalemin, kalemlerin gücü olayı gündemde tutuyor, başka **Ceylanlar** ölmesin diye...

Ülkeyi yöneten ve yönetmeye aday siyasilerin sesi hâlâ çıkmıyor.

Ceylan'ın yakınlarının feryadını sadece gazeteciler duyuyor.

Bu toprakların düşünürü;

“Türküleri yakanlar, yasaları yapanlardan daha güçlüdür” sözünü söylemedi mi yoksa?

Bu türküleri yakanlar bu topraklardan çıkmadı mı?

Ne yazık ki toplum olarak korkuyu yenemiyor, ezberleri bozamıyor, yeni türküler söyleyemiyoruz!

4 Ekim 2009

TÖRE COĞRAFYASI

Töre Kadınlarının Ölüm Fotoğrafları

Güldünya dört yıl önce töre cinayeti kurbanı oldu... O yıllarda töre ölümleri yurtiçi ve yurtdışı dünyada akıllardan silinmez fotoğraf kareleri oluşturdu.

Bitlisli **Güldünya**'nın fotoğrafı ülkeyi ağlattı.

Mardinli **Şemse Allak** taşlanarak öldürüldü.

Bir başka fotoğrafta çeyiz sandığı kurşunlandı.

En acısı da töre cinayetinde ölen kadının gazetede ki fotoğrafıydı...

Onun fotoğrafı yüreğimi dağladı.

Bir töre cinayeti haberinde gördüm o fotoğrafı.

Öldürülen kadının gazetede ki fotoğrafı çocukluk fotoğrafıydı.

Demek ki o yıldan sonra bir daha fotoğraf çektiremedi.

İlk ve son fotoğrafıyla onun ölüm haberi verildi.

İnanılmaz bir dram...

Güneydoğu'da tanıdığım dövmeli kadını unutamadım...

Elleri ve alnı dövmeli kadının en büyük dövmesi yüreğine işlendi. Kızını töre cinayeti sonrası mezara gömdü, oğlunu hapishaneye gönderdi...

Ve dövmeli kadının ilk fotoğrafı, kızının ölümünden sonra çekildi.

Şiddetin yok ettiği kadın fotoğrafları saymakla bitmez.

Basındaki töre fotoğrafları toplumun düzeyini, kadınların şiddet karşısındaki konumlarını yansıtıyor.

Töre ölümlerindeki kadınların fotoğrafları ya ilk ya da son fotoğraf oluyor. Ya da cenaze törenine katılan az sayıdaki insanın gazetelere yansıyan fotoğrafları...

Bir başka acı: O coğrafyada siyaset yapan kadınları bu olaylara önderlik yaparken görmüyoruz. Onlar da erkeklerin sözcüsü... Oysa bir siyasi toplantıda konuşan kadın önder ya da önderler “Töre ölümlerine son” diyebilmeli...

Adım atacakları günü inatla, sabırla bekliyor ve soruyor:

Yoksa **Güldünya, Şemse Allak** ve yüzlerce töre cinayetinin renksiz ve dilsiz fotoğraf kareleri gözlerinizden silindi mi?

Törenin öldürdüğü kadınların gazetelerdeki tek kare fotoğraflarını unuttunuz mu?

Rojin ve Aynur ses verdiler...

Erkeklerin sözcüsü kadınlar, siz de töre cinayetlerine karşı “yeter artık” mitingleri yapın.

İnanın o güçlü sesi verirseniz; şiddetin demirbaşı kadınların sicil varakası gibi sunulan fotoğraflar tarih sayfalarında kalır.

Güldünya Şarkıları Söyleniyor

13 güçlü ses şiddetin simgesi **Güldünya** adına ses veriyor:

Sezen Aksu, Ajda Pekkan, Nazan Öncel, Aynur, Zuhall Olcay, Aylin Aslım, Şebnem Ferah, Şevval Sam gibi kadın şarkıcılar, sesleriyle “Dünya Kadına Yönelik Şiddete Son” günü için hazırlanan “**Güldünya Şarkıları**” söylüyor...

Simge kadın **Güldünya** adına sanatçıların sesine ses verin!

Dünyanın tüm ülkelerinde kadına karşı aile içi aile dışı şiddet sürüyor. Ülkenin birinde adı “töre cinayeti” ötekinde “namus cinayeti” ya da “tutku cinayeti” olarak karşımıza çıkıyor.

Tüm dünya ülkelerinde kadın hangi konumda olursa olsun şiddet karşısında yazgısı değişmiyor. İster İsveç’te dışişleri bakanı, ister Fransa’da sanatçı, İster Pakistan’da eski başbakan, ister Türkiye’de genç bir kız ya da kadın olsun. Şiddet karşısındaki yazgı aynı yazgı...

Güldünya öleli dört yıl oldu... O toprağında rahat uyusa da bu topraklarda yaşayan biri olarak çok rahatsızım...

Bu tür ölümler hangimizin yüreğini yakmadı ki? Yürek yangını yetmiyor. Çözüm üretmek, yapılan projelere destek olmak gerek. Gelin kendinize, sevdiklerinize **Güldünya** albümü alın, alın ki yeni **Güldünya** fotoğraflarıyla yüreğiniz yanmasın...

30 Aralık 2008

BİR SINIR KENTİ

*Bu dağ Mengene dağıdır
Tanyeri atanda Van'da
Bu dağ Nemrut yavrusudur
Tanyeri atanda Nemrut'a karşı
Bir yanın ciğ tutar, Kafkas ufkudur
Bir yanın seccade Acem mülküdür
Doruklarda buzulların salkımı
Firari güvercinler subaşlarında
Ve karaca sürüsü,
Keklik takımı...*

Ahmed Arif, Otuzüç Kurşun

Van İzlenimleri

Van'ı Asur kraliçesi **Semiramis** kurdu, diyorlar. Bundan dolayı şehre “Şahmirankent” adı verilmiş. Daha sonra Persler döneminde buraya Van adında bir vali gelince ve de şehri bayındır hale getirdiğinden şehre onun adı verilmiştir.

Van'a üçüncü gidişimde Van Valisi ile konuştum.

Sınır kentlerinde yaşamın zorluklarını, güzelliklerini bilmeden sınır kentlerine merakım büyür. Sınırları hiç sevmem ama sınır kentlerini çok severim.

NATO Zirvesi'nin Ankara ve İstanbul kuşatmasından uzak Van'da olmak bireysel özgürlük adına sevindirici olsa da aklım İstanbul'da, kulağım haberlerde dolaşıyorum.

Urartu Krallığının başkenti Tuşpa, diğer bir adıyla güneşin kenti Tuşpa'dan bugünkü Van'ı gezmek tarihin ve doğanın içinde gizemli bir yolculuğa çıkmaktır. Van'da son dönemlerde belediyenin yaptırdığı parklar ve heykeller kent dokusuna ve kültürüne farklı güzellikler katmış. Kentin yeni yüzü yeni alışkanlıklar, umutlar ekliyor.

Van Valisi **Hikmet Tan**, Ağustos ayında bir buçuk yılını tamamlıyor. Vanlılar valilerini çok seviyorlar. Belediye Başkanı, *“Vali Beyi, bir ağabeyi gibi görüyoruz”* diyerek halkın sevgisine katılıyor. Bu sevginin sırrını Sayın **Tan'a** soruyorum:

Yüzünden eksik olmayan gülümseme ile yanıtlıyor:

“Van bölgenin pilot kentlerinden biridir. Tarihi ve kültürel değerleri, doğa güzellikleri, insan sıcaklığı ile Van sadece bölgenin değil Anadolu'nun ve Türkiye'nin en güzel kentlerindendir.”

“İlk valiliğiniz mi?”

“Evet. 35 yıllık Mülki Amirliğimdeki tüm birikimleri değerlendirmeye çalışıyorum. Bölgenin çocuğu da olduğum için insanlarıyla diyalog kurmada, sorunlarını anlamada zorluk çekmiyorum. Bu bölge yaklaşık çeyrek asıra yakın terörle boğuşmuş, olağanüstü hal ve sıkıyönetim baskısı içinde yaşamış. Devletle halk arasına adeta beton duvarların örüldüğü bir ortamda göreve başladım. Öncelikli hedefim devletle halkın kucaklaşmasını sağlamaktı, bunu başardım. Bundan sonraki hedefim bölgede yaşayan insanların refahı ve mutluluğudur.”

Van'da her geçen gün artan işsizlik, son yıllarda çevre illerden aldığı iç göç ve sınır ülkelerden gelen mülteciler en büyük sorun olmayı sürdürüyor. Mültecilerin çoğunluğunu İranlılar oluşturuyor. Van Havaalanı'nın iki ay tadilat nedeniyle ulaşım kapatılmasını Vanlılar, turizme karşı büyük bir haksızlık

olarak görüyor ve tepkilerini her olanakta dillendiriyorlar. Bir başka tepkileri barış ortamına alışan Vanlılar, artık çatışma sözcüğünü bile duymak istemiyorlar.

Van'ı ilk gördüğümde vurulmuştum. Uçak masmavi bir suyun üstüne inmişti sanki... O gezimde bana armağan edilen, Van Gölü'nden çıkarılan taşlardan yapılan kolye hâlâ evimizin gizemli takısı olarak sergilenir.

Van Kedisi, Van Gölü, bir zamanlar gündeme oturan Van Canavarı...

Van son yıllarda şehrin merkezindeki caddelerde ve sokak ortasında yapılan kahvaltıları ile vazgeçilmez kent oldu.

Sevgili dost **Yaşar Kemal**'in adının verildiği parkı Vanlılarla gezerken; yarınlarda yeni **Yaşar Kemal**'lerin sanatta uç vermesi umudumu Van Gölü'nün mavi sularında yıkadım...

Van Akdamar Adası'na bakınca yüz yıllık Ermeni türkü-sünü anımsadım:

"Turnam bizim memleketten haber var mı?"

28 Haziran 2004

TUTALIM VANLILARIN ELİNDEN...

Tutalım ki, acıları azalsın!

Başka bir kenti yazmayı düşlerken, Van depremi gündeme düştü.

Yürek yakan bir acı...

Derin bir keder...

Doğa felaketi olunca insan isyan da edemiyor.

Saatler ilerledikçe bilgisayarın bilgi nehirlerinde akmaya başlıyorum.

Başlamaz olayım.

Bu kadar mı vicdanlar körelir, bu kadar mı kirlenir?

Bu kadar mı insanlıktan uzaklaşılır?

Uzaklaştım o faşist yorumlardan.

O sırada telefonuma İstanbul'dan bir mesaj düştü:

"Doğudakiler canını, Batıdakiler insanlığını yitirdi."

Genç bir Urfalının ilk isyanıydı.

Böyle birçok isyanı sosyal medya sitelerinde de okudum.

Halkımızın sağduyusuna güvenimi yitirmedim.

Yitiremem...

Biliyorum ki her şeyi alabilirsiniz, bir tek güven verilir.

Bu halk bu güveni çeşitli doğa felaketlerinde dosta düşmana gösterdi.

Toplumsal olaylarda da...

O nedenle gün yaraları sarma günü olmalı.

Kardeşlik egemen olmalı.

Sıcak yuvamızda bile yüreğimiz üşümüyorsa;



Van, 23 Ekim ve 9 Kasım 2011'de yüreklerimizle birlikte sarsıldı

Ruhumuz enkaz altında değilse kendimizi gözden geçirmeliyiz.

Bir doktora başvurup destek almalıyız.

Aslolan insan olmak değil mi?

Sevgimizle, yardımlarımızla Vanlıların yaralarını saralım.

Ruhtaki derin izler bile sevgiyle yaklaşınca daha az can yakar.

Yaklaşan kurban bayramı nedeniyle kurban paralarınızı Van'a gönderin.

Kurban alanlar derilerini Van için versin.

Onlar yaşamlarını yitirdi...

Bizler Urfalı gencin mesajında olduğu gibi insanlığımızı yitirmeyelim.

Akıl tutulması yaşamayalım.

Faşistlik yapmayalım.

İnsanlığımızı da yitirirsek geriye ne kalır?

Bir kent acısıyla ses verince; insan o kentle tanışmışsa çağrışimler oluyor.

Bizde iki gündür **Ruhi Su** çalışıyor.

Van'ın otlu peynirini özlediğini söyleyen dostum **Günay**'ı anımsıyorum.

Ne zaman Almanya'nın Köln kentinde buluşsak Van'a özleminden söz eder.

Yıllardır gelemediği Van'a uzak olmanın acısı gözlerine oturmuştur.

Depremden sonra ne yanmıştır canı, ne yanmıştır.

Kaç Vanlı dünyanın ve ülkenin her yerinde onun gibi yamaktadır.

Siyasi çalışmalarım sırasında tanıdığım Van'ı çok sevdim.

En son Van Devlet Tiyatrosu'nda **Hüznün Coşkusu** oyunum oynandı.

Yeni dostlar edindim.

Her sabah onlarla meşhur Van kahvaltılarına koştum.

Günay'ın otlu peynire özlemi aklımdan çıkmadı.

Otlı peynire uzanamadım.

Tüm Vanlıların acısını paylaşıyorum.

Daha fazla insan kaybı olmamasını diliyorum.

Depremde büyük acılar yaşayan Ercişlilere sabır diliyorum.

Yazımı **Ercişli Emrah**'ın türküsü ile noktalıyorum:

*Tutam yar elinden tutam
Çıkam dağlara dağlara
Olam bir yareli bülbül
İnem bağlara bağlara
Birin bilir binin bilmez
Bu dünya kimseye kalmaz
Yar ismini desem gelmez
Düşer dillere dillere*

25 Ekim 2011

ULUDERE-GÜLYAZI AĞIDI

*Katır sırtında taşınan ölüler,
unutursam kalbim kurusun*

İbrahim Halil Baran

Yüreğimde Kalan Mektuplar

Bugün Anneler Günü...

Başarı öyküsü yaratan anneleri ya da anne özlemi çekenleri yazmak istememe karşın; acılı anneleri yazıyorum. O anneler ki çocuklarını doğurmak yanında bir de onların acılarından doğuyorlar.

Masama konan, sonrası yüreğime akan mektuplar...

Uludereli annelerin bir avuç kırık cam misali;

Her harekette yüreğimi kanatan mektupları...

O mektuplar, önüne gelene derdini haykıran isyan ağıtları sanki...

Belki yaşamlarında ilk kez yazdılar.

Belki de birilerine yazdırdılar.

Ne önemi var, yanıtı acılı annelerde saklı.

O anneler belki ilk kez Uludere'den çıkıp Ankara'ya geldiler.

Meclis'teki siyasi parti gruplarına gittiler.

Yıllarca televizyonlarda izledikleri fotoğrafın bir parçası oldular.

Dertlerine derman aradılar, acıları dinsin istediler.

Birileri bu ateşi söndürsün.

Yaralarına merhem olsun diye beklediler.

Emine Encü, Uludere'ye gelen İnsan Hakları Komisyon Üyesi milletvekillerine acısını mektupla haykırdı:

*“Ben bu katliamda ölen 34 kişiden **Salih Encü**’nün annesiyim. Öncelikle oğlumun adını andığımda şu an yüreğim yanıyor. Oğlum bir hevese kurban gitti. Oğlum ilk kez bir telefon almak için gitti. Ama olmadı, telefon alamadı, isteği içinde kaldı ve gitti. Gittiği ilk saatten sonra yüreğim yandı. Sanki bir ses bana oğluna birşey olacak dedi. Korktuğum başıma geldi. Saat on gibi oğlum gelecek diye hazırlık yaptım. Üşümesin, aç kalmasın. Babasının yüzündeki acıdan anladım. Çıplak ayakla oğluma yetismeye çalıştım. İçimde bir umut, ölüm hiç aklıma gelmedi. İnsanların bu kadar insafsız olacağını düşünmedim. Bu ölüme sebep olanlar adalet karşısına çıkıp hesap versin. Her akşam oğlumun fotoğraflarına ve elbiselerine sarılarak uyuyorum.”*

Yıllardır acılı annelere sesleniyorum.

Anneler, alanlara çıkın!

Yoksa kınalı coğrafyanız kanlı coğrafyaya dönüşür.

Kınalı kuzularını kaybeden şehit annelerinin mezarlıklardaki soğuk taşlardan aradıkları evlatlarının sıcaklığı ile gözaltında kaybolan ve yıllardır her cumartesi, soylu eylemlerini umutla ve sessizce haykıran evlatlarının sıcaklığı yerine Galatasaray Meydanı’ndaki soğuk kaldırım taşlarını bağrına basan **Cumartesi Anneleri**, dün 371. Kez Galatasaray Meydanı’nda buluştular.

Gözaltında kaybolan **Cemil Kırbayır**’ın **Berfo Anası** dün 12 Eylül davasının müdahili oldu. Sedyeyle geldiği mahkemede *“Oğlumun kemiklerini istiyorum”* diye haykırdı. Sadece **Cemil**’in değil vicdan sahibi herkesin anası **Berfo Ana**.

Bence yılın anası **Berfo Ana...**

Anneler, **Berfo Ana** gibi alanlara çıkın!

Evlerinizin duvarlarında genç yaşta ölen çocuklarınızın fotoğrafları daha çok asılı kalır.

Biliyorum, barış savaştan zordur.

Zoru başarmak acılara dayanan biz kadınlara yakışır.

Çünkü kadınlar barışçıldır.

Barışçıl insanların yüreğinde kin barınmaz.

Sevgi tohumu yeşerir.

Gerekirse barış uğruna bir yaşam adanır.

Gelin hep birlikte kardeşçe el ele mücadelenizle barışı adım adım örün.

Neyiniz eksik İranlı **Şirin Ebadi**'den ya da bu yıl "Nobel Barış Ödülü" alan Afrikalı ve Asyalı üç kadın **Ellen Johnson-Sirleaf, Leymah Gbowee** ve **Tevekkül Karman**'dan?

13 Mayıs 2012

DEVLET BABANIN HAKKÂRİ'DE ÇOCUĞU YOK

Zap vadisinin güney yamacına kurulan ve dört yanı dağlarla çevrili Hakkâri, Anadolu'nun uzak kentlerinden bir sınır kent. Kent oluşu Cumhuriyet'le yaşıt Hakkâri merkezinde bir çocuk parkı yok! Ankara'da bulduğumuz Belediye Başkanını **Metin Tekçe** ile Hakkâri'nin sorunlarını konuştuk. İki kez gittiğim kentte çocuk parkının yokluğu; olağanüstü günlerin ağırlığı içinde dikkatimi çekmemiş. Bir dolu sorun dinledim; ama çocuk parkına takılı kaldım...

Hakkâri'nin tek çıkış kapısı var. O nedenle tüm Hakkâri-lilerin gördüğü ilk kent Van. Hakkâri göç veren bir kent değil. Diğer kentlerde çokça yoklar. Yurtdışına da fazlaca göç vermiyorlar. O nedenle Hakkâri Belediyesinin yurtiçinde ve yurtdışında kardeş belediyesi de yok. İlk kez bir yazımda bu denli “yok” sözcüğü kullanıyorum. “Devlet Baba” Hakkâri'de olsa bir çocuk parkının sözü mü olur?

Çocuk haklarıyla ilgilenen iki uluslararası kuruluşun adını okuyoruz: UNICEF (UNESCO) ve IPA (International Play Association). 1959 yılında **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası** ile bağlantılı olarak **Çocuk Hakları Bildirgesi** yayımlanır. 7. Maddesinde şunlar yazar: “...çocuğa eğitimde olduğu gibi, oyun oynamada da tam fırsat tanınmalıdır; toplum ve kamusal otorite bu hakkı yerine getirmeye çalışmalıdır.” 20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Kongresi tarafından yenilenen Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 31. Maddesinde çocukların boş zaman geçirmeye, dinlenmeye, yaşlarına uygun olarak

oyun oynamaya ve kültürel ve sanatsal etkinliklere katılmaya hakları vurgulanır.

Çocuk parkı, sportif alanları, sineması olmayan Hakkâri’de çocuklar, televizyonda gördüğü çocuk parklarının sallanıyorlar. Oysa çocuk parklarında büyümenin eksiklerini yaşamları boyu ne çok duyumsayacaklar. Çocuğa bulma, gözlem yapma, sorun çözme, deneme-yanılma üzerinden gelişme ve öğrenme olanakları verilmeli. Her yeni mücadeleyi kazanma, vücuduyla neler yapabileceğini bulma çocuğun özgüvenini kurmasını sağlar. Çocuk parkı çocuğun gelişiminde çok önemlidir. Bir de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı uluslararası düzeyde kutlayan tek ülkemiz! Bu kadar çocukluk olur mu?

Hakkâri’de 15 yıldır inşaatı süren ve bitmeyen bir kültür merkezi var. Kültür Bakanlığı’na bağlı bu kültür merkezi 15 yıldır niçin bitmiyor? Kültür Bakanı Sayın **Erkan Mumcu**’nun, bu inşaatı haberi var mı? Affedersiniz, Kültür ve Turizm Bakanlığı daha çok turizm yönü ağır basan bir bakanlık mı oldu? AB sürecinde bu durum taramalara takılmaz mı? Gelişmiş ülkelerde en önemli bakanlıklardan biri olan Kültür Bakanlığı, bizim ülkemizde önemi bir yana, bir de turizmin gölgesinde kaldı...

Hakkâri’de işsizlik sorunu yüzde yetmişlere varıyor. Belediye personeli 20 maaş alacaklı olduğu için büyük sıkıntılar yaşıyor. Çalışanların psikolojik sorunları her geçen gün artıyor. Halkın yüzde 68 oyuyla seçilen Belediye Başkanının makam otosu bile yok. O, bunu sorun etmiyor. Belediyenin en büyük giderinin personel gideri olduğunu söylüyor. SSK borçlarına bugüne değin ödeme planı yapılmamış, ayrıca SSK borcu ile personelin SSK alacağı eşit konumda görünüyor.

Uludağ Üniversitesi İktisat mezunu Belediye Başkanının anlattığı sorunları birer tümce ile yazsak köşemiz yetmez. Hakkâri'nin sıkıntıları başkanın sıkıntıları olmuş. Öyle ki 10 yaşındaki engelli kızı **Berfin**'e zaman ayıramıyor. Ondan söz ederken gözleri buğulanıyor.

Belediye Başkanı **Metin Tekçe**, Hakkâri Valisi **Erdoğan Gürbüz** ile çağdaş bir diyalog içinde olmalarını Hakkâri'nin sorunları ve yarınları adına büyük bir şans olarak değerlendiriyor.

Hakkârili siyasetçi ve ozan **Hamit Geylani**, *Yirmi Kurşunlu Yürek* adlı şiir kitabında özlemini dizelere döküyor:

*Alyanak çocuklar;
sevimli analar
ve silahla kuşatılmış
yorgun kentler,
çok sevilir, sever misin?*

Asmin diyarı Hakkâri okullarında soğuktan titreyen çocuklar, bizim çocuklarımız, yarınlarımız değil mi? *“Bir yerlerde bir çocuk hep sizi hatırlasın”* sözü ne güzel... Ülkemizin sivil toplum örgütleri, işadamları, sanatçıları, girişimci kadınları, Hakkâri'nin yüz akları isminizi taşıyan bir çocuk parkını Hakkâri'de yapmaya var mısınız?

8 Ocak 2005

O SAAT!

Saçlarımı tarıyordu. Sakin ve soluktu. Dosyamın üzerindeki fotoğraf dikkatini çekti. Birkaç kez dönüp baktı. Yine baktı. Gözü fotoğraftaki kadınlarda kaldı sanki...

“Fotoğraftaki siz misiniz?”

“Evet.”

“Hakkâri giysileri değil mi?”

“Evet.”

“Orası Hakkâri değil mi?”

“Evet.”

“Ben askerliğimi Hakkâri’de yaptım.”

“Öyle mi?”

“İnsanları çok kötü...”

“Sana katılıyorum. Çok sıcak ve konukseverler.”

“Askere bir bardak su vermiyorlar.”

“Ne zaman oradaydın?”

“Savaşın içinde oraya gittim. Biz askerler öldürmüyoruz. Onlar da biliyorlar. Biz sadece operasyonlarda öldürüyoruz.”

(...)

“Köyleri nasıl boşaltıyorsunuz?”

“On beş gün önceden yazı gönderiliyor. O süre içinde boşaltıyorlar.”

“Ya boşaltmazlarsa ne yapıyorsunuz?”

“Boşaltmazlar mı? Boşaltıyorlar. Roketatarlarla tüm evleri tarıyoruz. Yerle bir oluyor. Deprem olmuş gibi. Sadece Otluca Köyü muhtarının evi roketatarlarla parçalanmadı. Çok kalındı duvarları, gözlerimle gördüm. Kırk beş santim kalınlıkta taş duvarlarla yapılmıştı.”

“Muhtarın evi-
ni nasıl yıktınız?”

“Helikopter o
tür evleri yıkıyor.”

“Ya canlı olur-
sa, hayvan kalmışsa
ne yapıyorsunuz?”

“İsıya duyarlı
kameralar köye yer-
leştiriliyor. Sinek
yaklaşsa, kuş uçsa
ısısından haber ve-
riyor. O kameralar-
ın sayesinde köyde
bir eşek kalmıştı.
Onu da vurduk...”



**Gül Demir’le Hakkâri giysileri içinde, Zap
kenarında (1998, fotoğraf: Mustafa Erdoğan)**

Sakin sakın saçlarımı taramayı sürdürüyor. Fotoğraflara
bakan merakı bana geçiyor. Saçlarımı ellerine teslim edip, so-
rularımı sürdürüyorum:

“İlginç anıların var mı?”

“Olmaz mı!.. Öyle fotoğraflar var ki bakamazsın. Kolum-
daki şu saat bir teröristindir. Yakalanmıştı. Konuşuyorduk.
Ailesi onu yurtdışında tahmin ediyormuş. Üniversite son
sınıf öğrencisiyken, dağa çıkmış. Saatini bana verdi. Ben de
cebimdeki beş milyonu verdim. Almadı, o gün bu gündür sa-
ati kolumdan çıkarmadım. Geçenlerde camı kırılmıştı. Tamir
için 35 milyon verdim. Çok pahalı bir eğitime gittiğinde al-
dığını söylemişti. Çok güleç yüzlüydü. Böylesini ilk defa gö-
rüyordum.”

“Ne oldu?”

“Yazık oldu...”

Sakin ve soluktu. Bakışları temizdi. Anılarını övünerek anlatmıyordu. Kuaför olarak başvurduğunda aynı gün yüz kişi kuaför olduğunu söylemişti. Buna sıra gelmeden, öfkeyle o bölgeye gitmek için başvurdu. Kent Hakkâri... Gidiş o gidişti. Ne o güzelim coğrafyayı, ne de insanlarını sevmiştii...

O saat, bir gün yaşanan acıların anısı olarak kolunda kalır... O saat kolundayken acılar son bulur, dostluk, kardeşlik buluşması ülkeye yansır. Kim bilir... O saat kalıcı barışın simgesi olur.

6 Kasım 2006

KALEMİ KURŞUN ÇOCUKLAR...

Hakkârili Çiçek...

Hakkârî'nin dağlarının adı da çiçek adı, Sümbül Dağı gibi... Dağ çiçeklerinin adı gelinlerin kızların adları... Münije var, eflatun renkte bir çiçek. Süsün var, Beybün ve Levize var...

Bir de üç bin metre yükseklikte yetişen lacivert uçurum çiçeği Asmin var...

Tümü bu dağlarda yetişir.

Aktütün baskınından sonra televizyon ekranlarında Türkiye'ye seslenen kız çocuğu, *"Bizim kalemimiz işte bu olmuş"* diyor. Ve elinde uçaksavar mermisini göstererek, *"Ben doktor olmak ve bu bölgede görev yapmak istiyorum. Bir arkadaşım da öğretmen olacak. Silah sesi olmasın, okulumuz, öğretmenimiz olsun"* diye isyan ediyor, yazmalı ananın **Çiçek** kızı...

Yine yıllar önce *BirGün*'de yazdım. Devlet babanın Hakkârî'de çocuk parkı yok... Ne ses veren oldu ne de çözüm üreten. **Çiçek** de yazılacak, okunacak ve unutulacak. Hani "Çocuk bir dünyadır", "Çocuk bir evrendir", "Çocuk bir ülkenin geleceğidir", "Çocuk yarındır" Tüm bu sözler bizim ülkemiz adına boşa söylenmiş sözlerdir.

Oysa tüm çocuklar, bizim çocuklarımız yarınlarımız değil mi?

Bebek ölümleri bizde, işçi çocuklar bizde, sokak çocukları bizde, bayramsız çocuklar bizde, en çok da yetim çocuklar bizde.

Çağdaş bir ülkede bütün çocukların yaşaması, eğitilmesi, gelişmelerini sürdürebilmesi; güç koşullar karşısında korun-

maları ve hizmet alacakları ortamlardan yararlanabilmeleri ve esenliklerinin sağlanması devletin öncelikli işlevi olmalıdır.

Nerede o devlet?

Kalemi kurşun çocuklar ülkesinde bir de utanmadan, dünyaya karşı 23 Nisan Çocuk Bayramı kutluyoruz.

Neden Ateş, Yazmalı Anaların Yüreğine Düşüyor?

Aktütün baskınından sonra televizyonda şehit cenazelerini izliyoruz. Yirmi yedi yaşındaki **Fırat** da isyan ediyor: “*Anne lütfen, artık haber dinlemek istemiyorum. Doğduğumdan beri bu tür haberleri izlemekten yorulдум. Bu ülkede hiçbir şey değişmez mi?*”

Çiçek de **Fırat** da isyan ediyor...

İki yıl önce köşe yazımda “Anneler, Alanlara Çıkın” diye yazdım. Toplumsal olaylara duyarlı bir sanatçı olan **Servet Kocakaya** özel web sitesinin ana sayfasında bu yazıyı günlerce, haftalarca kaldırmadı...

Anneler alanlara barış adına çıkmadı. Anneler ses vermedi. Aktütün baskını sonrası gördük ki; anneler sadece cenaze törenlerinde ağlayarak ses veriyor...

Aktütün baskını sonrası ağlayan kadınlar, **Cahit Külebi**’nin şiirinin dizelerinde ısrarla kalmak istiyor, sanki:

Kadınlar görmedin mi?

Kaybolur gider sanırdın

Tarla çapalarken güneş altında;

Karanlık odalarda tütün dizerken

Yanıp sönerdi ıslak ıslak

Yeşil tütün renginde gözleri.

Ölen gençlerin annelerinin Türkçe, Kürtçe ağıtları yürek dağlıyor...

Ülkeyi yönetenler, yönetmeye adaylar, sorumsuz sorumlular, insafınız kurusun, hiç mi görmüyorsunuz?

Ateş hep yazmalı anaların evlerine düşüyor...

12 Ekim 2008

“GELİN, GELİN, HELVA VAR!”

Ankara’dan Tunceli’ye otobüsle gidiyoruz...

Dört nolu peronda, “Tuncelililer Turizm” arabası, 17.30’da hareket edecekken, saat 18.00’i buluyor. Terminalde İlk kez böyle bir olayla karşılaşıyorum... Bayram nedeniyle peronlar tıklım tıklım. Muavine valizleri verip bagaj kuponlarını aldım. Otobüsün hareketini beklerken, yoğun kalabalığı seyrediyorduk...

Saat, 17.25... Otobüse yaklaştık, şoförün ve yolcuların bağırışmaları arasında 11-12 nolu koltuklarımıza oturduk. Biz yerleşeduralım, küçük bir erkek çocuk şoförle tartışıyor...

“Ne bağıırıyorsun? Paramızı verdik! Götüreceksin! Bedava mı götürüyorsun?”

Şoför sinirlendi, yolculara dönerek;

“Hele başıma gelen!” dedi. “Oğlum, senin paranı inkâr mı ettik? Götüreceğiz, ölüm olsa da ucunda...”

Aniden çocuğun elinden tutup otobüsün arkasına doğru ilerledi.

Arkada oturan gösterişli, iyi giyimli iki kişinin ortasına oturtmak istedi; herhalde kabul etmediler ki;

“Allah size kimseyi düşürmesin. Bu çocuk fiyakanızı mı bozacak?” diye söylendi.

Sevecen bir sesle çocuğa döndü:

“Gel oğlum. Yanıma, tabureye otur...”

Bu arada, “Bizi de götür” diye durmadan yalvaran yolculara;

“Yok babam, siz şaşırdınız? Yahu yolda trafik var. Başımı belaya sokmayın!” dedi.

Bir taraftan da biteviye “Mehmet Ali” diye birini arıyor. Görünürlerde yok. “Haydi, hayırlısı” deyip, yola koyuldu.

Otobüsü uğurlayan şirket görevlisi beni görünce;

“Abla, güle güle. Kaymakam beye selamlarımı ilet. Bayramı kutlu olsun” dedi.

Dönüp şoförün kulağına bir şeyler fısıldamayı da unutmadı! Kaymakam sözünü duyan yolcuların dikkatleri üzerimize çevrildi.

“Hoppala! Bir bu eksikti!”

Terminalden ancak yüz metre kadar ayrılmış ayrılmamıştı, şoför Hıdır, arabayı sağa çekti:

“Duman beni almaya! İşte polis! Nasıl anlatacağım?”

Trafik polisi kapıyı açar açmaz, tiz bir sesle;

“Bu çocuk niye burada?” diye sordu.

“Babam, bu Münih’ten gelmiş. Bir TIR şoförü bana teslim etti. Anası babası yok. Siverek’e gidecek. Ben de Elazığ’a kadar aldım. Allah bilir, doğrusu bu!.. Ne edersen et! Bu çocuğu mutlaka götüreceğim. Söz verdim.”

Polis dinledikten sonra, yolculara dönerek;

“Kardeşler bakın! Bayram diye, eşinize, çocuğunuza kavuşacaksınız diye, tek şoförle bu kadar yol gidilir mi?” dedi. “Sizlere yazık değil mi?”

Yolcular hep bir ağızdan;

“Haklısın baboo!” dediler.

Şoför, iveren iveren ikinci şoförün gece Gürün’de kendisine yardımcı geleceğini söyledi.

Polis gerekli kontrolleri yapıp ruhsatı, çalışma karnesini, ehliyeti şoföre verdi, “İyi yolculuklar” dileyerek arabadan indi. Şoför koltuğa şöyle bir yanlayarak oturdu. Münih’ten gelen çocuğu tabureye oturttu. Söylenerek yola çıktı.

“Püsküllü zurna gibi. Nereden aldım bu çocuğu! Seni götüreceğim teslim aldım. Ama sen bela çıktın.”

Terminal çıkışı Samsun asfaltına dönerken köprünün sağında bir grup genç otobüse koşarak yaklaşıyor.

Adını ancak orada öğrendiğim şoför Hıdır, “Gelin! Gelin! Helva var!” diye söyleniyor ve yolculara bağıyor:

“Yer yok kardeşim, siz laf anlamıyor musunuz?”

Mehmet Ali’yi görünce, “Bra Bra, kardeş kardeş gel bin gidek babam! Nerdesin kardeşim? Atla atla...”

Hızla yola koyulduktan sonra Mehmet Ali’ye;

“İnan bu bayram ya dellendirim ya birini öldürürüm. Valah aklımı oynatıram” dedi.

Ansızın, yanımda oturan Nevin’e döndüm:

“Nasılsın?”

“Tüm olayları sevgi ve ilgiyle izliyorum. Öyle ilginç ki her şey...”

18.30’da Elmadağ’a yaklaştık. Çıkışta benzinlikte 10 dakika mola verildi. Herkes benzinliğin yanındaki küçük bir lokantanın önündeki büyükçe bir tepsiden, bir dilim ekmek içinde kavurma aldı.

Biz onları izlerken, garson, iki çay getirdi: “Kaptan gönderdi.”

Mola bittiğinde garson lokantadan bir sandalye getirip şoförün koltuğunun yanına koydu. Tabure ortada. Hıdır, Münih’ten gelen çocuk, Mehmet Ali, dirsek temasıyla oturdular. Teype bant kondu. Davullu zurnalı bir türkü:

“Güley, uyan, sabahdır güley/ Yüreğimiz yanıktır.”

Hıdır, “Heyt bee, yine yırttık!” diye nara attı...

Arada bir, aynada kendine ve bize bakmayı da unutmuyordu.

“Baksene! Ne seçme müşteriler var. Heç böyle müşteri götürmedim. Çaylar yemekler benden...”

Türküyü hepimiz coşkuyla dinliyoruz. Mehmet Ali daha bir coşkulu; Hıdır'ın boynuna kolunu dolayarak, Münih'ten gelen aradaki çocuğu unuttu. Hepimiz sanki aynı ailedeniz. En konuşkanımız da Hıdır, işin gırgırında, Münih'ten gelen çocukla kafa buluyor:

“Gel hele yanaş. Adın ne?”

“Mustafa.”

“Mustafam, bırak şu çantayı. Rahat otur. Bak! Bunların hepsinin eşyası var. Çantana bir şey olmaz, korkma!..”

Kırşehir yol ayrımına girerken yeni türküyü Hıdır da katılıyor:

“Ellerin açtığı yara/ Yar oy yar, oyy zalim oyy.”

“Oğlum Mustafa, heç cigara da vermiyorsun! Sen beni besle ki ben de seni besleyem. Hele bu cigarayı gördüm mü dayanamam.”

Mustafa, şoföre dönerek, kırıgın bir sesle;

“İçtiğini bilmiyordum” dedi.

Mehmet Ali yanıtladı:

“Şoför olur da sigara içmez mi?”

Hıdır dayanamadı:

“Deli bu haa! Oyy deli bu! Sen temelli mi geldin Mustafa?”

“Evet.”

“Eyi ettin. Memleket başka... Düşünüyorsun? Düşünme Mustafam. Korkma, bisikletini sağ salım teslim ederiz. Haklısın. Benim heç bisikletim olmadı...”

Otobüsteki yolculara dönerek, ciddi bir ses tonuyla;

“Sağlığınız açısından ayakkabılarınızı çıkarmamanız rica olunur!” diye bağırды ve ekledi:

“Yediklerinizi koridora atmayınız!”

Yolcularda ses yok. İlgiyle camdan doğayı, bir yandan da otobüstekileri izliyorum.

Arkamızda konuşan iki kişinin sesine kulak kabartıyorum. Genç olanı yanındakine, karısını çok özlediğini, ona sevdiği türkülerle dolu bir bant doldurduğunu, Ankara'yı hiç sevmediğini, gurbetçiliğin zorluğunu anlatıyor. Küfür ve esprilerine gülmemek için kendimi zor tutuyorum...

Yanımdaki amcayla söyleşiye başladık. Türkü bitmişti, şoförden yine aynı türküyü isteyince, "Çok mu sevdiniz?" dedim.

"Sevdim vallah! Güzeldir. Memleket havası başka. Elazığ'a gidiyoruz. Ankara Kayaş'ta tünelde çalışıyoruz. Onbaşıyım. Hee!.. Gördüğün bu 8 kişi de tünelde çalışıyor."

"Kaç çocuğunuz var?"

"5 oğlan çocuk, 2 de kız; 7 çocuk var. 1938 doğumluyam..."

"Olamaz!" tanıdığım 1938 doğumlu dostlar bağırışıyor. "Olamaz! Bir insan bu kadar çökemez!" Yaşını sorsaydı, 60 veya 65 diye yanıtlardım...

"Gurbet bacı, gurbet!.. Dile kolay! Senede iki-üç kere çoluk çocuğu görüyorum. Hanım da hasta..."

Ön sırada oturan sakallı, iri kara gözlü genç takılıyor.

"Merak etme. Yenge erkenden uyanır. Seni bekler. Çayını kaynatır. Boş ver düşünme heç..."

Mucur'da muavin bağırıyor: "20 dakika yemek molası beyler, afiyet olsun!.." Herkes gibi biz de lavaboların yolunu tutuyoruz. Şoförümüz lokanta girişinde, "Hanımefendi, bizimle yemek yer misiniz? Sonra Kaymakam Bey duyarsa kırılır" diyor.

"Bra Bra, Mustafa! Bak misafirlerimiz var. Masayı donat. Bak, bu Kaymakam karısı ha!.."

Sonra bana dönüp, Nevin'in kim olduğunu soruyor, "Arkadaşım!" diyorum.

Mustafa'ya sesleniyor: "Getir hele getir. Yoksa Kaymakam bizi duman eder..."

Yemek yerken de durmadan anlatıyor:

"Ne yapalım yenge? Saçları bu yolda ağarttık. Bir söyleyip, iki gülmesem yol bitmez, çekilmez. Bu masalar da bizim keyfimiz! Bak, şimdi fıkralar anlatacağım. Elazığ'a kadar güleceğiz. İnşallah kazasız belasız gideriz. Hele yiyin yiyin. Yiyin bacım yol daha uzun..."

Yirmi dakika dolmuş, yemek molamız bitmişti. Şoförümüz otobüse yönelirken, lokantacıya seslendi:

"Eyvallah baba sultan!"

O fıkralara başlarken, ben Münih'ten gelen Mustafa'yı yanıma çağırdım.

Fıkraları onunla birlikte dinlemeye başladık. Hıdır soruyor:

"Bakın! Bilenin bilet ücretini geri vereceğim. 3 deve var. Develerin biri deve yiyor. Diğeri insan, biri de semer yiyor. Develeri öyle dizeceksiniz ki, hiçbirini diğerini yiyemeyecek!"

Herkesi bir ilgi sardı, öneriler, sorular, açıklayıcı bilgiler; sonucu kimse çözemedi. Üzerinde konuşulması da yol boyu bitmedi gitti. Ben bu arada yanımda oturan Münih'ten gelen Mustafa'yla söyleşiyeye başladım. Bilmecenin çözümü geciktikçe Hıdır neşeyle, "Bakın, bunların hepsi zekâ sorusu. Hele güzel kafaları çalıştırın, öyle haybeden para yok" diyor.

Bilmeceler ve fıkralar hepimizi yakınlaştırıyor.

"Mustafa okula gidiyor musun?"

"4. sınıfa gidiyorum."

"Siverek'te kimin var?"

"Annem!.. Çok özledim. Babam Münih'te çalışıyor. Onun yanına gitmiştim."

Baktım, siyah ceketinin cebinde ağzı açık bir Marlboro...

“Sigarayı sen mi içiyorsun?”

“Yoo! Babam açıp koydu. Şoföre ikram edeyim, diye.”

“Şoföre kırıldın mı?”

“İlk başlarda bağırdı diye kırılmıştım ama sonra sevdim.

Her şeyimle ilgileniyor, iyi adam...”

Sonra bana döndü:

“Sen öğretmen misin?”

“Hayır. İş Bankası’nda çalışıyorum.”

Hıdır seslendi:

“Mustafa, uykun geldi? Kaptan köşkü senin, git uyu.”

Mustafa’ya iyi uykular diledik, gitti. Derken, trafik kontrol sinyalinin gören Hıdır;

“Kardeşler, yatın! Oturun! Dikkatli olun!” diye seslendi.

Mehmet’in oturduğu sandalye ortaya doğru uzatıldı. Polis geldi. Hep aynı kontroller ve “İyi yolculuk” dilekleriyle yola devam!..

Gürün’de yemekteyiz...

Hıdır Bey konuşurken düşünüyorum. Neşeli ve konuşkan oluşu, fiziksel görünümünün çirkinliğini siliyordu. Orta boylu, hafif toplu, kırışmış saçlarını yandan ayırmış, siyah gözleriyle tipik bir Doğulu idi.

Hıdır anlatırken, masayı kahvaltılık türleriyle de donatmayı unutmuyor. Bu arada ikinci şoför geldi. Hıdır coşkulu bir sesle:

“Gel hele Gürbüz gel. Eyi ki geldin. Yoruldum valla... Du-man beni almıya!..” dedi.

Gürbüz’ün sürücülüğünde yola koyulduk. Otobüsün arka camı önündeki koltuklarla cam arasında kalan boşlukta (“Kaptan köşkü”nde) Münih’ten gelen Mustafa uyuduğu için Hıdır tabureye geçti. Davullu zurnalı türküyü koyup, Posta Onbaşı amcaya döndü:

“Emmi, kaymakama gelin götürüyoruz, değil mi?” dedi.

“Hee vallah öyledir.”

Türkünün sonunu dinleyemedim. Uyumakla uyanıklık arası şafağı tanıdım. Malatya’ya girdik. Artık uyku tutmadı. Baktım Nevin gözünü doğadan ayırmamış... Tanrım! Dağlar ne güzel! Fırat’ın üstündeki köprüdeyiz, tünel işçisi Mehmet, eli sakalında;

“Yenge bak! Bu Kömürhan Köprüsü. Burası İzolu! Bu köprüyü Fransızlar uçuracak” dedi.

Bir an kavrayamadım. Hıdır anlayış gösterip açıkladı:

“Yanlış anlama, film çekecekler. Parasını vermişler!”

Dinlemekten çok, Fırat’ı izlemek istiyordum. Oğlumun adı da Fırat... Bana anlatılan asi Fırat, İzolu önünde ne kadar sakindi. Oğlum gibi... Oysa köprünün altından geçerken çılgınca akıyordu. Arkadaş haklıydı!

“Sen Anadolu musun, Fırat’ı doğuruyorsun?” demişti, oğlumun adını Fırat koyunca...

Fırat’ın, aktığı yerlere can verdiği görünen gerçektir. Yemyeşildi çevresi.

Nazını dağlar bile çekiyordu. Onlarla koyun koyunaydı.

Bu vahşi güzellikler içinde sıcacık insanlarla yolculuk bitsin istemedim. 15 saatlik yol yorgunluğu yoktu. Bakışlar tüm sıcak değildi. Öfkeli bakışlar da tanıdım! Ortası yoktu! Ya sıcak, ya öfkeli!

Terminale girerken başka bir otobüsten yol boyu dinlediğimiz türküyü duyuluyordu:

“Elazığ’da güzel çok eğlenmeyesen/ Harput’ta güzel çok eğlenmeyesen.”

Türküyle birlikte Hıdır’ın sesi:

“Yenge Hanım, bak! Kaymakam Bey!”

Nasıl tahmin ettiğini sordum; “Bu saatte kravatlı kim olur!” diye yanıtladı. Daha coşkulu bir sesle;

“Güle güle, iyi bayramlar. Yine gelin...” dedi.

Derken, Mustafa yanına yaklaşıp bir paket açılmamış Marlboro verdi!

“Beni Siverek’e yolluyacaksan?”

“Evelallah Mustafam!”

Valizleri eve çıkarırken neşeli sesiyle Hıdır’ı anımsadım...

“Gelin! Gelin! Helva var!”

Ekim 1983

PERTEK'TE AKŞAM ŞAFAĞI

Anadolu efsanelerinin beslediği yüksek yaylaların, türkölü suların kavşağıdır, Pertek. Elazığ-Tunceli karayolu üzerinde, Süpürgeç Dağı'nın güney yamaçlarına kurulmuş Pertek, şimdilerde, Keban Barajı'nın kuzey kıyısında uzanan bir yeşilliktir.

Sular kavşağı, dağlar düğümü Pertek, Keban Baraj Gölü'nün Elazığ kıyısında, Süpürgeç Dağı'nın eteklerine yayılmış bir Selçuklu çinisi gibidir. Hozat'a doğru, önce soluk mavi, sonra badem yeşili, Tunceli'ye doğru filizi yeşil, dağların doruklarına doğru yer yer paslanan bakır kırmızıları. Murat'ın rengi, Keban'ın teknik mavisinde belirsizleşmiş. Bu Selçuklu çinisi, Hükmüner, Borkini mahallelerinde ve Til (Korluca) Köyü'nde bulunan, kalıtlardan anlaşıldığına göre, ilk çağlara değin uzanan bir tarihe sahip. Pertek, bu açıdan da kültürler ocağıdır. "Pertuk", zamanla "Pertık" ve giderek Pertek, **Atatürk** dilinde "Birtek"tir.* "Birtek"ten Tunceli'ye gitmek isteyenler, Fırat kıyılarından başlayarak 124 dönemeci dönüp yüce dağları aşmak zorunda kalırlar. Düzgün yolu, Elazığ-Tunceli karayoludur. Meşeli sırtlarından inip feribota bineceksiniz. En son feribot, saat 20.30'dadır. Demek ki, 21.00'den sonra sürpriz konuklarınız olamaz.

Pertek'in tarihçesini İlçe Kaymakamı babamızdan dinlemiştim.

*) **Atatürk**, 1937 yılında yaptığı son doğu gezisi sırasında burayı beğendiği için "Birtek" olsun demiştir ve her 17 Kasım'da Pertek'e gelişi törenlerle kutlanmaktadır.

Pertek'in Türk egemenliğine geçişi, Büyük Selçuklu Hükümdarı **Alparslan** dönemine rastlar. **Alparslan**'ın kumandanlarından **Mengüç Bey**, Malazgirt zaferinden sonra, bu yöreleri Türk egemenliğine katmıştır. Selçuklu egemenliğinin sona ermesiyle Karakoyunlu, daha sonraları Akkoyunlu egemenliklerine geçen Pertek, Otlukbeli Savaşı'ndan sonra, Osmanlı egemenliğine girmiş, Kurtuluş Savaşı'nda bağımsızlık cephesine ilk katılan yörelerden birisi olmuştur.

Cumhuriyet'in ilk coşkularının dalga dalga yükseldiği yerlerden birisidir Pertek. Bu özelliğinden dolayı, Malazgirt'e bağlı bir kasabayken, ilçe haline getirilmiştir. İlçenin ilk merkezi Peri'dir. 1926 yılında, ilçe merkezi, Peri'den alınmış, bugünkü Pertek kentine getirilmiştir.

Pertek, Tunceli'nin en gelişkin ilçelerinden birisidir. Belediye örgütü, 1885 yılında kurulmuştur.



Yıldız Sağ ile Pertek'te feribotta (26 Nisan 2005, fotoğraf: Arif Sağ)

Bu şirin beldeyi seviyorum. Ankara'dan sonra yeşil bir dinginlik, serin bir huzur insan için Pertek. Mektupların hangi saatte dağıtıldığını bilmiyorum. 12.00 ile 14.00 arasında, gazete geliyor. Dış dünyayla ilişki kurmak, Pertek'ten yarı otomatik telefonla kolay. Pertek dışından arayanlar da sonunda buluyorlar. Biz de dost sesine hasret kalınca, telefonun tellerine dokunuyoruz.

Pertek'te bülbül şakımasında kitap okuma ortamı çok. Yanınıza FM'li radyonuzu alıp, mavi baraj gölüne aılabilirsiniz.

Kıyıya bağlanan feribotta; kulağım müzikte, ellerim oltaının kamış çubuğunda, zamanı nakışlıyorum. Bir balığın yaşamına son verirken, kendi yaşamımdakilerin şansına, yeniden atıyorum oltayı. Akşam güneşinin gl yüzüne vuran ışınları gözümü alınca, zamanın altın saatinin geldiği anlaşılıyor. Elazığ yönünden gelen feribot yolcularının sevecen ığıltılarına kulak kabartıyorum. Gurbet kyor iime. Ankara akşamlarının tozlu kızıllığını zlyorum. Suların ortasından Selçuklu kalesinin bozulmamış burçları yükseliyor. Pertek'te Selçukluların camileri, hanları, hamamları ve aşevlerinden oluşan bir kllyesi var. Bu kllyeden geriye kalan cami ilçe merkezine taşınmış. Yazık ki, en güzel Selçuklu ini örneklerinin bulunduğu, bu yüzden, halkın "**Cincikli oda**" yani cincıklı oda diye adlandırdığı kllye, baraj sularının altında kalmış.

Pertek kalesinin çok eski çağlardan beri var olduğunu söylerler. Kale, Abbasilerin eline geçince, kale kapısındaki yazıt indirilmiş, yerine Arapça kitabe konulmuş. Kalenin doğu burcuna da, Oğuzların bir kolunun simgesi olan "**Karakuş**" heykeli dikilmiş. Bu burçtan yapılan bir duyuru, halkı pazara çağırmak anlamını taşırmış. Bu yüzden Pertek, uzun bir süre, "Karakuş" adıyla çağırılmış. Karakuş'un yuvası şimdi belli değil

ama onun yerinde parlak bir güneş konukluk ediyor. Kalenin en yüksek burcundan, gölün çuha mavisi sularına göz kırptıyor. Akşama doğru, bu burçtan noktalaşıp şafakta buluşmak üzere dinlenmeye çekiliyor. Pertekliler, guruba “**akşam şafağı**” diyorlar. Sabah şafağına martılar, akşam şafağına gümüş balıklar merhaba diyor. İlçenin Kaymakamı, akşam şafağının damıtılmış ışınları altında, Elazığ kıyısından gelen feribotlara bakarak anlatıyor.

“Elazığ, 31 km. Pertek’e. Feribot yolu üç kilometre. Sular kavşağında sular yükseldi mi, istenmeyen durumlar doğabilir. 1980’den beri raylı iskele yapılıyor.”

Küçük kentin tekdüze yaşamından bunalan insanlar için feribot önemli bir seyirlik. Pertek’te yaşayan aydınlar ve bürokratlar, feribotları gözetliyorlar, postayı soruyorlar ve bazen de telefonun sesini bekliyorlar. Büyük kentlerin bürokratları sabah çaylarını içerken okurlar gazetelerini. Büyük bürokratlar için, güne, günlük haberlerle başlamak, güne göre tavır almanın bir gereğidir. Büyük kent aydınları için de sabah gazetesini önemlidir. Günlük programın çizilmesinde kolaylık sağlar. Oturumlar, sergiler, oyunlar, filmler, basın toplantıları, imza günleri, konferanslar, söyleşiler, sabah gazetelerinden öğrenilir. Dostların düğünleri, dernekleri, sağlıkları, sayrılıkları da gazetelerden anlaşılabilir. Pertek’te gazetenin işlevi değişiyor: Dünyayı avuçlamak. Gariptir, radyo dinliyor, televizyondan izliyorum her olayı, ancak haberin nabzını tutamıyorum onlarda. Ülkenin ve dünyanın haritasını, ancak gazetelerden çıkarabiliyorsunuz. Sabah şafağına uyanamıyorsunuz buralarda. Ay doğana kadar akşam şafağına kaldırırsınız kadehinizi. Karanlık gecelerde, Sümerbank İplik Fabrikası’nın ışıkları yansır göl sularında. Akşam şafağında, göl sularının hışırtısına, dağlar-

dan oban türküleri, davarların boyunlarındaki ıngırakların sesleri, hüzünlü kaval ezgileri katılır. Yine de, çok sesli bir müzik değildir bu. Tekdüze ve yalınkattır. Akşam şafağı, şiirlerle, türkülerle süslenir.

*Pertek'te arşı başında bir salkım söğüt
dallarında renk renk ampuller yanar
Akşam şafağında bir esmer hzn sürgit
Bakır yüzlü insanlar geçer yanımdan
Yüreğimde bir oğul bir yr bir gl kanar.*

Eylül 1984

MUNZUR'DA KOLUMA TAKILAN

Munzur, acılı coğrafyanın isyanı, aklımın gizli kıvrımı, düşlerimde akan nehir, senin kıyında halay çektik. Kadının başındaki ipek poşunun renkleri gözümü aldı... Müziğin ritmine uyup bazen coşkuyla tutuştuk, bazen el sıkıp bazen seyrine bıraktık. Halay boyu hep el ele olduk. Bir dinlenme ânında sevgiyle, uzun uzun bakiştık. İlk o konuşmaya başladı: *“Biz bu topraklarda dağın doruğuna, güneşin doğuşuna, suyun gözesine, yanan ateşe, ellerimizi açar dua ederiz. Bu dualara tanık bileziğim, sana yadigâr olsun...”* deyip kolundaki bileziği çıkarıp, bana uzattı. Şaşırdım. Elime aldım, ne diyeceğimi bilmeden koluna baktım. Kolundaki tek takıyı bana verdi. Parmakları boş, elleri dövmeiydi...

Renk renk boncuktan oluşan bileziği koluma taktım. Lastiğe takılı olduğu için bileğimi sıkmadı. Teşekkürüme elleriyle dokunarak, *“Sana uğur getire”* dedi. O bileziği uzun süre kolumdan çıkarmadım. Sonra bir takının insan yaşamını nasıl etkilediğine, çağrışımlarına, sevgi yaratısına tanık oldum. O bilezik, giysilerime, takılarıma öyle yabancıydı ki. Hemen farklılığı fark ediliyordu. Ona alışan bana, sevdiklerim alışamadı. O bileziğin, uygunsuz olduğunu ne çok söylediler. Onlar söyledikçe inatla, aşkla takmayı sürdürdüm.

Unutup, onunla sulara daldım, sevgisiz bakışların nazarlarını yıkadım...

Farklı olanı yaşatmak yerine yok etmek isteği daha çok. Oysa sıkça “Ötekinin sesiyim” diyenler bile “öteki”ni ne kadar

seviyor? “Ötekinin sesi olmak” söylemdeki kadar kolay mı? Söylemdeki kadar kolay olmadığını boncuk bileziğe karşı duruşlarından öğrendim...

Ötekileştirmeye alışanlar, ötekileri sever mi?

Munzurlu bileziğin enerjisine inandım. Onunla takıların gizemli dünyasına ne çok yolculuk ettim. Takılar ve insanlar... Takılar ve kadınlar. Takılara takılanlar. Takıların yükleri, günahları, belaları gün geldi başımın tatlı belası oldu...

Kadının Türküsü’nü yazarken; yaşam mücadelesini tanımaya başladığım her kadına bir takı tasarladım. Bu tasarımı yaşama dönüştürdüm. Meksikalı **Frida**, gökkuşağı gibi bir bilezik; **Lady Diana**, küçük inciler içine aynı boyutta dizilen dört altın toptan oluşan bilezik; İngiltere’nin savaşçı ilk kadın başbakanı **Margaret Thatcher** siyah deri üstünde gri metal bir bileklik... Bu düşünceleri, takıların yarattığı gizemi, **Bese**’nin, bileziği öğretti bana.

Takılara takıldım...

Her kadını çağrıştıran bir takı sonucu ne çok bileziklerim, yüzüklerim, kolyelerim, küpelerim, bir de kendini gösteren broşlarım oldu. Asyalı kadınları yazarken; Kafkas kızı **Aycayak**’tan, Kafdağı eteğinde “Karasavat” işlemeli (Kubaçi işi) bir bilezik geldi. Bu bileziğin işlemesine Kafdağı eteğinde akan Kuban Nehri’nin sesi karıştı mı bilinmez. Bilinen, Kafdağlı bileziğimi taktığım günlerde, Kafkas kadınları gibi dertlerimi Kafdağı’nın ardına attım...

Kadınlar ve takılar...

Gördüm ki kadınlar, erkeğine “vebalin boynuma”, “boynunun borcusun” demiyorsa, kolye takmıyor. Tıpkı “sözün kulağıma küpe olsun!” yerine sözü olur olmaz küpe takmaya veda

ediyor. “Sözün kulağıma küpe” dese de artık küpe takmıyor. Taksa da tek küpe takıyor...

Kimi kadın gözlere saklanacak güzellikte yüzükler takar, kimi tek yüzükle bir yaşam sürdürürken, kimi tüm parmaklarını yüzüklerle doldurur. Biri parmağına takar, öbürü bakar, biri takılır, öbürü oynar, birileri de çıkarma uğraşı verir...

Kadının parmağındaki yüzüğe takılır...

Özgün bir yüzükse, tekse, soldaysa, sahibi sorulmaz, sancı tutar, sızlanır, istemi yaralanır.

“Onlar isim yazan yüzükler taktı. Sonra çıkardılar. Şimdi isimsiz, sahipsiz, yüzüksüz kaldılar...”

Gün geldi, yüzüklere bakışı değişti. Ne tek ne de tek taşlı yüzük takmaz oldu. Artık yüzük iri olmalı, parmağı sarmalı, gösterecek sahip yoksa yüzük kendini göstermeli diye karar verdi...

Kadınların kolyelerini, küpelerini, bileziklerini, yüzüklerini, halhallerini, hizmetlerini, pisinglerini izler oldu. Kadına takılar takılır, kadın birine takılır, takılar taşır, takılar atılır...

Takıların gizemli dünyasına yolculuk, tasarım harikası olan özgün takılara vurgunluk tutkuya dönüştü. O tutkum benimle dünya gezdi. Stockholm’de gezdiğim batan gemi Vasa’daki kaşsız yüzüğün hüznünü Dersim’in yüzük kaşı Tunceli armağanı bilezikle dağıttım...

O bilezik, aykırı bir aşkın ısrarıydı kolumda...

14 Temmuz 2007

MUNZUR FESTİVALİ

Yaz mevsimi biraz da festivaller mevsimidir.

Dünyanın neresinde olursanız olun, kentinizin festivalini bilirsiniz. Yüreğiniz festivaliniz için atar. Dinlencenizi ona göre ayarlarsınız. Dersimliler için Munzur festivalinin farklı bir yeri vardır. Dünyanın her yerinden Dersimliler her yıl Munzur festivaline koşarak gelirler...

Munzur'un kenarında, elimde **Virginia Woolf'un, *Yazarlık Dersleri*** kitabını, büyük bir zevkle, beğendiğim sayfalara al, mor bantlar koyarak, sayfaları okuyarak tüketiyorum.

Yanımdan geçen genç, “Munzur Festival Programı”nı uzatıyor ve “Festivale kalacak mısınız?” diye soruyor. Gülererek, “O nedenle geldim, programı merak ediyorum. Teşekkürler” diyorum. Giden gencin ardından kitabımı kapatıp festival programını inceliyorum.

Biliyorum, Munzur festival komitesi tüm örgütlerin ortak sesidir...

Festivali saygın yapmak için büyük özen gösterirler.

Yerelden evrensele düşünsel ve toplumsal düğün yaparlar.

Bir de yasaklarla kuşatılmasalar...

Festival broşürünün kapağında festival tanımları var:

“Festival tüm dillerde okunuşu olan bir etkinliktir.”

“Belirli dönemlerde gelenekselleşmiş bir kavram çerçevesinde düzenlenen coşkulu toplaşma eylemidir.”

Munzur festivali hem şenlikli hem düşünseldir.

Munzur festivali yerelden evrensele saygın bir yolculuktur...

İlk düşünsel etkinlik bu yıl 90. yaş gününü *“Her şey özgürlük için”* sloganıyla Londra’da Hyde Park Corner’da kutlayan **Nelson Mandela** konseri, Palavra Meydanı’na kurulan dev ekranda gösterilecek...

İkinci gün, inanç coğrafyası Munzur’da tüm inanç önderleri *“hoşgörü, dayanışma, inançlar arası kültürel köprüler nasıl kurulur”* sorusuna yanıt veren bildirilerini sunacak, katılımcılar sorularına yanıtlar arayacak...

O akşam birçok sanatçı şarkılar, türküler söyleyecek. Final Anadolu kültürünün ortak sesi, deyişler sultanı **Sabahat Akkiraz**’ın sesiyle şehre uzanacak. Gün dönecek, inançlardaki sevgi, dostluk, hoşgörü umudu yeşerecek...

İkinci gün, Munzur kenarında açan çiçeğe bile sevgiyle yaklaşan, kültür evleri açan, Munzur’un yeşiline yoldaş, yeşil alanlar kuranlara ödülleri verilecek. Bu yılki ödül Munzur boyunca çöp toplama kampanyası başlatan Emekliler Örgütüne verilecek...

Akşam, Munzur kenarında örgütlü toplum, örgütlü birey tartışılacak. Dünyanın başka ülkelerinde ve kentlerinde her yıl Munzur festivaline koşanlardan bir gruba dayanışma ödülü verilecek. Akşam dinletisinde türkülerini önce dağlara söyleyen bir kadın, bir erkek ses kitleyi coşturacak...

Üçüncü gün, sanat ve siyaset ilişkili etkinlikte solun tüm renklerini temsil eden siyasi önderlerin katıldığı bir panel yapılacaktır. Panelde *“siyasetçiler sanatın gücünden neden yararlanmaz”* sorusu yanıt bulacaktır. Günün ödülleri Tunceli kentine yakışır siyaset yapan siyasetçilere verilecek...

Son gün, Palavra Meydanı’nda yapılacak forumda bu yıl yapılan festival değerlendirilecek, Latinlerin *“söz uçar yazı ka-*

lır” sözü ışığında etkinlikler kitaplaştırılarak yaşama dönüştürülecek. Bu çalışmaya katılımcılar içinde gönüllüler seçilecek. Gelecek yıl Munzur festivalindeki buluşma fitilini son dinletideki sesler, sözler yakacak...

Her siyasi düşüncenin afişleri Palavra Meydanı’nı süslüyor:

“Munzur’a özgürlük!”

“Dağların anahtarı, evliyaların diyarı, özgürlüğün ve ateşin kadim toprakları arınmaya, yaşatmaya ve özgürleştirmeye Dersim’e geri dön...”

“Dersim’de karakol, baraj, siyanürlü altın ve orman kesimlerine hayır!”

Arka kapakta Munzur festival komitesi adına bir teşekkür:

“Bu yıl yapılan festival, katkılarınızla sanat, bilim, ekonomi, kültür ağırlıklı oldu... Munzur’a geldiniz, ikrar verdiniz. Sızsız en güzel programlar yarım kalır. Sevgi ve ilginiz hep bizimle olsun... Bizi yıllardır hem kınalı hem de acılı coğrafyada yalnız bırakmadınız... Barış ellerimizi uzatıyoruz, tutun...”

Ansızın bir dost sesiyle uyanıyorum. Munzur kenarında esen rüzgârın esiri olup oracıkta uyuyakalmışım...

Yazarın düşlerindeki festival heyecanıyla, Munzur suyuyla yüzümü yıkıyorum. Beni seyre dalan yaşlı teyze ekmeğini Munzur’a banıyor... Bir nehirle böylesi dostluk başka yerlerde var mı?

Festival Munzur gibi aksın...

25 Temmuz 2008

TÜRKÜLERDEKİ ŞEHİR İSİMLERİ

Şehir isimleri türkülerde anlamlı ve güzel...

Kahramanmaraş...

Oysa türküdeki *"Oy Maraş Maraş!"*

Şanlıurfa türkülerde Urfa değil mi?

"Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar."

"Urfa'ya paşa geldi/ halka tamaşa geldi" yıllarla akıyor.

"Urfa'yı, Mardin'i değer gözlerin."

Yılların yasağını delen şu türküden daha güzel ne var ki:

"Dersim dört dağ içinde/ gülü bardak içinde

Dersim'i hak saklasın/ Bir yârim var içinde"

Bir şehir, adını, unutulmaz aşk türküsüne verince, sevda şehri olarak gönüllere taht kurmaz mı?

"Yozgat Sürmelisi"

Ve Diyarbakır etrafında tanklar var bile dense o Diyarbakır'dır.

Düşünürün dediği gibi: *"Türküleri yakanlar yasaları yapanlardan daha güçlüdür."*

İşte o gücün yaratısının gönüllerde esen fırtınası:

Erzincan'a girdim ne güzel bağlar

Erzurum'a vardım dumanlı dağlar.

Elleri koynunda bir gelin ağlar

Oy anam anam nasıl dayanam.

Bütün bu güzellikler türkülerle yakılmış, şehrin tarihine yazılmış.

*Bir bulut kaynıyor Sivas ilinden
Ucu telli mektup gelmiş yârimden*

türküsi ile yüz binler ağlamış.

“Sivas’ın yollarında” türküsi ile milyonlar halaya durmuş.

“Sen Sivas’ı seyret yar ben de seni” türküsi sevdalı yürek-
lere ışık olmuş.

Ve *“Kızılırmak boylarında bir şehir”* diye Madımak yangı-
nı sonrası sitem edilmiş.

Türkülerde hep Sivas diye söylenmiş.

Ya *“Antepli Zeyno”* veya *“Antep’in Hamamları”* türküsüne
ne demeli?

“Etek sarı” türküsündeki gibi, *“sevdiğim yar Malatya’ya
değmeli.”*

“Adıyaman’a gelin olasın”

“Oy Trabzon Trabzon”

“Ordu’nun dereleri aksa yukarı aksa”

Gel de bunları zihinlerde, anılarda, gönüllerde sil kolay
mı?

Böyle olunca neyin Kahramanmaraş’ı?

Gülünç olmamalı.

“Oy Maraş Maraş” gerçek olan değil mi?

Ben şehir isimlerini türkülerde seviyorum.

23 Aralık 2011

MARAŞ

Hafif acılar konuşabilir ama derin acılar dilsizdir.

Seneca

Maraş katliamı, 19 Aralık ile 26 Aralık 1978'de Maraş'ta meydana gelen Alevilere yönelik katliam. Yedi gün süren olaylar sırasında 150 Alevi öldürüldü, Alevilere ait 200'ün üzerinde ev yakıldı, 100'e yakın işyeri tahrip edildi. 23 yıl süren davalar sonunda 22 kişi idam, 7 kişi ömür boyu hapis, 321 kişi de 1-24 yıl arasında ceza aldılar. Katliamda önemli rol oynayan 68 kişiye ise ulaşılamadı. 12 Eylülün olmasına neden olan olaylardan bir olay olarak gösterilen Maraş katliamı...

Maraş yüreklerde kapanmaz bir yaradır. Derin bir acı, bir ruh yaralanması, bir eziklik, bir sahipsizlik, bir sürgün, bir karanlık perde, bir kanlı katliamdır.

Maraş bende acıları dindiren bir ses ve söz olan ozan **Mahzuni Şerif**'tir. Maraş bir katliam, bir ozan **Emekçi** bir de **Mahzuni**'dir...

Mahzuni, korkmadan sazı kâinat'a çalmadı mı?

Çağdaş ozan **Mahzuni Şerif**, ölümünün 10. yıldönümünde anılıyor. **Hacı Bektaş Veli** ilçesine dünyanın her yerinde ozanı sevenler koşacaklar. Bu anımlar için Avrupa'nın birçok ülkesinden gelen dostlar da Serçeşme'de buluşuyor...

Evimizin özel konuklarından olan ozanlar ve sanatçılar çocukluğumun şansı ve rengiydi. O sofralara konmak, dinlemek, çoğalmak, ozanları sevmek, yaşam mücadelelerine tanık olmak, yarınlara yüzüm dönmekti...

Mahzuni Şerif, bizim gençlik yıllarımızda şöyle haykırıyordu:

*Doğudan batıya bir ses yükselir
Yiğitler, yiğitler bizim yiğitler
Gâvur dağlarından Dadallar gelir
Yiğitler, yiğitler bizim yiğitler.*

Bu bizim hep bir ağızdan söylediğimiz direnç türkümüz dalga dalga eylemlerde yayılıyordu.

Bu türküsünü her söylediğinde babam, **Mahzuni**'yi, günümüz **Pir Sultan**'ı diye bize anlatıyordu. Her ozan gibi ülkesinin sorunlarına duyarlıydı. Halkın içinde ve sorunlarının sözcüsüydü. “*Dokunma Keyfine*” adlı parçasında halkın sıkıntılarını şöyle dillendiriyor, gönüllere kurduğu tahtı taçlandırıyor:

*Kimi hızlı gider uzun yol yutar
Kimi altun satar kimi pul yutar
Kimi soğan bulmaz kimi bal yutar
Kimi parmağını yalamış gider*

Herkesin diline pelesenk olan parçalarından biri:

*Milletin sırtından doyan doyana
Bunu gören yürek nasıl dayana
Yiğit muhtaç olmuş kuru soğana
Bilmem söylesem mi, söylemesem mi?*

Bu parça biter bitmez babamın isyanı başladı. “*O nasıl yiğit ki, kuru soğana muhtaç olmuş?*” diye sorardı. “*Bu türkü çok güzel ama bu ‘yiğit muhtaç olmuş kuru soğana’ yok mu? Beni öldürüyor.*” Yakınmasına her defasında gülerlerdi... Ozanın deyişi ile “**Bino Baba**”nın gönlünü, “*Yine bahar geldi*” isimli duygu yüklü parçayla alır, anam türküsünü ister, ozan söyler, o ağlardı:

*Değme tabib sızılıyor
Yaralarım, yaralarım
El değdikçe bozuluyor
Yaralarım, yaralarım.*

Âşık Mahzuni Şerif, laboratuvarını halkın içine kurmuş. Onun şiirleri adeta ülkenin kronolojik tarihinin kilometre taşları. Ülke ve dünya sorunlarına duyarlılığını şiirlerinde görmek olasıdır. Bakın, Ortadoğu sorununa nasıl yaklaşıyor:

*Koca dünya neden size inandı
Dağlar alev aldı denizler yandı
Yazık Ortadoğu kana boyandı
Tarih gönlümüzü kırdı da gitti.*

Toplumsal olaylara duyarlılığını, üretkenliğe tutkusunu şöyle dile getirir:

*Ah ne olur bizim köyde
Herkesi okur göreydim
Altmış bulmuş babamda
Bir günlük fikir göreydim
Göreydim ben de güleydim
Dindiren yok mu acımı
Süren yok mu ilacımı
Köyde on yaşlı bacımı
Kilimler dokur göreydim
Bitmez kadere inandık
İnandık da hep biz yandık
Hep şükürü biz öğrendik
Bir Bey'de de şükür göreydim*

Çağdaş ozan **Mahzuni**'yi anlamak ve anmak ne güzel. Öngörülü şiirleri yıllar sonra algılanıyor, türküleri kuşaktan kuşağa ağız dolusu söyleniyor:

*İşte gidiyorum çeşmi siyahım
Önümüze dağlar sıralansa da
Sermayem derdimdir servetim ahım
Karardıkça bahtım karalansa da*

"İşte gidiyorum çeşmi siyahım" türküsünü söylerken ve dinlerken, hep düşünürüm: Sahi, **Mahzuni** kaç milyon?

Mahzuni, yiğitleri de götürdü mü?

Mahzuni Baba, bizleri bırakıp gideli on bir yıl oldu.

Koca on bir yıl...

Bu on bir yılda öyle çok şey değişti ki...



Mahzuni Şerif'in mezarında (Mayıs 2013)

Değişmeyen tek şey AKP iktidarı...

O iktidardan korkan herkese şu soruyu sormalı:

Mahzuni, korkmadan sazı kâinata çalmadı mı?

Âşık Mahzuni Şerif, halkın sorunlarına duyarlı biri olarak on bir yılda yaşadıklarımız için neler derdi bilemem. Bildiğim tek şey, mutlaka akıllarda kalan çok anlamlı şiirler yazar, besteler yapar, türküleri telli kuranımız sazdan dökülür, dillere düşerdi.

Onun sazıyla, sesiyle gençlik yıllarını geçirme şansı yakalayan, evimizde konuk olması ile onurlanan biri olarak birçok olayda onu anımsadım.

Ankara'nın ayazında Kızılay Meydanı'ndaki Tekel İşçileri Direnişine onun *"İnce ince bir kar yağar/ fakirlerin üstüne"* şiirini, *"İnce ince bir kar yağar/ Tekel işçilerinin üstüne"* diye uyarlayarak söyledim, yazdım.

Mahzuni Baba öleli öyle utanç verici toplumsal olaylar yaşandı ki?

Hangisinden başlayayım?

Öldürülen DİSK Başkanı **Kemal Türkler** davası zamanaşımına uğradı.

"Kemal Türkler davası zamanaşımına uğradı; ya acılar?.." diye yazabildim.

Sendikalardan ses çıkmadı.

Benimki de söz mü!

Sendikalarda çıkacak ses mi kaldı?

Tuzla tersanelerinde, maden ocaklarında şimdi de başımızın belası HES çalışmalarında işçi ölümleri hâlâ sürüyor.

Onlar için şiir yazan ozanlar bile yok.

Oysa grev boylarında okunan **Mahzuni Şerif** şiiri zihinlerde tazeliğini hâlâ koruyor:

*İşçiye işçiye düşüren zalim
Boynumuzda boza pişiren zalim
Bu kadar bardağı taşıran zalim
Gözümüz önüne serilmiyor ki
Mahzuni der nedir hak'kın davası
İnsana benzer mi köpek mayası
Tükensin de bitsin şu sınıf kavgası
Sınıfsız bir okul kurulmuyor ki*

Sivas davası da zamanaşımına uğradı.

Üstüne üstlük ülkenin Başbakanı “*Hayırlı olsun*” dedi.

Bu söz, vicdan sahibi herkesi derinden yaraladı.

Mahzuni Baba'nın ardından öyle aymazlıklar, öyle akıl tutulmaları yaşandı ki; aydınlar için yazdığı şiir bu on bir yıllık zaman diliminde daha bir anlam kazandı:

*Mahzuni kudurdu kendi derdinden
Zarar gelmez Anadolu merdinden
Bin yıl koştuk aydınların ardından
Onlar bir gün bize gelediler.*

Çağdaş ozan bu yıl ölümünün 11. yılında, Hacı Bektaş ilçesinde anıldı. Dünyanın ve ülkemizin her yerinde sevenleri Serçeşme'ye koştular. **Mahzuni Baba'yı** anıp, lokmalar dağıtanlar sonra da **Turhan** ve **İlhan Selçuk** kardeşlerin mezarlarına çiçekler bıraktılar. Çünkü onlar artık kiblesi insan olan canların canıydı...

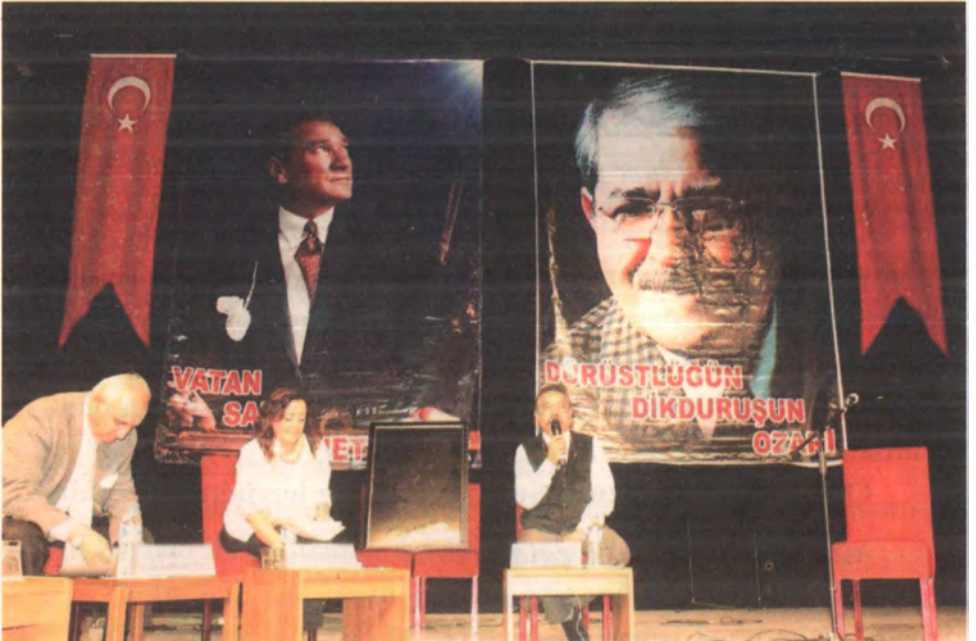
On bir yılda **Mahzuni Şerif'e** sevgimiz büyüdü, kök saldı.

*Mahzuni bu sazi çok çaldım ama
kul hakkı çalmadım işte o kadar.*

20 Mayıs 2013



Hacı Bektaş Veli'de Mahzuni Şerif anıtı



Hacı Bektaş Veli'de Mahzuni Şerif'i anma etkinliği (11 Mayıs 2013)

SU GİBİSİN

“Su gibisin... Seninle buluşmak, söyleşmek ne kadar zor... Durmadan akıyorsun. Öyle bir akış ki, sadece seyrediyorum. Farklı dünyalara farklı coğrafyalara aktığın için buluşmamız olanaksızlaşıyor. Dedim ya, su gibisin.”

Bu eleştiri ve bunun gibi onlarcası sevdiklerimden geliyor. Hani hasta olduğunda başucunda olanlar vardır ya işte onlardan... Hani her şeyini paylaştıkların... Yanlarında özgürce katıla katıla ağladıkların ya da çılgınca güldüklerin, kısacası ilk düşünceyi yüksek sesle konuştukların...

Özenle izleyen, uzakları yakın kılan okurlardan, sevenlerden, dostlardan da buna benzer iletiler alıyorum. İşte İsviçre’nin Basel kentinden bir ileti:

Turna gibisin...

“Turna gibisin gülüm, bir şehirden bir şehre konup göçüyorsun. Bu nasıl bir yürek hiç yorulmak bilmez mi? Yüzünde bir gülün kokusu ve güzelliğini, yazılarında fikirlerinin ince doku-nuşlarını algılıyorum. Ve sıcaklığının yansıması fikrimin ince gülü oluyor...”

Avrupa’dan mücadelesine, sazına ve sesine vurgun olduğum kadın **Perihan İldan Çelik**, bana böyle sesleniyor.

Fransa’dan **Şeyda Aydın**, *“Bir yazında, ‘Aşkı fısıldayan kent Heidelberg’i içselleştirmeden, bir sonraki yazında Erzin-can’dan söz ediyorsun. Avrupa ve Türkiye arasında köprü gi-*

bisin... Daldan dala konsan da konuğun dallar kırılmıyor. En güzel de kadınları yazıyorsun” diyor.

Akdenizli şair **Salih Bolat**’tan iki şiir kitabı imzalı geliyor. Güzelim şiirlerine vurgunluğum bir yana bir de doğa tutkusu ve doğayı tanımasını kıskanmamak olası mı? Bakın “*Karanfil*” şiirinin dizelerine:

*demek geldin
çoktandır hiçbir yerdeydin
ne kadar değişmemişsin
ellerin ne kadar kalabalık
gözlerin ne kadar ansızın
seni böyle değişmemiş görmedim hiç
demek geldin*

KÖYE DÖNÜŞ PROJESİ

*Orda bir köy var, uzakta,
O köy bizim köyümüzdür,
Gezmesek de, tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür.*

Ahmet Kutsi Tecer

Acılı coğrafyamızdaki köylerimiz ozanın dizelerinde kaldı. “**Köye dönüş**” projesinin konuşulduğu günlerde, doğduğum köyü eski haritalarda okudum, köylümüz öğretmenin yaptığı tabloda gördüm. Köyümüze gidiş isteklerimizin ilki, 1974’teki Kıbrıs çıkarmasının yarattığı savaş psikolojisine takıldı, ikincisi Erzincan depreminin enkaz acıları altında kaldı. Sonra da köyümüzün boşaltıldığını duyduk ve doğduğum köyü bir türlü göremedim...

Resim öğretmeni **Veli Bulut** elinde bir tablo ile bir kuşluk vakti sendikaya geldi. 1972 yılında çektiği fotoğraftan yaptığı köyümüzün tablosu karşımdaydı. Söyleşinin ortalarında gösterdiği yeni bir fotoğraftaki boşaltılan köyün görünümü, tablonun sevincini gölgeledi. Evimizi yapan ustanın ve babamın isminin yazılı olduğu taşın köyün yıkıntıları arasında kalış öyküsü, acılı toprakların acı öykülerinden sadece biriydi.

Erzincanlı **Davut Sulari**’nin, Tercanlı güzel kadını anlattığı türküsü ile soluklandım:

*Tercan ellerinden gelen bir güzel
Açmış ağ göğsünü yar yar sallanır bir hoş*

*Kınalanmış parmakların ellerin
Oturdu yanıma kız anam sallanır bir hoş
Davut Sulari der bağrıma akar
Ateşin hicranın kız anam çok canlar yakar
Can alıcı gözle yüzüme bakar
Naz o eda ile kız anam sallanır bir hoş*

Tercan ilçesine 16 kilometre uzaklıktaki Gökdere Köyü'nde ilkokul yoktu. Babamın bizleri okutmak amacıyla Ankara'ya göç öyküsünü ne çok dinlemiştim. Şimdi köyün yerinde yeller esiyordu. Köyden bize kalan sadece bu tabloydu. Köylümüz **Veli Bulut**'un, resim öğretmenini olması ve çektiği fotoğraftan tablo yapması bizler için büyük armağandı... Geçen yıl Dersim gezimizde sanatçı **Ferhat Tunç**'un yeniden onarılan Pilvenk Köyü'nde dayıları ile buluşması sırasında döktüğü gözyaşlarına tanık olup bizler de gözyaşlarımıza engel olamamıştık. Doğduğum topraklara uzaktan bir fotoğrafla ağlıyorum. Binlerce insan doğduğu, anılarının saklı olduğu evlerden, bahçelerden, alanlardan yoksun, başka yerlere göçmek zorunda kaldı. Benim acılarım sanal, onların içinde yaşadıkları gerçek acılardı. Bu acılı coğrafyanın acıları ne zaman denecek? Her insan özgür doğar. Bizler de her insan gibi özgür doğduk ve doğduğumuz topraklar ile özgürce kucaklaşmak istiyoruz. Sanırım her yurttaş gibi buna hakkımız var... AB Komisyonu, köye dönüşün sağlanmasını istiyor. 6 Ekimde yayımlanacak Türkiye İlerleme Raporunun olumlu olabilmesi için gerekli koşullardan biri de, köye dönüş projesinde ilerleme sağlanması ve kişilerin zararlarının karşılanması. AB istiyor diye değil, yurttaşlarımız bunu hak ediyor diye bir an önce köye dönüşüm projeleri yaşam bulmalı...

28 Ağustos 2004

TRENLERLE AKAN YAŞAM

Bir tren geçit belirtisidir ara

Bir tren geçti demin

Anılarımın bin bir rengi

Murathan Mungan

Yaşamında ilk bindiği taşıt trendir. Sonraki yıllarda da trenlerle yeni yaşamlara yolculuk eder. Yeni kentlere, yeni uğraşlara ve yeni aşklara trenlerle koşar. Trenlerle yolculuklara doyamaz. En güzel kitapları okurken öğretici notları alır, en güzel türküleri mırıldanır...

“Kara tren gelmez mi ola...”

Trenle yol boyu bilmediği topraklardan geçerler. Fırat boyunca, annesi Fırat Nehri ile konuşur. Çocukları uykuda sanıp parmağındaki evlilik yüzüğünü Fırat Nehri'ne atar. İlk tren yolculuğunda kalanlar düş gibidir.

Düşlerde ağlayan anne, sessiz iki erkek kardeş ve kendisidir. Bir de doğduğu toprakları geride bırakıp bir daha görmediği istasyonu unutamaz...

O sonbahar treni onları Cumhuriyet'in bozkıra kurulu ışıklı başkentine getirir. Ankara Garı onun için birçok insanı gördüğü ışık cennetidir. Elektriksiz köylerinden sonra bu kadar ışık gözlerini kamaştırır...

Yıllar sonra Ankara Garı'ndan Haydarpaşa'ya hareket eden trende yaşam da türkü de değişir.

Bu yolculukta sanki sınıf atlar, yataklı trenle yolculuğa çıkar ama ne yazık ki, bunun farkına varamaz.

*Aynı tünellerden çıkarken yitirdiğimiz düşler
Birlikte kamaşan gövdelerimiz
Karanlıktan ışığa ürperen ten
Başka yolcularını bekliyor şimdi
Kara saplanmış tren...*

Murathan Mungan

Demiryolu Bekçisi

Bu hüzünlü yolculukta tanır, Karslı demiryolu bekçisini ve sorular sorar:

“Demiryolu bekçileri ne mi yapar? Rayları kontrol eder. Raylarda sorun var mı diye kilometrelerce raylarda yürür. On kilometre yürür, tekrar döner yeniden kontrol eder.”

“Zor mu?”

“Olmaz mı? Öyle yerler var ki, bir kalp krizi gidersin.”

“Harcırah?”

“Bizlere yol harcırahi verilmez. Azla yaşıyoruz ama muhtaç değiliz.”

“Bir anı?”

“Ne çok anı... Mutlu bir makinist bakışı, sallanan bir el, atılan bir izmarit... Yıllardır iki demir arasında yürüyorum. Demirle arkadaşlık, kardeşlik ediyorum. İnce upuzun iki demir anne, baba, dost gibi... Tren ve nehir birlikte, ben raylarla akarım...”

Kara Değil Mavi Tren

Yıllar sonra kara tren, mavi tren, hızlı trenlerle gün gelir sevdaya yol alır.

*Güzel ne güzel olmuşsun
Görülmeyi görülmeyi
Siyah zülfün tel tel olmuş
Örülmeyi örülmeyi*

Karacaoğlan

Washington'dan New York'a kalkan trenin adı ne olursa olsun raylardan bu kez sevda akar.

21 Şubat 1998... Güneşli bir gün Tokyo'dan hızlı trenle Hiroşima'ya hareket ederler. Yıllardır izlediği, okuduğu Hiroşima'ya giderken; düşüncelerinin hızı trenle akmaz. Çünkü her acının bir zaman dilimi olduğunu öğrenir.

Tokyo'dan Hiroşima'ya hızlı trenle yaptığı yolculuğun ülkesinde henüz neden yaşanmadığına hayıflanır. Güzelim doğadan seyrini zaman zaman iki sıcak ses koparır ve trenlerle yaşamlarının ne denli kolaylaştığını **Prof. Dr. Minako Mizuna Yamanlar** ve sendikacı **Masayuki Shita**'dan dinler...

Yıl 2004... Bir sonbahar sabahı Zürih'ten Köln'e kalkan trene biner. Yolculuk arkadaşı yanındaki kitaplardır.

Yol boyu Avrupa'nın demiryolu ulaşımında ne denli geliştiğini görür. Ve ülkesinde demiryolu ulaşımının 20 milyonluk nüfusa göre düzenlendiği yıllarda marşlarda kalışını, 70 milyona göre yeniden altyapısı ile gözden geçirilmeyişini ve geçen yaz yaşanan tren kazalarını anımsar ve üzülür. Gelişen ülkelerdeki demiryolu ulaşımının yaşamları ne denli kolaylaştırdığına tanık olmak, ülkemizde hükümetin demiryolu politikasındaki

birikimsiz, projesiz yönetim terörü, özelleştirme anlayışı ve trenlere yönelik bu yaz yaşanan terör ısıyı yükseltiyor. **Trenlere dokunmayın!** Demiryollarını yeniden yapılandırıp, ulaşımı geliştirin...

Almanya'da olduğu gibi trenlere yazarların adını verin. Bırakın yaşam trenlerle raylarda özgürce aksın diyorum ama bu hükümetin demiryollarına yönelik projesizliği, ucu görünmeyen tünellere giriş gibi beni korkutuyor...

5 Ekim 2005

FIRAT'IN KALBI

Şafak Cantosun'un çağrısıyla koştum doğduğum toprakların fotoğraf sergisine. Sanatçı **Lütfi Özgünaydın**, bende gizemli şehir Mardin fotoğraflarını çağrıştırır. Onun Erzincanlı olduğunu o gün öğrendim. Fotoğrafların dilindeki Erzincan sergisinde ne çok güzelliklerle buluştum ne çok! Bir kent coşkusunu, hüznünü bu kadar güzel objektife yansıtır mı? Objektife bakan göz, gören gözse kadim şehir ona kucak açmaz mı? Tüm kültürlere, inançlara kucak açan çok kültürlü Erzincan, Girlevik Şelalesi gibi çağlıyor, Fırat gibi ülke sınırlarını aşıyor. Bir de **Tercan**'ın fotoğraftaki hüznü yüreğime oturmaya, dağlardaki çiçekler gibi açacaktım. Sergi çıkışı Ankara ayazında kucağımdaki Erzincan kitabı ile yürürken; deprem bir daha doğduğum şehre dokunma diye umutlandım.

Anılardaki Erzincan

Doğduğum ve çocuk yaşta göçtüğüm Erzincan...

Annemin hüznle kara trende el salladığı kadim uygarlıklar kenti.

Babamın gezmelere doyamadığı şehirsin.

Masallarınla büyüdüğüm, öykülerini dinlediğim, türkülerinle sevdalandığım; deprem anılarını zihnime aldığım; **Nâzım**'ın yüreğini yakan o soylu çığlığa dönüşen dizeleri yazdıran şehrim:

*Erzincan'da bir kuş var
kanadında gümüş yok.*

*Gitti yârim gelmedi
gayrı bunda bir iş yok.
Oy, dağlar, dağlar, dağlar...
Aldı ellerine kanlı başını
karın ortasında Erzincan ağlar...
O ağlamasın da kimler ağlasın...*

**Davut Sulari'nin, Âşık Daimi'nin, Ali Ekber Çiçek'in de-
yişlerine, türkülerine kaynak olan Karasu'nun canı Erzincan.**

Ankara'nın soğuk akşamlarında babamın durmadan, din-
lenmeden anlattığı **Tercan Mama Hatun Türbesi'nin** o efsa-
nevi aşk öyküsü:

Hüzünlü Aşk Öyküsü

Çünkü **Tercan** namı diğer **Mama Hatun**.

Kasabam bir hatun adıyla anılıyor; belki de kadın hakları
savunuculuğum bu soyun sürümündedir, kim bilir?

*“Saltuklardan **Mama Hatun**, yaptırdığı külliye ile bu ka-
sabaya yaşam sunar.”*

Babam öyküyü ballandıra ballandıra şöyle anlatırdı:

Saltuklu beylerinin kızı **Mama Hatun** bir Ermeni mimara,
Mama Hatun Türbesi yaptırmaya karar verir. Mimar türbeyi
ve külliyei yapmaya başlar. İlk gördüğünde sevdalandığı **Ma-
ma Hatun'a** duygularını nasıl açıklayacağını düşünür durur.
Her gelişinde külliyeden bilgi verdikçe duygularını da hisset-
tirmeye çalışır. Bir gün yarım yamalak açıklamak ister, **Mama
Hatun** duymazdan gelir. Bir daha söyler, “*Külliye bitsin konu-
şuruz*” der **Mama Hatun**. Ve bu arada kendisi bey soyundan
geldiği için bu evliliğin olmayacağını bilir. Külliye bittiği gün
mimar gelir, bitirdiğini ve kendisine sevdalı olduğu için evlen-
mek istediğini söyler.

Mama Hatun, “*Sen git, ben düşüneyim*” der. Eve gelir, kırk yumurta pişirir ve kırk renge boyar, Ermeni mimara gönderir. Mimar renk renk boyalı yumurtaları yer ve biten yumurtalar sonunda **Mama Hatun**’un karşısına çıkar. **Mama Hatun**, “*Hoş geldin. Yumurtaların tadı farklı mıydı?*” diye sorar. Mimar “*Hayır, yumurta yumurtadır. Hangi renge boyarsan boya tadı değişmez*” der. **Mama Hatun**, “*Haklısın, tüm kadınlar da aynıdır. Sen büyük bir sanatçısın. Sana göre kadın mı yok? Ben, bey kızı olduğum için seninle evlenemem. İşini bitirip teslim ettin. Başka bir kadına sevdalan*” der ve bu kesin yanıt karşısında sarsılan mimar ürperir. Duvara tutunur. Elindeki külüngü var gücüyle göğe fırlatır, başını altına tutar. Hızla düşen ağır külüngün altında can verir.

İnanıyorum ki babamın anlattığı bu efsanevi öykü farklı farklı şekillerde anlatılagelir. O günden sonra bu hazin aşk öyküsü yüzyıllar ötesinden gelen bir ses gibi **Mama Hatun**’un türbesinden buram buram tüten bir acının izini taşır.

Sevdalanan mimar babam olmadığı için bu acılı aşk öyküsünde tüm vurgusunu güçlü kadın **Mama Hatun**’dan yana kullanır; bilinçaltıma bu öyküyü nakış nakış işlerdi.

Bu hüznü aşk öyküsünü **Ahmet Muhip Dranas**’ın “*Fahriye Abla*” şiiri ile aşardım. Erzincan birazda “*Fahriye Abla*” şiiridir:

*Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın,
Hâlâ dağları karlı Erzincan’da mısın?
Bırak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın;
Hâtırada kalan şey değişmez zamanla.
Ne vefalı komşumdun sen, Fahriye abla!*

Babam, Tercan'ı çok sever, on altı kilometre uzaklıktaki köyümüz Gökdere'den dağları aşarak haftada iki kez ilçesine gider, dostlarla buluşur, o iklimi doyasıya yaşırdı. Çocukken hastalandığımda kaç kez o karlı dağları annemle aştıklarını anlattılar.

O dağlarda, sularda, yollarda anıları öyle çoktu ki...

İpek Yolu üstündeki Erzincan... Hem doğduğum kentsin hem de babamın isteği ile söylediğim türküsün:

*Erzincan'a vardım ne güzel bağlar
Erzurum'a vardım dumanlı dağlar, dumanlı dağlar
Elleri koynunda bir gelin ağlar
Oy anam anam nasıl dayanam.*

Onlarca yıl sonra uçakta özlemleri gözlerle izlediğim sen, yaz renkleri ile toprağa işlenen halı motifi manzaran ve sarı sığağınla beni sarıyorsun. Göçmen kalemle görülesi Erzincan'a doğru yol alıyorum. Bir yanımda Munzur, öteki Keşiş Dağları ile çevrili; dağların başı dumanlı ve karlı.

Yine de senin dağların kadife yumuşaklığında insanı kucaklıyor.

O Gitti, Gönüller de Üşüdü...

Erzincan kimileri için “*Etrafı dağlık, ortası bağlıktır.*” Kimilerinin son üç harfi “*can*” olan tek kentidir. Şiir dizesinde “*Erzincan'ı görmeden adam olunmaz*” diye yazar. Kimince “*Doğu'ya giden trenler oradan geçer.*” Türkülerde “*Erzincan'a vardım...*” diye başlar ve “*Erzurum'a giden yollar Erzincan üzerinden kaderleri birbirine bağlar.*” Erzincan biraz da **Ali Ekber Çiçek**'tir...

Soğuk bir Ankara akşamında, Erzincanlı **Mustafa Kul**'dan telefon aldım: *"Bizim evde Erzincanlılar var, Erzincanlı kadının da bize katılmasını istiyorlar. Bize katılır mısın?"* Çalışıyordum ama bu güzel çağrıya dayanamadım. **Fırat**, beni bırakırken, *"Bu geceyi tüketerek eve döneceksin"* dedi.

Öyle de oldu.

Ali Ekber Çiçek, **Turan Engin** ve **Zafer Gündoğdu**'nun televizyon programından, Erzincan'ın kurtuluş günü çekiminden dönmüşlerdi. Konuşmalarının bir yerinde, sıra çalıp söylemeye gelmişti. **Ali Ekber Çiçek**, kaygısını dillendirdi:

"Sazları alalım, arabada bırakmayalım dedim, beni dinlemediniz. Sazlar üşümüştür."

Ustaların sazları, şık örtüler içinde geldi. Örtülerin fermuarları özenle açıldı ve sazlar çıktı. Her ustanın sazının, kendine özgü işareti vardı. **Gündoğdu**, Erzincan şelalesi gibi akmak için sazın tellerini değiştirdi. **Ali Ekber Çiçek**, sazını alıp elleleriyle dokundu. *"Üşümüş. Bu yüzden bir sazımın göğsünü değiştirdim. Bakın nasıl üşümüş"* dedi.

Gece boyu hem çaldı, hem söyledi. Gecenin bitimine doğru, sazını hâlâ okşuyordu. **Ali Ekber Çiçek**'in üşümüş sazı, üşüyen gönülleri ısıttı ve ısıttı...

TRT Halk Türküleri Sanatçısı **Turan Engin**'in türküleriyle büyüdük. Babam, **Turan Engin**'in yorumladığı *"Engin ol gönül engin ol"* türküsünü bize şöyle yinelerdi: *"Engin gönüllü olun. Unutmayın, enginlik zenginliktir."* Ve o düşünceyle, bizleri biçimlendirmeyi sürdürdü.

O gece türkülerle bir Anadolu gezintisi vardı. Bu tür söyleşilerde olmak; türkülerle, deyişlerle, bağlamayla ve türkülerin öyküleriyle bir gece tüketmek, her insanı çoğaltan inanılmaz bir zenginliktir. Sevda bile en güzel türkülerde işlenmez mi?

Şu dizelerin güzelliğine bakar mısınız:

*Güzeller içinde gayet güzelsin
Salınma karşımda bağrım ezersin
Bana derler niçin melun gezersin
Dedim yaralıyam bir yara sebep.
Koy desinler ölmüş de leyli leyli
Bir yara sebep.*

Bir başka türkü:

*Azraile can vermezdim
Canan aldı canımı
Azrail boşa geldin
Canan aldı canımı oy dağlar*

Erzincan'ın Dacurek Köyü'nde yaşayan **Ağce Abla**, eşinin kendisine bir radyo almasını ister. Eşi, küçük bir radyo alır gelir. **Ağce Abla**'nın sevincine diyecek yoktur. Radyoyu açar, birinci gün **Ali Ekber Çiçek** yoktur. İkinci gün derken, üçüncü gün yine **Ali Ekber Çiçek** türkü söylemez. **Ağce Abla** radyoyu alır, kocasının karşısına çıkar. "**Ali Ekber Çiçek** içinde olmayan radyo istemem! Al bunu götür! Aldığın yere geri ver" der.

"Beni görüp yüzün öte çevirme/ yine benim gönlüm sendedir, sende" türküsünde olduğu gibi, Erzincanlıların gönlünde **Ali Ekber Çiçek**'in bağlamasının ve türkülerinin ayrı bir yeri vardır.

Ali Ekber Çiçek, teline dokunduğu bağlaması, besteleri ve özgün sesiyle Erzincan'dan çağladı. Ülkesinin her köşesinde "**Haydar Haydar**" ile gönüllere aktı. Dünyanın her yerindeki halk dinletilerinde sesiyle, bağlamasıyla iz bırakan ölümsüz sanatçı eserleriyle yaşayacaktır...

28 Nisan 2006

GÜLENDAM'IN KIZI GÜL

Yıl 1985...

İstanbul'da bir kadınla tanıştım, adı **Gül**...

Dikenlerini sadece sahtelikler karşısında çıkaran **Gül**...

Söz sözü açtıkça, yıllar aktıkça ortak yönlerimize takıldım. En büyük ortaklık, doğduğumuz kentti. İkimiz de doğduğumuz topraklardan göçen ailelerin, okuyan kız çocukları olduk... O İstanbul'da, ben ise Ankara'da büyüdüm...

Doğduğumuz kent Erzincan...

Hani gören, dokunan, seven herkesin kolayca "etrafı dağlık ortası bağlık Doğu Anadolu şehri" diye betimlediği Erzincan... Fırat'ın aktığı büyük çağlayanları ve depremleri ile ünlü Erzincan. O, türkülere şiirlere konu olan kadim kent...

Onlarca yıl gördüm ki; **Gül**'ün Erzincan'a ve Erzincanlılara tutkusu, özlemi çok derinlerde... "*Erzincanlı, biliyor musun?*" Bu tanıma ve Erzincanlılara tutkusuna sıkça takılırım. "*Tüm Erzincanlılar iyi olabilir mi?*" sorumu, gülerek, "*Ben kötüsünü görmedim ki*" diye yanıtlar.

Ne zaman içsel fırtınalar esse, Erzincan dilime düşse **Gülendam**'ın kızı **Gül**'ün yüzü belirir, adı gönlümde güller açtırır. Yıllar sonra öğrenirim ilk adını...

Salise...

O yıllarda DİSK'e üye Turizm İş Sendikası'nda başladığı sendikal uğraş, İngiliz Konsoloslugu'nda süren iş yaşamı ve Türkiye'nin ilk İngilizce gazetesinde geçen yıllar...

Salise Gül Demir.

Gül demekten yorulmadım. Yıllar sonunda **Gül'e Sultan** takısı ekledim.

O artık **Gül Sultan...**

Yirmi üç yıllık dostluk süresince çok istememize karşın birlikte Erzincan'a gidemedik. Ne zaman Erzincan yazmak istesem **Gül** ve Erzincan duygularım birbirine karışır. Erzincan'ı yazarken, türküler, şiirler zihnimde canlanır, her türkünün her şiirin bitiminde sormak isterim.

Gül Sultan, birlikte gidecektik, sen gelemedin. Senin de gözlerin oldum. Otuz iki yıl sonra Erzincan'dayım. Uçakta meraklı gözlerle izlediğim kent, yaz renklerinin egemen olduğu doğa motifleriyle bizi karşıladı. Erzincan'ın sıcaklığı sardı. Kente doğru yol aldıkça, bir yanıımızdaki Munzur, diğer yanıımızdaki Keşiş Dağlarının başı karlıydı, duman çökmüştü. Yine de Erzincan'ın dağları hırçın değil yumuşacık kızlar gibi insanı kucaklıyor...

O büyük şair Erzincan'ı nasıl da güzel yazmış. Bu şiirden haberin var mı? Okudun mu?

Erzincan'ı yazarken iki kadınsız olamam. Biri anam, biri de **Gül...** Anamın severek söylediği bir Erzincan türküsünü anımsarım:

*Keklik gibi kanadımı süzmedim
Murat alıp doya doya gezmedim
Bu kara yazıyı kendim yazmadım
Alnıma yazılmış bu kara yazı.*

İkimizi düşünürken; Erzincan Gürlevik Şelalesi'nin seyrinde dinlenir; yaşam yolculuğumuzu Fırat'ın ülke sınırlarını aşarak, okyanusa varışına benzetirim...

Bir gün kadın hakları konuştuğum panelde kızımız **Ayşegöl** ile dinlemeye gelen seni kitleye tanıttım:

*“şu an aramızda konuk olan **Göl Demir**, Turkish Daily News gazetesinin İstanbul temsilcisi, İngilizceyi anadili gibi konuşuyor. Dünya devlet adamlarıyla röportajlar yapıyor. Kızı **Ayşegöl**, dört dil biliyor. Oysa Erzincan’dan İstanbul’a göçen **Gölendam** teyzem sadece Türkçe konuşuyordu. **Göl**, annesine ve babasına okuma yazma öğretti...”*

Bu örnek coşkuyla alkışlanırken her zamanki engin gönüllü tavrınla ellerini nereye koyacağını şaşırmıştın. Oysa bir başkası çeyrek asır bir gazetenin İstanbul temsilcisi olsa doğduğu şehri, köklerini senin gibi soylu taşıır mı?

İşte yerelden evrensele yolculuk bu...

Anadolu topraklarının kültürel zenginliklerini dünya kültürleri ile buluşturan kadınlar gibi **Gölendam**’ın kızı **Göl**, “ötekilerin” sesi olarak bir sevgi, bir dayanışma, bir güzel insan örneği gösterir. Gönlü Atina’da kalsa da Ararat’ın ağrısı, Erzincan’ın coşkusu ile dünyayı kucaklar...

25 Mayıs 2008

ERDAL ERZİNCAN ESİNTİSİ

Yoğun koşuşturmalar sonunda hafta sonları evimde isem, dışarı çıkmak istemem. Arada bir pazar sabahları dostlarla kahvaltı için çıkarım. Yine de cumartesi-pazar dostlar kanıma girer, beni sığınağımdan, kalemden, burcumdan çıkarırlar. Önce nazlanır, türlü gerekçeler sunarım ama evden çıkar çıkmaz farklılaşır düşüncelerim, cıvıl cıvıl olurum. Kısacası hafta sonları yeni dünyalara yolculuk etmeyi son yıllarda sever oldum.

Bir pazar günü **Hürriyet Ersoy** –kod adı **Kafkas Kızı Aycayak**– kanıma girip Ertan Gösteri Merkezi’ndeki **Erdal Erzincan** dinletisine götürdü. Biliyordum başıma gelenleri; günün getirdikleri ile savrulacaktım.

Erdal Erzincan ve ona gitarıyla eşlik eden **Şeyhmus Fidan**... İkisi de şık sanatsal gömleklerle, minderler üzerinde bağdaş kurup, tiyatro sahnesinde dinletiyeye başladılar. **Erdal Erzincan**’ı hep kravatlı gören ben, bu otantik giysiyle daha çok sevdim. Bürokrat görünümlü giysilerle türkü söylemek bizim ülkemize özgü olsa gerek.

Sevgili **Erdal**, tezeneyi eline alır almaz, bağlamanın teline mi, yüreğimin teline mi vurdu? Bildiğim, bu ezgiler, deyişler yüreksiz de dinlenmez ki! İyi ki yüreğim var. İyi ki ona birileri ipotek koyamıyor. Sevda adına el koyan ise, başım gözüm üstüne, sözü mü olur?

Sevgili **Erdal**’dan ilk türkü:

*Aşağıdan gelir aldıramadım
Kolların boynuma sardıramadım
Bir elinde divit birinde kalem
Bir yârin aklını kandıramadım*

Kelkit yöresine ait bu türküyü Güvercin Müzik'ten çıkan "Kervan" adlı CD'de dinlemiştim ama sahnede çıplak sesle bir başka dokunuyor. Bizim kuşağın olanaksız aşklarının nostaljik duygularını, ardından cilveli bir Bayburt türküsü ile coşkuya salıyor:

*Bayburt dağlarında mendilim kaldı
Şen ol Bayburt şen ol sende nem kaldı
Mendilin içinde bir gülüm kaldı
Şen ol Bayburt şen ol sende nem kaldı.*

Gösteri Merkezi'ne gelen gençlerin türkülere ilgisi insanı gönendiriyor. Ne de güzel dinliyorlar. "Şelpe" gösterisini müt-hiş bir beceriyle sunan sanatçıyı yerinde alkışlarla taçlandırıyorlar. O da bağlaması, sesi, sözü ve özülle dinletiyeye gelenlerle cemel cemale tek kişilik cem yapıyor, sanki...

Sanatçı Erzincan'dan bir Erzincan türküsü:

*Keklik gibi kanadımı süzmedim
Murat alıp doya doya gezmedim
Bu kara yazıyı kendim yazmadım
Alnıma yazılmış bu kara yazı
Kader böyleymiş ağlarım bazı
Gönül ey sebebim ey
Geceleri uyku girmez gözüme
Zalım yastık diken oldu gözüme
Uyma dedim uydun eller sözüne*

diye söylenen türkü, annemin ve Türkiyeli kadınların, “**kuma**”, “**berdel**”, “**şiddet**” ve “**töre cinayetleri**” karşısında değişmeyen yazgısını anımsatıyor. Oysa türkülerimiz nasıl da sevecen ve sevda yüklü değil mi?

Klasik gitarla sazın uyumu nasıl güzel bir ses armonisi yaratıyor! Sahnede iki sanatçı dayanışması nasıl da güzel yanıyor! **Erdal Erzincan** ne kadar duyarak söylüyor! Duymadan, içselleştirmeden, sevmeden ne olabilir ki? İnsanı, nasıl başarıya götürür ki?

Gelin alışkanlıklarınızı bozun! Televizyonların tutsağı olmayın! Hafta sonlarınızı sanatsal etkinliklerle zenginleştirin! Sinemaya, tiyatroya, sergilere, dinletilere koşun. Yorulan usunuzu, gönlünüzü, ilişkilerinizi dinlendirin, yeni haftaya sağlıklı başlayın. Bu kutsal toprakların yaratısı türkülere kulak verin. Yetiştirdiği değerlerle buluşun. Anadolu topraklarının yetiştirdiği büyük **Homeros**, “***Türküleri yakanlar, yasaları yapanlardan daha güçlüdür***” diyor, unutmayın!

Yeni türküler söyleyin!

19 Kasım 2006

NEHRİN TÜRKÜSÜ

Kızılderili kadın nehrin söylediği şarkıdan söz ediyor:

“Nehirlerin sesleri susturulduğunda insanların ruhları da susuyor.”

Dert çok derman yoksa ruh huzur bulmasa da acının sesi susmalı.

Acılı kadın da öyle yaptı.

Acının sesi sussa da zaman dilimi uzadı.

Kadın sustu, sustu, sustu.

Ta ki dünya kadınlarının mücadelesi ile tanışınca kadar sustu.

Buluştuğu o an karar verdi.

Onun yerine bir şey coşmalı, taşmalı ve akmalı.

Nehir aktı.

Yerelden evrensel bir nehir aktı.

Nehir ve İnsan

Nehir ile insan arasındaki bağ nedir? Bunu ne çok düşünürüm. Nehir de insan gibidir. Büyükçe bir kaynaktan doğar. Kaynaksız nehir düşünülemez. Kaynağı güçlüyse ikisi de yaşama direnir. Hiçbir engel onları hedefe ulaşmaktan alıkoyamaz.

Nehirler vardır, sadece doğar ve akar. Nehirler vardır, kaynaktan çılgınca boşalır, adeta geçtiği topraklara varmadan ses verir. Kavşaklardaki sularla adeta çarpışarak buluşur. Birçok dereyi, çayı içinde eritir. Bu buluşmanın çıkardığı ses efsaneler yaratır, nehrin adı değişir, türküler yakılır. O, akışındaki bu şö-

lene takılmaz; akışını sürdürür. Çarpışmanın çıkardığı güçlü sesin ardından adeta dinginleşir. Yolunu bulmaya; kimi yerde coşkun, kimi yerde dingin, kimi yerde uğultulu akmaya başlar. Yol uzun menzil büyüktür...

Dağların arasında yeşil yeşil akan nehrin seyrinde terk eder doğduğu toprakları, gözyaşları nehirle akar. Doğduğu köye bir daha gidemez. Gitmek istediğinde de köyünün adının haritada kaldığını öğrenir. Hatta bir dost babasının evinin kapısında yazılı ismini yıkıntılar arasında gördüğünü söyler. *“Bir Ermeni usta yapmıştı evinizi, kapının üstüne babanın adını çok güzel yazmıştı.”*

Taş yürekliğin yıkımına o güzelim taş dayanır, yıkılmaz, yıkıntılar arasında kalır...

Küçücük mavi mavi akan köylerindeki o dereden sonra gördüğü o büyük suya vurulur.

Adını hem aklına hem gönlüne o ilk gördüğü gün yazar.

O büyük nehrin seyrinde kara trenle akar, önce ülkesinin başkentine sonra da dünya başkentlerine...

Annesinin ağlayarak anlattığı hiçbir olayı, olguyu, insanı sevemez. Annesine ağlamak ne kadar yakışırsa yakışsın, onun ağlamasına hiç dayanamaz.

Biten öykünün hüznü onu kan ter içinde bırakır. Başını trenin camından uzun süredir trenle akan büyük suya çevirir. O sırada annesi parmağındaki yüzüğü çıkarır ve nehre atar. Ansızın gelişen bu olay onu yıkar. Annesini o yüzüksüz hiç mi hiç düşünemezken; yüzük nehirin sularına gömülür. O yüzük annesinin yaşamının gizidir sanki. Annesinin kimi günler o yüzüğe bakıp hüznünü dağıtışına çok tanık olmuştur. Nehre

atılan yüzüğün hüznüne dalıp nehrin köpük köpük sularında serinler, yıkanır. Acılı öyküyü nehrin akışına bırakır.

Ve yine seyrine dalar. İyi ki nehir akıyor yoksa seyrinde yorulmak yol yorgunluğuna da benzemez. O günden sonra durgun suları sevemez, seyrinde bile yorulur.

O nehrin sularında kulaç atamaz, soluklanamaz, kenarına oturup ayaklarını suyuna salıp serinleyemez. Üstüne kurulan köprülerden geçer. Onu besleyen kanallara kurulan suların kenarlarına oturur, barajlarında feribotlarla seyahat eder ve hep o nehrin akışını seyrederek. Yeşilini, grisini, mavisini, mavide coşan, taşan beyaz köpüklü görünümünü seyrederek ve hiç unutmaz. Unutamaz. Dünya nehirleriyle söyleşir, bir tek onunla buluşup söyleşemediğine yanar. Ona bir türlü derdini anlatamaz.

Uzun yıllar Anadolu'da on iki şehri geçen nehirle geçer. Türküleri, dansları, inanç ritüellerini konuk olur seyreyler. Köprüler tanır. Birinin adını hiç unutmaz. O Kömürhan Köprüsü'nün görkemini, dağların arasında nazlı nazlı akan nehri yine seyrederek. Bu kadar seyir canına tak eder. Bir gün o kutsal nehrin kenarında oturur, bir gösterinin kutsallığında erir...

Turnalar semahının seyrine dalıp kaybolur. Kadını ve erkeği bu topraklarda aynı inançsal eylemde görmek, ayla güneşin tutulması gibi gelir. Kadın-erkek önce ak saçlı, ak sakallı bir pirin önünde niyaz eder. Sonra ak saçlı, ak sakallı pir telli kuranın teline dokunur. Kadın-erkek turnalar misali döner ha döner. Konar, göçer, dinginliğe yakın sonlanan semahta niyazı bu kez kadının omzuna yapar.

Turnalar semahına vurulur...

Sözleri büyük **Pir Sultan**'ın, **Karacaoğlan**'ın olan turna semahlarına vurulmaz mı insan?

Sonra pir, bir dinlenme ânında;

“Bu izlediğiniz sadece iki turna semahı; aslında birkaç turna semahı var. Bizim öğretimizde turna kuşunun özel bir yeri vardır. İnanc önderimiz ile turna kuşu arasında bir ilişkinin olduğu varsayılır. Turna semahı, turna kuşunun figürlerine dayanır. Hareketler; turnanın hareketlerine benzer. Yavaş ve olgundur...” der.

O günden sonra o nehrin geçtiği topraklara konar göçer. Kimi semah döner, kimi çan sesine koşar, kimi de ezan sesine kulak verir...

O nehirle oturup dertleşmek zor gelir. Anlatacağı öykünün hızı nehrin akışına uymaz. Nehir ve nehirler hep akar. Kendini bekleyen topraklara koşar gibidir. Oysa acılar koşar adım anlatılmaz ki. Her acının bir anlatımı, bir zaman dilimi vardır. Dertler de onun gibi akıp geçse zihinde yürekte diye düşler...

Dünyanın tüm nehirlerinde onu görür...

Onsuz olamaz...

O nehir yaralarının merhemidir...

İnsanlar da nehirler gibi yerelden evrensel akma mücadelesi verirler.

Buluşma noktası okyanus olanlar; menzile varanlardır...

24 Nisan 2011

KADINLAR VE NEHİRLER

Derim ki sana:

Nehirler boyu git.

Nerelerde ve niçin durgundur nehirler,

nerelerde ve niçin hırçındır nehirler,

nerelerde ve niçin mendereslidir,

nerelerde ve niçin çağlayanlı ve de çavlanlıdır nehirler,
gözlerinle gör, duy kulaklarınla.

Gör ve duy ki, nasıl varır nehirler denizlere.

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Bu kaçınıcı kadın yazım unuttum...

Kadınları değil, kadınlar için gittiğim konferansları, panelleri, söyleşileri, işlekleri saymadım, sayamadım. İlk konuşmam “**Kadın ve Sosyalizm**”di. Günlerce çalışıp onlarca kitap okudum. **August Bebel**, beni derinden etkiledi. Öğrenme susuzluğum arttı. Sordum, soruşturdum. Okudum güzelleştim. Biriktirdim ve yazıyorum...

Sıcak bir temmuz günü Zap kenarında söyleştik. Hakkârî’ye bir saatlik yakınlıktaki köyleri boşaltılmış, kente göçmüşler. Hakkârî’de iki odalı evi zor bulup yerleşmişler. Sekiz kişilik ailede bir kişi çalışıyor. Çocukları bu sene okula başlayacak. Sıkıntıları büyük. Derdine bir çare bulalım diye anlatıyor. Kentteki yoksunluklarını, köyüne özlemini, ekonomik sıkıntılarını hem anlatıyor hem ağlıyor. Anlatıları Zapla akıyor, yürek dağlıyor...

Munzur kenarında onun öyküsünü başkaları anlattı. Uzun yıllar çocukları olmamış ve gitmedikleri ziyaret (türbe), kesmedikleri adak kalmamış; sonunda bir oğlu olmuş. El bebek gül bebek büyütülen oğul liseyi bitirdiği yıl üniversite sınavlarını kazanamayınca dağa çıkmış. Günlerce yolunu beklemiş. Ne gelen var, ne bir haber. Tüm yöre acısını biliyor. Ağlamadığı gün yok. Bir gün çıkan çatışmada oğlunun öldüğünü duyuyor. Oğlunu görmek için koşuyor, yetkililer izin vermiyor. Ağıdı dağı taşı inletiyor...

Bir gün gazeteler onu yazdı. İşsiz kocası onu, iki çocuğuyla terk edip gitmiş. Günlerce kocasını ve ondan gelecek haberi bekliyor. İki çocuğu ile boynu bükük kalıyor. Başvurmadığı kimse kalmıyor. Ne kocasından bir haber, ne yiyecek bir dilim ekmeği var. İki çocuğuyla kendini Fırat'ın serin sularına bırakıyor...

Batmanlı, yanağı dövmeli kadın anlatıyor: *"Bir akşam evimizin aranması sırasında karardı yaşamımız. Kızım intihar etmedi. İnsan nasıl kendine kıyar? Ona tecavüz ettiler. Tüm aile biliyor. Babası gitti geldi, söylendi. 'Bir de seni öldürüp hapislere düşmeyelim. Zaten bu acı bizi öldürür. Senin hiç onurun yok mu? İntihar et, hem kendini hem bizi kurtar.' Bir taziyeye gittik. Eve döndüğümüzde kızımın ölüsüyle karşılaştım. İki sene oldu. O gün bugün her şey rengini yitirdi. Dicle bile bulanık akar. Yine de Dicle'ye boynu bükük bakar, ağlarım."*

Ren nehrinin doğduğu kentte Ren kenarında oturuyorduk. Ailesi onu, hiç görmediği köylüsü bir gence verip uzak diyarlara gönderiyor. Evlilikleri bir yıl sürüyor. Eşi, çocuğu olmadığı için önce onu evden kovuyor, sonra da boşuyor. Bir yıl içinde

öğrendiği dille kendini sokakta buluyor. Başvurduğu bir mar-
kette çalışmaya başlıyor. İşyerinde kendisine sarkıntılık eden
adamı bıçaklıyor ve hapis yatıyor. Hapisten çıkalı iki ay olmuş-
tu. Konferans sonrası Ren kenarında bir kafede oturduk. Öy-
küsünü anlattı. *“Her gün gelir bu kafede oturur, Ren’in akışını
seyrederim. Saatler geçer, sonra kalkar, kaldığım kadın sığınma
evine giderim.”*

Dünyada ve ülkemde kadınların yol haritaları sanki nehir-
lerin yolculuğuna benziyor. Toplumsal yolculuklarında örgütlü
yapılarda buluşup nehirlere, denizlere, okyanuslara akıyorlar.
İster Nil, ister Tuna, ister Fırat, ister Dicle, ister Ren, ister Kı-
zılırmak, ister Rio Negro, ister Mississippi ya da Vienne, adları
ne olursa olsun nehirlerle uzaklaşıp, nehirlerle konuşup, nehir-
lerle ağlıyor, nehirlerle aklanıp nehirlerle coşuyorlar. Yeni bir
yüzyılda kadınlar savaşa karşı nehirler gibi okyanuslara akma
savaşımı vermeyi direnerek sürdürüyorlar...

8 Mart 2003

SERHAT ŞEHİRİ

Kars'a 22-24 Nisan 2000 yılında siyasi çalışmalarım nedeniyle gittim. Kars yıllarca solun kalesi bir sınır kentimiz olarak bir de Karslı dostlarla aklımda ve gönlümde hep var oldu. Halkları ile adeta bir kültür bahçesi olan "Serhat Şehrimiz"i çok merak etmeme karşın; yalnızca iki gün kaldım. Siyasi çalışma nedeniyle gittiğim kentte fırtına gibi esen bir çalışma ile yönetsel Kars'ın Valisine, Belediye Başkanına, sivil toplum örgütlerine koşup, sorunları dinledik, çözüm önerilerimizi paylaştık.

23 Nisan akşamı Kars'ın yerel televizyonunda çocuklarla söyleştim.

Kars Kalesi'ni bile uzaktan seyrettim.

"Aras'ı mürekkep etsem meşeyi kalem, yine de derdim bitmez..."

Karslı kadının bu sözünü unutmam imkânsız.

Cemal Süreya'nın Kars şiirini de:

*Öyle güzel ki ölürüm artık
Beyaz uykusuz uzakta
Kars çocukların da Kars'ı
Ölüleri yağın karda
Donmuş gözlerimin arası
Sen küçüğüm sınırsız
Ne derler ona –bu kızakta
Boyuna türküler yakıyorsun ya
Sanki her türküden sonra
Hohlasan gök buğulanacak*

Bu Heykel Başka Heykel!

Biz sendika seçimi yoğunluğuna dalınca gündeme yağmur gibi olay yağdı. Örtülü aflar, açıktan gaflar, yeni ayarlar, içkili söylevler, bir de heykel tartışması var ki gündeme savrulur savrulmaz ne çok şeyi, şeyleri savurup attı...

Heykel kültürü önemlidir. Dünyanın neresine giderseniz gidin, hangi kente konuk olursanız olun, heykeller size o kent, o coğrafya, o kültür, o halk adına çok şeyler anlatır. Örneğin, Lizbon meydanları denizci heykelleri ile donatılmıştır. Dil bilmenize, birinin size rehber olmasına gerek kalmadan o ülkenin sahiplerinin denizci olduğunu size heykeller öyle güzel anlatır ki...

Yaşamda bir, heykellerle büyümek, onları sevmek; bir de heykele karşı olmak vardır.

Bir şeye karşı olmak, onu yıkmaya meyilli olmak, insanı gün gelir savurur. Ne kadar halktan görünmeye, mazlum edebiyatı yapmaya kalkarsa kalksın, o, heykele saldırır, heykel de onu suçüstü yakalatır.

Başbakan heykel konusunda suçüstü yakalanmıştır.

Heykele karşıdır.

“Biz de heykelden anlarız!” diyerek mazlum edebiyatına sığmıyor.

Oysa “ucube heykel”i yapan **Mehmet Aksoy** halkın içinden filizlenen bir koca sanatçıdır.

Antakya’nın Yayladağ’ından ülkesine ve dünyaya ses verir.

Mehmet Aksoy, *“Keldağ’ın eteklerinde bir Ermeni kasabası vardır, Kesap. Bir Türkmen ailenin çocuğu olarak Ermeni ebesinin ellerine doğmuşum”* diye yaşamöyküsünü bir nehir söyleşide **Aydın Engin**’e anlatmaya başlar:

“Yayladağ’ın tek ilkokuluna kaydolur Aksoy; elinde tahtadan yapılma çantası, içinde ömründe ilk kez gördüğü ve kokusunu hâlâ hatırladığı kurşunkalem ve çizgili defteriyle okula gider. ‘Ne isterseniz çizin.’ Bir kuş yapar kâğıda küçük Mehmet; ama öyle bir kuş ki tıpkı elinde sapan kovaladıkları gibi tüyleri, gagası, kanatları... Sanki kâğıttan fırlayıp uçup gidecek. Nazmiye Öğretmen bir kuşa, bir Mehmet’e bakar, kucaklar onu, kollarında öğrencisi, dönerler bahçenin orta yerinde... ‘Ya Nazmiye Öğretmen olmasaydı’ diye soruyor Aydın Engin, ‘Ya Mehmet Aksoy onun sınıfına düşmeseydi’...”

Aksoy’un doyasıya seyrine daldığım heykeli İstanbul’da İş Kulelerindeki Kibele heykeli... İş Bankası’nda çalışan kadınlara uğur ve Kibele bereketi getirdiği bir gerçek. O heykelden sonra bankaya kadın müfettişler alınmaya başladı. Çalışan kadınlar yönetim piramidinin tepe noktalarına doğru hızla ilerleyip, kariyer yolunda rol model olup başarı öyküleri yazdılar...

Aksoy’un heykellerini Almanya’da da görmek inanılmaz mutluluk...

Benim sizlerle paylaşacağım heykel başka heykel...

Yıllardır yurtiçi-yurtdışı tüm konuşma, panel ve konferanslarımda bir heykel örneği veririm. En son sendika genel kurulumuzda da bu örneği genç sendikacılarla paylaştım:

İşte o heykel örneği:

Martı kitabının yazarı Richard Bach der ki: “Hayata başladığınızda bir blok mermer verilir. Onu ya el değmemiş durumda arkamızdan sürükleriz; ya parçalar çakıl gibi dökeriz; ya da görkemli bir heykel yaparız.”

Hedefimiz görkemli heykel yapma olmalı diye sözlerimi noktalarım. Bu örnek hiç unutulmaz, heykele karşı olan bile bu örneği benimser.

Gelin bizi yönetenlere bakalım. Kaçı hayata başladığında eline tutuşturulan mermer bloğu el değmemiş halde ardından sürüklüyor, kaçını parçalıyor ve çakıl gibi döküyor, kaçını da görkemli heykel yapıyor. Bizi yönetenlerin çoğunluğu mermer bloğu el değmemiş gibi ardından sürüklüyor ya da parçalayıp çakıl taşı gibi döküyor. Görkemli heykel yapan o kadar az ki.

Oysa ülkemizin görkemli heykel yapanlara öyle çok gereksinimi var ki!

16 Ocak 2011

SİVAS

Madımak Hâlâ Yanıyor

Sivas katliamı, Madımak yangını, 2 Temmuz 1993 tarihinde **Pir Sultan Abdal Kültür Derneği** tarafından organize edilmiş olan **Pir Sultan Abdal Şenlikleri** sırasında Madımak Otelі'nin yakılması ve çoğunluğu Alevi 33 yazar, ozan, düşünür ile 2 otel çalışanının yanarak ya da dumandan boğularak yaşamlarını yitirmesi ile sonlanan olay... Ayrıca göstericilerden de iki kişi yaşamını kaybetti.

20 yıl önce 2 Temmuz sıcağında “Kızılırmak boylarında bir şehir”den gökyüzüne kara bulutlar yükseldi.

Saz, Söz, Semah Yandı

Aşk Ola...

Ülkemizi ortaçağ karanlığına gömmek isteyenler, Sivas'ta 4. Pir Sultan Abdal Kültür Şenliğine konuk gelen insanların kaldığı oteli ateşe verip, yurttaşlarımızla, Alevilerin “üç güzeli sazı, sözü, semahı” yaktilar.

Sivas, Anadolu'nun doğusundan batısına atlayan eşikte bir şehir...

Selçuklu, Türkmen, Kürt, Ermeni, Rum, Çerkez, Zaza tüm kültürler bu eşikten geçip kucaklaşmışlar. Farklı inançlar boy vermiş. **Pir Sultan Abdal**'ın “*Dostum dostum*”, **Âşık Veysel**'in “*Uzun ince bir yoldayım*”, **Ali İzzet**'in “*Mühür Gözlüm*” türküsü günümüze değin söylenegelmiş...

O gün gözü dönmüş Cumhuriyet düşmanları bağıyorlar:
“*Cumhuriyet burada kuruldu, burada yıkılacak!*”

O karanlık gün Sivas’taki insan yangını, Sivas’ın değil ülkenin yangını oldu. Kimileri Sivas yangını dememek ve Sivaslıları incitmemek için “Madımak yangını” deseler de bu yangın ülke yangını oldu.

Anadolu coğrafyasında var olmak adına direnen Aleviler, tarih boyu hep özenli dil kullanırlar. **Hacı Bektaş Veli**’nin “*İncinsen de incitme!*” sözü öylesine kulaklarına küpedir ki; bu, dillerine de yansır. Oysa hep incitilirler. Maraş, Çorum, Gazi olayları belleklerde tazeliğini hep korur. Aleviler, hor görülür, eşit yurttaş olarak inançlarını özgürce yaşayamazlar.

Devlet, yangındaki suskunluğunu bu insanlık dışı eylem için adım atmakta da gecikerek sürdürür. Binlerce kilometre ötedeki Soligen yangınının acısını söndürmeye koşarken; kendi ülkesindeki Sivas yangınına suskun kalır... Soligen’deki olayın açısından farklı mı Sivas sızısı? Soligen’deki gibi Madımak Oteli’ni müze yaparak her yıl ölenleri anarak; yananların yakınlarının yüreklerine su serpmek çok mu zor?

Soligen’de ağlayan **Mevlûde Genç**’in yüreği, Sivas’ta yanan **Belkıs Çakır**’ın annesi **Makbule Çakır**’dan farklı mı? Alman devletinin Soligen’de diktiği anıtı Sivas’ta dikmek zor mu? Yöneten de olsa insan bir ülkede sesli, saygın, soylu; bir başka ülkede sessiz, sevgisiz, suskun olur mu? Seneler sancılı tükendi. Artık Sivas’ta ses vermenin, soylu duruş sergilemenin günüdür.

Madımak Yangını

Onlarca yıldır “**Madımak yangını**” gönüllerde yanar haa yanar...

Madımak sızısı, sızım sızım sızlatır. Bu sızı sökölüp atılmaz.

Ülkenin üstüne çöken Madımak yangınının kara bulutlarını hiçbir rüzgâr dağıtamaz. Doğa güçsüz, dil güçsüz, sözcük güçsüz, insan güçsüz kalır. Acılar zaman aşımına uğrayamaz...

Bu yangının kara bulutlarını bir tek demokrasi rüzgârı dağıtır.

Yönetenler önce kafalarındaki duvarları yıkmalı. Zihinlerdeki kelepçeleri çözmeli. Acılarla yaşanan ülkeye karanlık olayların anıtlarını dikerek, müzeler açarak gençleştirmeli...

Bugün dünden çok kucaklaşmaya, barışa gereksinim var. Gün, linç kültürünü değil, bir arada yaşama kültürünü savunma günüdür. Büyük pirin dediği gibi “*Gelin canlar bir olalım!*”

Çağdaş bir Türkiye için bu yıl Sivas’ta sevgi, dostluk, barış adına semahlar dönülmeli. Madımak yangını tarihte kalmalı...

İşte o gün Kızılırmak boylarındaki şehir boy verir.

Yol verir...

Yoldaş şehir olur...

İşte o gün o şehirde sazlar çalınır.

İnsanlar barış halayında el ele, kol kola halay çeker.

Bütün evren semah döner...

SİVASLI FADİME GÖKTEPE

Oğul Acısıyla Doğan Anne

O, 8 Ocak 1996'da polisler tarafından gözaltına alınarak katledilen **Metin Göktepe**'nin annesi **Fadime Göktepe**...

O, genetik bir destekle vizörün arkasından bakmadı. Gazeteci olarak fotoğraf makinesini eline aldı; alış o alış, bakış o bakış. O bakışın çektiği karelerden korktular. Fotoğraf tanık istemez çünkü yaşamın tanığıdır. Onun gördüğü, içselleştirdiği yüreğiyle gözünün uyumunda çektiği fotoğraflar şaşırttı. O nedenle onu yok ettiler...

Her anma yıldönümünde çizgileri derinleşiyor. Acısı da...

Fadime Göktepe hem doğuran hem çocuğunun ölümüyle yeniden doğan anne...

Doğuran ve doğan anneler...

Bugün anneler günü...

Annelik nasıl bir duygu?

Anne olmak sadece doğasal üretim mi?

Bizim anneliğe yüklediğimiz kavramlar neler?

Ülkemizde “ana” ve “anne” sözcüklerinin halleri neler?

“Anayasa” deyip çağdışı bir anayasa ile anaları utandırmak mı?

“Anadili dillerin hasıdır” deyip, anadili yasaklamak mı?

“Anayurt” deyip anaları anayurtlarından sürgüne göndermek mi?

“Anavatan” iktidarlarında analara kayıp çocuklarını aratmak mı?

Anadolu'da anne olmak ansızın doluya tutulmak mı?



Fadime Göktepe ile (12 Mayıs 2013)

Bizde annelik halleri işte böyle!

Bir anne olarak, anne olmak sadece çocuk doğurmak değildir.

Hatta bir sağlık sorununuz yoksa her an anne olabilirsiniz.

Ama annelik asla doğumla oluşan bir duygu olamaz.

Hiç doğurmadan da anne olanlar gördüm.

Doğasal üretimin yeterli olmadığına tanıklık ettim.

Bu duygularımı oğluma şöyle yazdım:

“Fırtınam, bazı anneler çocuklarına ‘Senin için saçımı süpürge ettim’ derler ya, bu tanıma çok kızarım. Yanlış bulurum. ‘Saçımı süpürge ettim’ yanlış bir yakınma; onun yerine ‘Seni türkülerle büyüttüm’, ‘Kulağına ilk şiiri ben fısıldadım’, ‘Birlikte çoğaldık’ daha doğru. Zaten anne olmak karşılıksız sevmek değil mi?

Baba da anne de bu tür duygu sömürüsü yapan sözler söylememeli. Anne ve baba olmak çocuğa belli yaş döneminde katkıda bulunmak, özverili davranmak ve sorumluluklarını yerine getirmektir. Abartmanın gereği var mı?”

***Fırat’a Mektuplar** kitabıma Batman’dan yazar **Avaşın**’den mektuplar geldi. Her mektuba yazdığı 15 mektup Batman’daki yerel gazetede yayımlandı. İlk mektuptan küçük bir bölümde şöyle yazıyordu:*

*“Merhaba, **Fırat’a Mektuplar** kitabınızı bugün elime aldım. Büyük bir dikkatle okuyorum.*

Mektup gerçekten harika bir anlatım yöntemidir. Sizin içten ve yalın anlatımınız beni etkiledi. Size mektuplar yazmaya karar verdim. Ama aktaracaklarım size bir yergi değil, tam aksine sizi yakın hissettiğim için duygu ve düşüncelerimi paylaşıyorum.

‘Sen ne çabuk büyüdüün de asker oldun. Hani annelerin gözlerinde çocuklar hiç büyümmez. Oysa sen çoktan büyümüş de askere gidiyorsun.’ (Sayfa: 11)

Her anne çocuğunun büyüdüğüne inanmaz hep çocuktur gözlerinde. ‘İyi tezkereler’ diye uğurlayabiliyor bazı şanslı anneler. Oğullarına-kızlarına iyi dönüşler diyemeyen anneler de vardır. Öldüğünde oğlunun-kızının mezarını bile bilmeyen Kürt anneleri geldi aklıma. Bazı anneler çocuklarına ‘iyi tezkereler’ diyemiyor. Çünkü çocuklarının tezkeresi ölüm ya da barışa endekslidir.

‘Anne, Edirne/Keşan’a gidiyorum.

Bir anlık tereddüitten sonra sevindim. Çünkü Türkiye yakıcı günler yaşıyor. Yine şehit cenazeleri gelmeye başladı.’

Yüreğinin barış için attığını biliyorum.

Bir annenin, oğlunun güvende olmasını istemesi en doğal hakkıdır.

Türkiye şimdi de sıcak günler yaşıyor.

Hiç olmazsa aklınızın, yüreğinizin odaklanacağı bir şehir var. Kürt anneleri hangi şehrin hava durumunu merak edeceklerini de bilmiyorlar.

Asker kardeşimin operasyonda öldürölme ihtimali ile amcamın kızının düğünü aynı gündü...

Annemi teselli etmek bana düştü.”

Çocuklarından doğan annelerden biri de **Fadime Göktepe** değil mi?

O ve onun gibi acıyı soylu taşıyan anneleri saygıyla selamlıyor, ellerinden öpüyor, yüzlerini gönül galerime saklıyorum...

ANADOLU İÇİN YOLA ÇIKINCA...

Anadolu için yola çıktıkça ne sözler emanet ettiler bana. Ne anılar, ne sırlar, ne türküler, ne portreler, ne kutsal mekânlar, ne deyimler, anlatamam. O sözlerin yükünü yüklenerek çıktım yollara. Kavşaklara geldikçe aklıma düşen o özlü sözlerle yüzüm güldü. O güzellemelerle baktım o şehirlere...

Meral Teker, Kayseri deyince önce **Seyrani**'den şiirler okur:

Her Güzelin Kahrı Çekilmez İmiş

*Eski libas gibi âşıkın gönlü
Söküldükten sonra dikilmez imiş
Güzel sever isen gerdanı benli
Her güzelin kahrı çekilmez imiş
Bülbül daldan dala yapıyor sekiş
O sebepten gülle ediyor çekiş
Aşkın iğnesiyle dikilen dikiş
Kıyamete kadar sökülmez imiş*

Sonra dedesinin Ermeni kızla anısını anlatır ve diline pelesenk dörtlükle şiir okumayı sürdürür:

*Bahçelerde mor meni
Verem ettin sen beni
Ya sen İslam ol Haççik
Ya ben olam Ermeni*

Sonra başlar Kayserisini, en çok da Develisini anlatmaya:

“Erciyes Dağı, Develi’den bir gelin, Kayseri’den yağız bir delikanlı gibi görünür.”

“Kayseri’ye gidiyorum” deyince başladı Develisini anlatmaya:

“Elbiz yolundaydı evimiz. Küçük bahçesinde şeftali, elma, armut, kaysı ağaçlarının bulunduğu, sallığında yıldız çiçeklerinin açtığı küçük beton damı olan ev bizimdi. Evimizin önünde Erciyes’in eteklerine karşı görüntü ufkumuz açıktı.

Erciyes kışın gelinliğini giymiş gelin gibi eteklerini yayarak durur. Gece doğan ay İlbe Dağı’na düştüğünde Erciyes parlar, ay parlar, sanki gümüş ışıklarını Develi’nin üstüne saçar. Yıldız yağmuru gibi yağar karanlık içinde, elini uzatsan tutacak gibi olurduk. Ne var ki göz kırpıp kaybolur giderdi. Mart geldiğinde karların altında yavaş yavaş sular akar, bilirdim ki ilkbahar geliyor...

Güneş karları erittiğinde ekinler baş verirdi. Sarıçiçek, mavi peygamber çiçekleri, ılgıt ılgıt esen rüzgâr, yemyeşil tarlayı ıralardı. Sonra bu ekin sapsarı başak olurdu. Ekinler sararır, biçilir; güz gelir, ekinlerin ortasında harman yerinde düven binner, atın yelelerine vurarak at koşar, biz koşar, saçlarımız uçuşur, güneş ve saman kokusu birbirine karışırdı.

Elbiz bir mesire yeri... Kaynak suyu etrafında 500 yıllık çınarlar var. Rivayet edilir ki Elbiz adlı bir Ermeni Prensesi’nin sarayı imiş, su yıkıntıları altında fışkırır. Bingül, Bingül kaynar su. Havuz dolu olunca korlardı; yüzme bilmiyor, suya girmiyordum. 15 yaşında İzmit’te denizi gördüm; İğneada’da denize girdim. Babaannem, akşam süpürgeyle toprak avluyu süpürmemize izin vermez, ‘Yerler mühürlenmiş, süpürge çalmak günahdır’ derdi.”

“ÇIRAKLIĞINI YAPMADIĞIN İŞİN, USTALIĞINA SOYUNMA”

Kayseri’ye kaç defa gittiğimi unuttum. “*Gesi Bağları*” türküsünü asla... Bir de unutamadığım hep iyi çalışmalar, verimli buluşmalar, güzel dostluklar ardımızda bıraktık. Bu baharda yine Kayseri’ye gidiyorum...

Kayseri’nin gülen yüzünü bir tadımlık paylaşmak istiyorum.

Sendikamızın üyesi, emek dünyamızın en önemli kurumlarından, Cumhuriyet’in kurucu iradesiyle özdeş bankanın emekçileriyle Kayseri’de buluştuk. Benim emek ödülleri olarak tanımladığım gecede bankanın genel müdürü, yöneticileri, sendikamızın başkanı ve bizler “Hizmet Hatıraları”nı sunduk.

Banka ve sigorta sektörünün en büyük sendikası BASİSEN üyeleri güvenlik görevlisinden müdürüne tüm emekçilerin katılımıyla düzenlediği emekçi şöleninin coşkusunu birlikte yaşadık.

Anadolu’nun sevgi dolu sıcak yüzünü Kayserili dostlarımız bizden esirgemediler.

4000 yıl önce Kaniş-Kültepe uygarlığına, döneminin yazılı yüksek kültürüne ev sahipliği yapmış, ticaretin merkezi olmuş, kadim uygarlıkların beşiği Kayseri...

Kaniş (Kanesh) harabelerinin bulunduğu Kültepe antik kentini duymuş muydunuz?

Anadolu’daki en eski yazılı belgeler, 1800’lü yıllarda burada ortaya çıkarılmıştır. Eski Asurca çivi yazısı metinlerin çözülmesi ve halen süren arkeolojik kazılar sayesinde, Hititler

öncesindeki Anadolu'nun siyasi yapısı, Kültepe ve onun yakın civarında koloni kurmuş olan Asurlu tüccarların varlığı ve günlük yaşama dair eşsiz bilgiler bulundu.

4000 yıl öncesinin Asurlu tüccarları ile Hititli yerliler arasındaki ticari anlaşmalar geçmişten günümüze ışık saçıyor.

Kayseri kentinin adı Latince “Caesarea”dan geliyor, hani şu hepimizin bildiği Romalı **Caius Julius Caesar**’ın lakabı. İmparatorun şehri. Acaba dünyada ismi Caesarea olan başka bir şehir var mı?

İmparatorun şehri, geçmişine yakışır güzellikte yeniden ayağa kalkıyor. Dört üniversite, büyük sanayi bölgeleri, geniş bulvarlar, gösterişli binalar, ulu Erciyes Dağı’ndaki spor tesisleri insanı selamlıyor.

Bu gelişim sosyal yaşamda, sanatta kendini göstermeli. Bu büyük şehirde devlet tiyatrosunun, devlet opera ve balesinin kurulması ne kadar güzel olur. İnanın tüm gezimiz boyunca gülen yüzlerini hep gördüğümüz Kayserililer bu sanat merkezlerini doldururlar.

Kayseri’de duyduklarırma “üç günlük dünya misali” gülüp geçtim.

Söylemimiz madem ki “önce insan”; Kayserili emekçi arkadaşlarımızın konukseverliğini, içten sıcaklığını, samimiyetini söylemek gerek. Bizleri gülümseten şehir söylencelerinden de söz ettiler:.

Hunat Hatun Camii şehrin merkezinde muhteşem bir Selçuklu mirası. Mutlaka görmenizi isterim.

Şehrin merkezinde yine muhteşem bir Selçuklu camii var; **Cami-i Kebir**. Rivayet odur ki, Kayseri’nin –şehirli olmalarından pek gururlanan– esnaf yerlileri, öldüklerinde, çarşı için-

deki Cami-i Kebir'den, Kayseri'nin köylüleri ise Hunat Hatun Camii'nden namazları kılınarak defnedilirmiş.

Kayseri'nin köylüleri alınmasın, bunu bana anlatanlar da Kayseriliydi.

Yüzyılların imbiğinden süzölüp gelen Kayserili tüccarların özlü sözlerinden de söz ederek ders alalım...

Kayserili der ki:

“Hain onsa, tilki onardı.”

“Kârı masrafınızda arayın.”

“Paranız varsa dostunuz çok olur.”

“Karşındakini daha az akıllı görme.”

“Çıraklığını yapmadığın işin, ustalığına soyunma.”

“Karnının doyamayacağı yerde açlığını belli etme.”

“Pazarlık yapmasını bilmiyorsan, istenilen fiyatın yarısını teklif et.”

“Hazıra Ali Dağı dayanmaz.”

“İşin hilesi dürüstlüktür.”

“Müşteri hiçbir şey almazsa, en azından ayağının tozu kalır.”

Evet dostlar, bizde ayağımızın tozunu Kayseri'ye bıraktık...

Zorlu iş yaşantılarının arasında bizi sevgiyle kucaklayan yüzlerce Kayserili, Sivaslı, Nevşehirli işçi kardeşimizin gülen yüzlerini zihnimize işledik...

7 Mayıs 2012

ÜRGÜP'TE KADIN ZİRVESİ

Ürgüp'e her gidişim heyecanlı ve coşkulu olur.

Ürgüp

Bir masaldır yelken açmış

Yelkeni taş, rüzgârı taş

Teknesi taştan

Bir kadehtir dolup taşmış

Köpüğü taş, salkımı taş,

Saçığı taştan

Bu bir acayip dünyadır

Her yanı taştan

Güpegündüz bir rüyadır

Yatağı taş, yorganı taş, yastığı taş

Uykusu taştan

Bedri Rahmi Eyuboğlu

Ürgüp şiiri her gidişimde telli turnanın telli defterinin girişindedir...

Yerel Gündem 21'in Ürgüp'te 31 Ağustos-3 Eylül günlerinde yapılacak kadın zirvesine 45 kentten 450 kadın katılacak. Zirvenin konusu "Kadın ve Siyaset." Kapadokya en sevdiğim coğrafya parçası ve bir doğa harikasıdır. Anadolu'nun bozkırına kurulan ışıklı yerleşim alanı. Kızılırmak'ın akışıyla gönüllere akan Ürgüp, Göreme, Avanos ve inanç merkezi Hacı Bektaş Veli ilçesi, Alevilerin Serçeşme'si özenle yaratılan o eşsiz coğrafyadadır... **Hacı Bektaş Veli'nin** yol arkadaşı **Kadıncık Ana'nın** ve "Bacıyan-ı Rum Teşkilatı'nın kurulduğu bölgeye

otuz kilometre yakınlıkta kadın zirvesi yapmak... Bundan daha güzel bir rastlantı olabilir mi?

Ürgüp'ün başarılı ve kadın haklarına duyarlı Belediye Başkanı **Bekir Ödemiş'e**, yıllar önce, halı ve kilim dokuyan kadınların acılarını, coşkularını halıya, kilime işlediğinden söz ettim. Biraz daha ileri giderek, onların birer kitapsız yazar olduğunu söyledim...

Aylar sonra bir 8 Mart günü kadınlara konuşma yapmam için Ürgüp Kadın Meclisi Başkanı **Necla Kırcı'dan** çağrı aldım. Ürgüp Kaymakamı, Belediye Başkanı ile girdiğimiz salon yazmalı kadınlarla doluydu...

Hep kentli, çalışan, örgütlü kadınlara konuşan ben ne yapacaktım? Kısa bir iç sesleniş sonrası mikrofonu aldım ve başladım kadın haklarını anlatmaya; anılarda kalan, alkışlar ve sevgi dolu kucaklaşmalar... Ürgüplü **Şerife Ana'nın** öldürülen eşine yaktığı "*Cemalim*" ağıdı TRT repertuarına girerek tüm yurttan dilden dile söyleniyor. Zirve sonrası Ürgüp'te kadınlar ağıt yerine siyasete katılım türküleri söyleyecekler...

Ürgüp'te yapılacak "Kadın Zirvesi"ne, CHP Nilüfer Belediye Başkanı **Mustafa Bozbey'in** çağrılısı olarak katılıyorum. Günlerdir Nilüfer Yerel Gündem 21 Genel Sekreteri **Mehmet Kartal'la** ve **Elif Yuvayapan'la** görüşüyoruz. Bu zirvede ülkenin 45 kentinden gelecek 450 kadınla toplumsal bir düğün yaşanacak...

1 Eylül 2006 Cuma günü 18.00-19.00 saatleri arasında gerçekleştirilecek olan "Türkiye'de Kadın ve Siyasetin Tarihi Gelişimi" başlıklı söyleşiye katılarak görüş ve deneyimlerimizi ülkenin yarısından gelecek kadınlarla paylaşacağız...

Sendikacı kimliğimle siyasete katılım ve siyasetten beklentilerimizi aktaracağım. Bilindiği gibi siyaseti besleyen ka-

nallardan biri de sendikalardır. Var olan sendika-siyaset ilişkisi hangi konumdadır? Sendikaların siyasete katılımı nasıl sağlanmalıdır? Avrupa'daki sosyal demokratların "ikinci adresimiz" diye tanımladıkları sendikal örgütlere ülkemizdeki sosyal demokratların yaklaşımı nedir? Onlarca soru, yanıt ve çözüm önerileri ile çoğalarak döneceğiz...

28 Ağustos 2006



Avanos, Kızılırmak (Nisan 2010)

KAPADOKYA'DA BURUK BİR AŞK

Beyaz atlı prensi beklerken; at nakışı işlemek kötü yazgı...

Kapadokya bölgesi doğa ve tarihin iç içe yaşadığı coğrafya. Dağlar arasında kalan yanardağ küllerinin üzerine kurulan gizemli bölge. Doğa gözü ile insan gözünün el ele vererek nakış nakış işlediği dünyanın en güzel coğrafyalarından bir toprak Kapadokya...

Jeolojik olaylar peribacalarını oluştururken, insanlar da gözleriyle peribacalarının içine evler, kiliseler oyarak, duvarlarını fresklerle süsleyerek, binlerce yıl öncesinin yaşlı uygarlık izlerini günümüze taşıyorlar...



Kapadokya'da (Nisan 2010)

Vadi yamaçlarından akan yağmur sularının ve rüzgârların aşındırması ile yarıklar arasında yükselen peribacaları bu bölgeye özgü ilginç bir peyzaj görüntüsü ile gözlerinizi dinlendirir. Bu dinlenme kısa süre volkanik yangınlara sürer gönlünüzü, gözleriniz güzelleşir. Kapadokya coğrafyasını hep bu duygularla gezerim...

Kapadokya'da bu duygularla gezdiğim halı fabrikasının genel müdürüyle konuşuyoruz. Halılara kilimlere tutkumdan, halı ve kilim dokuyan kadınların acılarını, coşkularını haliya nakışladığından söz ettim. Biraz daha abartarak, onların birer kitapsız yazar olduğunu söyledim.

Bana hüznü bir aşk öyküsü anlattı:

“Antika ya da dokuma halılar almak için köylere geziler yapıyordum. Bir gün Kapadokya'nın merkez köylerinin birinde bir halı gördüm. Müthiş etkilendim. Şarap kırmızısı zemin üzerine beyaz atlar işlenmişti. Sadece atlar... Onlarca beyaz at işlenmişti. Halıyı zorla satın aldım. Vazgeçerler diye halının parasını ödeyip hızla köyden uzaklaştım. Yol boyu o inanılmaz güzel coğrafyada haliya kaç tane at işlenmişti diye merak ettim. Fabrikaya geldim, çalışanlardan birine halıyı odama getirmesini söyledim. Odama çıkıp halıyı doyasıya inceleyecektim ama o an bir telefonla başka bir işe koşmak zorunda kaldım. Yoğunluklarım sonunda halıyı satın aldığımın beşinci günü odama serdirip, atları saymaya başladım. Yüz bir tane beyaz at işlenmişti. Zemine sığsa daha kaç at işlenecekti bilinmez ama bilinen, halının ölçümü yüz bir at alabiliyordu. Şarap kırmızısı zeminde beyaz renkli yüz bir at bana inanılmaz gizemli geldi. Halıyı toplatıp, antika halıların bulunduğu yere koydurdum ve satın aldığım köyün adını not defterime yazdım.

O günden sonra bu halıyı kimin dokuduğunu ve dokurken duygularını, en önemlisi halıya yaşamını işleyen kadını merak ettim. Yüzlerce halı aldım, halı sattım; hiçbir halı beni bu kadar etkilemedi. Aylar sonra o köye, halıyı satın aldığım eve gittim. Kapıyı açan yaşlı kadın, 'Hoş geldiniz. Beni kandırıp halıyı aldınız. Oysa o halı satılık değildi. Size yanlış halı göstermişim. Siz de kaşla göz arası alıp kayboldunuz. Halımızı getirin. Paranız burada duruyor. O halı satılık değil' dedi.

Hemen halıya tutkum aklıma geldi. 'Teyze ben o halıyı o gün başkasına sattım. Kusura bakma, ben o halıyı kimin ördüğünü merak ettim. Onun gibi bir halı dokutmak istiyorum da. Konuşmaya geldim' dedim.

Kadın üzgün bir ifadeyle, 'Evladım kime sattın? O halıyı kızım dokudu. O halıyı dokuduğu zaman sevdiği gurbete gitti. Yıllarca onun yolunu bekledi, durdu. Halılarının nakışını hep kendi bulurdu. Bu atlı halıyla bir de kuşlu halıyı çok severdi. Sevdiği gelmeyince uzak köyden birine verdik. Gelin olunca kuşlu halıyı götürdü. Atlı halıyı da bana bırakıp satmamam için sıkı sıkı tembih etti' dedi.

'Teyzeciğim, ben o halıyı o gün fabrika adına alıp sattım. Patron halıyı beğendi, aynısından başka renkte ördürebilir miyiz diye sormaya geldim. Kusura bakma' deyip hızla oradan ayrıldım. Yol boyu atlı halıya öyküler yazdım; hepsi de hüznü. Kızın gözleri, burçak yeşili kaldı en son öykümde... Halıya daha farklı tutuldum. Bu halıyı kendime almalı ve satmamalıydım. O hızla fabrikaya geldim. Odama yürürken, yardımcıma antika halıların odasının anahtarıyla gelmesini söyledim. Hem aylardır halıyı görmemiştim... Heyecanlandım. Bu kez halının öyküsünü de biliyordum...

Sigaramı yakıp, odaya gittim. Üst üste yığılmış halıların içinde atlı halıyı aramaya koyulduk. Bir türlü bulamıyorduk. Tüm halılara baktık, atlı halı yoktu. Muhasebe müdürünü çağırmalarını söyledim, yardımcısı geldi. Halıyı anlattım. ‘Biz o atlı halıyı Amerikalı bir çiftte geçen hafta sattık’ der demez, avazım çıktığı kadar bağırdım: ‘Neden bana sormadınız?’ ‘Efendim, bu odaya konan halılar satılık olduğu için böyle yapıyoruz. Hem onu çok iyi bir fiyata sattık.’ ‘Kime sattınız?’ ‘Kusura bakmayın, arkadaşlar peşin ödeme olduğu için fiş kesmemişler. O nedenle isim alamadık.’

Öfkem ve üzüntüm birbirine karıştı. Odama döndüm. İkinci sigaramı yaktım ve gözlerimdeki hüznü dağıtmak için pencereden Kapadokya coğrafyasına at sürdüm...”

ANADOLU'NUN KAYIP ŞARKILARI

Bugün pazar bugün beni güneşe çıkardılar demeyeceğim çünkü güneşe çıkan büyük ozan **Nâzım Hikmet**. Dizeler de onun dizeleri... Halk ozanının dediği gibi: *“Hiçbir şey bilmesek de haddimizi biliriz.”* O nedenle “bugün pazar” yerine, bu pazar kendimi ödüllendirmek istedim.

Anadolu Hayat Emeklilik Genel Müdürü **Mete Uğurlu**’dan gelen *Anadolu’nun Kayıp Şarkıları* DVD’sini izlemeye koyuldum:

Bir anda evin içi kültür bahçesine döndü. Bir **Nezih Ünen** filminin girişindeki, *“Güneşin yükseldiği yer’ demekti Anadolu...”* tanımı ile ülkemin güzelliklerine savruldum... Karadeniz sevdam dereler gibi coştı. *“Bu akan dereler hep gözümün yaşıdır.”* Nasıl coşmaz, taşmaz, kabına sığar insan? Bakın şu sözlerin güzelliğine...

Bir başka Karadenizliden: *“Horon bir yaşam ritüelidir. Biz hüzünde bile horon tepiyoruz. Bir gün cenazeye gittik; cenaze ortada, hava çok soğuk, herkes üşüyor. Hafiften bir oynayalım, ‘hayde hayde!’ diyerek yavaştan başladuk oynamaya... İçerden ölenin yakını geldi. ‘Ula ne yapayısınız?’ ‘Üşüdük horon tepiyoruz.’ ‘Ben de üşüdüm de geldim’ diye o da başladı horona. İşte horonun yaşamımızdaki yeri budur.”*

Horonu severek izleyen ben bu derinlikten yoksundum. İnanın bu bilgidен yoksun olmak eksik kalmaktı.

*“Bizim buralarda kimseye boyun bükmeye **deli** derler”* diye sürdürdü bir başka Karadeniz insanı. **Aziz Nesin**’in deli tanımına yakın, benim deliliğime benzer bu tanımı sevdim.

Hemşinli kadının, *“Makine çıktı artık, finduk seçmece yok. Oysa buralarda iki sevdalı birbirine türkü atar, finduk seçer, sonra da horon tepir”* sözünü aklıma yazmadan ansızın Karadenizli, yaşlı, yazmalı dört cilveli kadın başladı türkü söylemeye: *“Yazık genç yaşıma yanmarım.”*

Gel de vurulma bu cilveli kadınlara derken; bir başka kadın patlattı soruyu:

“Siz neredensunuz?”

Rize’den iki kadın türkü çığırmaya başladı:

“Ben bir cahil çocuğum/ Sevdana dayanamam.”

Karadeniz erkeği sevimli sevimli anlatmaya başladı:

“Bir tüfek verdum bir tulum aldum.”

O sırada tulum çalıyor...

Karadeniz erkeğinden geri kalır mıyım?

Oturduğum koltukta Karşlı âşıklardan çaldığım edayla onunla atıştım sanki.

“Bir tüfek verip bir tulum aldın. İyi ki aldın bu tulum da aklımı başımdan aldı.”

“Şimdi iyi misun?”

Ahh bu Karadeniz!

Bu bahar, bu yaz, kim bilir kaç bahar kaç yaz gönlüm Karadeniz...

Ve Kürt dengbejlerin, *“Yazıktır, yazıktır, yazıktır”* ağıdı adeta yürek dağladı. Bu çalışma ülkenin yer yanına sevgiyle akıyor. Ansızın Tokat’ın Hubyar Semahı ile kanat çırpıp, Kastamonu köçeklerinin kıvrak danslarının coşkusuyla Muğla oyunlarına konuk oluyor; Ermeni ve Süryani kadınların türküleri ile mola veriyorum...

Bir söyleşide dost zenginliğimden dem vurmuştum. Bugün değerli dostun armağanı ile bir kez daha çoğaldım.

“Birbirimizi dinlemeye hazır mıyız?”

Bu filmi izleyenler Anadolu’daki tüm kùltùrlere, inançlara ve yaşam ritüellerine ait olduklarını içselleştirirlerse siyasi söylemlerinde çatışmacı bir dil yerine barışçıl bir dille konuşmalarını örerler... Kùltürlerin yüzünün birbirine dönük olduğunu, birbirlerini beslediklerini görürler...

Ülkedeki genel seçimin galibi bu renklere ve güzelliklere bakanlar değil görenler olacaktır...

1 Nisan 2011

ÇORUH'LA AKAN KADIN

Artvin'i görmeden dostların anlatıları ile doldum, taşım. Anlatılan yiğitlik öykülerine ve tanıdığım güzel insanlarına vuruldum. Eğitime verdiği önem yanında uzun yıllar solun kalesi oluşu, bendeki tutkusunu hep diri tuttu. Çok istememe karşın bir türlü yolum o sınır kente düşmedi. Artvin'i görmeden sevdalandım.

İki yıl önce karlarla örtülü Artvin'e gidince bu saklı sevdamı açıkladım.

Artvin'i gördükten sonra sevdam kök saldı. Ve yaşayarak öğrendim ki bazı kentler insanda tutku yaratıyor. Artvin de öylesi bir kenttir.

Artvin; Çoruh, isyan, tutku, horondur.

Kışım, kıyametim, kıymetlim şehir...

O kentten o tutkudan dostlar biriktirdim.

Artvinli kadın da bu tutkudan kalemime dolandı.

Bir ananın dört kızından biri, o. Oysa benim bildiğim türkü: *"Üç kız bir ana/ girmişler dama/ ağlarlar yana yana."* Şu dizeleri değiştireyim mi? Bunlar *"Dört kız bir ana/ gelmişler bana/ söylerler, gülerler, severler/ kana kana."*

Ya da:

"Dört kız bir ana/ hedefe kilitlenip çalışmışlar/ o aşkla coşmuşlar, taşmışlar, kentler aşmışlar."

Zihniye Anne'nin dört kızı: Zehra Hanım ODTÜ'lü İnşaat Mühendisi, Güleser Hanım Yargıtay Üyesi, Aynur Hanım İş Bankası Yönetim Kurulu Üyesi, Gülay Hanım ODTÜ'lü mimar... Dördü de başarı şarkıları söylüyorlar.

Aynur Dülger Ataklı

Konuşurken gözünde ışıklar yanan Artvinli güzel, göç öykülerinden başlıyor:

Artvin’de 1923 yılında doğan babaya **Mustafa** adı verilir. **Mustafa Bey**, 1956 yılında Yusufeli’nin Hevek köyünden yola çıkar. Ankara’ya gelir gelmez Anıtkabir’in eteklerine ailesi ile yerleşir.

Mustafa Bey, maç masası ve bilardo imalatçılığı yapar.

Anne **Zihniye Hanım** ev kadını olarak ailenin temel taşıdır.

Ailenin üç numaralı kızı 1 Nisan 1958’de doğar.

“Benim adımlı yakın bir dost koyuyor. 1958 yıllarının moda ismi **Aynur**. O dönemler hep ‘nur’ludur isimler.” Cumhuriyet’le kuşatılmış sözcükler yaşamının simgeleridir. Hürriyet İlkokulu’na başlar. Gülhane Ortaokulu’nu bitirir, sonra Ankara Kız Lisesi’ne kayıt olur. Ankara Kız Lisesi’nin kuruluşu 1923’tür. Babası **Mustafa Bey** de 1923’te doğmuştur. Ankara Kız Lisesi’nden mezun olur.

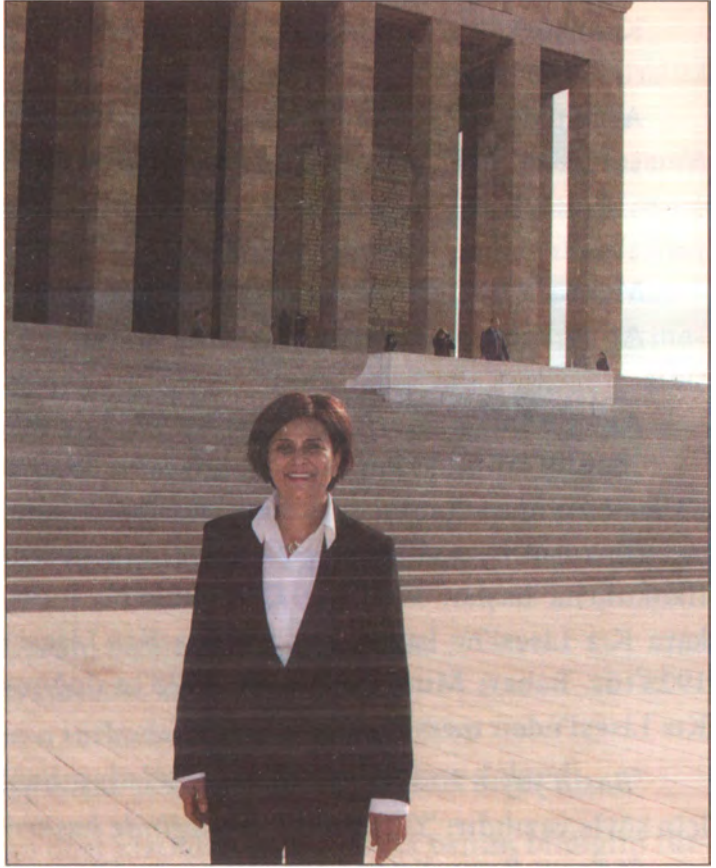
“Basın yayın kökenliyim.” Ankara Kız Lisesi yıllığında onun için şöyle yazılıdır: *“Gazetecilik mesleğinde başarılar dileriz.”*

“Annem Basın Yayın Yüksekokulunu istemedi. Onun isteği üzerine fark dersleri sınavına girip SBF’ye geçtim.”

Bir Cumhuriyet kadını olan **Zihniye Anne**, kızına, yüksekokulu beğenmediği için ısrarla fakülteye geçmesini söyler.

Mektebi Mülkiye bitirilir.

1 Nisan doğumlu kadın 1980 yılının Nisan ayında Devlet Planlama Teşkilatı’na girer. 1991-2011 yıllarında Hazine Müsteşarlığı’nda çalışmayı sürdürür. Uzman Yardımcısı, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür Vekilliği ve müşavirlik yapar.



**Aynur
Dülger
Ataklı**

1991 yılında Mülkiyeliler Birliği yönetimine seçilir.

1997-2001 arası Mülkiye Spor Kulübü'nün başkanlığını sürdürür.

*“Bir yıl Basın Yayında okumayı şansım sayıyorum. **M. Tali Öngören** ve **Sevda Şener** gibi kıymetli hocalarım oldu. Artvin'i ilkokul 1. sınıfta gördüm. Doğduğumdan beri Ankara'da yaşıyorum. Ama kendimi Artvinli duyumsuyorum. Artvin'le bağımız hep sürdü. Artvinliler evimize çok gelir. Bugün gitsem Artvin'i bilirim.”*

Aynur Hanım’ın ela gözlerinin sıcacık bakışı insanın içini ısıtıyor. Okuduğu kitaplar söyleşilerine yansıyor. Ansızın aklını çelen bir kumaşla buluşursa, bir tasarım düşünüyor ve diktiği giysilerle şıklığını yaratıyor. En büyük zevki tasarladığı bir giysi ya da ev için yapabileceği objeyi yaratmak. Yaşamı ve dostlukları da tasarım harikası mı bilinmez ama dostluklarını kopmaz bağlarla örüyor...

Bir anısını aktarıyor:

*“Yıl 1994, ilkbahar. Sivas Demir Çelik yönetim kurulu üyesiyim. Fabrika Sivas’ta, genel müdürlük Ankara’da, fabrika kapalı. Yer seçimi hatalı olduğundan üretsek de satamıyoruz. O nedenle özelleştirme idaresi her ay para veriyor, işçilerin maaşlarını ödüyoruz. Her gün işçiler fabrikaya servisle gelip gidiyorlar. Bir toplantıda, ‘İş yok, niye işçileri taşıyoruz? Evlerinde kalsınlar, maaşlarını ödeyelim. Servis ve yemekten tasarruf edelim olmaz mı?’ dedim. ‘Olmaz’ dediler. Bahar geldi, başkan aradı. ‘**Aynur Hanım**, bu ayki toplantıyı İzmir’de yapalım, havalar ısındı, eşlerimiz de gelir, hafta sonu deniz kenarına geçeriz’ dedi. Şaşırdım. Fabrika Sivas’ta kapalı, genel müdürlük Ankara’da, toplantı İzmir’de!.. Çalışıp çok kâr etsek, hadi kutlayalım. ‘Böyle bir şeyi nasıl düşünebildiniz?’ diye sordum. Bu olaydan bir ay sonraki genel kurulda ayrıldım.”*

Artvinli kadın hep Cumhuriyet değerleri ile övünür.

“Bürokrasideki tüm görevlerime büyük bir mücadele ile geldim.”

31 Mart 2011’de İş Bankası’na CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu** tarafından **Atatürk** Hisselerini temsil etmek için yönetim kuruluna atanan ilk kadın oldu.

“Bu görevi bir gün bile yapmak yaşamımın en büyük onurudur” diyor.

Viyana Üniversitesi'nden siyaset bilimi mezunu kızı **Ayça** yaşam sevincidir.

O, eş, anne, dosttur.

O, çağdaş kadınıımıza güzel bir örnektir.

12 Aralık 2012

“DERELERİMİ SATTIRMAM”

Hopa gönüllerde direniş, horon, bir de **Kâzım Koyuncu**’dur!

Hopa, Lazca Xopa, Gürcüce Khopa isimleriyle Artvin’e 68 kilometre uzaklıkta Türkiye-Gürcistan sınırı olan Sarp sınır kapısına 25 kilometre uzaklıkta, Karadeniz’in kıyıda Artvin’e bağlı sınır ilçesidir. Hopa, Karadeniz’i doğu kentlerine bağlayan güzel bir kavşak noktasıdır. Kuzeydoğuda Acara, doğuda Borçka, güneybatıda Arhavi, kuzeybatıda Karadeniz ile çevrili, görenin aklında kalan şirin bir yer Hopa...

“Onlardan Biri”

Ülkenin Başbakanı Hopa’daki protesto gösterilerinde ölen öğretmen **Metin Lokumcu** için “*Onlardan biri!*” diyor.

Diriye saygısı olmayanların ölüye saygısı olur mu?

“Onlardan biri” **Ulaş**’ın babası...

Bir Karadeniz çocuğu...

Kaç gündür “*Denizin Çocukları*” şarkısını dinliyorum. “Onlardan biri” için söylüyor sanki Karadenizli yaşlı kadın: “*Hey gidi yalan dünya/ Şimdi arasak bulamazuk...*”

Son yazılarımda Karadeniz türkülerinden, derelerinden, insanından, sevdasından, sevdamdan söz eder oldum; sıra nasıl da çabuk ölüme geldi.

İnanılır gibi değil...

Ulaş'ın babasını öldürdüler!..

Yetmedi, “onlardan biri” dediler...

Hopa'daki olaylar protesto kültürümüzün olmadığını öyle yalın bir biçimde gösteriyor ki; görmemek için görme duyusundan yoksun olmak gerek. Bir ülkede yaşayan herkesin en doğal hakkı olan protesto yapan yurttaşlarına başbakan “*Eşkıya*” dedi. Yetmedi, ölen öğretmen **Metin Lokumcu** için “*Onlardan biri*” dedi. Yetmedi, öfkesi dinmedi. Ankara'daki protesto eylemine katılan genç için “*Kız mı, kadın mı?*” demekten kendini alamadı. Öfkesi biraz daha kabarsa “*O karı*” diyecekti...

Başbakan Hopa'dan geçecek... Hopa, sosyalist solun kalesi; daha doğrusu Hopa gençleri 12 Eylül darbesinden payına düşeni almış... Şimdi de “*Derelerimi sattırmam*” diye ses veriyor. Protesto kültüründen yoksun emniyet güçleri ve amirleri, “*Ne olur ne olmaz, doğal bir protesto için bile sokağa çıkan insanı yatıştıralım*” diyor.

Nasıl mı?

“Verin gazı!

Basın gazı! Basın! Basın!”

Protesto hakkına karşı polis bilinçsiz, öfkeli; dövmekten, öldürmekten başka şey bilmiyor. Oysa beş yüz insan sokağa çıksa, pankart assa ne olur?

Başbakan hakkını arayan yurttaşına “*Eşkıya*” derse; polis amirinin “*Basın gazı! Sıkın tazyikli suyu!*” demesinden daha doğal ne olabilir ki?

Protesto kültürü olmayan başbakanın yönettiği ülkede polisin protesto kültürü olabilir mi?

Polis her protesto eyleminde olduğu gibi Hopa'daki eylemlerde de aşırı güç kullanıyor. Bizler bu orantılı, orantısız polis

gücünü 1 Mayıs'da, daha geçtiğimiz yıllarda Ankara'da Tekel İşçilerinde, unuttuk mu?

Ver gazı ver suyu; ondan sonra göstericiden sakinlik bekle, pes doğrusu.

Başbakanın ve AKP iktidarının protestolara tahammülü yok mu? Dikensiz gül bahçesi istiyorlar.

Başbakan bir televizyon programında programa katılan gazetecilerle konuşurken; seçim otobüsündeki kadınlardan birinin çığlığına çok üzölmüş ve unutamıyormuş. Öfkesi bundanmış. İşin gerçeğı sanki bu ayrıntıda saklı... Kendi otobüsündeki kadının çığlığından otobüsün dışındaki kadınların çığlığına uzanıp duyacak sevgiden yoksun biri. Çünkü bu başbakan herkesin başbakanı hiç olmadı ki? Gösteri yapan insanlara "Eşkıya" demek doğru mu?

"Denizin Çocukları" şarkısı sürüyor:

*Sen gidince asi çocuk
Döktü yaprağını ceviz
Koyverdin gittin bizleri
Tutuştı bak Karadeniz*

Hopa'daki protesto öyküsünün kendine ait birçok hüznü var...

En acısı, sözün bittiğı olay olan **Metin Lokumcu'nun** öldürölmesi...

Bu ölüm birçok gerçeğı bir kez daha sergiliyor.

Ulaş Bardakçılar, Ulaşlar, Ulaşların babaları hâlâ öldürölüyor...

5 Haziran 2011

HOPA: GÖNLÜMÜN YARALI DİLİMİ

“Yaşam hakkını, derelerini ve doğayı savunanlar; Metin Lokumcu için sokağa çıkanlar, halktan yana aydınlar-gazeteciler, parasız eğitim-sağlık isteyenler, haklarını savunanlar, demokratik haklarını kullananlar, hakları için örgütlenenler, ‘yargılanamaz’ demek için 9 Aralıkta Ankara’da buluşuyor.”

Bu anlamlı çağrıya; 9 Aralık günü Ankara’da süren Türk-İş genel kurulunda delege olduğum için katılamıyorum. Gön-lüm onlarla olacak. Zaten koca yılı 12 ayıyla önüme koysam Hopa gönlümün yaralı dilimi olarak kalacaktır.

Hopa olaylarını dostların içinde olması nedeniyle basın-dan önce duydum, izledim ve gittim. Emekli öğretmen **Metin Lokumcu**’nun kırkı dolmadan mezarında dua ettim. O öleli birkaç gündü ve köpeği “Tukaş” o günden beri ses vermiyor, yemiyor, içmiyor, mezarın başından ayrılmıyordu.

Köyünü, evini, bahçesini, yetim kalan oğlu **Ulaş**’ı görünce “Vay bee!” dedik topluca! Vay ki ne vay! Bu koşullardaki ya-şamı bile bir insana çok görmek, hangi vicdanla örtüşür? Tek suçu Hopa derelerini savunmak olan bu insanlar ilk kurbanını vermiş, onlarca tutuklu, yaralı, bir de gönülden yaralı ardında bırakmıştı.

“Hopa’nın dereleri bizimdir, bizim kalacak” diyenler ölü-mün kollarında, hapishane yollarında kendini buldular. Ho-pa’da suç aletleri, afişler, kitaplar, sloganlar, bir de saçlarını kestikleri için tutuklanan gençler...

Hopa'nın derelerini savunmak kolay mı?

Hopalılar ne zaman kolayı savundu ki?

9 Aralık 2011 günü Ankaralılar Hopalıları yalnız bırakmamalı!



Hopa, Artvin dönüşü (7 Haziran 2011)

ARTIK KARADENİZ'E GÜNEŞ ORDU'DAN DOĞUYOR...

*Yeşile de deli gönül sımsıcak
Bir yeşil yağmurdur yağdı yağacak
Muhabbet bir ekin ekip yeşertmek
Bir yeşil kıyamet koptu kopacak.*

Bedri Rahmi Eyuboğlu

Bugünkü Ordu kenti yaşam adına insanın aklını çeliyor...
Dostlarla Samsun'dan Ordu'ya gidiyoruz. Güneş ülkemiz-
den dinlenmeye çekildiği için yeşilin her tonunu görmekten
uzak bir yolculuk...

Doğan Tılıç Ordu'daki gelişmeleri ve Belediye Başkanı
Seyit Torun'u anlatıyor: "Geçtiğimiz yıl Avrupa Gazeteciler
Birliği (AEJ) 48. Genel Kurulu, Ekim ayında Ordu Belediye-
si'nin ev sahipliğinde yapıldı. Yaklaşık 100 gazetecinin ağırlan-
dığı Ordu'dan konuklar büyük bir memnuniyetle ayrıldılar."

Konuşmalar yollarla aksa da Fatsa tabelasını görünce ak-
lım ve gönlüm onurlu maziye dalıyor. Fatsa'nın önünden geçer-
ken dördümüzün de aklında bu dünyada devrimci mücadelesi
kalan eski Belediye Başkanı **Terzi Fikri**'yi, saygıyla anmak duy-
gusu geçiyor. Fatsa'ya yönelik öğrendiklerim gecenin karanlığı
gibi içime çöküyor. **Terzi Fikri**'yi saygıyla anıyorum, dostum
Kadir İnanır'a selam gönderirken, solun kaybettiği bu güzel
Karadeniz beldesi ardımızda kalıyor.



Ordu Belediye Başkanı Seyit Torun ile (20 Ağustos 2011)

“Ordu, Herkesin Yaşamaktan Zevk Aldığı Bir Kent”

O akşam kente girdiğimizde saat 22.35'ti. Kentin sahil boyu caddesi cıvıl cıvıldı. Hatta Ramazan nedeniyle sayıda azalma olduğunu söylüyor **Ersin Bey**. Kent o saatte pırıl pırıldı. Yemek bitimi başkanla yürüyoruz, selam verenlerin, fotoğraf çektirmek isteyenlerin ardı arkası kesilmiyor. Bir kentin başkanı, başkan olduğu kentte yürürken, böyle ilgi görmeli. Sevilmeli, halk ona dokunmalı, ayaküstü de olsa söyleşmeli. Oysa böylesi sevilen belediye başkanlarının sayıları öyle az ki. Makam otolarından inip halkın arasına karışmak kimilerine adeta zor geliyor.

Ordu'nun Yüzünü Değiştiren Teleferik

Ordu'ya girdiğimizde gökyüzündeki teleferik farklılığı hemen göze çarpıyor. Teleferik Ordu'ya çok farklı bir hava katmış. Gecenin karanlığında yıldızlara göz kırparak dolu dolu yolculuğunu sürdüren teleferik kabinleri beni Avusturya'nın Innsbruck kentine savuruyor. Anılara dalmanın zamanı mı? Ordu'da ikinci kez belediye başkanı seçilerek 2. dönem görev yapan **Seyit Başkan**'la deniz kenarındaki balıkçı lokantasında buluşuyoruz. O iftarda orucunu açtığı için bize yemek boyunca söyleşi ile katılıyor.

En başarılı projelerden biri teleferik... Bizim teleferiğe bindiğimiz günlerde çalışmaya başlayalı yaklaşık bir ay olmuş. Başkan o gün hariç binenlerin sayılarını söylüyor. Teleferik şimdilik Karadeniz kentlerinde yaşayanlar için seyirlik alan yaratan bir güzellik aracı diye koşuluyor. Bizim teleferikle Boztepe'ye çıktığımız gün kuyruktaki gençlerin çokluğu göze çarpıyordu...



Teleferikte

Ordu'nun Projesi Başkanı

Yemek boyunca Başkan **Torun**, AB fonları desteği ile kente başlatılan proje sayısının 80'i bulunduğunu söyledi. Projeleri öylesine benimsemiş, içselleştirmiş ki; her projenin sorumlusu olduğundan şimdiden projenin bitimindeki başarı yansıyor gibi... Bu projelerden biri de konuşmacı olduğum Ordu Gazeteciler Cemiyeti'nin Avrupa Birliği ile genç istihdamına katkı programı içinde "*Haberimiz Haberiniz Olsun*" adında başlatılan projedir. "*Ordulu Gençler*" başlıklı köşe yazımda, bu projeden ve yarınlarda medyada ses verecek genç yeteneklerden söz etmiştim.

Ordu Belediyesi Kültür Yayınları'ndan basılan kitaplardan biri de ***Ordu Türküleri***. Boztepe inişi bizlere armağan edilen kitaptan okuyorum:

*Boztepe'nin başında anam
Yuvarladım boncuğu
Ne dertlere düşürdün anam
Benim gibi çocuğu*

Biliyorum, Ordu'ya gitmeyenlerin, Boztepe'yi görmeyenlerin bile dilinde pelesenk türküdür. "*Boztepe'ye çıkmalı/ Şu Ordu'ya bakmalı*" dizesi dilimdeydi ki, emekli öğretmen **Müjgân Haznedar**, başkanın önünü kesip, "teleferik"ten dolayı teşekkür ediyor. Yanlarına yaklaştım. "*Merhaba*" dedim, "*Kız sen ne güzelsun? Kimin nesisun?*" demez mi? Bu yaşta bunu duymak, Boztepe'den teleferikten önce Ordu'ya inmek gibi... "*Ben emekli öğretmenim ama şimdi Hacı Anneyim. Bu belediye başkanının kıymetini bilin*" demez mi? "*Ben, onu çok seviyorum hep dua ediyorum.*"

Seyit Başkan, Hopalılarının damadı... Öğretmen eşi **Makbule Nermin**'le Erzurum Atatürk Üniversitesi İktisat Bölümünde okurken tanışıyorlar. *"90'lı yıllarda Erzurum'da sosyal demokrat olmak zordu. Erzurum'un politik iklimi bizi zorladı"* diyor. İlk belediye başkanlığını Ordu'ya 23 kilometre uzaklıktaki Ulubey'de yapmış. 2004 yılında DSP adayı olarak Ordu Belediye Başkanı seçilince; onsuz hiçbir cenaze kalkmaz, düğün olmaz olmuş. *"Günde yedi-sekiz düğün olur; nikâhların birçoğunu 'Garibanın ne suçu var?' sorusunu kendime sorarak olabildiğince kıymaya özen gösteririm. Hatta Ordu Borsa Başkanı diyor ki, 'Başkanın kıydığı nikâh sonrası erkek çocuk olur.' Erkek çocuk isteyenler de bana geliyor."* Biz söyleşirken, ikinci namazında kalkan cenaze için izin istiyor, vedalaşıyoruz...

Ayaküstü, Ordu Belediye'sinin kardeş şehrinin Batum olduğunu öğreniyoruz.

"Hedef, Turizm Yolunda Çağdaş Bir Kent"

"Ordu'da düşlerinizin kaçını gerçekleştirdiniz?" diye soruyorum.

Gülerek, *"Ordu Belediyesi'nde ikinci dönemim. Düşlerimin yüzde 70'ini gerçekleştirdim diyebilirim. Otogar, Çivil deresi, Çocuk Dünyası ve Kent Parkı. Hedef, turizm yolunda çağdaş bir kent yaratmak..."* diyor.

"Sanat, Bu Kentin Ruhunda Var"

Ordu Belediyesi'nin düzenlediği "Ordu 1. Uluslararası Edebiyat Festivali" 14-17 Ekim 2010'da yapılmış. Romanya, Ukrayna, Yunanistan ve Türkiye'den, yaklaşık 30 şair ve yazar katılmış. Ayrıca Ordu Belediyesi'nin kültür yayınları her geçen gün okurlara yeni kitaplar sunuyor.

Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu 46 yıldır perdeyi kapatmadan seyirciyle buluşmayı sürdürüyor. İstanbul Şehir Tiyatrolarından sonra OBKT ikinci büyük şehir tiyatrosudur. OBKT'nin son dönem oyunu **Prof. Dr. Erhan Karadağ**'ın derleyip yönettiği, dans düzenini Ankara Mavi Sahne Genel Sanat Yönetmeni **Ziver Armağan Açıl** ve **Esin Kartaloğlu Açıl**'ın yaptığı *“Düğün Evi, Oyun Evi”*, kahkaha tufanı estirmeyi sürdürüyor...

Ordu: Huzur Veren Yeşil Kent!

Ordu Gazeteciler Cemiyeti eğitiminde konuştuğumuz yarınlara genç gazeteci adayları, yaşadıkları kenti bir gün, iklimi, atmosferi, güzellikleri ile daha güzel anlatacaklardır. Bende kalanlar ve kalemimden dökülenler bunlar...

Sevgili başkanın sesinin de güzel olduğunu dinleyenler söyledi. O da tüm Türk erkekleri gibi, “ikinci istiklal marşı” olan *“Mihriban”* türküsünü çok seviyor ve severek söylüyor. Bu sevgisini, babasının adını verdiği 13 yaşındaki oğlu **Ali Hikmet**'le de paylaşıyor.

Nasıl ki, Orta Anadolu'da Eskişehir çöl ortasındaki bir vahaya dönüştü; benzer bir gelişmeyi Karadeniz'in Ordu kentinde de görüyor insan.

Ordulular, genç, dinamik, sevecen belediye başkanınızı yalnız bırakmayın. Bir kent ona kattıklarınızla var olur. Ordu'yu el birliği ile var edin ki, Karadeniz'in aydınlık yüzü olmayı sürdürsün...

23 Ağustos 2011

GİRESUN'DA BİR DİRENİŞ ÇİÇEĞİ

O, gönül galerimdeki kadınlardan bir kadın...

Onu, Karadenizli fındık işçisi kadınların grevini yazdığım **Fındık Çiçek Açınca** kitabı ile tanıdım. Sonra aktı yıllar...

Onun Giresunu:

“Adını kirazdan, Kerasustan alan, Amazon efsanesi ve birçok efsaneyle adı çıkmış Giresun, tipik bir Karadeniz kentidir. Karadeniz’de, üzerinde insan yaşayan tek ‘ada’sı, kalesi, yaylalarıyla ve fındığıyla ünlü... Çevrecilerin mücadelesine karşın ‘Karadeniz Sahil Yolu’nun geçişiyle pek çok il ve ilçe gibi doğal güzelliklerini kaybetse de, evimden bakılınca ‘ters kaşık’ gibi hoş görüntüsüyle beni kendine bağlayan şehrim...”

“Asi, Aksi ve Aşki Saliha’nın Halleri”

Herkesin bir şiiri yoksa da bir öyküsü var derler... Giresun’un bir **Saliha’sı**, **Saliha’nın** da bir direnme öyküsü var. Yine de o, *“Bu söz çoğu kez ‘taşra’ya uymaz ve şair **Haydar Ergülen’e** inanmak gerekirse, ‘Taşra biraz karışıktır’”* diyor. *“Şöyle ki...”* diye anlatısını sürdürüyor: *“Bu cümlelerin yolu günün birinde ‘taşra’ya düşünce kırılmaya uğramasa da aşılmasa da aşınmaya başlıyor. Demem o ki, taşrada, ‘devletin’ ve ‘sivillerin’ ve çoğu kez eleştirmeden kutsadığımız ‘halkımızın’ siyasi, milliyetçi, ahlaki, cinsiyetçi her türlü saldırılarına karşın kendi olmayı başaran her bireyin sadece öyküsü yok şiiri de vardır.”*

Kalemi güçlü bir kadını dinlemek, yazılarını okumak gibi...

“2 Haziran 1961’de doğmuşum. Arapçada, ‘Dinin emir ve kurallarına uyan iyi ahlak sahibi kadın’ anlamına gelen ‘**Sa-liha**’ koymuşlar adımlı. Baştan söylemek gerekirse, dinin ve devletin kurallarına uymayan bir yaşam sürdüğüm ve ironik olarak adımla çeliştiğim ya da ismimin kalbini kırdığım söylenebilir. 72 gün süren Paris Komünü’nün ünlü şarkısı ‘Kiraz Zamanı’ bir yana, ‘kiraz zamanı’ doğmuş olmam hayra alamet olarak okunur ve yorumlanabilir. Kirazla bağlantılı olan ‘Kerasus’ ismiyle birlikte düşünüldüğünde, Giresun’un tarihsel anlamına uygun bir ayda doğduğum söylenebilir. Dokuz kardeşten dördüncüsüyüm. Üç ablam, iki abim ve benden küçük üç kız kardeşim var. Abilerim ilkokul mezunu, ablalarım sadece okur-yazar. Küçüklerim ise ortaokul, lise terk... Aileden sadece ben liseyi bitirebilmişim, yani ailenin en okumuşuyum!

Fındığın temel üretim olduğu Giresun’da kadınlar genelde fındık fabrikalarında işçi olarak çalışır. Annesiz ve babasız ama daha da önemlisi sevgisiz büyümüş annem bu işçilerden biriydi. İki eşinden beş çocuğu olan dedem, baldızına âşık olup başka diyarlara kaçınca feleğin çemberinden geçerek büyümüş annem. Bununla da kalmamış, daha çocuk yaşında, on beşinde evlendirilmiş ve hamileyken kocası ölünce gelenek işletilmiş; annemi, ölen kocasının kardeşiyle yani babamla evlendirmişler. ‘Sevgi, aşk’ üzerine değil, ‘miras hukuku’nu içeren gelenekler üzerine kurulu evlilikleri ben bildim bileli sorunluydu. Sorunlara karşın dokuz çocuk yapmaları ayrı bir soru ve sorun! Son iki kardeşimin adını **Yeter** ve **Songül** koymaları ironik olarak gebeliği önlemek için savunma mekanizması olarak okunabilir!

Babası askerde ‘vatan savunmasında’ ölen babam da yetim büyümüş. Babam evin geçimini denizden sağladığı için havalının kötü gitmesini istemez, hava bozuk olduğunda kafası da ‘bozuk’ olurdu. Kar yağışını çok sevdiğim halde, babamın

kızacağını düşünerek bu isteğimi özgürce söyleyemez, sürekli bastırırdım. Bu yaşta bile bu baskıyı üzerimde duyumsarım... Yoksulluklarla boğuşan bir aileydik. Babam da, annem de sinirli insanlardı. Evde her zaman duyumsadığım bir gerilim vardı. Onları kuşatıp teslim alan koşullara, yaşamlarına üzü-lürdüm. Kim çizmişti yazgılarını, ne kadar üzücüydü! Bizim bilmediğimiz, sezemediğimiz ne kadar acıları vardı kimbilir?

Babam balıkçıydı. Köyümüz ve evimiz deniz kenarında kurulu bir köy.

Deniz kenarında doğmanın ve yaşamının insanların denizle ilişkisini garantileyeceği sanılır. Dindar ve 'tutucu' olan Karadenizlilerin balıkçılık dışında denizle kültürel, sosyal olarak ilişkilennemelerinin tarihi yenidir. Bu geleneğin hem içinde hem kıyısında hem de dışında büyümem benim şansımdı. Giresun merkez Erikliman Yalı Mahalle'de denize bakan iki katlı bir köy evinde doğdum ve büyüdüm. Çocukluğum deniz kenarında, balık ağlarının kokusunda, kumsalda, dalgaların arasında geçti. Ve elbette yemyeşil fındık bahçelerinin içinde.

Ortaokulda, ders kitaplarının dışında da kitap okumaya başlamıştım. Edebiyat öğretmenimizin 'kitap özeti çıkarma' ödevi olarak **Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü'nü** seçmem, yaşamımı sorgulamaya başlamamın miladı oldu. Kişisel çabalarım bir yana, dönemin muhalif atmosferi içinde, o koşullar kişiliğimi ve siyasi kimliğimi belirledi. Okuma hevesim lise yıllarında kendi doğallığı içinde politik bir yöne de evrildi. '78 kuşağı' olarak adlandırılan kuşaktan herkesin başucu kitabı olan **Leo Huberman'ın Sosyalizmin Alfabetesi** gibi kitaplar, daha lise yıllarında yaşamıma girmişti. Kitapları siyasi yanıtlar aramak için okusam da zihnimi sorular kuşattı. Neden yoksulduk? Neden çok kardeşlik? Neden babamın 'normal' bir işi yoktu? Zihnimde yanıt bekleyen o kadar çok soru vardı ki?

Yaşam tarzı farklı, koşulları daha iyi olan aileleri düşünüp, bu ayrıcalığın nedenlerini anlamaya çalışıyordum. Yaz tatillerinde Kuran kurslarına giderdik. Şimdiki konumuma, yaşam tarzıma, değerler sistemime bakanların Kuran'ı yedi kez hatmettiğimi anlamaları çok zor. Şüphelerim bitmiyor, giderek 'Salih' ismine 'ihanet' ediyordum! Kuran'ın Türkçesini de okuyup sorgulamaya başlamıştım. Allah'ın insanlara önerdiği şey, tıpkı sosyalizmin önerdiği ile eşdeğerdi: 'iyi insan olmak', 'kul hakkı' vs... Ama yine de yaman çelişkiler içindeydim.

Aklım ermeye başladığında, Mahir ve arkadaşları Kızıldere'de öldürülmüş; Deniz, Yusuf ve Hüseyin idam edilmişti. İlkokul sonda olmalıyım; olayları radyodan dinler, spikerlerin söylediği 'anarşit', 'devrimci' sözcüklerini ve konuşulanları anlamaya çalışırdım. Sorularım çoğalmıştı. Bu genç insanların suçunun ne olduğunu anlamaya çalışır ama anlayamazdım. Bu gençlerin bir bildiği vardı besbelli. Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve İbrahim Kaypakkaya gibi dönemin efsane önderlerinin posterlerini odama asamıyordum çünkü kendime ait bir odam yoktu. Fotoğraflarını kitaplarımın arasında saklıyordum. Duyarak, okuyup öğrenerek, derneklere giderek 'sağ', 'sol' kavramlarını anlamış ve seçimimi yapmıştım. Sol görüşlü öğrencilerle iletişim kurar, daha lisedeyken devrimcilerin örgütlediği kitlesel eylemlere katılırdım.

Lisede bir yandan dersler, bir yandan eylem ve etkinlikler sürerken 'sol grup' içindeki bir arkadaşımın aramda duygusal yakınlaşma oluştu. Her ikimiz de 17 yaşındaydık... İlkokul, ortaokul yıllarında duygusal hallerim olmuştu ama bu bir başkaydı. Zihnimizin, ruhumuzun, bedenlerimizin siyasi ve duygusal olarak çok 'hızlı' aktığı ve çok 'hareketli' olduğu özel bir dönemdi. Şimdiki deyimle 'çıkma' başlamıştık. Bu arkadaşlık lise ikinci sınıfta başladı, son sınıfa kadar sürdü. Arkadaşımın

*babası Almanya'da, annesi ve kardeşleri Giresun'daydı. Yaz tatilinde izne gelen baba bizi nişanlamak istedi. Yaşadığımız ilişkiyi onaylıyordum ama erken bir evlilik istemiyordum. Ancak her şey hızla gelişti, okul bitti, nişanlandık ve evlendik. Çocukluk işte... Çocukluk aşkı... Kısacası 18 yaşında evlendim. İkimiz de üniversite sınavlarına girdiysek de eğitimi sürdürmek istemiyorduk. Çocuk da istemiyorduk; ancak eşimin halasının ve amcasının çocuklarının olmaması, genetik durum ihtimaliyle iki yıllık evliliğimizde sürekli olarak 'çocuk yapma' işi aklımızdan çıkmadı ve sonunda bir kızımız oldu: **Dilek**... İki yıl sonra bir kızımız daha oldu: **Filiz**. Şimdi dönüp o yıllara ve kızlarıma baktığımda 'iyi ki olmuşlar' deyip seviniyorum. Mutlu, mesut bir aile olarak yol alırken ikimiz de Ticaret Lisesi diplomasıyla 'serbest muhasebeci' unvanı almaya hak kazandık. Muhasebe bürosu açtık ve birlikte çalışmaya başladık. İşlerimiz iyi gidiyordu. Evimizi, arabamızı aldık. Her şey yolundaydı...*

O arada eşimin annesi ve çocuklar da Almanya'ya taşındılar. Kız kardeşinin düğünü için Almanya'ya gittik. Eşim bir hafta kaldı, ben üç ay. İşte ne olduysa o sürede oldu. Döndüğümde, bir şeylerin yolunda gitmediğini fark ettim. Duygularımın ve sezgilerimin izini sürüp araştırmayı derinleştirdince her şey ortaya çıktı. Bu arada iki yıl geçmişti. Eşim barda bir şarkıcıyla ilişki yaşamaya başlamış, maddi ve manevi bütün gelirimizi sıfırlamıştı. İlişkide olduğu kadına verdiği çeklerin, senetlerin karşılığını ödemek için mal varlıklarımız satılmaya başladı. Sonunda kararımı verdim ve iki kızımın ayrı yaşamaya başladım. Saygımı ve sevgimi kaybetmiş, dünyam başıma yıkılmıştı. Çekleri, senetleri mükelleflerin vergi, ssk gibi aidatlarıyla ödeyip yatırmayan 'eşim' Giresun'da tutunamaz olunca şehri terk edip İstanbul'a yerleşti. Toparlanıp, evliliğimizi kurtarmak istiyordu. Maddi ve manevi olarak yıkılmıştım. İki

ailenin telkinleriyle çocuklarımı alıp, İstanbul'a gittim, sürgün gibiydim...

İstanbul'a kaçıştan hiç hoşlanmadım. Neyin bedelini ödüyordum ki? Sevgim, saygım kalmamıştı. Çocuklarım küçüktü ve İstanbul'u sevmemişti. Okullarından ayrılmak onları çok üzmüştü. Git-geller içinde bocalayıp duruyordum. Evliliğim temelden sarsılmıştı. Neyi, nasıl düzeltecektim ki? Dünyanın sonu muydu ayrılmak? Üzülmeme karşın ne ilktim, ne de son. Yaşama dair şeyler bunlar. Hiçbir şey eskisi gibi değildi. Olamazdı da... Çok düşündüm, taşındım. Neden bu kadar ödün veriyordum ki? Belli ki aşkımız bitmiş, bir başkası seçilmişti. O halde bana yol göründü. Bütün cesaretimi topladım, çocuklarımla Giresun'a dönüp 'baba evi'ne yerleştim. Perişandık ama huzurluyduk. Eşim, birlikteliğini bile savunamayıp 'kötü kadın' sıfatını kullanarak, kadını aşağılayarak evliliğimizi kurtarmaya çalıştıkça hem sinirleniyor hem de yaralanıyordum. 'Kötü kadın' da ne demekti? Ayrıca benim derdim kadın değildi, benim derdim eşimin tutumu, o zamanlar 'feminizm'i bilmesem de duyumsadığım kadarıyla erkek egemen haller... Bitmişse bir ilişki bitmiştir. Keşke onurluca 'aldatmadan' bitseydi... Sorular... Sorular...

Eşim çocuklarımla geri dönmemi isteyince 'Hayır' dedim. Boşanma davası açtı. İstedğim buydu ve mahkemeye çıktık. Tazminat ve nafaka istemediğimi, anlaşılamadığımı ve ayrılmak istediğimi söyledim. Babanın ekonomik gücü ne ise çocuklarına destek olması gerektiğini, bunun ölçüsünü hâkimin sınırlamasını önerdim. Boşandık. El sıkışıp, mahkeme kapısından ayrıldım. Tek isteğim çocuklarımla velayetiydi, ki mahkeme velayeti bana verdi.

Böylece 1990 yılında boşandık ve bir devir kapandı. Ama sorunlar yeni başlıyordu. Kendim dahil her şeye yeniden baş-

lamalıydım. İşim, param, sosyal güvencem, ailemin ekonomik gücü yoktu. Bir zaman babamın ölümünden sonra yalnız yaşayan annemle oturdum baba evinde. Bunca olup bitenden sonra, iki çocukla 'baba evine' sığınmak hem zor hem de kırıcıydı. **Attilâ İlhan**'ın şiirindeki 'Ben sana mecburum' gibi bu yaşama mecburdum. İş aramaya başladım. Muhasebe, hesap-kitap işleri karışık işlerdi, yapamazdım. Günlük bir gazetenin çıktığı bir matbaada sekreterlik işi buldum. Kısa zamanda yazmaya başladım. İlgi alanımdı yazmak. Birikmiş potansiyelim açığa çıkmaya başladı. Kısa zamanda çalıştığım gazetenin künyesinde yerimi aldım. Her şeyin büyük şehirlere göre çok daha zor olduğu küçük şehirde gazeteci olmak da zordu. Erkek egemen bir alanda çalışan dul bir kadın olarak yadırganıyordum. Muhabir arkadaşlar erkekti, izlediğim toplantılar erkekler tarafından düzenleniyordu. Bir kadının o koşullarda hem kendini yetiştirmesi hem de o ortamlarda kendini kabul ettirmesi başlı başına bir 'devrim'di.

Yazmaya başlamıştım... Kalemim güçlüydü... Gözüyle değil dünya görüşüyle görenlerden olduğum için 'solcu' olduğum yazılarımdan hemen anlaşılıyordu. Sivas katliamını yorumladığım bir yazıdan dolayı gazetedeki işime son verilmesi şehirde olay oldu. Benim gibi düşünenler karara tepki gösterdi, bir radyo benden yana yayın yapınca kapandı vs. vs... Sonuçta işsiz kaldım ama edindiğim deneyim bir yana kendime bir yer de edindim. Bir avuç insanın 'insan hakları mücadelesini' yükselttiği yıllardı. Bir avuç insandan biri olmayı seçerek Giresun'da İHD'nin (İnsan Hakları Derneği) sekreterliğini yürütmeye başladım. İHD'nin çalışmalarını yazdığım bir yazımdan dolayı Şehit Aileleri Derneği basın açıklamasıyla beni kınadı. Böylece 'Saliha' ismi bir anda şehrin hem basın/medya hem de siyaset gündemine oturdu..."

Politika, Adaylık ve “Linç”

Sırasıyla; Sosyalist Birlik Partisi, Birleşik Sosyalist Parti, Özgürlük ve Dayanışma Partisi ve Sosyalist Demokrasi Partisi’nde yöneticilikler yaptım. Kadın Platformu içinde yer aldım. Özgür Gündem, Birgün, Bianet gibi gazetelerin gönüllü muhabirlikleri... Sanat dergilerine yazılar yazdım.

1995 genel seçimlerinde partimin önerisiyle ve kendi isteğimle ‘Emek, Barış, Demokrasi Bloku’ milletvekili adayı oldum. Bu adaylığın her yönüyle yaşamımın dönüm noktası olduğunu söyleyebilirim. HADEP’in ismi bile Giresun’a çok fazlaydı, haliyle insani ve siyasi bedeller ödedim. Bu arada İletişim ismiyle bir kitabevi çalıştırmaya başladım. (‘İletişim’ aynı zamanda gazetede ki köşemin adıdır, halen bu köşede yazarım.) Blok adayı olunca ‘sivil’ ve ‘resmi’ mekanizma işletildi; polis defalarca evimi ve işyerimi bastı. Amaç yıldırma ve vazgeçirmektir; çünkü benim varlığım ve seçimlerim şehirde ‘model’ oluşturunuyordu, bu onlar için kabul edilmezdi. Onlar tarihteki kendi rollerini oynuyorlardı. Ben ise demokratik haklarımı kullanmakta, ‘ben barışa adayım’ sloganıyla ülkem için, akan kanın durması için katkı sunmakta kararlıydım ve bundan ancak istemezsem vazgeçebilirdim. Seçim süresince karşı görüşlerden ‘sivil’ baskılar da gördüm. Uzun öykü derler ya dört bin oy alarak herkesin ezberini bozdum. ‘Giresun’da Kürt yok, belli ki arı ile kelebek karışmış’ diyerek bu başarıyı gölgelemek istedilerse de nafileydi. Ben de ‘blok’a oy atmak için Kürt olmak gerekmediğini, Kürt sorununun çözümü ve barış istemenin yeterli olduğunu söyleyerek kendimi savundum.

‘Adaylığım’ ve sonuçları kentte uzun süre konuşulup tartışıldı. Sadece o günlerde değil, sonraki yıllarda da yaşamıma yönelik tehdit ve baskılar oluşturdu. Devlet de milliyetçiler de ‘unutmuyorlardı’, bir kere beni mimlemişlerdi. Bir kadının, üs-

telik de dul bir kadının gazeteci, sosyalist ve barıştan yana tavır koyup aday olması unutulacak ve affedilecek bir şey değildi! Yerel televizyonlarda ve gazetelerde 'terör örgütüne yardım ettiğim' şeklinde haberler yapıldı. Belli çevrelerce sürekli olarak hedef gösterildim. Mahkemelik olduk, davalar sürdü... Oysa savaş bitsin ve barış olsun diye çaba harcıyordum. İHD'nin 'Barış Treni'yle bir tarihi yolculuk yaparak Diyarbakır'a gittiğimizde oradaki sorunu daha iyi gözlemlemiş, köylerinden göç ettirilen insanların ne hallerde olduğunu görmüştüm. Başkalarının varlığına, diline ve acılarına bakmadan insan olmak olası mı?

Kitabevimi yürütemedim. Çünkü kitabevine gelenler polis tarafından emniyete götürülüp sorgulanıyordu. Üç yıl zor dayandım ve kitabevimi kapattım. Oysa imza günleri düzenliyor, şiir dinletileri gerçekleştiriyor, kentin kültür-sanat yaşamına katkı sunuyordum. Okumamanın tarihsel nedenleri bir yana, 12 Eylül 1980 ile başlayan özel baskılar, yakılan kitaplar, evlere ve kitabevlerine baskınlar, her şeyden önemlisi de kitabın ve okuyucunun suçlu olarak sunulması, 'okur' sayısını da azaltmıştı.

Kitaplardan söz etmişken... 12 Eylül darbesini evliliğimin ikinci yılında yaşadım. Evimizde güzel bir kütüphanemiz vardı. Kitaplarımı harçlık biriktirerek almıştım. Eşim de solcuymuş. Sabah radyodan duymuştuk darbeyi. Evler aranmaya başlandı. Eşimi alıp götürdüler, kısa bir zaman sonra bıraktılar. Ev aranır ve kitaplarımızı alırlar diye, kitaplarımızı çuvallara doldurup evin arkasındaki fındık bahçesine bıraktık. Hepsi de yasal kitaplardı ama aranan evlerde kitapların alındığını duymuştuk. Bir gece bahçede kaldıktan sonra başka bir yere götürecektik. O gece yağın yağmur bütün kitaplarımızın ıslanmasına, okunmaz hale gelmesine neden oldu. Günlerce yas tuttum.

İşsizlik başlamıştı bir kez daha... Her türlü zorluğa karşın yaşam çabuk geçiyordu; kızlarım liseye başlamıştı. 'Baba evi'ni

tamir ettirerek oraya taşındık. Bir müddet annemle birlikte oturduk, kanser hastası annem ölünce, çocuklarımla oturmayı sürdürdük. Başka bir yerel gazetede çalışmaya başladım. Yazmayı, toplumsal sorunlarla ilgilenmeyi, memleket sorunlarına kafa yormayı seviyordum. Sevmekten öte görev biliyordum. Ama her yerde bu 'Blok' adaylığım sanki çok kötü bir şey yapmışım gibi önüme getiriliyor, yargısız infaz yapılıyordum.

Bu adaylık sürecim üzerine düşünüyordum. Sosyalist partiden aday olmuş, 'blok'ta yerimi almıştım. Zaten meclise gidemeyeceğimi biliyordum, böyle bir ihtimal yoktu. Amaç, yasaların elverdiği ölçüde sosyalizmi anlatmak, ülkenin en yakıcı sorunu olan 'Kürt sorununa' dikkat çekmekti. Kaldı ki HADEP yasalarla kurulmuş bir partiydi. Bunca eziyet nedendi? Sivil polis takibinde, göz hapsinde geçmişti yıllarım... Devlet, resmi makamlar, partiler bir yana, 'halkın' tabusuyla baş etmek zordu. Büyük şehirlerde her şeye karşın politik bir alan açılmış, bir meşruiyet sağlanmıştı. Ama Giresun gibi yerlerde, sanki 'Komünizmle Mücadele Dernekleri'nin komünist avına çıktığı ellili yıllardaydık ve 'linç' mekanizması işletiliyordu.

Büyük kızım Dilek liseyi bitirmiş, ikinci senesinde Erzurum Atatürk Üniversitesi Kimya Bölümünü kazanmıştı. Asgari ücretle çalışan biriydim. Amcasının kızıyla evlenip bir çocuktan sonra boşanan 'baba', cezaevinde yatıyordu. Kızımı üniversiteye yazdırdım. Burslar ayarladım. Bana şehirde bir kesim tarafından tepki olsa da öte yandan genel olarak 'gizli' ve 'açık' hayranlık da vardı. Farklı buluyorlar, cesur, onurlu, inatçı kişiliğime, kimliğime, uğraşlarıma saygı duyup önemseyenler, çocuklarım için destek oluyordu. Kızıma burslar ayarlayınca rahat ettim. Bu arada üç yıl cezaevinde yatan babaları da çıkmış, gücü ölçüsünde destek olmaya başlamıştı.



Saliha Yayla, Giresun'da, Adabahçe-Teras'ta

Büyük kızım Dilek'ten bir yıl sonra da küçük kızım Filiz Ankara Üniversitesi Hukuk Bölümünü kazandı. Bir telaş, buruk bir 'mutluluk' duyuyor, iki kızımı nasıl okutacağımın endişesini taşıyordum. Sevgili Hrant'tan emanet cümleyle söylersem, 'Su çatlağını bulurdu', öyle de oldu. Her şey yoluna girdi. Azimle, özveriyle çalıştığımı görenler destek verdi. Böylece küçük kızım da üniversiteye başladı. Çocuklarımla ne kadar övünsem azdır, arkadaş gibiydik. Sevgilileri rahatlıkla evimize gelir, bir arada otururduk. İlişkilerimizi, sorumluluklarımızı unutmadan özgürlük ortamında sürdürüyorduk. İnsan hak ve özgürlüklerine sonuna kadar saygılı biri olarak kızlarımı yetiştirdim. 24 yıllık gazetecilik yaşamımda asla kimsenin hak ve özgürlüklerine saldıran bir cümle kurmadım. Hep demokrasiden, ezilenden, özgürlükten, kardeşlikten yana kullandım kalemimi. Gazete sahibi ya da patronu değildim, işini tutku düzeyinde seven bir emekçiydim...

Bu arada Türkiye Barış Meclisi'nin Giresun delegesi olarak barışa destek sunmaya çalıştım. Türk ve Kürt gençleri ölsün istemiyordum. Ülke kaynaklarının savaşa harcanmasına, insanların katledilmesine, faili meçhuller olmasına karşı çıkıyor, kardeşçe yaşamın olanakları yaratılsın istiyordum.

*Yıllar geçiyordu... Kızlarım birer yıl arayla başladıkları üniversitelerden mezun oldular. Büyük kızım **Dilek** üniversitede tanıştığı gençle; küçük kızım da Giresun'dan tanıştığı arkadaşıyla evlendi. Erken evlilik yapmalarından yana değildim, karar kendilerine aitti. Kendi deneyimimden, çevremdeki deneyimlerden yola çıkarak düşünüp duruyordum. Beni mutlu eden şey; mesleklerinin oluşuydu. Kim kime dokunmak istiyorsa, karar kendinindi. Biri İzmir'de, diğeri İstanbul'da yaşıyor. Büyük kızımın çok şirin bir bebeği var. **Saliha** 'anneanne' oldu yani. 28 Haziranda dünyanın yeni harikası, yaşam coşkum Ece bir yaşını geride bıraktı.*

***Saliha** ise 2 Haziranda 52 yaşına girdi... Yıllar geldi, geçiyor... Günlük çıkan **Yeni Giresun** gazetesinde Haber Müdürü olarak çalışıyorum. Yerel TV Tempo'da haftada bir akşam '**Fikir Atölyesi**' adıyla canlı programı sunuyorum. Memleket sorunlarıyla ilgilenmek bir uğraş değil, emekli olunmuyor! Son altı aydır da Çağdaş Gazeteciler Derneği Giresun İl Temsilciliği görevini yürütüyorum. Bunca yıl çalışmama karşın primlerim tam olarak ödenmediği için emekli olmadım henüz, gelecek Eylül'de bekliyorum... 'Sarı basın kartı' sahibiyim. Mesleğimde pek çok ödülleri aldım. Hatta bir kurum tarafından 'Yılın gazetecisi ve yılın annesi' seçildim. TÜRÇEK 'En çok çevre haberi yazan gazeteci' seçti, plaket verdi. Bunlar benim için mesleki motivasyonlar oldu.*

Yaşamımda ekonomik, sosyal ve kültürel sakıntılarımın yanı sıra çok üzüntülü günlerim oldu. Babamın cenazesine veğenim hasta diye götürüldüm ve çok geçirdim. Altı yaşında

bir kardeşim gözlerimin önünde trafik kazasında öldü, şok geçirdim. Evliliğimde eşimle bir trafik kazası geçirdik, birinin ölümüne neden olduk. Küçük kızım gözlerimin önünde boğuluyordu, 15 dakika evlat acısı yaşadım. Annemin cenazesine yetişemedim, acısı içimde kaldı. Bütün bunlara aşk acılarımı da katarsak ‘acılar beni tez büyüttü...’

*Değişen, gelişen durumlara göre yaşamımızı sürdürüyoruz. Koşulsuz, ‘sosyal demokrat’ iddialı bir gazetenin çalışanıyım. İlkelerinden ödün vermeyen bir yayın organı. Emekten yana... 2009 yerel seçimlerinde CHP’nin belediye başkan adayı gazetemizle ve kişisel olarak benimle seçim işbirliği yaptı. Giresun’da yayın yapan tüm gazeteler bir tarafta, Yeni Giresun ve ekibi bir taraftaydı. Gazetemiz, adayın haberlerine diğerlerinden daha çok yer verdi; basın açıklamalarına destek sundum. Televizyondaki ‘Fikir Atölyesi’ adlı canlı programımda da sosyal demokrat belediyeciliğe destek oldum. Çünkü aday ve ekibi yakın dostlarımız, kardeşlerimiz, ‘yoldaşlarımızdı...’ Hep birlikte güzel bir çalışma ile tarihi bir fark atarak AKP’nin elinden yerel yönetimi devraldık. **Kerim Aksu** Giresun Belediye Başkanı seçildi. Bu seçimi biz kazandık, iyi de yönetiliyor...*

Taşrada kadın ve muhalif olmak zor, çok zor... Hele de boşanmış, dul bir kadın olmak iki, üç daha fazla zor... Yine de yaşam sürüyor...

24 yıl oldu boşanalı. Bu süreçte uzun ya da kısa süren özel ilişkilerim oldu. Hiçbir zaman yaşama, aşka küsmedim. Tüm zorluklara karşı kendimi de dolu dolu yaşadım. Aşkı hep önemsedim ve önemsiyorum. Karşılıklı bir sevgi oluşmuşsa her zaman yaşamaktan yana oldum ve yaşadım. Hiç ‘keşke’lerim olmadı. Yaşam akıp gidiyor, doğrusuyla, yanlışıyla, eksiğiyle, fazlasıyla. Çok doğal biriyim. Makyaj yapmam... Mutlu olmak, doğayı seyretmek, denize taş atmak, çakır keyif içmek, şarkılar söylemek, şiir okumak, kitap okumak, gezmek, yeni yerler

keşfetmek, yaşama sözünü söylemek, sevdiklerimle olmak gibi algılıyorum.

Birkaç aşk ilişkisi yaşadım. Şarkıdaki gibi söylersem, 'Ben-den selam olsun tüm aşklarına...' Bunların içinde tanıdıklarınız, tanımadıklarınız var. Başladı, yaşandı, bitti... Bir kompozisyon gibi, giriş, gelişme ve sonuç. Hiçbir hesabım, planım, beklentim olmadı. Gidene 'kal', kalana 'git' demedim. Yüreğimde bir şeyler duymadığıma dokunmadım, gitmek istediğimde de gitmeyi başardım. Aşk çok özel bir duygu. Bedenlerden önce beyinler uyuşmalı diyorsam da 'Nedensiz de sevilir' cümlesini ihmal etmemeli...

Öykümü size anlattığım günlerde Türkiye herkesin ezberini bozan 'Gezi Direnişi'yle çalkalanıyor... Bu direniş, nerede olursak olalım boşuna direnmediğimizin de kanıtı. Benim gibi 'tek kişilik' ya da kolektif olarak direnenler için bu direnişi, bir bakıma yaşamlarımızın doğrulanmasının ve 'acıların boşa çekilmediğinin' de işareti olarak okuyorum, okunmalı diyorum. Onlar orada, biz burada ve hep birlikte 'başka bir dünya mümkün' diye her yerde direniyoruz..."

Bunları, yüzünde sevgi dolu bir tebessümle anlattı. Son sözleri mi?

"Hayat, aşkla direnmek değil midir?

Aşk, yaşamın ve insanın kimyasını değiştirmek değilse nedir?"

Saliha Yayla, yürekli bir kadın...

Mücadelenin coğrafyasının olmadığına örnek bir başarı öyküsü.

Onu çok sevdim...

22 Haziran 2013

NEWROZ ATEŞLERİ YANACAK!

İçimi ısıtan gülüşünle karşımdasın, yazımı yazıyorum...

Newroz ateşleri yanacak bu günlerde, görüyorum.

Yaşamda, yüreklerde, yazımda ateşler yanacak.

Senin Nevruzun farklı benim Newrozumdan, biliyorum.

Sizde Nevruz!

Bizde Newroz!

Sizde sadece baharı çağrıştırıyor.

Belki de yeni bir başlangıcın adı oluyor.

Yumurtalar tokuşturuluyor.

Ateşler de yanıyor mu?

Yansa da bizim yangına benzemiyor.

Bizde ateşler yanıyor, tarih yanıyor, yürek yanıyor, isyan türküleri söyleniyor.

Hakkâri dağlarının doruklarında isyan çiçeği Asmin doğayı selamlıyor.

Biz de Newroz Dehak'ın yarasına, yaralara merhem biliyor...

İşte bizde böyle kutlanıyor Newrozlar...

Anlıyorum ki bu coğrafyada herkesin bir Newroz'u var...

Bana sevgiyle bakan fotoğrafına bakıyorum...

Bana ve tüm insanlara bakan fotoğrafına sığınıyorum.

Hani bazı sorunlar vardır ya, çözümünü yıllar alan; belki diyorum sevgiyle, tutkuyla, aşkla yazılırsa çözümünü kolay olur. Newroz da böylesi onlarca yıldır barış içinde kutlanmayı bekleyen sorunlardan bir sorun...

Sıcacık gülüşün anımsatıyor:

Bir örgüt mensubu genç kızın avukatlığından söz ediyor-
sun.

Savunmanlığın sonunda onu kurtarmanın mutluluğu se-
sine yansıyor.

Yıllar sonra onun sende kalan ajandasında okuduklarını
da o gecenin sabahında paylaşıyorsun. *“Belli ki bizim kız bir
Kürt gencini sevmiş”* diyor, bunu örnekliyorsun:

*“Ajandasına bazı sözcükleri önce Türkçe, sonra Kürtçe
yazmış.”*

Örgütün simgesi yıldızı da unutmamış, bolca çizmiş say-
falarına...

Dünyaya bakan fotoğrafına bakıyorum; denize vurgun,
deniz adamı.

Nehirler akıyor gülüşünde...

Fıratlar, Kızılırmaklar, Dicleler, Meriçler, Seyhanlar, Ge-
dizler, Asiler, Tunalı, Elbeler, Renler, Senler, Arizonalar, Co-
loradolar, Mississippiler, Çoruhlar akıyor gülüşünde...

Ülkemin öksüz nehirleri coşuyor gülüşünde...

Newrozlarda artık silahlar konuşmasın,

Analar ağlamasın,

Ağıtlar yürek dağlamasın diyor gülüşün...

Newroz ateşleri barış adına yansın.

Onlarca yıldır barış içinde Newroz ateşini yakmayı bekle-
yen Kürt halkı gülsün!

Analar artık gülsün diyor gülüşünde...

Gülen fotoğrafına bakıyorum...

Sana özlemim büyüyor.....

“Güzel kadını” seslenişin ses veriyor.

Sözümüne “Sevginin, tutkunun” öldürdüğü kadınlar aklı-
ma düşüyor.

Günde en az ölen üç kadın düşlerime giriyor.

Kadına verdiğin değerin ışığında şiddete isyanım büyüyor.
Şiddetten ölen kadın fotoğrafları, gülen fotoğrafının umu-
dunda soluyor.

Gülen fotoğrafına bakıyorum...

Konuşmana özlemim büyüyor...

Sözüne, çatışmasız diline, barışçıl söylemine özlemim bü-
yüyor...

Barışa özlemim büyüyor...

Sana ve barışa özlemim öylesine büyüyor ki, birbirine ka-
rışıyor.

Biri bireysel, öbürü toplumsal olsa da özlem özlemi anlı-
yor...

Çünkü içinde kavuşmanın, barışmanın gizemini, sevinci-
ni saklıyor.

Barışa özlemim büyüyor...

Sahi bu ülkede ne zaman Newroz barış türküleri söylene-
rek kutlanacak?

Ne zaman?

21 Mart 2011

MEYDANLAR

Meydanlar ve yazarlar...

Biri ülkenin, öteki kentin aynası...

Meydanlar ve kentler...

Meydansız kent olur mu?

Meydanlar ve insanlar...

Ve yaşamın anı nehirleri meydanlar...

Ankara'da ilk gördüğüm Ulus Meydanı. Ve biz o meydanın varoş çocuklarıydık... Tarihi dokunun egemen olduğu Ulus Meydanı bizim için kocaman atın üstünde, kocaman bir **Atatürk** heykeli ve yüzlerce insan...

Kente uzandıkça ikinci büyük meydanın Kızılay Meydanı olduğunu öğrendik. Çocukken, Kızılay Meydanı ve Güvenpark, ödüllendirileceğimiz zaman götürüldüğümüz seyirlik yerlerdi...

Yıllar aktıkça Kızılay Meydanı emek mücadelesinin gerçekten anılar nehrine dönüştü. Önce üniversite öğrencileri, sonra da emekçiler o alanı yıllarca doldurdu. Ülkenin her yerinden gelenler için "Adres Kızılay Meydanı!" oldu. Gün oldu, Kızılay Meydanı barikatları aşarak gelen işçilerin, güvenoyu almasını engellediği "Azınlık Hükümeti"nin yıkılışına; gün geldi kamu emekçilerinin büyük bedellerle kazandıkları zaferlerinin simge meydanı olarak mücadele tarihinde yer aldı...

Ülke dışında ilk kez gittiğim Portekiz'in başkenti Lizbon, Tejo nehri kıyısına kurulmuş, meydanlar zengini kent. Rossio Meydanı, Liberdade Meydanı ve Restauradores Meydanı insanı

büyölüyor. Denizci atalarının simgesi anıtlarla süslü meydanların birinde tarihi Ulusal Tiyatro inanılmaz görkemli...

Defalarca gittiğim Viyana benim için Alp Dağlarına, tarihe ve müziğin kalbine yolculuk, yaklaştıkça sizden uzaklaşan bembeyaz dağ dorukları, Viyana'ya girdikçe bir masal ülkesinin tarihi dokuyu koruyan, kentin simgesi St. Stephan's Katedrali ve Stephansplatz Meydanı'nda söylenen aryaların yarattığı büyüleyici atmosferin yaratısı yaşam sevinci...

Washington'daki koca meydanda Vietnam Anıtı'na bırakılan karanfillerin insan seli... Paris'teki Etoile, Concorde, Şanzelize, Paris Meydanı'nı gezenler... Köln'deki koca Roncaliplatz Meydanı ve Dom Kilisesi önündeki yaşamın seyrinde zamanı unutanlar...

Pekin'deki o koca Tiananmen Meydanı'nı aryalar dinleyerek gezmek, açılan kapıdan yasak kente girmek unutulmaz...

En son dostlarla kahve yudumladığımız Atina'nın Kolonaki Meydanı'nda; koşuşturan, coşkulu Akdeniz insanların seyrine dalıp, ülkemin meydanlarını düşledim...

Anadolu kentlerinde insanlar, saat kulesinin dibinde, Cumhuriyet meydanlarının çay bahçelerinde toplansa da metropollerde insanlar artık meydanlarda toplanmıyor. Bir tek Taksim Meydanı bu özelliğini koruyor.

Taksim Meydanı, İstanbul'un kalbi...

O meydan, her tür insan ve öykü barındırıyor...

Taksim Meydanı'nda sabah yedide başlayan gün, gece dörtte sona eriyor. Şafağa kadar canlı meydanda insanlar birbirine adeta nöbeti devrediyorlar. Gündüz güvercinlerin insana alışık seyrine doyulmuyor.

Taksim Meydanı, emekçiler için isyan, katliam, dayak meydanı olarak bilinse de ölümsüz aşklar meydanı olarak her

gün değil, her an farklı görünümler sunuyor. İnsanlar sanki trafiği yoğun meydanda kendisini anlatıyorlar...

Yine de “2010 Avrupa Kültür Başkenti İstanbul”un en hareketli meydanında göze çarpan onlarca eksik var. Taksim Meydanı’ndaki banklar neden kaldırılır? Neden müzik sesi alanı doldurmaz? Neden ressamalar resim yapmaz? Bu sorular, yaşanan kavga görüntüleri, kap-kaç terörü, hızla gelişen linç kültürü görüntüleri yanında lüks kalıyor...

Meydan saati ile yaşama koşanlar, meydan enerjisiyle yaşama tutunanlar, meydandaki yaşamın seyriyle derdini unutanlar adına; kentlerin aynası, kalbi, ruhu, aklın yansıması olan meydanları yaşanır kılalım...

7 Temmuz 2007

SEVGİLİ İZMİR

Sana ne zaman geldim anımsamıyorum. Anımsadığım, otobüsle uzun bir yolculuk sonrası “Ege’nin İncisi” dedikleri seni gördüm. İlk gelişim, aklımda kalan İzmir Belediye Başkanı **Osman Kibar**’lı yıllar...

İlk kez gördüğüm sana görür görmez vuruldum.

Yıldırım aşkın ardı, senin ilçen “Dikili Festivali”ne gitmek için 90’lı yıllarda başlayan yolculuklarla yıllarca sürdü. “Dikili Festivali” ve “Aliğa Emek Şenlikleri”ne konuşmacı olarak geldiğim zamanlarda Urla’yı, Foça’yı, Bergama’yı, Bakırçay’ı, havzasını bilmek, tanımak ve yaşamak şanslı yıllarım oldu.

Çeşme ve Alaçatı ayrı yollar, ayrı tatiller ve ayrı yaşamlar getirdi.

İktisat Kongresi ve Kadınlar

Ben İzmir’im,

Bir aydınlık kent olup tanrıça bakışlarından.

Bin İzmir’im,

Mitoloji benim mayam,

Üç güzellik bundu bende toplanır;

Gök, deniz ve toprak...

Göğüsleri dağlı Amazonlar geçer

Gözlerimden dört nala

Smyrna daha güzel, daha büyük caddelerimde

Şimdi...

Hüseyin Coşkunay

İzmir kentimizde toplanan İktisat Kongresi'nin açış konuşmalarını izlerken; 1. İzmir İktisat Kongresi'nde yer alan kadın işçilerin mücadelesi belleğimde canlandı:

Çalışan kadınların Cumhuriyet devrimleri sonrası en önemli etkinlikleri, 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanan 1. İzmir İktisat Kongresi'ne, kendileri için ayrılan üç yüz dinleyici sırasına beş yüz kadınla katılmalarıydı.

Bir de “Sokaklara Dökülen Kongre” var... İzmir İktisat Kongresi İşçi Kadınlar Delegatesi İzmirli **Rukiye Hanım**'ın heyecanlı konuşması, 23 Şubat 1923 tarihli *Tevhid'i Efkâr* gazetesinde bakın nasıl yer almıştı:

“Türkiye’de memleket işlerine kadınların da iştirak etmesi ilk kez vuku buluyor. Bu şerefın bize müyesser olması kalplerimizi refah ve gurur hisleriyle doldurdu. Yaşasın Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun hükümeti, yaşasın Türk işçi ve köylüleri, yaşasın çalışan Türk işçi kadınlığı!”

Bu yıl yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde İzmirli İşçi Kadınlar Delegatesi **Rukiye Hanım**'ın koltuğunda; IMF Başkan Vekili **Anne Kruger** oturuyordu!.. (9 Mayıs 2004)

Sevgili İzmir;

Senin kaç belediye başkanınla tanıştım. Bazıları ile dost oldum. İzmir Belediye Başkanları **İhsan Alyanak**, **Yüksel Çakmur**, **Ahmet Piriştina** ve şimdilerde **Aziz Kocaoğlu**'nun belediye ve anakent belediye başkanlıkları sırasındaki sana konuk olmak, anakent olduktan sonra ilçe belediyelerindeki etkinliklere konuşmacı olarak katılmak, güzel anılar biriktirip kişisel tarihime notlar düşmek müthişti.

Dikili Belediye Başkanı **Osman Özgüven**'in 1992'deki “Dikili Festivali”nde, “Kadın ve Demokrasi” başlıklı etkinlik-

te konuşma yaptım. O yıllarda etkinliklerin çekimini yapan emniyet görevlileri ile belediye görevlilerine aynı bakışımı bir sabah belediye yetkilisi gülerek sitemli bir dille anımsattı. *“Yaşar Hanım, bana sert sert bakıyorsunuz. Ben Dikili Belediye-si’nde çalışıyorum. Biz başkanımızın isteğiyle arşiv için çekim yapıyoruz.”* Uğur Mumcu’yla 1992 yılında Dikili’de **Hasret Gültekin**’in sazını ve sesini dinledik. Bir yıl sonra Sivas Madımak yangınında yanacağı kimin aklına gelirdi...

O yıllarda Dikili Belediye Başkanı **Osman Özgüven** tarafından başlatılan **Dikili Etkinlikleri** ülkenin üstündeki 12 Eylül ölü toprağının atılmasına, demokrasi rüzgârlarının esmesine büyük ölçüde katkıda bulundu.

Senin, Aliğa ilçesinde dönemin Belediye Başkanı **Hakkı Ülkü**’nün katkılarıyla yapılan **Aliğa Emek Şenlikleri**’nin emek dünyasına katkıları yadsınamaz. Kamu çalışanlarının örgütlenme fitili Aliğa’da yandı. O coşku, o heyecan ülkeyi sardı ve kamu çalışanları hızla örgütlendi. Sloganları uzun yıllar dillere pelesenk oldu:

“Susma, sustukça sıra sana gelecek!”

Amazonlar Yurdu İzmir, sende dost yazarlar, yoldaş kadınlar, Ege Üniversitesi’ndeki bilim insanlarının çalışmaları, sendikalar, çağdaş kadın örgütleri, kadın hakları savunucuları, doğa aktivistleri, gençler, güzel insanlar tanıdım; hem seni hem de sende tanıdıklarımı sevdim...

Sevgili İzmir;

Sana “Gavur İzmir” dediler.

Sana hep sevgiliye koşar gibi geldim...

Koşuşturmalarımda, sahte bir enerjiye gereksinim duyduğumda çay ve kahve için kafelerine oturdum. İnternet kafelerde köşe yazılarımı yazdım. En küçük, en büyük salonlarında ko-



**Dikili etkinliklerinde Dikili Belediye Başkanı Osman Özgüven ile
(25 Ağustos 2005)**

nuştum. Urla'da derin uykularda uyanıp seyrine daldım. Tiyatro salonunda ödülleri verdim. Ünlü Bademler Köyü'ne dostlarla gittim. İlkokulunda öğrencilere seslendim. Bademler Tiyatrosu'nu gezdim. **Hüznün Coşkusu** oyun metni kitabımı armağan ettim. Dostum Bademler Köyü'nden çıkan ilk kadın milletvekili **Türkân Hanım**'ın baba evine gittim. Aşure eşliğinde deyiş söyledim...

Sevgili İzmir;

Sana tüm kimliklerimle geldim. Yazar kimliğimle geldiğim 2012 yılında ilk tivitim: *"İzmir iklimi, ruhu, şarkısı, yaşam kültürü, duruşu olan, farkı fark edilen kenttir. Güzellikler, ebédilikler anımsatan İzmir'den sevgiler."*

Sevgili İzmir;
Gönlümde asılı bir tablosun
Sen harmandalısın
Damağımdaki kumrusun
Saçlarımdaki meltemsın
Çeşmedeki rüzgârgülü
Efes, Bornova, Karşıyaka'sın!
Sen güzel, kadim İzmir'sin!
“Yavaş şehir” dedikleri Seferihisar'ına gidemedim.
Dostlardan anılar dinlediğim Mordoğan'ı göremedim.
Senin üniversitelerinde okuyan ya da senin topraklarında
doğan İzmirli gazetecileri ve kalemleri hep seviyorum.
Güzel kızlarının, yakışıklı delikanlılarının ardından baka-
kalıyorum...
Gündoğdu Meydanı'ndaki demokratik ve laik toplumsal
etkinliklerinle nefes alıyorum.
Seni seviyorum İzmir!

15-16 Haziran 2013

İNADINA SEVMEK GÜZEL...

Ahh! Ahh bu Ege türküleri! Her mevsim gönüllerde çiçekler açtıran, vurup vurup götüren Ege türküleri! Hilesiz, hurdasız sevgileri anımsatan, insanın kanına giren sonra da acımasızca uyaran Ege türküleri...

İşte, o acımasız türkülerden biri: *“Demirciler demir dövertunç olur/ Sevip sevip ayrılması güç olur”* diyen, güzelim *“Fera-ye”* türküsüne karşı çıkmalı, belki de karşı türkü yakmalı.

Sevgiler de yaşanır ve biter. Her sevginin akışı kendine özgüdür. Güzel olan, sevgiyi inat ve kıskançlık tüketmemeli... Sevgilerin ömrüne itiraz edenler, *“Sonsuza dek seveceğim”* diyenler, sevgiyi en çabuk terk edenler oluyor...

Oysa sevgi, emekle beslenip, çoğalır... Gerçek sevgide kıskançlık dozunda, inat ise yoktur. İnat sevgiyi yormaz mı? Gelişip, çiçekler açmasına engel olmaz mı? İnsan ilişkilerinde bile inat ne yorucu, ne tüketicidir!..

Gerçeği anımsatan, Ege türküsüne takılacak gün mü? İnsan, öteki türkünün cilvesine kanıyor ve yanıyor...

“Al şu mumu eline yak demedim mi?/ Akşama yolun uzak kal demedim mi?”

Eylülün beşi, altı oluyor... Gün dönüyor... Ay nöbeti devrediyor. Şafak doğuyor. Gece Ebru sanatına benzetiliyor... *“Düşlenmeyen, beklenmeyen, bilinmeyen, yaşanarak görülen bu güzel desen, ‘Ebru’”* deniyor.

“Yaylaların yeli soğuk esmez mi?/ Sevdiceğim rüyalara girmez mi?/ Girmezse de gönül ona küsmez mi?” türküsü çağırıyor, bir güzel düş, bir güzel arınma, bir güzel yenilenmeyi; ve bir başka sevda türküsüne geçiliyor:

“Evlerinin önü mersin/ Sular akar (gadınım) dersin/ Mevlam seni bana versin/ Al hançeri (gadınım) vur ben öleyim/ Ahh kapınıza kul ben olayım” diyor.

Kadın yaşamında bir ilk olan “Ebru Sanatı”nı tanıma, öğrenme ve dalma eyleminden ürüyor. Bu alandaki bakirliğini düşünüp, kaygılanıyor. Ama Ege’nin sevda türküsü sürüyor:

“Evlerinin önü susam/ Su bulsam çevremi yuğsam/ Açsam yüzün baksam dursam” diye biten dizeye kadın, *“sevsem dursam”* diye ekliyor...

Yüreği kıpır kıpır kadın, insanı yaşatan bu duyguya göz kırpmıyor, yaşam şansı veriyor. Atılan adımı sahipleniyor. Korkuyu yeniyor, sevginin dilini öğrenmeye ve inadına sevmeye karar veriyor...

19 Ekim 2006

MÜZİK TUTKUSU

Klasik müzik tutkunu Bergama'nın eski Belediye Başkanı Ege'nin tarihi ilçesini şöyle betimler:

"Halisarna'nın güzel kızı"

Bilinmeyi öğrenince güzellikler çıkıyor ortaya.

Güzellik Ilıcası'nın suyunda bulunan ilginç maddeler, insan bedenini bir kılıf gibi saran deriyi okşuyor, yumuşatıyor. Bunu deneyerek, yaşayarak görmüş Bakırçaylılar. Radonlu suyu yalnızca sağlıkları için değil, günlük işlerinde de kullanmışlar.

Anadolu'da çok gezdiği bilinen Mısır Ecesi güzel **Kleopatra**, Bergama'ya kadar geldi mi, kesin olarak bilinmez ama âşığı Romalı yönetici **Marcus Antonius**'un Bergama'nın eşsiz kitaplarını ona armağan edip İskenderiye'ye taşıttığı kesindir. Bergama'nın **Güzellik Ilıcası** bugün **Kleopatra Ilıcası** olarak da bilinir.

Antik çağın yazarları, Bergama'nın, şifalı suları olan iki küçük kentinden söz ederler. Bunlar **Halisarna** ve **Sarnaka**'dır. İkisi de Mysia ülkesinde bir yerdedir.

ODTÜ mezunu Başkan, Ege türküleri yanında klasik müziği de çok sever. İlk yaptığı festivale ülkenin ünlü keman sanatçısı **Suna Kan**'ı çağırır. Büyük bir zevkle hazırlanıp heyecanla günün konserine gidince; konser salonuna girer girmez, koca tarihi ilçeden 30 kişinin dinlemeye geldiğini görünce önce şaşırır sonra da çok üzülür.

Suna Kan o akşam sihirli kemanı ile dinleyen az sayıda insanı büyüler mi bilinmez ama o akşam belediye başkanı hem büyülenir hem de kendi dünyasında inatla sürdüreceği bir karar alır.

O karara sanki o bildik söz ışık tutar:

“Taşı delen, suyun gücü değil, damlaların sürekliliğidir.”

Bu sözü şiar edinir.

Bir yıl, tarihi ilçenin belediye hizmetleri, siyasi çalışmaları ve bulunduğu coğrafyayı yazmakla geçer. Yeni yılda her kentin her beldenin festivaller zamanı kapıyı çalınca başkan festival programını yapıp son gün konserine yine keman sanatçısı **Suna Kan**’ı koydurtur.

O günden sonra o günü heyecanla beklemeye koyulur. Aklında hep o soru: Acaba bu yıl kaç kişi konsere gelecek?

Onun derdi çok sayıda insanı konser salonuna doldurmak değil ki! Çok sesli müzikle kaç insan farklı dünyalara ve dünyanın ortak dili olan müzik yolculuğuna çıkacak? Tek kaygısı budur. Amacı, ilçesinde genç kuşakları klasik müzikle buluşturup uluslararası bir sanatçımızla da tanıştırmaktır.

Bir akşam televizyonda **Gürer Aykal**’ı dinliyorum. Anadolu halkına ilişkin gözlemlerini iki anı kırıntısı ile aktarıyor:

“Beethoven dinleyen özgürlüğünü alır, özgürleşir. Anadolu’daki bir konserde Beethoven çaldık. Konser bitimi gazeteci, dinleyen halktan birine mikrofon uzattı: ‘Konseri nasıl buldunuz?’

Anadolulu adam, ‘Bu sesler çok sesler. Ulvi sesler. Huzur duydum’ dedi.

Yine Anadolu’nun bir başka kentinde Vivaldi çaldık.

Konser bitişi iki torunuyla gelen kadına aynı soru yönelttilince yanıtı, ‘Vallahi ben bir şey anlamadım. Torunlarım öğrendin diye geldim’ dedi. İşte Anadolu kadınının geleceğe bakışı budur. Dünya orkestralarını yönettim. Gördüm ki, orkestraların pasaportu, dini, halkı farklı olsa da tek dilleri müziktir. Matematik, edebiyat, tıp müziksiz olmaz. Her şey müzikle anlamlı olur.”

Gürer Aykal'ın anısı, yıllar önce dinlediğim Bergama Belediye Başkanının **Suna Kan** ısrarını çağırıştırıyor:

Suna Kan bir yıl önce konser için geldiği yöreye ikinci kez gelir.

Sihirli kemanı ile çalmaya başlar. Belediye Başkanı yine en önde oturur; bu kez sayı otuzun çok üstündedir. Bu ısrarlı çağrı birkaç yıl sürer gider. Son konsere gelenlerin sayısı binin üstündedir.

Anadolulu büyükannenin torunlarını konsere götürüşü ile klasik müziği inatla genç kuşaklara sevdirmeye çabasını sürdüren dönemin Belediye Başkanı **Sefa Taşkın** selamlanmaya değmez mi?

5 Ocak 2013

ÇİNGENELER SÜRÜLDÜ

Selendi'den Salihli'ye Sürgün...

Çingeneler bende özgürlük çağrıştıran halktır.

Çocukluğumuzda oturduğumuz semtin boş ve ıssız arazilerine ansızın çadırlarını kuran Çingenelerin gelişi coşku, dönüşleri hüznü yaratırdı. Anneler onlar için olumsuz sözler söylememize kızardı. *“Onlar da insan, yersiz yurtsuz olduklarında göçmen kuşlar gibi göçüyorlar”* diye uyarırlardı.

Büyük kentlere göçen Çingeneler göçlerini indirip yerleşiyorlar.

Yerleşik yaşama uyum yerine kendi özgünlükleri yansıyor.

Yıllarca mahallemizde bizimle yaşayan Çingeneleri hep sevdik.

Bizim anne ve babalarımız hep onları sevmemizi söylediler.

Çinçin'de Çingene Komşular

İlk kitabımdaki öncü kadınlardan biri de **“Cici Bacı”** oldu.

Biz onun gerçek adını hiç öğrenemedik; hep **“Cici Bacı”** diye seslendik.

O da mahalleli kadınlara **“Cici Hanım”**, erkeklere de **“Cici Bey”** diye seslendi.

Çinçin'de yaşayan **“Cici Bacı”** kızına, muhtarın kızı **Yüksel**'in adını vermişti.

Muhtarın kızı **Yüksel**'i çok severdi. Onu gördüğü sokakta sarılıp öper, *“Oku oku, benim yerime de oku. Ahh! Ne olur an-nem babam, beni de okula gönderseydi...”* derdi. Muhtarın kızı da onu çok sevdi.

Cici Bacı'nın meşhur bir türküsü vardı. O türküye zaman zaman isyan etsem de o dörtlüğü hiç unutmadım:

*Vebalin boynuma
Tütün paran boynuma
Anan baban boynuma
Sallan gel gir koynuma*

Devlet Tiyatroları sanatçısı **Ayşe Nil Şamlıoğlu, Hüznün Coşkusu'**ndaki **Cici Bacı** rolünü inanılmaz güzel oynadı.

Cici Bacı'yı ne ben unuttum ne de onu oynayan Ankara, Bursa, Antalya, Van Devlet Tiyatrosu sanatçıları... İnanılmaz acılarla örülü yaşamına karşın yaşama tutunmayı bilen, direngen, tutkulu kadın akıllarda iz bıraktı.

Hükümetin “**Roman Açılımı**” çalışması akıllarda henüz tazeyken, Çingenelerin olayları ve “Tehcir mi, sürgün mü?” olayı vicdanları sızlattı.

Evdeki şiir antolojilerinden, şairlerimizin Çingeneler için yazdığı şiirleri okumaya başladım:

Ahmet Telli, *Çingeneler* şiirinde, “*Gün biterken Çingene-lerle/ incek ovaya çengilerle/ Ateş yakılacak ve birer/ Yalım düşecek kızların yüzüne*” diyor.

Özdemir İnce, “*Sandıklı pazarındaki Çingene kadın*”ı bakin nasıl anımsıyor ve;

“*Birden anımsadın bunca yıl sonra/ o gördüğün badem gözlü/ Çingene kadını/ tam yirmi beş yıl önce/ Sandıklı Pazarında*” diye duygularını anlatıyor.

Bir başka şair, **Asaf Halet Çelebi**, dizelerinde;

*“Çiçekli şalvar seven Çingeneleirim
çiçeği sevmezler
kalem parmaklı Çingeneleirim
kalem tutmazlar*

*falıma bakarlar da
yüzüme bakmazlar
elime bakarlar da
ayağıma bakmazlar
paramı isterler de
beni istemezler
yüzlerini güneşle yıkayan Çingene kızlarım
kibarım diye bana gönül vermezler” diyor.*

Ve de **Sennur Sezer**’in dizeleri:

*“Yorgunsam bezginsem çaresizsem
Onu düşünürüm üzgün ve kırgın
Türkülerle avunması gibi
Yorgun bir Çingene açlığının”*

Onlara “Buçuk” dense de onlar insanın buçuk olamayacağıнын bilincindeler.

Kimi kendine “Roman”, kimi de ağız dolusu “Çingene” diyor. Bu, onların vereceği karar olmalı.

Çingeneler Zamanı ve Türk sinemasındaki **Çingeneler** filmi unutulur mu?

Özgün sesleri, renkli giysileri, fal sohbetleri olsa da **Ağır Roman**’daki ağır hüznlerine ağır sürgün eklendi... Ansızın kendilerini Salihli’de buldular. Selendi’den savrulan Çingeneler bir başka ‘S’ olan Salihli’de savrulmamak adına yaşama sabırla, sevgiyle sarılacaklar...

Bu özgür halk belki de yaşamlarında ilk kez sürüldüler.

Ya da bu bize yansıyan ilk olaylı sürgün...

Oysa onlar yaşamımızın vazgeçilmez rengi, solmayan bahçesi. Annelerimizin bize sevdirdiği Çingeneleri biz çocuklarımıza sevdiremedik mi?

1 Şubat 2010

KONGURCALI SULTAN

Buluşmamızın nazlı saatlerini **Kongurcalı Sultan**’ın öyküsüne ayırdı.

Dal boylu, zeytin gözlü, yaşamının gün ortasında, güzel elli sevdiğim, öfkeli başladı konuşmasına:

“Tahtacılarda kadın en önemli varlık. Buna karşın Tahtacı bir okkabaz, ‘Memleketten bir haber aldım/ Dediler ki katırın ölmüş/ Katır öleceğine karın ölseydi’ diye sözüm ona türkü çıkarıyor.”

Katırdan sonra gelen kadın...

Kongurca, Balıkesir şehrinin Savaştepe ilçesine bağlı bir Tahtacı köyüdür. Köy, İvrindi, Bergama ve Soma ilçeleri arasında kurulu Türkmendağı olarak adlandırılan dağın eteklerinde kurulu ormanlık bir köydür.

Kongurca köy halkı Tahtacı Türkmenlerindendir. 1500’lü yıllardan sonra köyün kurulduğu söylenir.

Balıkesir iline 60 km, Savaştepe ilçesine 14 km uzaklıktadır.

Türkmen dağında Türkmen lalesi açar. Kocaman laleler sadece Hıdırellez’de açar. Türkmenler Hıdırellez kutlamaya gelir çünkü Türkmen lalesi açmıştır. Türkmen lalesi 25 Nisan’da açar, ömrü 15 gündür. Kıpırmızı, öbek öbeğdir. Küme küme, oymak oymaktır. Koparıp götürüldüğünde yaşamaz. Ömrü kısa olsa da Türkmen lalesini kutlamaya koşarlar. **Necati**, püsküllü sazıyla başlar çalmaya. Herkes en güzel giysiler içinde gelmiştir. Bu şölen her yılın Mayıs ayının ilk haftası yapılır.

Kongurca Köyü yöresel oyunlar açısından zengindir. *Baydan Nazmiye, Çekirdeksiz Bağlarım, Demirciler, Karyolamın Demiri, Haydi Güzelim* isimli kadın oyunları eskilerden beri düğünlerde oynanan oyunlarıdır. Köy Tahtacı geleneklerini günümüze kadar taşıyabilmiştir. Alevi kökenli bir köy olduğundan, semah ve deyişlerin ayrı bir önemi vardır. Cirit oyunu halen oynanan oyunlardandır. Erkeklerin düğünlerde oynadıkları zeybek oyunları *Ağır Hava, Soğuk Kuyu*'dur. Köyün yöresel giyim tarzı, Tahtacı Alevi Türkmenlerin geleneksel giyim tarzıdır. Yaşlı kadınlar hâlâ eski kıyafetlerden giyebilmektedirler. *Göynek, deyre, önlük* ve *don*'dan oluşan kıyafetler Türkmen izler taşıyan giyimlerdir.

Bizim yörede Alevilere Türkmen deniyor. Tahtacı'da denmez. Kınık'ta ne Tahtacı ne Alevi derler, Aşiret derler. Aşiret derlerse mutlaka Alevi olduğu anlaşılır.

2009 yılında açıklanan köy nüfusu 87'dir. Bunlardan 38'i erkek, 49'u kadındır. Köy, Almanya, Soma, Edremit ve Balıkesir'e göç vermiştir. Soma'da maden ocaklarında çalışan Kongurca köylüleri çoktur. Köyde, ilköğretim okulu vardır ancak kullanılmamasının yanı sıra taşımali eğitimden yararlanılır.

Kongurcalı **Kara Cuma**'nın iki kızı var; ikisi de öğretmen. **Sultan Abla**, 70'li yıllarda köyün ilk öğretmeni. **Sultan Öğretmen** kendini öyle sevdire ki çevredeki Sünni köyler bir araya gelip okulun Kongurca'ya yapılmasını isteyerek **Sultan**'ı ödüllendirirler.

Sultan Öğretmen köylülerin sultanıdır.

Gün gelir, iki çocuk annesi **Sultan** kanserden ölür.

Eşi de çok geçmeden bir Azeri kadınla evlenir...

1 Eylül 2010

FOÇA'DA BİR YAZ KAMPI

İnşaat Mühendisleri Gençlere Umut Aşıyor

Eylül ayı her zaman sürprizlere gebe dir.

Öncelikle yazın sonudur. Bir bitiş başka bir başlangıcı müjdeler aslında. Her başlangıç gibi biraz tedirgin, biraz mahcup tur bir yüzüyle.

Sıcakların, güneşin, denizin, yakamozların ve romantik mehtabın sonudur işte. Arkasında bir gayretkeşlik, bir hazırlık, bir dirilik vardır. Bunların gücüyle sarılır güne.

Yeşilin bir süre sonra kahverengiye, kızıla, sarıya dönüşeceğinin ılık meltemidir. Ama kendini bu dönüşümden dolayı suçlu duyumsar biraz da.

Bütün bunlara karşın bir dinginlik, bir bilgelik, yaşamı kabullenmenin erincidir.

Eylül ayı her zaman sürprizlere gebe dir.

Kendimi önce Altınoluk'taki toplantıya, sonra Dikili Festivali'nin duyarlılığına hazırlamışken bir telefonla başka bir çağrının havasına giriverdim. İşte eylülün sürprizi bu çağrıyla geldi.

1 Eylül Dünya Barış Günü'nde bu kez Foça'ya, gençlerin doldurduğu bir yaz kampına, üstelik 12 Eylülü ve referandumu konuşmak üzere çağrıldım.

İnşaat Mühendisleri Odası bu yıl ikincisini düzenlediği bir yaz kampı yapıyor. Kamp gençler için. Yani üniversitelerin inşaat mühendisliği bölümlerinde okuyan, mezun olduğunda hepsi

birer inşaat mühendisi olacak, çoğu şantiyelere koşacak, beyaz baretlerinin altında ülkenin herhangi bir yerinde herhangi bir yol, baraj, tünel ya da binaların yapımcıları olacak gençler için.

Sadece gençler değil, Oda'nın yönetimi de oradaydı. Oda başkanı **Serdar Harp** her bir gence kendi çocuğu gibi bakıyor. Güler yüzüyle hep onların arasında. Yemek dağıtırken gençlerle birlikte, toplantıda onların arasında, deneyimiyle onlara öncü, gençlerin heyecanına ortak olarak onların arkasında güven veriyor. Sadece o değil elbette, diğer yöneticiler **Züber Akgöl, Levent Darı** da öyle. Her biri bugünün meslek odası yöneticileri olmalarının yanında arkalarında 70'li yılların gençlik hareketlerinin yaşanmışlığını ve 12 Eylülün silinmez izlerini taşıyorlar. Sevgili **Ayşegül Bildirici**'yle bir kez de kampta bir araya gelmekten, **Gülsüm Sönmez**'le tanışmaktan son derece mutlu oldum. **Ayşe**'nin güler yüzüyle kampı derleyip toplayan becerikliliği her yerde çiçekler açtırıyor...

Kamp alanı, Foça'nın eşsiz güzellikteki kıyılarındaydı. Gençler sabah sekizde hep birlikte uyanıyorlar ama gece kumsaldaki sohbetleri, türkülü halaylı eğlenceleri epey uzadığından çoğu biraz uykulu tabii. Uyanamayanlar karga tulumba denize atıldığından zor gelse de hemen kalkmaya çalışıyorlar. **Tamer Hoca**'yla **Sevilay Hanım**'ın sabah sporu, anne şefkatinde... Kahvaltının ardından her sabah bir eğitim toplantısına giriyorlar. Kimi mühendislik alanıyla ilgili, kimi Oda'nın politikalarıyla. Ama her birinde ciddi bir iş yapıldığının havası hissediliyor. Hiçbir gençte, "burası yaz kampı, ne işim var toplantıda" serzenişi görmüyor insan. Anladım ki, geçen yıl yapılan kamptan da, bu yılki programdan da bu ciddiyet verilmeye çalışılmış, başarılı da olmuş.

Öğleden sonra herkes bir atölye çalışmasına koşuşturuyor. Kimi halkoyunları öğrenmeye, kimi sinemayı, tiyatroyu keşfetmeye aday oluyor. Elllerinde fotoğraf makineleriyle görüntü avcısı bir grup etrafa pusu kurmuş. Kampa katılan gençlerin tamamı orada tüplü dalış dersi alıyor. Bu şansı bulmuşken değerlendirmek isteyen herkes **Erhan** ve **Neşem Hoca**'nın başındaydı. Orada rastladım onlara: Urfa'dan, Diyarbakır'dan, Sivas'tan, Çorum'dan gelmişlerdi, denizaltını keşfe çıkarken parlayan gözleri, heyecandan atan tertemiz yürekleri vardı.

Kampın ilk günü buluştuk **Oğuzhan Müftüoğlu** ile. Nar ağacının gölgesinde Foça'nın rüzgârına bıraktım anılarımı...

Günbatımında gençlerle bir araya geldik; her biri için karanlık bir dönem, anne babalarının anılarında arkalara itilmiş anılar, TV dizileriyle yumuşatılmış bir fısıltı olan 12 Eylülü konuşmak için. Meraklı gözlerle dinlediler bizi. Karanlık bir denize konuşur gibi anlattık düşüncelerimizi. Ama o karanlık deniz sorularla coştı, gençlerin fikirleriyle kabardı, alkışlarla sona erdi. Aydınlandı o karanlık, Deniz'lere koştı.

Kampın ardından bu gençlerden e-postalar gelmeyi sürdürüyor. Oğlum yaşlarındaki gençlerin üç saatlik beraberlikten bile ne kadar etkilendiklerini görmekten mutluyum.

Sevgili **Samet Doğutaş**, *"Bizler bu ülkenin gençleri olarak bu ülkede oynanan oyunların farkında olsak da bazılarının çarkı dönmeyi sürdürüyor... 'Hayır' desek de referandumda yine 'evet' çıktı sandıktan. Bu ülkenin bir genci olarak soruyorum kendime, ne zaman farkına varacağız ülkenin elden gittiğini, ne zaman anlayacağız kurulan tuzakların tehlikesini? 12 Eylül sonrasında bir genç, naçizane görüşlerini Yaşar Abla'sıyla paylaşmak istedi"* diyor.

Çok mutlu anılarla ayrıldım Foça'daki gençlerin yanından. Bizim ardımızdan Foça'da "referandum için hayır" yürüyüşü yaptıkları için bu gençlerden 11'i gözaltına alındılar. Yürüyüş sırasında atılan "YÖK'ü kaldırmayan Anayasa'ya hayır", "AKP'nin yalanına hayır", "Sermayenin talanına hayır", "Gençler burada halkın yanında", "AKP yasası al başına çal" sloganları Foça halkı tarafından da alkışlarla desteklenmiş. Bu destek sandıkta da kendisini gösterdi. Foça % 76 hayır oyu ile İzmir'in en çok "hayır" oyu çıkan ilçesi oldu. Tüm Foçalıları ve Foça'ya renk katanları yürekten kutluyorum.

Kampın son günü TMMOB Başkanı **Mehmet Soğancı** hem gençleri desteklemek hem de TMMOB örgütlülüğünü anlatmak için gençlerle birlikte oldu. Bu gençlerin varlığından kendisinin de övündüğünü, TMMOB'nin mücadeleci bayrağını bu gençlerin daha ileriye taşıyacağından mutlu olduğunu düşünüyorum.

Sadece deprem haberlerinde hatırladığımız inşaat mühendisleriyle böyle tanıştım. Eylül ayının hoş sürprizi oldular benim için.

Gençlerin gözündeki umut bana da umut aşıladı. Sonbaharın kızıla büründürdüğü o büyük ormanın içinde onlar artık bizim umutlarımızı yeşertecekler.

31 Ağustos-7 Eylül 2010

ANADOLU GIYSİLERİNİN KÜLTÜR ELÇİSİ

Onu gördüğüm günden beri evde Ege türküleri çalıyor. Yaşım kadar uğraşı olan kadınla buluşmak, ülkenin içinde bulunduğu karanlık günlerimi aydınlattı. Bir de baktım ki günlerdir, okurlarıma, umudu karartan yazılar yazmışım. Oysa hep söyledim, bu topraklar öylesine zengin ki, güzellikleri çirkinleştirilenlere karşın; bir anda başka güzellikler fışkırıyor. Konumunu, sözünü, duruşunu, cilvesini, üretimini giysileriyle anlatan Anadolu kadınları gibi... Yoksa nasıl soluklanır, yaraları sarar, direnç tazeleriz...

Sözünü ettiğim kadın **Sabiha Tansuğ**, Anadolu kadınına vurgun olanların tanıdığı bir değer. Hani yüzü makyajsız, süsü örtüsünde, giysisinde, takısında saklı kadınlar var ya; onları başlıklarıyla, oylarıyla, takı ve giysileriyle ülkesinin gündemine taşıyan, dünyaya tanıtan, Anadolu kadınının sesi kadın...

42 yıldır Anadolu giysilerini toplayan, Türkiye’de yerel giysi ve başlıkların tanıtıcısı... Bununla yetinmeyip onları **Anadolu Giyim Kültürü** adlı kitapta toplayan ve her giysiye şiirler yazan, ilk kez 1980 yılında 50 kuruştaki “Ankaralı gelin” başlığı ile poz verip, madeni parada yer alan kadın. Türkiye böylesi bir değeri tanımasa da 50 kuruştaki silüetini görüyor ve yıllardır dokunuyor...

Ege türküsü savuruyor beni, **Sabiha Tansuğ**’un “Efe” şiirinin dizelerine:



**Sabiha Tansuğ'un, 1980 tarihli madeni 50 Kuruş üzerindeki
gelin başlıklı resmi**

*Ege yediden yetmişe efe
İşte kanıtı, dedesi, babası gibi efe
Dağların aslanı denizlerin korsanı
Hitit, Frig, Grek, Roma, Bizans
Yörük, Türkmen, Osmanlı
Bu çocuğun giyim kuşamında saklı
Mavi çuha, cepkeni, donu
Bu karışım içinde var Anadolu*

Sabiha Tansuğ, ilk çalışmalarını İzmir'in Bademler Köyü'nde yapar ve tiyatrosu olan bu Alevi köyünü şöyle betimler: *"Bademler, Ege uygarlıklarının izini süren köylerimizden biridir. Kadın-erkek eşitliği, doğruluk, çalışkanlık, temizlik örnekleri görmek isterseniz bu köye uğrayın."*

Anadolu gelinlerini ve *"Ödemiş'te Yeni Gelin"* şiirini iğne oyası gibi nakış nakış işler:

Ödemiş'in Kaya Köyü'nde,
'Çiçeği burnunda' kırk günlük gelin kızı Filizan
Köyünde okunmaz ezan
Çeyizsiz gelin gitmiş Filizan
Öksüz, yok anası babası
Başlığına altın değil dikilmiş
Gümüş başlık parası
O Ödemiş'teki Kaya Köyü'nün taze gelini
Kınalıdır eli güzeller güzeli Türkmen gelini
Giyiminde kuşamında Şaman izleri belli.

Sabiha Hanım'ın kaygısı: "Bu güzelim Anadolu giysileri kayboluyor. Müzelerle kurtarabiliriz. Madem küreselleşme yaşamın her alanında kendini duyumsatıyor, madem küresel pazar dünyaya egemen; neden bu giysilerimizin örnekleri dünyanın dört bir köşesinde satılmıyor? Neden Anadolu kadınlarının güzelim el emeği göz nuru değerlendirilmiyor?"

Araştırmacı-yazar **Sabiha Tansuğ**'un örgülü saçlarındaki yavukluların taktığı iğne oyasını sevdim. Anadolu kadınının örgütlenmesi, ürününün evrensel pazarlarda satılması önerisi ve önderlik çabasına saygı duydum...

Sabiha Tansuğ, gönül galerimdeki kadınlardan biri. Onun, Anadolu kadınına sevgisini sevdim. Anadolu folklor bilgisine vuruldum. Giysi felsefesini anlatısını zevkle dinledim. Onunla söyleşmek, gençleşmekti. Onu tanıyın, inanın artık yüzünüzdeki çizgilerden korkmayacaksınız. Üreten insanı sevecek, rahatlıkla sırtınızı döneceksiniz. Ve sırtınıza kıskançlığın, sevgisizliğin hain hançeri değil, üretim ışıkları saplanacak...

10 Şubat 2007

“BARIŞ, DOSTLUK, HOŞGÖRÜ VE KARDEŞLİK KENTİ”

*Antakya’da Asi kenarında şimdi kızlar çiçek suluyor
Yel estikçe çiçekler kız, kızlar çiçek oluyor
Ben bu şiiri yazarken kalemime kuşlar konuyor*

Ali Yüce

Antakya’yı, **Ali Yüce**’nin şiirleriyle geziyorum. **Ali Yüce**’nin *Antakya Çarşıları* ve **Sabahattin Yalkın**’ın, *Asi Destanı* kitapları bu gezide inanılmaz anlam kazanıyor.

Çağdaş ozan **Yüce**’ye muştum var. Senin tanımınla “ördek boyunlu bir kadın” Antakya Belediye Başkanı... Artık Antakya’da genç kızlar, “Ne olmak istersiniz?” sorusuna hep bir ağızdan “Belediye Başkanı” diye yanıt veriyorlar...

Yeşilirmak’ın bir adı da **İris**’tir, biliyor musun?

Antakya’nın ilk kadın Belediye Başkanı **İris Şentürk** çok yoğun koşuşturma içinde. İlk olmanın onuru ile sorumluluklarının yükünü omuzlarında taşıyor. Bir dolu projeyi yaşama katmak için çalışıyor. Anfi-tiyatrolar, parklar, kent girişine yapılacak Antakya Tikesi anıtının maketi masasının üstünde, merak edip soranlara coşkuyla anlatıyor:

“Yunan mitolojisinde *TYCHE*, bir şehrin talihinin, geleceğinin emanet edildiği, o şehrin geleceği hakkında karar verme gücü olduğuna inanılan mitolojik şahsiyettir. Eski Yunan’da yeni bir şehir kurulduğu zaman, o şehrin talihi, geleceği o zaman-

ki inanışa göre, bir koruyucu ilahenin himayesine emanet edilirdi. Şehrin talihinin, geleceğinin emanet edildiği bu mitolojik kişilik, bir ilahe olarak simgeleştirilen TYCHE idi. Bu nedenle o çağlarda her kentin bir Tyche'si vardı ama en ünlüsü Antakya Tyche'sidir.”

İris Şentürk, “Antakya, barış, dostluk, hoşgörü ve kardeşlik kenti” diyor. Bu söylemini kent dokusuna, kent kültürüne işlemek ve sonsuz kılmak için ortak akıl ve ekip anlayışı doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor... Soluk aldığı anlar, kızları **Ezgi** ve **İlke** ile tüketilen saatler...

“Her kente bir kez olsun kadın eli değmeli” düşüncem Antakya’da anlam buluyor. Tike anıtının tüm figürleri Antakya’nın tarihi ve kültürel güzelliklerini yansıtıyor. Bir şey yapmak için son yıllarda, ülkemizin bazı kentlerine konan Kütahya vazosu figürü, Antakya’da kaldırılarak Kütahya çinilerine saygı gösteriliyor.

Antakya Tikesi anıtında; Antakya evlerinin simgesi olan kuş takaları, palmiyeler, Hitit dönemindeki müzeler, Harbiye’deki defne efsanesi şelaleler ile Tike heykeli Antakya mozaiğini kente gelenlere sunmaya hazırlanıyor. Başkan, kendi tarihi değerlerine sahip çıkıyor.

Sevgili **Şentürk**’le Antakya’da geçirdiğim iki günün içinde Ege’nin öte yakasındaki ülkede yapılan seçimlerde kadınların Yunanistan’ın başkenti Atina’yı yöneteceğini duyuyorum. Kendilerine kadın belediye başkanı seçen Antakyalıları kutluyor, Atina’dan gelen haberlere çok seviniyor; eski sendikacı süper Vali **Fofi Yenimata** ile Belediye Başkanı **Dora Bakoyannis**’i kutluyorum...

İris Şentürk, ülkesine ve dünyaya, çevreci, sivil toplumcu, gazeteci birikimini projelerine katarak örnek olmak istiyor. Çağdaş belediye başkanı kenti yönetmekle yetinmeyip, kalıcı projelerle sonsuz imzalar atma uğraşı vermeli. Antakya'daki kadın başkanın başarısının darısı Atina'yı yönetmek için seçilen kadınların başına olsun...

2002

GÜLÜŞÜ UMUT KADIN

Fusun Sayek'in, Türkiye Tabipler Birliği'nin son Genel Kuruluna gönderdiği mesajı ile yazıma başlamak istiyorum:

“Şimdi her şey doludizgin ve çoğul. Ve şimdi her şey yenden...”

Frankfurt'tan aldım acı haberi. Uzak diyarlarda bu tür acı haberler farklı acıtıyor insanı. **Fusun Sayek**, mücadelesine saygı duyduğum, sevdiğim dostumdü. Toplumsal etkinliklerde tanıştık ve yıllar su gibi aktı. Buluştuğumuz eylemlerde sıcacık bakışı, gülüşü içimi hep ısıttı. Hiç göz doktorum olmadı ama gözlerimin en güzel yerine sakladım onu. Çünkü o toplumun gören gözüydü. Gidenlerin ardından yazmak ne zor...

TTB'nin iki başkanı **Selim Ölçer** ve **Fusun Sayek** dostum ve yoldaşımdı.

Türk Tabipler Birliği Başkanı **Fusun Sayek, Doç. Dr. Özen Aşut**'tan sonra TTB'nin ikinci kadın başkanı seçildi. 1996-2006 yılları arasında yaptığı başkanlık süresince TTB'yi Türkiye gündemine taşıdı. Birçok konuda onun onurlu çıkışlarına tanık olduk. F tipi için başlatılan ölüm oruçlarındaki onurlu duruşunu unutmak olanaksızdır. Emek Platformu'na farklı bir sözcülük yaptı.

Toplumsal etkinliklerde her buluşmamızda *“dikenli yolları yürüyen kadın”* diye sarılır ve dakikalarca söyleşirdik. Sendikal uğraşımı özenle izler, yüreklendirirdi. Ortak yanlarımız; kadın kimliğimizden ödün vermeden hep bakımlı, şık ve güler yüzümüzdü...

TTB'nin internet sayfasına bırakılan yüzlerce mesajı göz-yaşları içinde okudum, gönendim ve onurla mesajımı bıraktım.

Ankara'dan **Gülcan Paloğlu**, *"Sağlıkta bunca çöküşün yaşandığı bir dönemde sizin gibi bir insanı kaybetmek o kadar acı ki... Gülen yüzünüzü hiç unutmayacağız"* diyordu.

THİV Yönetim Kurulu Başkanı **Yavuz Önen**;

"Güzel insan, iyi dost, değerli hekim, sevgili arkadaş Dr. Füsün Sayek aramızdan ayrıldı. Acımız büyüktür. Çevresiyle saygın ve sıcak ilişkileriyle, sorunlara akılcı ve dengeli yaklaşımıyla, hasta-hekim ilişkilerinde mesleki ahlaka bağlılığıyla, özellikle bugünlerde gereksinim duyduğumuz barışçıl bakışıyla hepimize örnek oldu."

THİV'nin şiddete ve işkenceye karşı mücadelesinin her zaman yanında oldu. Kaybımız büyüktür."

Füsün Sayek'in aramızdan ayrılması, yalnızca ailesinin, yakın çevresinin değil, toplumun ve ülkenin büyük bir kaybıdır. Onun insan için, toplum için, ülke için düşündüklerini gerçekleştirme çabalarını sürdüreceğimize söz veriyoruz. Füsün Sayek'in anısı mücadelemize örnek olsun..." diyordu.

"Füsün Abla"nın ardından mücadele arkadaşlarının okuduğu yazının bir bölümünü sizlerle paylaşmak istedim:

"Ayrımcılığı hiç sevmeydi. Ama kadınlar için pozitif ayrımcılıktan yana oldu. Savaşa hep karşı oldu, bireysel silahlanmaya, mayınlara karşı, insan hakları konusunda yürüttüğü çalışmalarında, bir aydının sorumluluğunu hep taşıdı. Doğruları ve inandıklarını her düzeyde, her platformda dile getirdi. Meslektaşlarına Sağlık Bakanı tarafından 'eliniz hastaların cebinde' suçlaması yöneltildiğinde, kürsüye fırlayıp, bunu asla kabul etmediğini ve bu sözlerin geri alınması gerektiğini haykırarak kadar yürekliydi."

Güle Güle Füsün

Arsus'un yiğit ve güzel gelini, giderayak İskenderun'un güzel beldesi "**Arsus**"u da ülke insanına tanıttın ve anımsattın. Mücadeleci kadın, Arsus'ta rahat uyuyabilirsin. Mücadelelen binlerce hekimin, kadının, gencin yolunu aydınlatacaktır. Yolum Arsus'a senin için bir gün düşecek ve yakandan eksik etmediğin kır çiçeklerini mezarına bırakacağım. Ahh o gün bir de özlemimi duyduğumuz, mücadelesi için çaba harcadığımız barış gerçekleşse; ne güzel olur. Örgütsel kimliğe farklılıklar katan, gülüşü umut kadın, seni hiç unutmayacağım...

21 Ekim 2006

SEVDALI AĞACIN ŞÖLENİ

*“Size söylüyorum, bir ağaca âşık oldum.
Elimde değildi, çiçek açıyordu.”*

A. Smith

Sonbahar sıcağı ile dolanıyorum Toroslarda...

Ve bir ağaç aklımı alıyor...

Sonbahar şöleni yaşayan ağaçta hem aklım hem de gönlüm kalıyor... Bir ağaç doğayla buluşmada bu şöleni nasıl yakalar? Bu kadar güzel rengi bir arada nasıl barındırır? Sonbaharın tüm gizemini yapraklarına nasıl böyle konuk eder? Bir arada yaşamı bu kadar güzel nasıl yansıtır? Bu nasıl bir buluşma! Bu ne görkemli renk cümbüşü! Bu ne güzel sonbahar giysisi! Bu ne müthiş bir şölen!..

Aşksız gönlümü sevdalı seyrine bıraktım.

Yüreğimi ter bastı...

Yine de yüreğime sordum: *“Sendeki renkler de bu kadar zengin mi?”*

Şu deli kırmızı...

Yaylada satın aldığım Türkmen gelinin yavuklu düşü ile işlediği iğne oyasındaki renk mi?

Vefasız ilk aşk mı?

Batan güneşin son kızılı mı?

An yaşamak adına anlara düşman kılan çapkın mı?

Şarap mı?

Tutkulu son aşk mı?

Bu bir aşk; hem de tutkulu deli bir aşk ve de aklı sürgüne gönderen aşklardan bir aşk...

Diğer yapraklardan ayrı duruyor.

Edası, cilvesi yeni bir aşka dalışın şahidi sanki...

Utanmasa baharı müjdeleyecek...

Öyle baskın ki, yanındaki sarılar dökülmeye direniyor, kı-zarmak yerine mevsimler arası uyumu sergiliyorlar...

Söyle ağaç, sen bir başına koca mevsimleri nasıl yüklen-din?

Kaç yağmur yıkadı dalını, yaprağını?

Kaç fırtınaya direndin?

Kaç güneş dinlenmeye gidip kaç ay doğdu bu şölene?

Senin yaşamında kaç ay kaç gün tutuldu?

Bu soru çocukluğuna savurur.

Annesinin, babasına öfkeyle haykırışını anımsadı: *"Bak, senle öyle bir kavga ederim ki; ayla gün tutulur."*

Yeşilin sarıya dönmesi gibi...

Hafif bir Toros meltemi yaprakları kıpırdatır...

Ben o müthiş devinimi seyre dalarım.

Bilirim, yaprak rüzgârla devinir, bu eylemle beslenir.

Yine de sendeki sonbahar şölenine iç sesin mi, doğanın müziği mi, çobanın kavalı mı katıldı bilemem. Bildiğim, Toros-ları gezerken bana eşlik eden tek müzik tek söz **Karacaoğlan** şiiirleri oldu.

O turnalar semahı nasıl da savurur nazlı yapraklarını ve Çepnili kadınlar 12 çalgı eşliğinde semah dönerler, gölgende...

İkrar verirler, sevdaya, dosta, yaşama...

Havayı ey deli gönül havayı

Ay doğmadan şavkı tutmuş ovayı

Türkmen kızı katar etmiş mayayı

Çekip gider bir gözleri sürmeli

Dere kenarında yerler hurmayı

*Kılavuz ederler telli turnayı
Ak göğsün üstünde ilik düğmeyi
Çözüp gider bir gözleri sürmeli...*

Sığıktan kurtulmayanlar; koca **Karacaoğlan**'ı sadece gördüğü güzellere mavi boncuk niyetine şiirler yakan, besteler yapan, türküler söyleyen, güzele vurgun, çapkın sanırlar. Var-sın sansınlar. Umarım sağlık mevsimleri uzun sürmez. Çünkü derinlik sürecinde, **Karacaoğlan**'daki doğa ve insan sevgisi-nin özünü yakalayarak tüm mevsimleri bahara dönüştürsünler isterim...

Sarının tonlarındaki yaprak yaprak görünüm dağlı kadının yazmasında saklanan acının hüznünü yansıtır. Toroslardan bir ozan, bağlamanın teline dokunur ve “*Ayşem*” türküsünü çığırarak gönül almayı sürdürür:

*Geyinmiş kuşanmış yayladan gelir
Bize bu ayrılık Mevla'dan gelir
Aman Ayşem, yaman Ayşem
Dağlar başı duman Ayşem
Dağlar başı duman olsa
Seni burda komam Ayşem*

Ayşe'yi dağlar başında komayan insanoğlu seni dağ başında koyar da gider.

Dağda ağaç olmak nasıl?

Dağda mı bağda mı olmalı?

Yine de “*Yüksek dağın karı da yüksek olur*” derler.

İşte böyle sonbaharın baharı ağaç; dünyanın yedi bucak dört köşesinde yaşadığım sonbahar mekânlarına, mekân ekleyen, seyri doyulmaz ağaç. Bilesin ki, her sonbahar belleğimdeki akan sonbahar mekânlarının seyrinde baş ağaç olacaksın...

Macbeth'in şarkısındaki gibi, “Biz bir daha nerede buluşacağız, fırtınada mı, yıldırımında mı, yağmurda mı?”

Yanıtını bildiğim; seni unutmayacağım...

Senin seyrinde dinlendim, hüznümü dökülen yapraklarla savurdum...

Gönlüme işlenen acılar sustu...

Müzik sustu...

İç sesin senin olsun, doğayla söyleşmene kulak kabarttım. Ne rüzgâr ne bir Akdeniz meltemi esti. Güneş yapraklarıyla oynadı. Dayanamadım, sessizliğin sesi olmak adına acılı dağların türküsünü mırıldandım sana: “Sadece susarak özlüyorum seni...” Aynı dizeyi kaç kez söyledim; kaç kez, bir bilebilsem! Acılı dağın ağacı da insanı gibi acılı oluyor. Ne coşku ne de şölen yaşıyor. Tek bildiği dağlara türküler yakmak. Oysa “Dağlara gel dağlara” diyerek, dağları da yaşanmaz kılıyor...

Sonbahar şöleni yaşatan ağaç, söyle bana; ülkedeki çok kültürlülüğün yüreklerde yarattığı şöleni akla taşır mıyız? Ozanın dediğince, “Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür, bir orman gibi kardeşesine” olabilir mi?

Dün olduğu gibi bugün de farklılıklarımızla bir arada yaşamı ortak bir şölene dönüştürebilir miyiz?

19 Eylül 2007

ERKEK “YAŞAR”LARDAN BİR TEK SENİ SEVDİM

Yaşamın güzelliklere odaklandığı anlar olur.

O anların birinde televizyondaki canlı yayına odaklandım...

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri töreninde Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**, ödül verilen **Yaşar Kemal**, **Alâeddin Yavaşca** ve **Turgut Cansever**’den devlet ve toplum adına özür diliyor.

Her sanatçının uğraş alanına özgü bir özür bu...

Yaşar Kemal için: *“Gençliğinde bazı el yazmalarının el konularak yok olması, evrensel ve toplumsal barış ile ilgili olarak yapmış olduğu çağrı ve uyarıların zamanında ve yeterince dikkate alınmamış olması ve kitaplarının korsan baskılarının önüne geçilmemesi...”*

Cumhurbaşkanı **Gül**’ün bu konuşması toplum ve devlet adına atılan çağdaş bir adım. Umarız ödül törenleri ile sınırlı kalmaz ve yaşam bulur...

Çankaya Köşkü büyük yazarın sözleri ile çınladı:

“Batıda gizem ve düş gücünün hızla yok olduğunu, yerlerini akıla ve gerçekçiliğe bıraktıklarını söyleyenler var. Buna inanmam zor. Benim maceram, insanın gizemine varmak içindi. Düş gücüne gelince, o gün de bugün de sonsuz düşler kuruyorum. Düş gücünü yitiren insanın hiç umudu olur mu? Umut, düş gücünün yarattığı ve insanoğlunun sahip olduğu en büyük değerlerden biridir.

*Geçirdiğimiz 20. yüzyıl belki de insanlığın en acılı yüzyı-
lıydı. Milyonlarca insan, çoğunluğu da genç, bu yüzyılda öldü-
rüldü. 20. yüzyılda çıkan üç savaşın adı da dünya savaşıydı.
Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı, üçüncü de Soğuk
Savaş adı verilen dünya savaşı.*

*Her savaş, adı ne olursa olsun, bir yıkım, bir ölümdür; in-
sanlığımızı çürütür, vicdanımızı çürütür.*

*Bugün dünyamız tükeniyor. Birçok hayvanın, birçok ağa-
cın, birçok böceğin, birçok kuşun soyu tükendi.*

*Bugün küreselleşme süreci hızla tek tip bir dünyaya doğru
yönlendiriyor bizi. Küreselleşme rüzgârı önüne katılanlar, her
dili, her kültürü yıpratıyor.*

*Bugün, dünya da ülkemiz de savaşın getirdiği korkudan ve
utançtan bezmiştir.*

Bugün, dünya da ülkemiz de barışa susamıştır.”

Orhan Pamuk, Nobel Edebiyat Ödül Törenindeki ko-
nuşmasında babasının bavulundan söz etmeyi; **Yaşar Kemal**,
ödül töreninde dünyayı ve insanlığın özlemi barışı konuşmayı
seçti...

Bu sene Cumhuriyetimizin 85. yıldönümünü kutladık...

Erkek Cumhuriyet!

Erkek Hükümet!

Erkek egemen toplum fotoğrafları yansıdı...

Erkek egemen bakışın yansıdığı ülkemizde Çankaya Köş-
kü'ne ülkemizde erkek ve kadınlara az sayıda da olsa konan
“**Yaşar**” isminde hep erkek “**Yaşar**”lar çıktı.

Bu ülkede erkek “**Yaşar**”lar koca koca tepelere geldiler...
Devletin tepelerine emeğin bakanı, dış politikanın ekse-

lansı, askerin paşası oldular. Hepsini izledim ama ben erkek **“Yaşar”**lardan bir tek seni sevdim...

İki sözün kulağımda küpedir:

Beni, Adana'nın Seyhan nehrine benzeterek ödüllendirdin ve uyardın: *“Seyhan, ne çok üç nokta kullanıyorsun.”* Bir de: ***“O güzel insanlar, o güzel atlara binip gittiler.”***

Koca Çınar, Homeros'u, Dede Korkut'u, pirleri, eşkıyaları, kısacası Anadolu'nun çok sesli korosunun sesi olan seni sevdim.

Türk, Kürt, Çerkez, Ermeni tüm halklar kaleminde çiçek açtı. Hiç solmadılar. Hangi çiçek sevgiyle seslenişe, verilen suya, ekilen toprağa yüz çevirir ki?

Ağıtlara ana, doğaya baba, kadınlarına yar, sessizlere ses, dilsizlere dil oldun...

O köşke çok erkek **“Yaşar”** çıktı, en çok sen yakıştın. Öyle içten, öyle doğal, öyle yığittin ki, oraya çıkan erkek **“Yaşar”**lardan inan bir tek seni sevdim...

7 Aralık 2008

ANTALYA ALTIN PORTAKALDIR!

Akdeniz Bölgesi'ndeki Antalya, ülkenin turizm başkentidir. Doğası, palmiyelerle sıralanmış bulvarları, geleneksel mimarisini korumuş merkezi, Kaleiçi ve turizm yatırımları ile Türkiye'nin en önemli turizm merkezidir. Antalya aynı zamanda, büyük ölçekli göç alan kentlerden biridir...

Akdeniz'in en güzel kentlerinden bir sıcak kenttir.

Öyle sıcaktır ki insanı her anlamda yakar kavurur...

Antalya biraz da **“Altın Portakal Film Festivali”** dir!

Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, 1964 yılından bu yana düzenlenen Türkiye'nin en önemli festivalidir. Festival, Antalya Büyükşehir Belediyesi (ABB) ve Antalya Kültür ve Sanat Vakfı (AKSAV) tarafından her yılın sonbahar mevsiminde Antalya Kültür Merkezi ve Cam Piramit'te gerçekleşiyor...

Altın Portakal Film Festivali, Avrupa ve Asya'nın en köklü film festivallerinden biri, ülkemizin ise en eski ve uzun soluklu film festivalidir. Festival, 2005 yılından bu yana Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali adıyla gerçekleşiyor; festival programı içinde uluslararası yarışma bölümü de hiç unutulmuyor...

“Ve Kadın Dünyaya Dokundu”

2011 yılında 48'incisi düzenlenen Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, geçen yıllardaki festivallerden farklı bir festival oldu. O yıl tamamı kadınlardan oluşan, Ulusal



SAYI: GK - FEST - 11- 74
KONU : "Altın Portakal Jüri Üyesiğ" hakkında

24 Mayıs 2011

Sayın Yazar SEYMAN,
Yazar

Değerli yazarımız,

Avrupa ve Asya'nın en köklü festivallerinden olan ülkemizin ise en eski ve uzun soluklu film festivali unvanını gururla taşıyan Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, bu yıl 8 - 14 Ekim 2011 tarihleri arasında 48. yaşını kutlayacaktır.

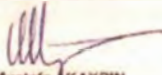
Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle Antalya Kültür Sanat Vakfı tarafından organize edilecek 48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, uluslarda elde ettiği deneyim ve başarıyı uluslararası platforma taşıyarak, uluslararası arenada da ses getiren bir film festivali olma yolunda sağlam adımlarla ilerlemektedir.

Sayın SEYMAN,

1980's yılların Türk ve Dünya Sineması'nı odakına alan "... Ve Kadın Dünyaya Döndü" ana teması üzerine çekilen 48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'ne bu yıl kadınlar imza edecek. Türk sinemasında "Kadın Fani" denilince ilk aklı gelen ve dönemin sembolleşen usta oyuncusu MÜJDE AR'ın başkardığındaki Uzun Uzun Metraj Film Yarışması'nın Ana Jüri'si de kadınlardan oluşacak.

Alanlarında uzman kadınları bir araya getirecek ve bu yılki Altın Portakal'ın belirleyecek Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nın Ana Jüri'sinde Jüri Üyesi olarak yer almanız bizim için büyük bir onur kaynağı olacaktır.

En içten selam ve saygılarımla,


Prof. Dr. Mustafa AKAYDIN
Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı
AKSAV Yönetim Kurulu Başkanı

İLETİŞİM : Hülya ÖZYOL / 0532 772 31 66 / hulya.ozyol@aksav.org.tr / info@aksav.org.tr

Sakir Sezanci Bul. Atatürk Kültür Parkı'na 07070 Antalya / TÜRKİYE T : +90 242 338 54 44 F : +90 242 338 52 73
www.aksav.org.tr info@aksav.org.tr www.altinportakal.org.tr info@altinportakal.org.tr

Antalya Kültür Sanat Vakfı - AKSAV Antalya Culture and Arts Foundation

48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali Ana Jürisinde
jüri üyesi olarak yer almamı isteyen, Antalya Büyükşehir Belediye
Başkanı Prof. Dr. Mustafa Akaydin imzalı mektup

Film Jüri Başkanı **Müjde Ar** başta olmak üzere **Handan İpekçi**, **Bergüzar Korel**, **Ayşe Kulin**, **Yaşar Seyman**, **Annie Geelmuyden Pertan**, **Şevval Sam**, **Melis Behlil**, **Prof. Dr. Serpil Kirel** ve **Çiğdem Anad**’ın yanı sıra **SİYAD**, Seyirci Ödülü ve Akdeniz Üniversitesi Gençlik Jürileri de kadınlardan oluştu.

Yaşamımın onurlu görevlerinden biri de Antalya Altın Portakal Film Festivali’nin ilk kadın jürisi içinde yer almaktı. Çok jüri üyeliği yaptım, “Altın Portakal”ı farklı bir yere koyuyorum. Bu jüri üyeliği ile inanılmaz gönendim.

Tek Üzüntü

Ulusal film jürisinde yer alan tiyatrocü **Vahide Gördüm**’ün rahatsızlığı nedeniyle festivalden ve jüri üyeliğinden ayrılmak zorunda kalması tüm arkadaşlar gibi beni de çok derinden üzdü. Sağlık dilemekten başka yapacak şey yoktu. Öyle yaptım.

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı **Mustafa Akaydın** İstanbul’da basına; jüri başkanını, üyelerini ve festivalin içeriğini bir toplantı ile açıkladı:

“Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali’ni, yarım yüzyıla yaklaşan deneyim ve sorumluluk ile inşa ediyoruz. Türkiye’de ve dünyada çokça tartışılan ‘kadın’ olgusu, festivalimizin bu yılki ana teması. Bu kapsamda tüm jürilerimizi kadınlardan oluşturduk ve festivale yayılacak şekilde kadın temalı çok sayıda etkinlik düzenliyoruz.

1980’li yılların Türk ve Dünya sinemasını odağına alan ‘Ve Kadın Dünyaya Dokundu’ ana teması üzerine şekillenen festivalimizde, ‘sinema, kadın ve politika’yı aynı noktada buluşturmayı amaçladık. Festival programı kapsamında kadın temalı filmler sinemaseverlerle buluşturulurken; politika, eko-

nomi, diplomasi, iş dünyası, müzik, tiyatro, plastik sanatlar ve medya alanlarında uzman kadınların buluşacağı bir de ‘Kadın Zirvesi’ gerçekleştiriyoruz.

Altın Portakal bu yıl, tarihindeki bir burukluğu gidermek için tarihi bir karar aldı. Festivalde, 1979 yılında sansüre karşı tepki, 1980’de 12 Eylül askeri darbesi nedeniyle yapılamayan film yarışmaları yeniden yapılacak. 1979 ve 1980 yıllarının Altın Portakal ödülleri, o yılların jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek sahiplerine sunulacak.”

Başkanı dinlerken sanatsal etkinlik bile ülkemizdeki yandaşların yaralarını sarıyor diye düşünmeden edemedim.

İstanbul’daki basın tanıtımına heyecanlı olmama karşın tam zamanında gittim ki bu İstanbul trafiğinde zordur. İstanbul’un o günkü sıcaklığı of dedirtecek türden olmasına inat yapış yapış olmadan gitmeyi başardım.

Deniz kenarındaki müthiş mekânda ilk kez kırmızı halıda yürüdüm.

Dostların çoğalması ile heyecanım azaldı.

Yine de sahnedeki gösterimde jüri üyeleri tanıtılırken yüreğim pır pırdı.

Antalya’da Final

4-14 Ekim, kısacası bir haftalık keyifli bir maratonun ardından 15 Ekim 2011 cumartesi akşamı “Cam Piramit”te düzenlenen ödül töreniyle sona erdi. **“Ve Kadın Dünyaya Dokundu”** ana temasıyla yapılan festivalin tamamı kadınlardan oluşan jüri “en iyileri” ödüllendirdi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi ve Antalya Kültür Sanat Vakfı işbirliğiyle düzenlenen 48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali’nde ödül kazananlar belli oldu. Ödül

törenine Urfalı **Ahmet Yıldız**'ın yaşamını anlatan “**Zenne**” filmi damgasını vurdu ve gecenin en çok ödül alan filmi oldu.

Ödül Gecesinde Esintiler

“**Zenne**” filminin yönetmenleri, SİYAD Ödülü’nü aldıktan sonra, “*Projemize destek için Kültür Bakanlığı’na başvurduğumuzda, filmimizin destek vermeye uygun olmadığı yanıtını aldık. Bugün aldığımız ödülün, ilahi bir adalet olduğuna inanıyorum. Din, dil, ırk, cinsiyet fark etmeksizin aynı Tanrı’nın çocuklarıyız. Dürüstlük bazen öldürebilir, Ahmet Yıldız kardeşimiz bu yüzden öldürüldü. Kimliklerimizi saklamadan yaşayabileceğimiz bir Türkiye düşünüyoruz*” dediler.



48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali’nin, Müjde Ar başkanlığındaki Ana Jürisi (7 Ekim 2011)

“Güzel Günler Göreceğiz” filmiyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü’nü alan **Nesrin Cevadzade**, ödülünü Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra dünyanın dört bir yanına dağılan bütün güzel ve yalnız kadınlara adadığını söyledi.

“Meş (Yürüyüş)” filminin yönetmeni **Selamo**, *“Kürtçe film yaptığımız için festivalde kendimizi ‘öteki’ gibi duyumsadık. Zira basın tarafından sansürlendik. Bu yılki festivalde sansürlenmiş filmlere ödüller verildi. Yıllardır bu ülkede Kürtlerin dili ve müzikleri yasaklandı. Şimdi bunlar kabul ediliyor; ne yazık ki 30 yıl önce bunu kabul edebilseydik her şey farklı olurdu. Beraber yaşamak aşk gibidir. Birbirimizi ötekileştirmeden kardeşçe yaşamak istiyoruz. Tek bir damla kanın dökülmesi için, kardeşçe barış içinde yaşayabilmek için sanatçıların bu güçlerini kullanmasını diliyorum. Bugün sanat için burada buluştuk. Bir gün de Diyarbakır’da barış için buluşalım”* dedi.

“Geriye Kalan” filmiyle En İyi Kadın Oyuncu Ödülü’nü alan **Devin Özgür Çınar**, *“Bu ödülü bu ülkede kendini ‘öteki’ olarak duyumsayan ve duyumsatılan herkes adına alıyorum”* dedi.

“Zenne” filmindeki rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü’nü alan ikinci isim **Tilbe Saran**, *“Bu ödül vicdana gitti. Oynadığım karakterin adı Sevgi’ydi, bu ödül sevgiye gitti. Sanat toplumun vicdanıdır”* dedi.

Festivale “Kadın” Damgası...

Ulusal Uzun Metraj ödül listesi:

JÜRİ: Müjde Ar (Jüri Başkanı), **Handan İpekçi**, **Bergüzar Korel**, **Ayşe Kulin**, **Yaşar Seyman**, **Annie Geelmuyden Pertan**, **Şevval Sam**, **Melis Behlil**, **Prof. Dr. Serpil Kirel**, **Çiğdem Anad**.

EN İYİ FİLM: Güzel Günler Göreceğiz (Hasan Tolga Pulat)

EN İYİ FİLM JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ: *Nar* (Ümit Ünal)

EN İYİ İLK FİLM: *Zenne* (M. Caner Alper-Mehmet Binay)

EN İYİ YÖNETMEN: *Çiğdem Vitrinel* (*Geriye Kalan*)

EN İYİ SENARYO: *Güzel Günler Göreceğiz* (Emre Kavuk)

EN İYİ MÜZİK: *Meş (Yürüyüş)* (Frank Schreiber-Hemin Derya)

EN İYİ KADIN OYUNCU: *Devin Özgür Çınar* (*Geriye Kalan*)

EN İYİ ERKEK OYUNCU: *Erdal Beşikçioğlu* (*Seni Kalbime*

Gömdüm)

EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ: *Kenan Korkmaz* (*Lüks Otel*)/ *Norayr Kasper* (*Zenne*)

EN İYİ SANAT YÖNETMENİ: *Gıyasettin Şehir* (*Meş [Yürüyüş]*)

EN İYİ KURGU: *Kalender Hasan* (*Güzel Günler Göreceğiz*)

EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU: *Nesrin Cevadzade* (*Güzel Günler Göreceğiz*)/ *Tilbe Saran* (*Zenne*)

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU: *Erkan Avcı* (*Zenne*)

BEHLÜL DAL JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ: *Lüks Otel*, *Meş (Yürüyüş)*, *Can*, *Fedakâr*, *Öngörüye Ağıt*

DR. AVNİ TOLUNAY JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ: *Canavarlar Sofrası*

Antalya'dan Esintiler

Bir hafta boyu günde üç film izleyerek günlerin nasıl geçtiğini anlayamadım. Yıldızları bol otelin havuzuna, denizine uzaktan göz attım. Antalya'nın yağmuru, rüzgârı sonraki günlerde kimseye göz açtırmadı. Festival Komitesi'nin özeni, disiplinli çalışması, programı su gibi aktı. Jüri ile ilgilenen komitenin başında bilim insanları ve asistanları çalışma programımızı kolaylaştırdı. Asistanlar hiçbir konuda eksik bırakmadı. Günle başlayan dakik programlar gün sonuna değin başarılı bir şekilde sürdü.

Bir hafta boyu sinema dünyası başta olmak üzere günlerce sanat solumak, sanatçılarla olmak, insanda kalıcı izler bırakan

müthiş bir yaşam deneyimi oldu. Film değerlendirme toplantıları heyecanlı geçti. Jüri başkanı **Müjde Ar**'ın, hızlı yorumlarım için, *“Fikri firar kadın, biraz yavaş ol”* deyişi anılarda güzel bir anı-yorum kaldı.

Bir hafta boyu kadın jüri inanılmaz bir performans, ketumiyet ve dayanışma gösterdi. İlk kez çalışan kadın jüriden beklenenin ötesinde bir çalışma ve yürekli kararlar çıktı. **“Zenne”** filminin yönetmenleri, *“Kadın jürinin başarılı çalışması ve yürekli ödülü sonunda filmimizin ülkemizde gösterimi kolaylaştı”* dediler.

15 Ekim final gecesi tek tek isimlerimiz okunarak sahneye çağrılmamız ve ödül vermenin heyecanlı dakikalarını, yaşamım boyu unutmam olanaksız.

Pazar günü Antalya'dan Ankara'ya gitmek için uçağa yürürken; hâlâ kırmızı halıda yürüyordum, sanki.

BİR “EYLEM” ŞEHİRİ

Türkiye'nin en güzel şehri İstanbul...

İstanbul'un çok güzel yerleri var. Benim için en güzel yeri emeğin bayram yeri Taksim. Dünyanın en güzel anakenti İstanbul'da çok yaşadım. Dört mevsimini biliyorum. Beyoğlu'nda tarihin içinde yürürken zaman tüneline kayboluyorum... Ancak enfes bir Türk kahvesinin kokusu, tadı beni günümüze getiriyor...

İstanbul'un Boğaziçi Köprüsü'nden geçince şu betimlemeyi yüzümde tebessüm ve sevgiyle anımsıyor, yanımdaki insanın yakınlık derecesine göre paylaşıyorum: Deniz tüm görkemliyle kentin koynuna girmiş edalı, cilveli... İstanbul bir yosma sanki... İstanbul'a göçenler ona uymak yerine onu bozsalar da o İstanbul!

O bir aşk şehri...

Sensiz İstanbul

Yolculuklar başlamaz, yürek çağırmasa

Nâzım Hikmet

Sensiz İstanbul ilk kez dokundu. Çok dokundu... Sensiz gezmeye inat etsem de bu kez “*İnat da bir murattır*” sözüne karşın, inat murat olmadı. Beyoğlu'nun derinlikli sokaklarında, insanlarla dakikalarca yürüdüm ve seni işledim, Osmanlı kaldırımlarına... Saçlarımı önce rüzgâra, sonra yağmura verdim. Yağmurla karışan gözyaşlarım, boncuk boncuk kolye olup boynuma dizildi, özlemini yutkunamadım, boğazıma takılı kaldı...

Bir kentin, bir mekânın, birlikte yaşadıklarınızla, gittiklerinizle anlam kazandığını bu denli güçlü duyumsamamıştım. Dost zenginliğinin farkına varan, sevdikleriyle çoğalmanın güzelliğini yıllar önce kavrayan biri olarak bu güzellikleri bir kez daha yazmanın, anlatmanın kime ne zararı olabilir ki, diye düşündüm ve yazmaya karar verdim...

Üstelik o, bir de eylem şehri...

Taksim Emek Meydanı

Bu bizim hikâyemiz...

Gençlik yıllarımızda yarım yamalak dünya görüşümüzle aktık sokaklara; karıştık bildik bilmedik eylemlere... İşçi kimdir? Sendika nedir? 1 Mayıs sevdasıyla düştük yollara... Dillerde **1 Mayıs Marşı**: *"Yepyeni bir hayat gelir bizde ve her yerde/ 1 Mayıs, 1 Mayıs İşçinin Emekçinin Bayramı!"* O coşkuyla emek bayramında koca işçi sınıfının en önünde yürüme hakkını kendimizde gördük.

Yıllar sonra okuduk, **Nâzım Hikmet**'in, *"İşçiler ve 1 Mayıs"* şiirini:

"Onlar ki toprakta karınca,/ suda balık,/ havada kuş kadar/çocturlar;/ korkak,/ cesur,/ cahil,/ hakîm/ ve çocucturlar/ ve kahreden/ yaratan ki onlardır,/ destanımızda yalnız onların maceraları vardır."

O Bildik Hikâyeyi Dinledik

1 Mayıs 1884 yılında Amerika'nın Chicago şehrinde toplanan Sendikalar Kongresi 1 Mayıs 1886'dan başlayarak iş gününün sekiz saat olarak saptanması, ağır çalışma koşullarının hafifletilmesi ve sendikal hakların verilmesi için tüm işçi örgütlerinin eylem yapmaya karar aldığı gündür. Bu amaçla ya-

pılan gösteri ve grevler kanlı çatışmalarla sonuçlanır, eyleme katılan işçiler işten çıkarılır, işçi liderleri tutuklanır ve dördü haksız yere idam edilir.

Ancak, bu dava Amerika sınırlarını aşarak dünya emekçilerinin desteğini kazanır, olayların sloganı olan “8 saatlik iş-günü” dünya işçilerinin isteği olur. Temmuz 1889’da yapılan Uluslararası İşçi Kongresi’nde 1 Mayıs, “**işçi sınıfının birlik ve dayanışma ve mücadele günü**” olarak benimsenir, o tarihten itibaren birçok ülkede “**işçi bayramı**” olarak kutlanmaya başlanır.

Yıllarca “**1 Mayıs işçinin emekçinin bayramı!**” diye faşistlere karşı yürüdük. Yeri göğü inlettik. Bu marşı öğrendiğimiz ve ağız dolusu haykırdığımız gün gördük ki, 1 Mayıs yalanlarla örülü bir masal olarak bizim kuşağımıza anlatılmış. Söz konusu emek olunca hangi zaman doğru masallar dinledik ki?

1 Mayıs bizim biçimlendiğimiz koşullarda yıllarca “**Bahar Bayramı**” olarak kutlandı. Çocukluğumuzun şenliği, gençliğimizin korku masalı, işçiliğimizin yasak bayramı ve kanlı 1 Mayıslar yaşadık bu topraklarda...

1 Mayıs yaklaştıkça gözaltına alınan sosyalistler, “eski tüfekler”, devrimciler, emek temsilcileri, yüreklere salınan korkular, verilen gözdağları, sanki emek bayramı değil savaş provalarına tanıklık ederek yılları tükettik.

Bizim yaşadığımız koşullarda 1 Mayıs böyle yaşandı.

Çünkü bize anlatılan 1 Mayıs hikâyesi önce yalanlarla başladı.

1 Mayıs Hikâyemiz

Ülkemizde 1 Mayıs ilk kez Osmanlı döneminde, 1905 yılında İzmir’de kutlanır, bunu 1909 Üsküp kutlaması izler. İs-

tanbul 1 Mayıs kutlaması ile 1910'da tanışır. 1920 yılında da, işgal kuvvetleri ve Osmanlı idaresinin yoğun baskılarına karşın 1 Mayıs, İşçi Bayramı olarak kutlanır ve işçiler **"Bağımsız Türkiye"** yazılı bir pankart taşırlar.

Cumhuriyet döneminde uzun yıllar dönemin koşulları nedeniyle 1 Mayıs'ların "İşçi Bayramı" olarak kutlanması yasaklanır. 1 Mayıs, İşçi Bayramı olarak ilk kez, 1975'te İstanbul Tepebaşı'nda bir düğün salonunda, 1976'dan itibaren de meydanlarda coşkulu kutlanır.

Kanlı 1 Mayıs

1 Mayıs 1977 İşçi Bayramı... 34 kişinin yaşamını yitirdiği, 136 kişinin yaralandığı Kanlı 1 Mayıs....

İşçi Bayramı'nı kutlamak üzere ülkenin her yerinden İstanbul'a gelen yaklaşık 500 bin kişi DİSK'in önderliğinde Taksim Meydanı'nı doldurdu. Katılımın yüksek olması nedeniyle yürüyüş kollarının alana girmesi uzun sürdü, miting uzadı. Saat 19.00 sularında dönemin DİSK başkanı **Kemal Türkler** konuşmasının sonuna geldiğinde etraftan silah sesleri duyulmaya başlandı. Sular İdaresi binasının üstünden ve meydandaki otelin çeşitli katlarından açılan bu ateş sonucu insanlar panik halde kaçmaya başladı, kısa bir süre içinde Etap Marmara Otelinin üst katlarından da ateş açıldı.

İnsanlar panik halinde kaçmaya çalışırken panzerler de kalabalığın arasına doğru girmeye ve kitleleri sıkıştırarak Kazancı Yokuşu'na itmeye başladı. Kalabalığa ateş açılıyor; polis ateş açanlara değil, kalabalığın üstüne saldırıyordu. Bir kamyonun tıkadığı Kazancı Yokuşu'ndan kaçmaya çalışan kalabalığı daha da korkutmak için bir daha ateş açıldı. İnsanlar panzerler altında kalarak ve birbirlerini ezerek kaçmayı sürdürdü.

İnsanlar ezilerek, vurularak ve panzer altında kalarak yaşamını yitirdi. Yaklaşık yüzün üstünde insan yaralandı. Ölenlerin çoğu Kazancı Yokuşu'nun başında park edilmiş kamyon yüzünden sıkışarak öldüler. Yüzlerce insan gözaltına alındı ama hiçbirinin olayla ilgisi kurulamadı. Ateşi kimin açtığı belirlenemedi, olay aydınlatılmadı. Sular İdaresi'nin çatısından ve otel odalarından ateş açanlar bulunamadı.

Kanlı bir Mayıs böylece kapandı!..

12 Eylül 1980 darbesi ile 1 Mayıs kutlamaları bir süre ke-sintiye uğradı. Yaşanan tüm sorunlara, ölümlere, baskılara karşın 1 Mayıs hep işçi sınıfı tarihinde yerini aldı.

23 Nisan 2007 yılında “**Avrupa’nın Başarılı Kadın Sendikacısı**” ödülünü Atina’da aldığım yıl; 1 Mayıs bayramında Almanya’nın Duisburg kentinde yürüdüm, o mitingde konuşma yaptım. O yıl aynı saatlerde İstanbul’da olaylar, bol biber gazlı, tazyikli sulu, yaralılar ve gözaltılar... O 1 Mayısı, şöyle kaleme aldım:

“1 Mayıs Yaşadık; Bizimkine Benzemez!

1 Mayıs 2009 yılında, ‘Emek ve Dayanışma Günü’ adıyla TBMM’de tatil günü olarak kabul edildi.

1 Mayıs 1977’de ölenlerin anısına 1 Mayıs Taksim’de kutlanmalı. Taksim Meydanı’na 1 Mayısta ölenler anısına anıt yapılmalı. Yoksa biz, ekmek ve gül adına yaşamını yitiren emekçileri anmaktan yoksun muyuz?”

Taksim, Emekğin Bayram Yeri

2010 yılında Taksim Meydanı’nda 33 yıl aradan sonra 1 Mayısı coşkuyla kutladık.

O 1 Mayıs, özlemin gönüllerde gül açtığı gün oldu.

O gün, toplumsal ve kişisel tarihlere yazıldı.

Sevinç gözyaşlarımız sel olup aktı.
Yılların yalan masalı o gün son buldu.
Taksim artık “**Emek Meydanı**” oldu.

*Ancak bu böyle gitmez
Sömürü devam etmez
Yepyeni bir güneş doğar
Bizde ve ülkelerde*

O yıl 1 Mayıs 122. yılında kutladık.

Ölmeden 1 Mayıs bayram görmek, yasaklı “**1 Mayıs Marşı**”nı söylemek ve de 2010’da Taksim’de kutlamak varmış... Türkiye 1 Mayıs ayıbından kurtuldu. Darısı diğerlerinin başına...

O YIL İŞÇİLERİN GİREMEDİĞİ TAKSİM'E, GENÇLER GİRDİ

Gezi Direnişi

2010 yılında ilk kez yasal bayram olarak Taksim'de kutladığımız 1 Mayısın üstünden iki yıl geçtikten sonra 1 Mayıs 2013'ün Taksim'de kutlanmasına izin verilmedi. 1 Mayıs 2013 işçilere yasaklandı. 1 Mayıs 2013'te alana giremeyen işçiler yerine onların çocukları gençler, kadınlar, bir ay sonra Taksim Meydanı'na girdi ve dünya gündemine oturdular. Dillerdeki slogan: ***"Her Yer Taksim! Her yer Direniş!"*** oldu.

Taksim Gezi Parkı'ndaki direnişte çevreci genç bir grubun küçük bir adımı ile başlayan eylemler ülkeyi sardı. Üç dönemdir hükümetin başı başbakanın akıl almaz yaptırımları, sözleri dolan bardağı taşırdı. Bir anda Taksim'deki eylem dalga dalga yayıldı.

Bir ülke düşünün, yönetenler, yönetim anlayışından öyle yoksun öyle yoksun ki tüm alanlarda birikmiş öfkeleriyle; özlem duydukları yaşam alanlarını baskıyla "dediğim dedik/çalduğım düdük" misali yaşama dönüştürme çalışmaları, açıklamaları ile insanları canından bezdirir noktaya getirdi.

Ağaçlara dokununca ağaçlar sanki dile geldi...

Bir anda doğanın da duyduğu demokrasi istemi Taksim Gezi Parkı'nda başlayan direniş ***"Her yer Taksim! Her yer direniş!"*** sloganı ile ülkenin diğer kentlerine yayıldı.

“1 Haziran Baharı”, bana “89 Bahar Eylemleri”nin yaratısı olan 1991’de gerçekleşen Zonguldak Maden işçilerinin direnişini ve “Büyük Yürüyüşü” anımsattı. O zaman da ülkenin nabzı Zonguldak’ta atmaya başlamış; “Her yer Zonguldak her yer işçi direnişi” olmuştu.

Gezi Parkı direnişinin sembolü gençler, kadınlar mücadelelenin simgesi, gülü oldu. Akıllı ve güzel güller saldırı karşısında dikenlerini çıkarmakta, direnişin sembolü olmakta gecikmediler. İsyan türküsü olarak başlayan eylem, umut türküsüne dönüştü.

Sanal medya gerçek olmaktan uzaklaşan medyanın önüne geçti. Halka haber vermekte geciken ulusal medyanın sessizliğine karşın; “yanlış birkaç tweet ve paylaşım dışında” sanal medyada halk dakika dakika bilgilendirildi. Polis devletin baskısı, biber gazı, tazyikli suyuna karşı insanlar günlerce nöbet tutup direndi.

Direniş gül açtı.

Umut türküsü oldu, dillere düştü.

“Yaşasın biber gazı!” sloganı direnişin beşinci gününde yerini “Yaşasın harika halkımız” sloganına bıraktı.

Yaşamın rengi kadınlar bu haklı direnişin fotoğraf dili oldu.

Hep yazar ve söylerim:

Örgütlü olmak mutluluktur.

Bir araya gelerek “Yeter artık!” diye ses vermek budur!

Sıra sağlıklı örgütlenmekte...

Bakın büyük söz ustası **Can Yücel** ne diyor:

Ne kadar çok elimiz varmış meğer!

İlkin, senin elinle tutuşan benimki

Sonra çocuklarıngi gençlerinki

Tekel işçilerinininki

*Sonra ellerin elleri...
Ne kadar çok elimiz oldu, baksana,
Tutuşta tutuşta
Bir orman yangını gibi!
Gençlerinki
Tekel işçilerinki
Sonra ellerin elleri...
Ne kadar çok elimiz oldu, baksana,
Tutuşta tutuşta
Bir orman yangını gibi!*

GENÇLERİN ÖZGÜRLÜK ŞARKISI

Gezi Direnişi'nden sonra herkes birbirine soruyor:

“Bu kadar zeki, bu kadar mizah duygusu yüksek gençler bugüne kadar neredeydi?”

Ülkemizde, evimizde, üniversitelerimizde, işyerlerimizde, meydanlarda, sokaklarda her an bizimle birlikte yaşayan gençler... Bizim gençlerimiz. Biz onları hiç bizim yarınlarımız görmedik ki!

Özellikle erkekler, yani babalar... Bazı hafta sonu babalar çocuklarını göremediler. Çünkü onlar kendi ezberlerini bozamadılar. Erkek çocuk için ayrı kız çocuğu için ayrı yaşam reçeteleri var. *“Şu okulu okumalısın. Spor yapıyorsan yıldız olmalısın. Ne iş yapıyorsan bir numara olmalısın. Yaşam senin sandığın kadar kolay değil, baba parasıyla yaşamak kolay...”* gibi sıradan öneri ve yol haritaları gösterdiler. Kuşkusuz tüm babalar için bu tanım geçerli olamaz. Bunlar tanıklıklarımın kalanlar...

Bazı anneler de klasik yaşam öğütleri, reçeteleri veriyorlar; oysa bu gençler “endüstri devrimi” gençleri değil ki! Bu gençler “iletişim devrimi” sonrası gençler. İnternetin bilgi nehirlerinden akıyorlar. Sizin, klasik yolu çizilmiş yatağından akarken batan nehirlerinizden olabilirler mi?

Anne ve babalar gençlere yol haritaları, başarı öyküleri anlatacaklarına; onları erinç, içtenlik, doğallık ortamında sevgiyle besleseler, yaşamlarına karışmasalar, onlarla arkadaş olsalar yaşam daha güzel olmaz mı?

Sanal medyaya kuşkuyla yaklaşan anne ve babalar çocuklarını anlayabilirler mi? Gençleri görebilirler mi? Toplumu çözebilirler mi? Facebook, tweet dünyasında inanılmaz güzelliklerle karşılaşılıyor insan. Kuşkusuz her güzellik bir gül ise dikenleri olacaktır. Risk almaktan korkmamak gerek. Sorun korkaklıkta; önce korkuyu yenmek lazım. Yüreklerinize bağdaş kurmuş korkuyla yol almak olanaksız. 2000 yılında çıkan kitabımın adı: *Asmin/ Korkuyu Yenmeliyiz*. Babalar ve anneler, kendinizce zirve yapmış olabilirsiniz, sonra sizin yaptığınız o zirve çocuklarınız tarafından yetersiz bulunur. Anne ve babaların en büyük zirvesi çocuğuyla kurduğu iletişimin günümüze yansımasıdır.

Gençlerimiz önce evden, sonra okullardan, toplumsal yaşamdan, medyadan bu baskıyı yaşamaya ve biriktirmeye başladılar. Gezi direnişi bir kıvılcım yaktı.

Bu gençler, lidersiz ve örgütsüz gençler. Yaşamını örgütlü yapılarda tüketen, hatta yıllar önce sendika genel kurulunda “Bir kelebek kadar ömrüm olsa örgütlü yapılarda tüketirim” diyen biri olarak bu gençlerin lidersizliğini anlıyorum. Örgütlenme yolunu da bulacaklar. Bu gençlerin kuracakları örgütler de özgür olacak! Siyasi iktidarların arka bahçesi olup, üyelerinin haklarını korurken fren ayarı yapmayacaklar! Özgür örgütlerin özgür üyeleri ve özgür liderleri olacaklar.

Bu gençler aynı anda tepki duyuyor ve birleşiyor; ortak akılda buluşuyorlar. Kimin söylediğinden çok ne söylediğine bakıyorlar.

Direnış Anadolu topraklarında var. Genlerimizde var. Emperyalist güçlere karşı direnen bir halkın çocukları, “Küre-

sel Dünya” ve iktidar baskılarına elbette başkaldırır. Özgürlük isterler.

Yıllardır değişimin ve dönüşümün dinamiği kadınlar ve gençler diye hem yazdım hem söyledim.

Özgürlük şarkıları söyleyen gençleri yalnız bırakmayın!

Yaşasın kadınlar ve gençler!

Özgürlük şarkısı söyleyen gençleri seviyorum!

İstanbul’un en güzel meydanı Taksim’de 1 Mayıs 2010’da kutlanan coşku bence 2013’te ses verdi. Taksim, emeğin bayram yeri, gençlerin özgürlük şarkılarının söylendiği meydan olarak tarihteki yerini aldı...

BU UÇAK DÜŞMESİN!

Şili'nin eli kanlı diktatörü **Pinochet**'in ölümü, beni hiç mi hiç etkilemedi. Sevinmedim bile... Çok iyi olmuş diyemedim. Çünkü Şili'de **Pinochet**'in darbesi ile tutuklanıp, **Pinochet** zindanlarında işkenceler gören ve cezaevinde ölen generalin kızı **Michelle Bachelet**, Şili'nin ilk kadın başkanı seçildiği gün benim için anlamlı gündü. **Pinochet**, asıl o gün ölmüştü...

Çalınabileceği olasılığını göze alıp bir çalışma kurgumdan söz etmek zorundayım. Çünkü, hesap bile vermeden ölen **Pinochet**'in ölümü beni neden etkilemedi? Bu örnek belki düşüncelerimi anlatmama yarayacaktır...

Bir İstanbul dönüşü uçakla Ankara'ya uçuyoruz. Uçağa ilk binenlerden biriyim. VIP'e yakın bir koltukta oturduğum için VIP yolcularını rahatlıkla görüyorum. Ayrıcalıklı yolcular, inanılmaz rastlantı sonucu tek tek uçağın kapısından giriyorlar.

İlk VIP yolcusu da Susurluk'un güçlü isimlerinden biri. Bir de utanmadan uçaktaki yolculara uzatıyor bakışlarını ve hostes paltosunu alıp asıyor. Bir başka vekil yanına oturuyor. Hani bir partiden seçilip sonra "hülle" partileri kurarak tüm partileri dolaşan, sonunda partisiz kalan biri. Daha doğrusu Hollanda fenerini bile gölgede bırakan bir fırıldak...

Bunlar yetmez gibi **Deniz, Yusuf, Hüseyin**'in idam kararını verip kalemini kıran, halkın "eli kırılması" dediği eski hukukçu ve politikacı da koltuğuna yerleşiyor. Onu görür görmez tüylerim diken diken oluyor.

Ansızın onun arka koltuğuna bir “emek düşmanı” oturmaz mı? *“12 Eylül öncesi hep işçiler güldü, şimdi gülme sırası işverenlerde”* diyerek, prestijli dergilerden birine kapak olan işverenler örgütü başkanı!.. Bu kadarı da fazla diye içimden söyleyiyorum. Ansızın, bu uçak düşse diyorum. Bu uçak düşse ve Türkiye bu insanlardan kurtulsa!

Bu kötü insanların ölümü genç kuşaklara örnek olsa. “İlahi adalet” denen kavram gündem belirlese. Bu uçak düşse demeyi sürdürüyorum içinde kendimi unutarak...

Tüm VIP konukları oturuyor ve ardından koşarak nefes nefese son dakika yolcuları geliyor. Ülkenin genç pırıltısı üç gazeteci hızla koltuklarına doğru yol alıyor.

Ankara’da oturan belgeselci gazeteci ile selamlaşıyorum. Diğer ikisini görsel medyadan tanıyorum. Onların arkasında elinde sihirli flütü, beline değen saçları ile dünyayı gezen uluslararası kadın değerimiz koltuğuna doğru yürüyor.

Son yolcu, ünlü sporcumuz, bir dolu başarı sonunda Anadolu bozkırında doğduğu kenti dünya haritasının ortasına koyan kadın koşucumuz...

Son yolcularla birlikte derhal düşüncem değişiyor.

Bu uçak düşmesin!

Ne olur bu uçak düşmesin! Kötü örneklerle karşın gelecek kuşağın pırıltıları bir anda uçağı sarmadı mı?

Aman Allahım!

Bu kötü düşüncemden ötürü beni bağışla, bu uçak düşmesin!

Hiçbir uçak düşmesin!

Kaç insan birkaç dakika içinde bu denli çelişki yaşar ki?

Bu yolculuktan sonra çirkinliklerden güzellik yaratmayı savunan oldum. Kinle, öfkeyle bir yere varılamayacağını bileerek yol haritamı çizdim.

Kötülere ölüm istemek, birilerinin başarısızlıkları üstüne gelecek kurmak düşüncesini aklımdan hiç geçirmediim. Amaçla, kavgayla, sevdıyla, üretmeye karar verdim... **Pinochet** gibilerin ölümüne sevinmek yerine onlara karşı mücadele etmeyi seçmek gerek...

Yoksa dünyanın her yerinde yerli yersiz **Pinochet**'ler hep olacaktır...

16 Aralık 2006

METRİS'TE HUMA KUŞU

*Huma kuşu yükseklerden seslenir
Yar koynunda bir çift suna beslenir
Sen ağlama kirpiklerin ıslanır
Ben ağlim ki belki gönül uslanır
Ben ağlim ki gülüm eylen eylen eylen
Belki gönül uslanır.*

12 Eylül sonrası Metris günlerini söyleşiyorduk; en güzel anısının her akşam havalandırmadan sonra koğuşların birinde “Huma Kuşu” türküsünü dinlemek olduğunu söyledi ve anlatmaya başladı:

“Davudi bir sesle söylenen türküyü seven sevmeyen herkes sessizce dinliyordu.

İsteklerimden biri de dört buçuk yıl dinlediğim bu sesin sahibini tanımaktı.”

“Hiç görmediniz mi?”

“Hayır. Ama yaşadığım sürece o sesi nerde duysam tanırım. O sesi unutmam olanaksız. Bir akşam onu dinlerken, hazırlanan savunmadan kopmuşum, arkadaşlar uyardı. O ses işkence yaralarımın ilacı, umudun ışığı, sevdanın çığlıydı...”

O sesi dinleyişte etkilenmeyen, sevmeyen, kimyası bozulmayan bir insan sanırım yoktu.”

Bu konuşma 1986 yılında oldu.

Yıl 2008...

Bir İstanbul akşamı sanatçı dost **Mazlum Çimen**'le yemeğe gidiyoruz.

Ay dolunay... Bir teknedeyiz. Söz sözü açtı, söz Metris'e geldi. O yıllarda Metris'te yatan bir tutuklu ile mektuplaştığını söyledi.

Tekne sahibi, *"Sakıncası yoksa kiminle mektuplaştığınızı sorabilir miyim?"* dedi.

İsmi söyleyince, heyecanlandı. *"Öyle mi?"* diye ikinci sorusunu sordu ve:

"Ona, Gani dersiniz bilemez ama Huma Kuşu dersiniz bilir. Ay tutuldu/ Dil tutuldu/ Bütün dertler unutuldu."

"O, sen misin?"

"Evet. 15. koğuştta her akşam Huma Kuşu uzun havasını söyleyen benim. O mu? O mu anlattı?"

"Hayır. Bir başka koğuştta bir başka davanın liderlerinden biri senin sesinle dinlendiğini, en büyük arzusunun seni tanımak olduğunu söyledi."

"Öyle mi? Kim o?"

"Kimliği bende kalsın... Güzel olan, senin sesinin işkence acılarının merhemi, umudun sesi, sevdanın çığlığı olması değil mi?"

24 Nisan 2009

ANILARI YOK EDEN KENTLER

“Gidersen yıkılır bu kent, kuşlar da gider.”

Avrupa kentlerinde gezerken, yıllar önce gittiğiniz mekânların özelliğini koruduğunu görürsünüz. 5 yıl önce gittiğiniz Paris’in cafeleri, caddeleri, sokakları, tarihi mekânlarının nendense hiç değişmediğini fark edersiniz. Kent dokusu özenle korunur, insanların tarihlerindeki anılar canlı kalır.

Beş yıl önce Strasbourg’da Seine üzerindeki yüzen restoran aynen duruyor. Masa örtüsü yenilenmiş, çiçekler vazoda, nehir anılara nazlı akışını sürdürüyor. İnsan tükenen aşkın ardından o güzelim mekânların çağrışımıyla anılara yolculuğa çıkıyor.

O nedenle Avrupa kentlerinde biten aşkların, dostlukların mekânları yaşar. Oysa Ankara’da bir tanışıklığa, kişisel tarihe, aşka tanıklık eden mekân aşktan önce yok oluyor. Kişisel tarihini mekânlarda arayışa çıkan insan düş kırıklığıyla dönüyor. Aklıma, **Onat Kutlar**’ın *“Unutulmuş Kent”* şiiri düşüyor:

*Vermeme olanak yok bana verdiklerini
Ama ayrılırken bir hesaplaşma da gerekli
Geçmiş bunca güzellikten bir anı olarak
Ben seni alayım istersen sen de beni*

Zürih kenti, adını kenti boydan sarmalayan Zürih Gölü’nden alıyor. Göl üzerinde birbirinden güzel sayısız köprü ile karşılaşmak olası...

İsviçre'nin önemli metropollerinden Zürih, 19. yüzyıldan itibaren  n  ülke sınırları ötesine taŗan bir zenginlikle Avrupa'nın finans ve iŗ merkezi olmayı sürdürüyor. Kente adımınızı attığınız andan itibaren bu atmosferle karŗılaŗıyorsunuz. Baktığınız her yerde bankalar ve alıŗveriŗ merkezleri. Bu kent alıŗveriŗ tutkunları için bir cennet. Bir baŗka seçenek PFAFFIKONESEE... Eğer  rdeklere yem atarak sessizliğin sesinde kendinizi bulmak istiyorsanız burası aradığınız yer olabilir...

Avrupa kentlerinde gezerken, tarihin içinde kendinizi duyumsuyorsunuz. K       nehirler, g ller, göletler, çaylar bu kadar mı güzel korunur, iŗlenir ve kentin güzelliğine, geliŗimine katkı kor! Kent dokusu öylesine korunur ki, yenilenen bir bina sadece boyasından anlaŗılır. Tabela kirliliği kentin yüzünü yamalı boh aya d n ŗt rm yor. Kent gözbebeği gibi korunuyor.

En önemlisi, dünyanın  a  aŗ kentlerine kaç yıl sonra giderseniz gidin kentte büyük de iŗiklikle karŗılaŗmıyorsunuz. Yenilenmeler caddelerin, mekânların, heykellerin ıŗıltısında yansıyor. Oysa bizim kentlerimiz sadece mekânları değil anıları da yok ediyor...

Yazarların anı kitaplarında anlatılan tarihi mekânlar, caddeler, sinemalar, tiyatrolar, sanat merkezleri sizi kiŗisel tarihinize götürür. Yeniden o günlere yolculuğa çıkarsınız. Ankara'da yaŗıyorsanız okuduğunuz anı kitapları sizi yaŗadığınız mekânlar yerine yıkıntılara ya da yeni alanlara götürür. Çünkü kenti kent yapan heykeller, alanlar, cafeler, sanat merkezleri eski konumunu korumuyor...

Kent kültürü, kent dokusu, bireysel sığlığa tutsak ediliyor. Oysa yaşanabilir ağdaş kentler yaratmanın koşulu mimariden inşaata kadar yapı sektörlerinin bu gelişimi iyi izlemesi ile olur. Yaşam kalitesinin artması ve yaşanılır kentlerin oluşumu ağdaş arayışlarla olmaz mı?

20 AĞustos 2007

KENTLİ MİYİZ?

Turizmin başkenti Antalya’da, **Guillermo Cabrera Infante**’nin *Şehirler Kitabı*’nı okuyor; tutkulu olduğum kent olgusuna yolculuğa çıkıyorum.

Yazar, gezdiği, tanıdığı, yaşadığı, sevdiği kentleri yazıyor:

“Venedik öteden beri ne sudan ne de şehvetten yoksun kalmıştır. Bir Venüs kenttir Venedik.”

İtalya’nın Venedik’inden Amerika’nın Las Vegas’ına uzanıyor:

“Las Vegas büyük bir evdir, tam da bu haliyle bir casino’dur. Remus ve Romulus’un bir dişi kurttan değil de ruletten meme emdiğini düşleyelim.”

Yazar Amerika’dan Avrupa’ya kentler yolculuğunu sürdürüyor:

“Her fırsatta Brüksel’e dönüyorum: Yolculuklarda, rüyalarda. Onu iyi tanıyanlarımız, Degas’ın kadınlarından birine çok benzediğini bilir.”

Kitabı büyük bir zevkle okuyorum.

Her kent her yazarı farklı vurup götürüyor.

Kent olgusu her insanda neler çağrıştırıyor neler.

Bizim kentlerin acı çağrışımları da var.

Koca ozanlar diyarı kent, katliam kenti olarak anılıyor.

Bir dönem faili meçhul ölümlerin, “ölü kenti” var.

İntiharlar kenti...

Töre ölümlerinin sarıp sarmaladığı kentler gibi.

Oysa kentler suçlu olur mu?

İlk kentim ilk aşkım Ankara...

Ankara ile başladı kent tutkum.

Dünyanın karanlık başkentleri arasında ismi sıralansa da, Erzincan'ın dağ köyünden sonra gördüğüm Ankara.

Işıklı başkentim...

Ankara sonrası tanıdığım kentler arasında sevdiklerim oldu. Sevgimi bölemem; o nedenle zengin yüreğimde sevdalı olduğum kentlere de yer açtım. Ankara'dan çıktıkça bizim kentler, yurtdışına çıktıkça da dünya kentleri yüreğime sessizce sızdı. Ve kentler tarihleriyle, güzellikleriyle, gelişimleri, satsal yönleriyle beni içine almayı, ufkumu açmayı, yüreğime imza atmayı, sevdamı saklamayı başardılar...

"Senin isminin yazılı olduğu kirli tabelayı bile özledim, sevda kentim."

Cep telefonu kullanmaya başladığım günlerde dostlarım, sevdiklerim bilirler ki; özel insanları yaşadıkları kent adıyla kaydederim. Aradığı zaman doğduğu değil yaşadığı kent telefonumun ekranına düşer... Koca kent benim için bir tek insandır. O kenti onunla tanımak, sevmek anlatılmaz güzel bir duygunun eylemi, o kentin de sicil varakası olur...

Diyarbakır sessiz ve sakın akan Dicle'dir.

Bir de ışıklandırılmış tarihi surlar...

Bilirim; Dicle sessiz ve sakın aksa da insanlar artık sesli ve sitemlidir.

Turizmin başkenti Antalya, kültürün başkenti İstanbul olsa da kentli olduğumuzu söyleyemeyiz. Kent kültürü, kentlilik bilinci, kent güvenliğinden o kadar yoksunuz ki, anlatamam.

En çarpıcı rnek: Siz hiç Paris'te, Cannesliler Derneği duydu-
nuz mu? Ya da Roma'da Milanolular Derneği? Ben duymadım,
duyamam, duyamazsınız...

Kentli olmak, doğduğunuz büyüdüğünüz, anılar biriktir-
diğiniz kentinizi unutmanıza neden olmaz. Tam tersi onun
dokusunu, ruhunu, size katkılarını anımsatır. Sizde kalan g-
zellikler sizi oraya eker, zlem tüketir, tutkuyla bağlanırsınız.
Sevdalı olduğunuz kent sayıları oğalıdır. Onu, yaşadığınız kente
dernek olarak taşımak yaşadığınız kente ihanet etmektir...

İnsanların doğdukları, doydukları kentler vardır. Yaşadı-
đınız kent doğduğunuz kent olmayabilir. O kentte yaşıyorsanız
o kentle btnleşmelisiniz. Yaşadığınız kentle bütünleşmek
kentli olmaktır. O kentin tarihi ile kişisel tarihiniz yazılacak,
kentin ruhunu isesinizle bulacak, kentin dokusuna dokunan-
lara dokunacaksınız. Yoksa kentli olamazsınız.

25 Ağustos 2007

KENT VE KADIN

Her zaman olmasa da zaman zaman aynı harfle başlayan sözcükler birbirine öyle güzel yakışır, öyle bütünleyici olur ki, unutulmaz. Kent ve kadın da böyle iki sözcük, değil mi?

Kentler dünyanın her yerinde güzel kadınlara benzetilir. 14. yüzyılda Elhamra Sarayı'nın duvarlarına şair **İbn Zamerak**'ın şu dizeleri işlenir:

*Sabika'nın (Sierra Nevada) eteğinde dur
Ve çevrene bir bakın.
Şehir bir kadın
Kocası tepedir.
Irmak belini saran kuşaktır,
Ve çiçekler boynunda gülümseyen
Mücevherler.*

Kentlerle kadınlar arasında kopmaz bağlar vardır. Kent yapısı kadını mutlu ettiği kadar mutsuzluğa da itebilir.

Bir kadın düşünün: Sular akıyorsa; altyapı sistemi bozussa, çocuğunu gönül rahatlığıyla bir parka, kreşe gönderemiyorsa, rahatça alışveriş yapacağı semt pazarları yoksa; yeşil alanlardan, hayvan barınaklarından, engelli mekânlarından, ortak yaşam alanlarından, spor tesislerinden yoksunsa mutlu olması düşünülebilir mi? Bizim ülkemizde çalışan kadınlar yorgun ve mutsuzsa, bunun nedeni, saydığımız yoksunluklardır.

Çağdaş demokrasilerin yaşam biçimi olduğu ülkelerde insanlar gibi kentlerin de hakları vardır ve korunur. Bir sokak adı ansızın değiştirilmez. İnsanlar yaşadıkları kentlerle özdeşleşirler. Parkların, bulvarların, sokakların isimleri korunur. Tarihi

dokulara özen gösterilir. Bizde ise, insanlarımız gibi kentlerimiz ve çevremiz de demokrasi bekliyor. Bilmiyorlar ki, bir kenti kent yapan özellikler vardır. Ve bir kentten ne kadar almak isterseniz, o kentle o kadar bütünleşirsiniz...

Kentlerle herkes gibi benim de ilginç bağlarım, gözlemlerim ve anılarım var.

Varoşta büyümeyi hem şanssızlık hem de şans sayıyorum. Kentin imarlı ve imarsız kesimine tanıklık etmek, bir çocuk parkından yoksun büyümenin özlemini gidermese de kentlilik bilincimin gelişimine katkısını anlatamam...

Kent ve insan iç içe kavramlar. Birbirini besleyen, üretken kılan, mutlandıran ve bütünleştiren kavramlar. Bu kavramların içini doldurup, kentlerimizde sağlıklı, üretken, barışık ve mutlu yaşamak elimizde ve katkılarımızda saklı. Kadınlar kentlerin yönetimine katılmalı ve örgütlerinin sesini taşımalı, kentlere kadın eli değmeli diye yıllardır söylüyor ve yazıyorum.

Kentlere kadın eli değmeli; ama bunun bir slogan olarak kalmaması için kent kültürü, kent dokusu, kent yönetimi, kent güvenliği ve çağdaş yerel yönetim anlayışı için sürekli çalışmalar yapılmalı. Kente, sevdiklerimize gösterdiğimiz özeni göstermeliyiz. Kadınların, kentlerle bütünleşmesi, yaşadıkları kentlere kattıklarıyla yaşam bulur...

Yaşadığımız kentin simgelerini silen, anılarımızdaki mekânları yok eden, kenti kirleten, kent dokusunu bozan yerel yöneticilerle mücadele etmeliyiz. Kentlilik bilincini önce kendimizde sonra da çevremizdeki insanlarda geliştirmeliyiz. Kentler bizim aynalarımızdır. Bilin ki, kent yaşanılırsa, güzelse kadın mutludur. Kısacası kent kentse kadın da kadındır...

4 Aralık 2008

KENTİN VE EDEBİYATIN AŞKI

Kentin ve edebiyatın aşkı tarihe tanıklıktır. Ve zor iştir kentli olmak. Kimi doğduğu, kimi de doyduğu kentte kenti tanır. Kentli olmanın erdemlerini yaşayarak kavramaya özen gösterir. Bir insan yaşadığı kentle nasıl bütünleşir? Bir yazarın kalemine kent nasıl dolanır? Nasıl kent yazıncısı olunur? Tüm bu sorular kentli olunca yanıt buluyor.

Yazma eylemine kent yazıncısı olarak başladım...

Yıllar kent yazıncılarının başarılı yapıtlarını okuyarak geçti. Bu merak ve eylemim bugün de sürüyor, onların anlatımları ile kentlere yolculuk ediyorum. İlk kent yazıncılığına başkentin yoksul diliminden başlamak ödülleri getirdi. Ankara önceleri kent içinde kentler barındıran bir kentti. Sonra ana-kent oldu...

İlk tanıdığım, yaşadığım kentti Ankara.

Yıllar sonra Ankara'dan başka dünya kentlerine ulaştım. İlk aşkım ilk kentim olarak ona ihanet etmeden başka kentler sevdim. Onu incitmeden bu sevdaları yazdım... Onun ismini seslendirerek, özleyerek başka kentlere koştum.

Kent yazıncılarının kitaplarından ölümsüz kentler okudum. **Ahmet Hamdi Tanpınar**'ın *Beş Şehir* kitabı müthişti. Gördüm ki, her yazarın sadece bir kent yaşar kalbinde... Yıllar geçince anladım ki Ankara'yı seviyorum. Bu kentle kopmaz bağlarım, silinmez anılarım var. Ankara'yı özleyorum.

Kenti yazmak tarihe tanıklık etmektir

Bir sokağın, mahallenin ve kentin dokusuna ne çok insan öyküsü sınıyor. Kentlilik bilinci kolay edinilmese de her insanın yaşadığı kentle silinmez bağları, anıları oluşuyor. Kenti yazmak tarihe tanıklık etmektir.

Son yıllarda sözlü tarih çalışmaları ile yeni kent yazıncıları her geçen gün yapıtlarıyla ses veriyorlar. Kent yazıncılarının sayıları hızla çoğalıyor. Bu çoğalmanın sonucunda gelecek kuşaklara kentlerin tarih çalışmaları armağan kalıyor sanki...

Nedim Gürsel, Paris’inde, o kentin gizini açıklıyor:

“Paris’i anlatmak, onu tanımlamak güç... O, ait olduğu ülkeden ayrılıp, kendi başına nefes alabilen, ruhu olan bir kent.”

Nedim Gürsel, sevdalı olduğum kentlerden Paris’i, **Nâzım Hikmet**’in şu şiiri ile aktarmayı unutmuyor:

Hangi şehir şaraba benzer?

Paris

İlk bardağı içersin buruktur

İkincide dumanı vurur başına,

Üçüncüde mümkünü yok

Masadan kalkmanın

Garson bir şişe daha getir!

Ve artık nerede olsan, nereye gitsen

Paris’in ayyaşısın iki gözüm.

Demir Özlü, **Stockholm Öyküleri**’nde kenti ve kafelerini çok güzel anlatıyor. İkinci kez gittiğim, gezdiğim, tanıdığım Stockholm’e sevdalanıyorum.

Selma Lagerlöf’ün *“suda yüzen şehir”*i Stockholm, benim adalar ve nehirler kentim.

Stockholm, 332 ada üzerine kurulu sularla çevrili dünyanın en özgün kentlerinden biri. Kenti birbirine bağlayan 191 köprünün üstünden kâh arabayla kâh yaya geçtim.

Stockholm, bizim aydınların gönüllü sürgün kenti.

Stockholm'ü tanıdıkça, sevdikçe, üç gönüllü sürgün dostu kısıkanıyorum. **Mehmed Uzun, Zülfü Livaneli, Kemal Burkay...**

Kent yazını kenti ölümsüz kılandır. Ankara için şair **Ali Cengizkan**, "*Ankara düşler kentidir*" derken, Ankara'da düş kurmadan yaşanmazı anlatıyor. Gerçekten de Ankara'da düş kurmadan yaşanmıyor...

Kızılay'da, garda, otobüs terminalinde bir banka oturup kente gelenleri seyre dalsanız, inanılmaz insan tiplerleriyle karşılaşsınız. Kenti kent yapan içinde yaşayanlardır. Kentle bütünleşmek, kente verdiklerimizle ilintilidir. Kent insanı geliştirir. Kentli olmak ayrıcalıklı olmaktır. Çünkü kentlilik bilinci insanı yurtsever, doğasever, hayvansever, insansever yapıyor.

Kentlilik insana onurlu duruş sergiletiyor...

4 Temmuz 2009

“KİRPİĞİNİN UCUNDAN ÖPÜYORUM”

Malatya ülkemize her alanda başarılı isimler veren, içinde kentler doğuran Doğu Anadolu’nun Fırat boylarında yeşeren bir türkü kent.

“Malatya Malatya/ Bulunmaz eşin” ya da *“Sevdiğim yar Malatya’ya değmeli”* diye az türküler yakılmamıştır.

Malatya, ülkemize iki Cumhurbaşkanı vermiş ender kentlerimizden biridir.

Malatya’da yediğim kayısı sonrası dostlara, *“Bugün yediğim kayısı ise bugüne kadar yediğim neydi?”* diye gülerek sormadan edemedim.

Malatya Hep Onu Çağrıştırır

Malatya, bana Aslen Adıyamanlı olan, 1957 yılında Malatya’da doğan **Ahmet Kaya**’yı çağrıştırıyor.

Adıyaman ilimiz Malatya’nın ilçesi iken 1954 yılında il oluyor. Adıyaman’dan Malatya’ya göçen ailenin beşinci çocuğu olarak **Ahmet Kaya**, Malatya’da doğuyor. 15 yıl Malatya’da yaşadktan sonra ailesi yeni bir kararla İstanbul’a göçüyor.

“Gözüm, Kirpiğinin Ucundan Öpüyorum”

Ahmet Kaya’nın ölüm yıldönümü...

O bana ve tüm dostlarına *“Gözüm”* diye seslenirdi...

Paris’e gideli, gözüme kirpiği de ekledi. Bir gün telesekretere bıraktığı notu **Fırat**’la dinledik. *“Gözüm, senin ve oğlunun kirpiğinin ucundan öpüyorum.”* Mesaj, **Fırat**’ı çok mutlu etti. O günden sonra **Fırat**’la arabayla çıktığımız tüm yolculukları-

mız, onun “*Saçlarına yıldız yağmış koparma annem*” şarkısıyla başladı. Gözyaşı olup yola aktı...

Bizim kuşak bu ülkede hep muhalif sanatçıları sevdi. Bizim sevdiklerimizi, yönetenler hep hapislere attı, sürgünlere gönderdi, işkencelerde öldürdü, darağaçlarında izletti. Biz hep dışlananları sevdik. Toplum da onları sevdi... Sevilecek olan onlar ve mücadeleleriydi...

Ahmet Kaya’yı bayram tadında anmak, ona ilişkin anı kırıntılarımı paylaşmak, sizleri gülümsetmek isterim:

Bir akşamüzeri sendikada toplantı salonundayız. O zaman eğitim sekreterimiz olan **Ayla Yılmaz**, alı al moru mor bir yüzle kulağıma eğildi. “*Başkan, sanatçı Ahmet Kaya aradı. Görüşmek istedi. ‘Toplantıda’ deyince, ‘Başkanına söyle, gündüz sendikada, anladık da gece niye gelmedi?’ diye soruyor.*” **Ayla**’nın alının, morunun nedeni anlaşıldı. Mesaja şaşırdığımı itiraf edeyim.

Toplantı bitti. **Ahmet**’i aradım.

“Hoş geldin, nedir bu deli mesaj?”

“Gözüm gel konuşalım.”

Ayla’yla, Çankaya’da bir lokantada yemek yiyen **Ahmet Kaya**’ya gittik. Bir grup Bilkentli gençle söyleşiyordu. Gençlere bizi tanıttı. Geç saatlerde ikimiz, kardeşim **Selahattin**’in gece kulübüne gittik.

Bir kadeh sonrası kalktı, orkestraya doğru yürüdü. Orkestra elemanlarından biriyle sarmaş dolaş oldu. Ve başladı konuşmaya. Saksofon çalan, askerde subayymış. Bir güzel Malatya fıkrası anlattı. Sonra da, “*Bugün bir deli mesaj bıraktım, şimdi o deli mesajın iki gün sonra çıkacak kasetteki türküsünü söylüyorum. Deli mesaj bıraktığım dostum dinleyince kahkahası umarım sesimi bastırmaz...*” dedi.

İşte, yıllarca toplumu sevinçlere, sevdalara savuran o türkü:

“Saza niye gelmedin/ Söze niye gelmedin/ Gündüz belli işin var/ Gece niye gelmedin?”

Gözümüz **Ahmet Kaya**, on yıl önce Paris’te yaşama veda etti. **Kaya’nın** mezarını Fransa Alevi Konfederasyonu Başkanı **Servet Demir**’le ziyaret ettik. **Servet Başkan** hüznünlendi, benim yüreğim üşüdü...

Bir başka ülkede mezar ziyaretini ilk kez CHP Genel Başkan Yardımcısı olarak **Yılmaz Güney**’in mezarına yapmıştım... Benden önce gidenlerin getirdiği güller kurumaya yüz tutmadan yeni bir gül koydum... Aynı gün Paris’te yaşayan kızı **Elif Güney**’le söyleştım. Bu söyleşiyi o zaman *Cumhuriyet Dergi*’nin başında olan sevgili **İpek Çalışlar** kapaktan verdi...

Yazının çıktığı o pazar toplanan CHP parti meclisinde ilk kutlamayı divanda yanında oturduğum CHP Genel Başkanı **Altan Öymen** yaptı... Aynı parti meclisinden tepkiler de aldım. *“CHP Genel Başkan Yardımcısı olarak nasıl Yılmaz Güney’in mezarına gidersin?”* diyenler bu ülkede milletvekili oldu. Umarım öyle düşünen insanlar artık CHP’de yoktur.

Ahmet Kaya’nın en büyük şansı ve zenginliği, onu ardından adını çok soylu taşıyan bir kadınının olmasıdır. Dostum **Gülten Kaya**’yı dinlediğim her televizyon programında görevliyorum. Bir kadın bir acıyı böyle soylu taşır mı? Acılı coğrafyanın kızı olunca acı bal eğleniyor. Kızı **Melis**’le **Gülten**’e uzun yıllar diliyorum.

Işıklar içinde yat dostum...

16 Kasım 2010

“SU AKAR, ÇATLAĞINI BULUR”

Hrant Dink de **Ahmet Kaya** gibi 15 Eylül 1954 yılında baba ve annesi Sivaslı olmasına karşın Malatya’da doğuyor... 19 Ocak 2007 yılında öldürülen gazetecilerimize katılıyor. Aynı gazetede uzun süre birlikte yazdık. Ölümüne çok üzüldüm. **Hrant** için yazdığım yazılardan biri:

Hrant Adına Vicdan Saatleri Zil Çaldı!

O sabah yedi tepeli kentte on binler kendi saati ile uyandı.

Hrant Dink için yürüdü...

Zihnime bir soru düştü!

Sevdiklerinizi nasıl uyandırırırsınız?

Her insan bir dünya ise; bu sorunun milyonlarca yanıtı var!..

Çünkü her insan sevdiğini uykudan farklı uyandırır.

Anne iseniz çocuğunuzu içinde bulunduğunuz koşullara göre uyandırırırsınız. Bir yaşam koşuşturması içinde iseniz, siz de zamanla yarışıyorsanız, bu, çocuğunuzu uykudan uyandırma biçiminize mutlaka yansır.

Mutluluğunuz da mutsuzluğunuz da...

Fırat asker olduğunda ona yazdığım mektupta şöyle seslenmiştim:

Bana en çok koyan, seni uyandırmaya kıyamadığım uykulardan uyandıracaklar. Oysa sen yirmi beş yaşındasın ve hep kendi saatinle uyandın, küçükken de öperek, severek, ses tonumu ayarlayarak uykulardan uyandırdım seni.

Film ve dizilerde üvey annelerin, çocukları dürtükleyerek uyandırdıkları sahneleri izlemeye bile dayanmam.

İnsan güne güzel doğmalı ve doğurmalı.

Uykulardan uyanmak güzel bir eylem olmalı.

Kimi uyanma özürlü olur, kimi de güne güzel uyanır.

Kimi türkü söyler gibi uyanır.

Kimi can sıkıntısı içinde güne doğar.

En güzeli türkü söyler gibi uyanmaktır.

Türkü söyler gibi yaşamaktır.

Yeni bir güne uyanmak eylemlerin en güzelidir.

Sevdiklerimizden ayrı evlerde yaşıyorsak; sevdiklerimizin uyanır uyanmaz bizi araması bilinçaltındaki sorunun yanıtını almaktır. Sevdiğim sesleri bugün de duyacak mıyım? “Yaşıyor mu” sorusunun yanıtını, sevdiğimizin sesini duyarak alırız.

Böyle açıkça söylenmese de çaktırmadan yapılan eylemin adı sevgi değil de nedir?

Yalnız uyanan birinin içinde bir cızzz, bir yürek yangını vardır. Hemen radyonun ya da televizyonun düğmesine dokunur. Evin içini bir ses doldursun ister. Yalnızlığına yoldaş arar. Kimi müziğe sığınır, kimi sevdiği bir programın ardına, kimi de yollara düşer.

Artık Polis Ziliyle Uyanmak Var!

Artık özgür uyanmalar hayal oldu.

Türkân Saylan bir sabah polis operasyonuyla uyanınca evini arayan polislere, “Çocuklar aşk mektuplarımı almadınız değil mi?” demişti. Bu sevimli sözleri yıllar geçse de vicdanlı hiçbir yürek unutamaz.

O günden, o operasyondan sonra uzun zamandır artık sevdiklerinizi siz değil polis zilleri uyandırıyor.

Örgüt yok!

Haklısınız örgüt yok!

Çünkü sizlerin örgüt anlayışı ile bizlerin örgüt anlayışı çok farklı.

Sizler için ne zaman örgüt oldu ki? Siz örgüt sözcüğünü bile tutsak kıldınız. Örgütlü toplum, örgütlü birey diyenlere yaşamı dar ettiniz. Tabu olan örgüt sözcüğünü kendinizce yorumladınız.

Kimi örgüt kurup adam öldürdü, kimi örgüt kurup yeni dünyalar uğruna mücadele etti. Ne yazık ki hâlâ örgüt kurup darbe yapanlar, adam öldürenler egemen. Örgütlü toplumu savunanlar ölümlerle anılıyor.

Örgüt yok denince vicdan sahibi on binler **Hrant** için yürüdü.

O sabah derin uykularınızdan sizi vicdan saatleriniz uyandırdı.

Yeni Türküler Söylemeliyiz!

Biz dünyaya solun çeşitli renklerinden bakanlar, eğer sevdiklerimizi uykularından polis zilleri değil de biz uyandırmak istiyorsak; yaşam konforlarımızdan biraz sıyrılmalıyız.

Öylesine yaşam konforlarımızın esiri, tutsağı olduk ki; inanın sevmeyi, mücadeleyi, hatta yeni yolculuklara çıkmayı göze alamıyoruz. Çünkü o küçük, o sıradan ve alışkanlık yaratan, adına konfor denmese de yaşam konforlarımızı bozmaya cesaretimiz yok. Mücadele gücümüz tükenmiş. Bundandır yeni başlangıçlar, yeni projeler, yeni sözler ve yeni türküler söyleyemiyoruz.

Bu yürüyüşten sonra her gün, güne umutla doğmalı insan!

29 Ocak 2012

KARA ELMAS KENTİ

*Yerin derinliklerinden geldiler, ellerinde
susmak bilmeyen bir yer altı güneşiyle, ne kadar
diplere bastırılrsa o kadar boğulmak bilmez yankısıyla
yüreklarının.*

Kemal Özer

Zonguldak...

Emek kenti.

Bir kentin emek kenti olması dünyada da bizde de çok zordur. Emegin bu kadar kuşatıldığı bir dünyada emek kenti olmak, hele maden işçisini bağrında barındırmak zorlukların en büyüğüdür. Ne çoktur acılı öyküler... Erkeği yaşamı yüklenir; kadını acıyı... Babalar ansızın göçen göçükle göçünce, anneler günsüz, çocuklar yetim, sevdalar yarım kalır.

12 Eylül darbesinin ülkenin üzerindeki sis perdesini aralayan, suskun ülkeyi ansızın konuşan ülkeye dönüştüren ilk büyük direniş, yürüyüş ve grev “Karaelmas kenti Zonguldak”ta ses verdi.

Yıl 1990-1991...

Zonguldak grevinin 12. gününde Ankaralı sendikacılar sabahın seherinde arabalarla Zonguldak için yola çıktık. Zonguldak tüneline girince yaşamımdaki tünel korkusunun varlığını da o gün yaşayarak öğrendim.

Zonguldak’a girince tüm kentin 12. günde Zonguldak direnişi ile çalkalandığını gördük. Sendikaya insan seli içinde gittik ki ne gidelim, her yer tıklım tıklım... Yarım saat sonra Başkan **Şemsi Denizler**’i alarak yürüyüş için maden ocakla-

rına gittik. Başkan, bize ilk kez yürüyüşe katıldığını söyledi. Ocakların önünde başlayan yürüyüş o gün *Cumhuriyet* gazetesi yazarları **İlhan Selçuk**, **Ali Sirmen**, **Uğur Mumcu**, **Şükran Soner** –ki grev boyunca hep Zonguldak’ta yaşadık– katıldılar. Dönemin Şişli Belediye Başkanı **Fatma Girik** de bizimle. Çekeceği bir film nedeniyle saçlarını üç numaraya vurdurmuştu.

Yürüyoruz; ön sırada **Şemsi Denizler**, **Uğur Mumcu**, ben, **Ali Sirmen**, **İlhan Selçuk**. Önümüzde orta yaşlarda bir kadın slogan atarak yürüyor.

Uğur Mumcu onunla konuşmamı ve yürüyüşe nasıl katıldığını öğrenmemi istiyor.

Zonguldaklı Kadın

Önümüz sıra yürüyen kadınla önce sıcak sıcak bakiştık. Sonra sorular sormaya başladım:

“Yürüyüşe nasıl girdin?”

“Yürüyenlere bakıyordum. Bir gün, biri arkamdan itiverdi. Önce şaşırdım. Baktım herkes yürüyo. Yürürken bir şeyler söylüyo. Ben de yürümeye başladım. Söylediklerini öğrendim. Artık her gün yürüyom. Sendikaya varınca başlıyoz söylenmeye. Sonra oranın en büyük başkanı çıkıyo, bizlere konuşuyo sonra yürüyerek evlere geliyo.

Önceleri ayaklarım ağrıyordu. Artık gidesi gidesi alıştım. Çocuklar da yürüyo. Komşular da. Kocam da kızmıyo...”

Sonra gazetelerde gördüm. O kadın Mengen’e kadar yürüyen kadınların arasındaydı. Devrek’i geçmişti. Devrek’te konuk olduğu evdeki kadına bakışını düşledim. Kendini ondan farklı görüşünü, ona yürüyüşü anlatışını görür gibiydim. Anlatırken onun özgüveni, edası, ev sahibi kadının ezilişi, beğenisi

ya da yermesi ve ağırlayışı. Çünkü benimle yürürken kendisini herkesle eşitlemişti. Olaya hemen alıştığını, komşu kadınları da yürüyüşe kattığını anlatmıştı.

Zonguldaklı kadın bana bir sendika basın müşavirinin sorusunu çağrıştırdı: *“Biz çok üyeli bir sendikayız. Ama bizim kadın işçilerimiz çoğunlukta değil. Hatta yok denecek kadar az. Ama dergimize bir kadın sayfası koymak istiyoruz. Bize neler önerirsiniz?”*

Önce şöyle bir bakmış, sevinmiş, içimden de şaşırmıştım.

“Kadın üyeniz olmamasına karşın yine de bir kadın sayfası düşünülmüşsünüz. Bence, sizin ne kadar erkek üyeniz varsa o kadar da kadın üyeniz vardır. Bildiğim kadarıyla sık sık grev yaparak hakkını alan sendikalardan birisiniz. Evdeki kadına sendikal bilinç vermezseniz, sendikal uğraştaki eşini destekler mi sanıyorsunuz?”

“Sen, Hangi Dağın Madenisin?”

İster yüzbinlerle yürü, ister yüzbinlere seslenecek otobüsün tepesinde konuşmanın heyecanı içinde ol, istersen çok yoğun ortamda bütün gözler üstünde olsun. Şunu unutma, birinin sana söyleyecek sözü varsa söylüyor. Bil ki söyleyecek yürek ve yetenekte olan söylüyor. İşte o soylu madenci yürüyüşünde yüzümü pembeleştiren, o unutulmaz soru: *“Sen, hangi dağın madenisin?”* O an o söze takılmasan da yürüyüşün dikleşir, edalı, havalı olur; konuşmada fırtına gibi esersin... 89 Bahar Eylemleri’nin esintisi izsiz olur mu?

89 Bahar Eylemleri

89 Bahar Eylemlerinin yaratısı olan 1990-1991’de gerçekleşen Zonguldak maden işçilerinin direnişi ve “Büyük Yürü-

yüşü” ülkenin üstündeki sis perdesini kaldırdı. Ülkenin nabızı Zonguldak’ta atmaya başladı. Her yer Zonguldak, her yer işçi direnişi oldu.

O “Büyük Yürüyüş”ten iki slogan toplumsal yaşama girdi:

“Çankaya’nın şişmanı, işçinin düşmanı!” ve;

“Türkiye seninle gurur duyuyor!”

Birinci slogan sadece dönemin Cumhurbaşkanı **Turgut Özal** için atıldı. İkinci slogan ne yazık ki olur olmaz hak etmeyen bazı siyasi liderler için atılarak yılları aşıp geldi. İşçilerin liderleri için ağız dolusu haykırdıkları slogan olur olmaz siyasi parti başkanları için atıldıkça içim yandı, yanıyor...



Zonguldak maden işçilerinin direnişine destek “Büyük Yürüyüş”te (1991)

Ölen Madenciler İçin...

*Yaşarken yer altındaydım
kör ettiler tüm renkleri
ölürsem yer üstünü isterim
Aydınlığa gömün beni.*

T. Ülker

Yıllarca gazetelerde ne çok okuduk: *“Maden bir ocağı daha söndürdü.”*

Zonguldak’a ilk gidişim büyük grev sırasında coşkulu oldu. Son gidişimde büyük grev sırasında tanıdığım, Türk-İş Genel Sekreterliği döneminde işçi eylemlerinde sıkça bir araya geldiğim, öldürülen Maden-İş Sendikası’nın Başkanı **Şemsi Denizer**’in cenaze törenine katıldım. İlk gidişimin coşkusu son gidişimle hüzne dönüştü. O hüznüm, **Bülent Ecevit**’in ölümünde Zonguldak’tan baretleri ile Ankara’ya gelen maden işçileriyle yürüyerek sürdü...

20 Temmuz 2013

“SANMA Kİ SEN GELDİĞİN GİBİ GİDECEKSİN”

“Nerede yaşamak isterdiniz?” sorusuna hiç düşünmeden “*Bodrum*” dedim.

Bodrum’u, görmeden, **Halikarnas Balıkçısı’nın, *Mavi Sürgün, Merhaba Anadolu, Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı* (Azra Erhat)** kitaplarını ve tüm öykülerini okudukça sevmeye ve düşlemeye başladım. Bir dağlı olarak da görür görmez vuruldum. Denizine, havasına, toprağına, güneşine, meyvesine, balığına, insanına vuruldum.

Ne zaman Bodrum aklıma düşse, **Halikarnas Balıkçısı’nın** betimlemeleri dilime düşer. Ondan daha güzel Bodrum’u anlatan var mı:

“Burası engin göklerin ülkesidir. İçten gelen bir türküyü kappı koyverin, uzaklaştıkça türkü gökte masmavi olur... Işık burada yalnız karanlığı aydınlatmakla kalmaz, aydınlattığı şeyi değiştirir ve görülen bir şiire çevirir. Başka yerde nur içinde yatılacağına, burada nur içinde yaşanır... Yıldız kalabalığına engin gece dar gelir... Hele ay ufuktan bir görüne koysun, evren bir peri masalına döner.” (Merhaba Anadolu, s.119)

“Merhaba! Yokuş başına geldiğinde Bodrum’u göreceksin... Sanma ki sen geldiğin gibi gideceksin...”

Bodrum insanı hep farklı karşılar, farklı uğurlar. Bodrum dönüşleri bir de böyle bir yaşam var. “Kaçtı mı?” diye hep kendi kendine sorar insan...

Yaşamımda görmediğim çiçekleri orada gördüm, adlarını orada yaşayan güzel insanlardan duydum:

Bellasombra ve okaliptüs ağaçlarının gölgesine sığındım. Palmiyelerin seyrine doyamadım. Mandalina-portakal bahçelerinin içine dalıp bir dal koparmak için uzandığımda çocuksu anların coşkusuna dalışımı unutamam. Sarı akasya çiçekleri ve yıl boyu Bodrum evlerini süsleyen begonvillerin hepsinde **Halikarnas Balıkçısı**'nı görürüm.

“On sekiz cins kadar turunçgil çeşitleri getirttim. Bunların hiçbirisi yurtta yoktu. Antalya’dan, Finike’den, Adana’dan yazılan mektuplara cevap veriyordum, dikilecek çeşitleri saptıyordum. Bodrum turunçgillerin tanınmış bir merkezi olmuştu. Turunçgiller, engin bir alev gibi Güney Anadolu’yu sarıyordu.” (Mavi Sürgün, s.263)

Halikarnas Balıkçısı, *“Sende bütün insanıyeti seviyorum. Sen dünyanın bana verdiği mükâfatsın”* diye sesleniyor mektuplarında **Azra Erhat**’a. **Azra Erhat** yine de onun, kitaplarında Efe’nin sevgilisi “Çakır Ayşe”yi yazışını kıskanıyor. Onu teselli eden **Halikarnas Balıkçısı**, *“Bu yürek bu kadar fakir mi? Kocaman, herkese yer var”* mealinde yanıt veriyor.

Bodrum insanını, balıkçıları, süngercileri, Çakır Ayşe’yi, sıradan insanları, Bodrum evlerini, denizleri, koyları, adaları, Gökova’yı, Arşipel’i onun kitaplarından ve **Azra Erhat**’a yazdığı mektuplarından öğrendim.

Kuşkusuz yazar 1930’ların, 1940’ların Bodrumunu yazdı.

Yazarlar edebiyat yapıtlarında bir kenti ölümsüz kılıyorlar. Doğduğu, sevdiği, yaşadığı kentleri gün ışığına sanatçılar çıkarıyor. Binlerce insan benim gibi onun kitaplarında sevmiştir Bodrum’u. Bugünün Bodrumu da yazılıyor, anlatılıyor.

Bazen bir romanda, makalede, denemede, şiirde, tabloda kalıcı olan o sevginin işlenmesidir. Akıllarda yer etmesi yürek-
lere değmesidir. Anı kitaplarında anlatılan mekânları yaşadığım kentte seyre çıkarım. Coşkuyla gidip hüzünle döndüğüm çok olmuştur. Oysa kenti kent yapan mekânlar, özenle, sevgiyle korunmalıdır.

Kaç gece o düşle derin uykulara daldığımı anlatamam. Bodrum'da dağın tepesinde denizi gören geniş bahçeli iki katlı büyükçe bir evim olsa... Yaşadığım sürece onun kitaplığını bir güzel hazırlasam. Benden sonra bir yazar evi olarak yazmak isteyen insanların, içinde binlerce kitabı kolayca bulabileceği ve dünyayla iletişim kuracağı bir üretim atölyesi olsa...

Kurduğum düşle kaç yıldır korkmadan, kaçmadan yaşamak bile güzel...

27 Ağustos 2013



**Bodrum'da teknede
(7 Ağustos 2012)**

BİR TÜRKÜ USTASI İLE YOLA ÇIKMAK

Bayramın ikinci günü yollar görünüyor...

Musa Eroğlu evden arabayla alıyor, semahına vurgun olduğum Tokat için yola çıkıyoruz. **Musa Eroğlu**'na dostları "**Türkü Dede**" diyorlar. **Türkü Dede** kendisine facebook ve twitter tuzaklarımdan habersiz. Arayanlara "*Mut'tayım*" diyor. Dayanamayıp, sosyal medya tuzaklarımdan söz ediyorum. Gülererek, "*Kaygılanma, konuştuğum dostların o dünyadan ve senden haberleri yok*" diyor. "*Ben yine de uyarımı yapayım*" diyorum.

"Bir ozan, bir türkü yorumcusu, bir kente gidince ne düşünür?" diye soruyorum:

Hem şiir gibi araba kullanıyor hem de yanıtlıyor:

"Bir şehre gidince; o şehre ne gönderdim ki, beni onunla karşılasın? Beni nasıl karşılayacak? Sanatçiyım, sazımla sözümle bir şeyler vermişim. Onlar beni tanımış, algılamışlar. Mut'a gittiğim zaman beni daha çok Anamur, Ermenek, Silifke'nin belde ve köylerinden gelenler sevgiyle karşılar. Mutlular asla karşılamazlar.

Hakkârî'ye gittiğimde karşılamaya gelen kalabalığa şaşkınlıkla baktım. Müthiş bir ilgiydi; demek ki onlar beni daha iyi anlamışlar. Dinletilerim dolup taşı.

Geçen ay Çorum'a dinletiyeye gittim. Hitit Şenliklerinde eli bin insan var. Çorum deyince ne yalan söyleyeyim aklıma 'Çorum katliamı' geliyor. Çok yakınlarım vardı. Çorum'da Türkmen, Kürt halkları ve inanç olarak Aleviler yaşıyor. Şehirler üzerinde oynamayın. Çorum çok duyarlı bir yer. Bin

yıldır yan yana yaşayan insanlar niye ayrıştı? Hangi ileri akıllı ne söyledi de olaylar oldu?

‘Çorum katliamı’ olayları ekin tarlalarında yaşandı. Ekini biçerken, cesetler bulundu. Hitit güneşi karardı. Bu ova-da en az 340 köy gezdim. Gördüğümüz coğrafyalar geçmiş bilgileri ters yüz edebilir.

Biz Mutluyuz, yazın denize ineriz ve sahili sevmeyiz. İşe yaramaz diye sahildeki tarlalar kızlara verilir. O yüzden bizim damatlarımız daha zengindir.

Çorum’un tarihsel bir özelliği var. 3700 sene evvel bağlama çalınıyor. İki kam saz çalıyor. 12 kişi semah dönüyor. Soruların yanıtı Anadolu Medeniyetler Müzesi’nde saklıdır.”

Bir tweet daha atıyorum. Dostlarla, semahına vurgun olduğum Tokat’a gidiyoruz. **Türkü Dede** ile yollara düşüp canlara gitmek ne güzel...

Çorum’a on kilometre var. Çorum katliamı, **İbrahim Kaypakkaya** ve “Gezi Eylemleri” sırasında Ankara Kızılay Meydanı’nda öldürülen, Çorumlu olan ve köyüne defnedilen **Ethem Sarısülük** de akıllara düşüyor...

Hitit güneşi kayboluyor...

Çorum’da “Halk Konseri”... **Musa Eroğlu** bir bakıyor, dinlemeye gelen halkla arasında metreler var. “*Canlar, sizinle aramızda devlet var*” diyor. Protokolde oturan Vali bunu duyuyor, duymaza yatıyor; hiçbir değişiklik olmadan dinleti o uzaklıkla sona eriyor.

Hubyar torunlarından Tokatlı **Hıdır Temel** anlatıyor:

“Yeşilirmak Tokat’ın içinde akıyor. Yeşilirmak Tozanlı çayı olarak çıkar, Kelkit çayıyla birleşerek Yeşilirmak olur. Şimdi Almus Barajı’ndan sonrasına Yeşilirmak diyorlar.”

“Kazova vadisi çok güzel” diyorum.

Kazova için **Pir Sultan Abdal**'ın şiirini üç can aynı anda okuyor:

*Sancak kalksın Kazova'ya dikilsin
Münafık başına taşlar dökülsün
Mümin olanlar da anda bilinsin
Alim ne yatarsın günlerin geldi
Turnam gider Kazova'nın çölüne
Söyler âşık ne gelirse diline
Bizden selam olsun dostun iline
Gördüm iki turna güzel turnalar.*

*Kızılırmak gibi bendinden boşan
Hama'dan Mardin'den Sivas'a döşen
Düldül eğelendi Zülfikâr kuşan
Alim ne yatarsın car günün geldi.*

Çaylı Köyü Yörük Alevi köyüdür. Yerinde duramayan, devingen insanlara Yörük denir. Türklerin çoğu Yörük halindedir. “Göçümüzü bir katır, kültürümüzü bin katır çeker.” Yörük sözünün kaynağı budur. Yöğrük olur gönül kuşu ve yiğit olur Yörükler. Bin yıllık bir tarihi, şehir efsanesi gibi anlatıyor:

“Osmanlı ordusu gelip Kazova'ya oturuyor. Ordu ovaya yerleşiyor. Çaylı köylüleri koyunları kırıyor, yünleri kazıklara sarıp suyun önünü kapatıyorlar; o gece su şişiyor ve çadırların olduğu alanı kaplıyor. 20-30 bin kişilik Osmanlı ordusu bir uyanıyor, su içinde; ve darman duman oluyor. 1517-1520 yıllarında olan olayın kanunu 1923'e kadar kamu zararından başka (ekseri) bir vergi ödemesiyle cezalandırılıyor. Bu kanun 1923'te değiştiriliyor.”

Ova kazın ayağına benzediği için Kazova deniyor.
Tokat'ta üç ova ismi: Kazova, Taşova, Artova.



Musa Eroğlu ile (15 Ocak 2012)

O gece gün dönüyor. Son bir tweet daha atıyorum:

“Baba İlyas ve Pir Sultan’ın Kazovasında Yeşilirmak’ın çağılırları kulağıma isyan türküleri söylüyor...”

“Dünya üzerinde 15 su havzasından biri olan Kelkit Vadisi’nin Çerçi Köyü’nden günaydın!” diyorum, takipçilerime ve sevdiklerime.

Bir ozanla Anadolu’yu gezince google’a bakmaya gerek kalmıyor. Başlıyor orada bir usta varsa onun sözlerini söylemeye, öyküsünü anlatmaya. İşte güzellik:

“El vurup yaremi incitme tabip...” Zileli Sadık’ın dillere düşen türküsü ile Zile’ye giriyoruz...

Zile Güzelbeyli Festivali’nde Gülcihan Koç ve Musa Eroğlu, canlara ve canların canına değişlerle, türkülerle meltem olup esiyorlar...

Bir usta, Turhal halk dinletisinde ustaları soylu ve dingin anıyor. Önce “İşte gidiyorum çeşmi siyahım”, sonra “Gönlüm hep seni arıyor/ Neredesin sen?” türkülerini söylüyor. Öyle saza vuruyor, öyle söylüyor ki koca bir orkestra ve üç ozan türkü çıkırıyor sanki...

Günaydın Tokat-Kazova... Günaydın günümü aydınlatanlar...

Üç gündür bu güzel topraklardayım. Tokatlılar konuksever, yiğit insanlar. Ülkemizde son yıllarda “kendini koruyan kentler”, “yavaş kentler” yanında bir de doğası ve tarihi dokusu ile özgün bir Anadolu şehri olan Tokat şehri varlığını sürdürüyor.

Hubyar Anma Etkinliğinde; Alevilerde erkeğin eşi ve eşiti güzel kızlar, kadınlar, kızanlar 2641 metre yükseklikteki Tekeli Dağı'nın yaylasında Hubyar semahı dönüyor; Tekeli semaha duruyor...

21 Eylül 2013

ZONGULDAK'TAN ŞİLİ'YE

Şili'de maden kazası olunca; ülkemizdeki maden ocakları ve işçilerin ilkel koşullarda çalışmaları, işçiye verilen değer, yoksunluklarımız hemencecik gün yüzüne çıktı.

Dünyanın Kalbi Şili'de Attı!

Şili sevdam Şilili şair **Pablo Neruda** ile başlar. Yıllarca Latin Amerika ülkelerinin vicdanı olan **Neruda'nın** dizeleri ile onun ülkelerini tanımaya çalıştım. Büyük ozan *“Bahtı kara madeni”* şiirinde Huerta Usta'yı ölümsüzleştirir. Onun şiir kitapları hep başucumda bekler. Yıllar sonra Şili'nin ünlü eski başkanı **Salvador Allende'nin** yeğeni **Isabel Allende**, Şili darbesini, **Pinochet**'yi, sürgün yıllarını ve yaşadıklarını dünyaya yazar. Şili'yi bir de o güzel ve güçlü kadından okurum...

13 Ekim 2010 günü bir mucize gerçekleşti ve o mucizenin gerçekleşmesinde büyük katkısı olan bir başka Şilili erkeği tanıdım.

Şili Devlet Başkanı **Sebastian Pinera**.

Gönlüm **Pinera**'ya düştü!

Bu seveda insana verilen değerle tutuştu.

Şili de 33 maden işçisi sıcak bir yaz günü göçük altında kaldılar. Göçük altındaki işçiler, 17 gün sonra sondaj borusuna, *“33'ümüz de sığınakta ve iyiyiz”* notu takarak yaşadıklarını dünyaya duyurdular.

22 Ağustostan 13 Ekime kadar insana duyarlı herkesin merakla dinlediği, sonucunu beklediği haber oldu. 33 işçi, 50

günden fazla göçük altında kaldılar. Yaşadıkları öğrenilince onlara yiyecek ve ilaç gönderildi.

Onca gün, 622 metre yerin dibinde yaşamın öyküsü onlarda saklı...

Zümrüdü Anka Kapsülü!

13 Ekim günü tüm işçiler “Zümrüdü Anka Kapsülü” ile sevdiklerine kavuştular...

Yıllardır ülkemizdeki maden kazalarını izleriz. Sendikacı kimliğimle yürüyüşlerine, mitinglerine katıldığım, “kader” saçmalığı ile teselli edilişlerine tanık olduğum acılı insanlar, Şili mucizesi ile gördü ki insana verilen değerle kaderleri ölüm değil yaşam oluyor...

“Bizde aynısı olsa üç günde çıkarırdık!..”

Bu ne akıl tutulması, bu ne aymaz bir açıklama!..

Sanki bu ülkede maden kazaları yaşanmıyor. Daha Zonguldak’taki kazada ölen işçileri hâlâ sahiplerine teslim edemeyen yöneticiler var. Acı olan bilgiç tavırlar, sınır tanımayan “Kömür ocağı, demir ocağı” gibi gülünç açıklamalar...

Medyamız da Şilili madencilerin mücadelesinden, Zonguldaklı madencilere uzanıyor. Tuzla tersanelerindeki ölümler adeta kanıksandı. Haber değeri olmadığı için ne program yapıyor ne de yazılıyor.

Belki bazı gazetelerin yeni “Sokak Yazarı” kalemleri yazar.

Biz yıllardır “sokakla akmak, sokağın sesine kulak vermek” diye yazdığımız için yine sokağın merakı ile yazımızı noktalayalım:

Kuaföre gittim. İki kadın, Şilili işçileri konuşuyor:

Biri heyecanla diğerine soruyor:

*“Gündelikçi kadın vardı, süpürgenin sesinden haber dinle-
yemedim. Sevgilisi ile karısının beklediği işçi çıktı mı?”*

“Çıktı kör olmayasica!”

“Öyle mi? Önce kime sarıldı?”

“Kime olacak, sevgilisine!”

Bu konuşmaya tanıklık sonrası zihnimde sıraladığım; Şi-
li Devlet Başkanı işçilerin kurtarılma çalışmalarını yakından
izledi. Tüm dünyaya darbeleri ile ses veren Şili artık işçisine
daha doğrusu insana verdiği değerle adını duyuran ülke oldu,
tümcelerimin üstüne; kocaman bir gülücük kondu...

Şili işçileri, işçi sınıfı sevdamı bir kez daha haklı kıldı.

Onlara selam olsun!

Bir de yeni sevdam Şili Devlet Başkanı **Sebastian Pine-
ra**’ya...

20 Ekim 2010

YANGIN YERİYDİ HER MEVSİM

Yurdu gezince yangın yeriydi her mevsim.

Zihnimin tünellerinde çıktığım yolculukta gezgin ruhu-
ma kaynaklık eden nedir? Bu soruya yanıtı, bir çalışma anında,
tazelenmek adına kahvemi yudumlarken; kitaplarıma bakınca
buldum. Baktım ki, ne göreyim, iki raf “Gezi Notları”, “Gezi
Kitapları”, gezgin yazarlarımızın yapıtlarıyla dolu. Çoğunu da
okumuşum. **Haldun Taner’in *Düşsem Yollara Yollara*** kitabı-
nın son sayfasında, “*28 Mayıs 1980 günü saat 15.00’te bitirdim*”
diye notum var. **Fikret Otyam’ın, *Karasevdam Anadolum,***
Adı Yemendir, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın *Beş Şehir,* **M. İl-**
han Erdost’un *Şemdinli Röportajı,* **Halikarnas Balıkcısı’nın**
tüm kitapları, **Yaşar Kemal’in *Röportaj Yazarlığında 60 Yıl’ı***
yeni okudum.

Yerli, yabancı onlarca yazarın kitabını okuduğumu mutlu-
lukla saptadım.

Göçmen Kalem ve ***Yangın Yeriydi Yurdum*** kitaplarımı
yazarken de gördüm ki, gezdiğim kentler içinde bende kalanlar
kalem parmaklardan dökülenler.

Örgütlü olduğumuz BASİSEN-Banka ve Sigorta İşçileri
sendikasının, Ankara ve İç Anadolu Bölgesine bağlı kentlere;
Ankara, Bolu, Çankırı, Çorum, Yozgat, Sivas, Kayseri, Nevşe-
hir, Kırşehir, Eskişehir, Konya, Afyon, Karaman il ve ilçelerine
defalarca gitmişiz. Köylerinin içinden geçip, nehirlerini, gölle-
rini, kuş cennetlerini seyreylemiş, belleğimize işlemişiz. Ha-
sandağı’nın görkemli zirvesine konuk olan güneşin ısıltıları ile
günaydın derken; akşam kıvıllığında Erciyas Dağı’nın dumanlı
başına selam verip; iyi akşamlar demenin şansını aynı gün ya-

şamışız. Uçsuz bucaksız bozkırda yol uzadıkça araba kullanarak yorulan yol arkadaşlarıma, türküler söylemişim.

Her mevsim her yolculukta hüznü coşkuyu yollara işlemişim.

Sadece yollara mı?

“Yenge”

Anadoluyu hangi kimlikle gezerseniz gezin erkek egemen kültürün, erkek toplum olmanın tüm özellikleri yansıyor. Özde, sözde, gözde Anadolu erkek egemen bakışın giderek ağırlığını duyumsattığı bir dönemin gerçeğine evriliyor...

Siyasi kimliğinizle gittiğinizde popüler kültürün ürünü değilseniz, çok tanınmıyorsanız; “Yenge” olmaktan kurtulamıyorsunuz. Hangi siyasi erkek yönetici ile gidiyorsanız; onun eşi kabul ediliyorsunuz. Edilmeseniz de bir “Yenge” muhabbetidir gidiyor. Erkek siyasilerin çok azı bu yanlış hitaba karşı uyarı yapıyor. Çoğunluk düzeltme gereği bile duymuyor.

İkincisi il ve ilçelerdeki, hatta abartmıyorum Karadeniz sahil boyu parti binalarına kahvelerin içinden geçerek giriyorsunuz? “Kadınlar neden siyasette yok”un yanıtı, kadınların çekinerek gittiği mekânların içinde saklı değil mi? Örgütleri erkekler kurduğu için kadın akıllarına ilk anda gelmiyor. Ya parti binası kiralıyor, az da olsa satın alınıyor.

“Yenge” olmaktan kurtulamasanız da eğer partinin üst organlarında iseniz, babanız yaşındaki erkekler bile “Başkanım” diyerek, size, örgütsel saygıyı göstermekten kaçınmıyorlar. Bu güzelim çelişki yaşamın her alanında Anadolu’da kendini gösteriyor.

Siyasi çalışmalarda yemek saatlerini unutmak gerekiyor. Bir Orta Karadeniz gezisinde bütün gün yol gittik. Çeşitli aç-

lışlar yapıldı. Dönüş yolunda bir yerde yemek için mola verildi. Genel başkan, ağzına lokmayı götürecek, gazeteciler fotoğraf çekmeye başladı. Başkan, benden engel olmamı istiyor. Ne mümkün, makinesini alan koşuyor. Dakikalarca fotoğraflar çekiliyor. Sonra yemek yenmeye başlanıyor. O saatte herkes o kadar acıkmış oluyor ki, insan ne yediğini bilemiyor. Bu yüzden yeme ölçüsü hep kaçıyor.

Sivas'ta bir siyasi çalışmadan dönüyoruz. Ankara'ya yetişmek için yolda mola verilmedi. Nihayet geç saatlerde eve geldim ve çok açım. Günlerdir eve uğramıyorum. Çantamı bıraktım, mutfağa yöneldim, dolabı açtım ki... Yemek olmadığı gibi yiyecek bir şey de görünmüyor. O açlık ve yorgunlukla uyuma-ya karar verdim. Ertesi gün evimizin yardımcısı **Ulviye** ile bu yokluğu, bu açlığı kahvaltı soframıza taşıdık. Mutfaktaki Avşar kızlarının dokuduğu Avşar kilimi bu söyleşiye tanıktır.

Siyasi ve toplumsal çalışmalar için gittiğiniz kentin tarihi ve doğa güzelliklerine zamanınız yoksa o kent sizde “tat” olarak kalıyor. Siirt’in tadı, unutulmaz “Büryan” yemeği gibi... Bazı kentler ister istemez aklınıza iz bırakan tarihi olayları, katliamları, doğal afetleri ile geliyor. Kadın olunca gözünüz giysilerde, takılarda oluyor. Ne Tokat yazmasını ne de Van, Midyat gümüşçülerinin tasarım harikası gümüşlerini almadan dönmüyorsunuz.

Ülkenizi gezerken; yolunu bilmek, dilini bilmek, tatlarını güvenle tatmak inanılmaz bir mutluluk oluyor. Yola çıkan siz, siz olmaktan çıkıyor; biriktirerek, çoğalarak dönüyorsunuz. Kayseri-İncesu'nun kum fırtınaları aklınızdan çıkmıyor. Anadolu'lu yaşlı kadının “*gurban olurum geldiğiniz tozlu yollara*” sözüyle eriyorsunuz...

Her mevsim yangın yeri yurdunuzda bir de ülke sevdasıyla yanıyorsunuz...

9 Eylül 2013

ANKARAM

Ankara, bitmeyen sevda...

Italo Calvino, *Görünmez Kentler* kitabında diyor ki:

“Bir kentte hayran kaldığın şey, onun yedi ya da yetmiş yedi harikası değil, senin ona sorduğun bir soruya verdiği yanıtıdır. Ya da onun sana sorduğu ve ille de yanıtlamanı beklediği sorudur...”

Sen, sorularımı çoğaltan kent, çocukluğumun ışıklı başkenti...

Babamla annemin gezmeye götürdükleri Gençlik Parkı'ndaki Lunapark'ım. Kara trenle sevdiklerimi uğurladığım Ankara Garımsın.

Ara sıra akşamın karanlığında arabayla gezip özlem tükettiğim; gecekonduların anıtı yoksul tepem Altındağ'sın. Kuğuların seyrinde kanatlandığım; Seymenler Parkı'na coşkuyla yürüdüğüm, kentin oksijen odasında zamanı unutup, dinlenme sonunda varsıl tepe Çankaya'daki evimsin.

Sen, içimdeki Ulus, Sıhhiye, Kızılay ve Tandoğan Meydanısın.

Umudun Güven Parkı; emeğin Sıhhiye Meydanı ve gökyüzüne kalkan “Eller” karşısında “Hitit Güneşi” anıtısın.

Sen, hastanelerinde sevdiklerimi kaybettiğim, camilerinde ve cem evlerinde uğurlamaya koştuğum, mezarlıklarında gözyaşı döktüğüm şehirsin.

Sen, liseli yıllarda okulu asıp arkadaşlarla Papazın Bağı'na gittiğim, Çubuk Barajı'nda serinlediğim, Hüseyin Gazi Türbe-

si'nde niyaz edip, dilekler tuttuğum, resmi bayramlarda öğretmenlerin önderliğinde, okul arkadaşlarımla koştuğum Anıt Kabir'sin.

Günün her saatinde kenti ısıltılı kılan, seyrine, özenle korunmasına, yerli yabancı konukla gönenerek koşulmasına örnek anıt mezarsın.

Sen, **Hasan Mutlucan**'ın radyodan darbe türküleri ile uyandığım başkent... Sokak başlarını tutan tanklar, sokağa çıkma yasağını anımsatan jandarma tüfekleri, gözaltılar, adliyeler, darağaçları kurulan Ulucanlar ve Mamak Cezaevleri ile ünlü Ankaram değil; Ankara'sın.

Liseli yıllarımda asılan üç devrimci liderin acısıyla yüreğimi dağlayan, ansızın griye dönen beceriksiz “laciler” giyinen, koltuklarını kaybetmeme uğruna, vicdanlarını körelterek, idamlara imza atan siyasilerin saltanat şehrisin.

Senin, okullarında okudum, bankalarında işe girdim, sevdalandım... Gelinlikle gözyaşları içinde ailemi ardımda bırakıp yollara düştüğüm, sonra yine sana koştuğum, hamile olarak aylarca yollarında yürüdüğüm, parklarında dinlendiğim, Hacettepe Hastanesi'nde anne olduğum, mitinglerine koştuğum, grev boylarında türküler söyleyip, halaylar çektiğim, konferanslarında ezberler bozduğum ve yaşamaya doyamadığım kentsin.

Sen devrimci ve ebedi başkentsin...

Anadolu Bozkırına Kurulan Başkent

13 Ekim 1923'te tek maddelik bir yasa tasarısı kabul edildi: **“Türkiye Devleti'nin makarr-ı idaresi Ankara Şehridir.”**

Ankara, alnının teri, bileğinin gücüyle hak ettiği yere gelmişti artık.

Çünkü başkentlerin tarihleri kadar yaşanmışlık öyküleri vardır.

Ankara'nın başkent oluşunun altında Kurtuluş mücadelesi vardır.

Ankara Kurtuluş'un devrimci kentidir.

Atatürk'ün "yaylagüzeli" dediği, bozkırın ortasına kurulan Ankara, Almanya'nın bir zamanlar başkenti Bonn gibi yapay bir başkent değildir. Nitekim yapay bölünmenin başkenti Bonn, Berlin Duvarı'nın yıkılması ile Almanya'nın ebedi başkenti olan Berlin'e taşınır. Yıkılan duvarla gençleşen Berlin tekrar Almanya'nın başkenti olur.

Ankara da Cumhuriyet'in başkentidir.

Bakın efsane Milli Eğitim Bakanı **Hasan Âli Yücel** 21 Ekim 1957'de *Cumhuriyet* gazetesindeki köşesinde "Bizim İçin Ankara" makalesinde neler yazıyor:

"Ankara, hükümet merkezi olarak kanunlaşalı tam 34 yıl oldu. Ama onun yeni Türkiye'ye durak ve kaynak oluşu daha da öncedir. Atatürk'ün Samsun'a ayak basıp Erzurum ve Sivas Kongrelerini yaptıktan sonra gelip burayı Milli Mücadele'ye karargâh edişi, 1920 yılına rastlar.

Ankara, bütün tarih boyunca en önemli beldelerden biri olmuştur. Toprak altı kalıntılar bunu gösterir. Kim Ankara'ya sahip olmuşa, Anadolu'ya hâkim odur. Etiler, Romalılar, bu stratejik noktayı önemine uyar şekilde tutmuşlardır.

Ankara, Milli Mücadele'nin idare merkezi, devrimlerin çıkış noktasıdır. Ankara, yeni uyanış devrimizin beşiğidir. Ankara, Birinci Büyük Millet Meclisi'nin kurulduğu yerdir. Yani devletin tanyeridir. Ankara, bin bir milli hatıranın, başında Çankaya'sı ve göğsünde Anıt-Kabr'i olan kutsal bir diyardır. Milli hayatımızın her safhası orada doğdu, oradan doğacaktır.

*İleride de herhangi siyasi teşebbüsün çıkış noktası ve gelişi he-
defi, bu sebeplerle Ankara olacaktır.”*

Ve de **Ahmet Haşim** Ankara için ne demiştir:

*“Anadolu ortasında bugün bir hakikattir. Ağacın bitmedi-
ği, yaprağın açmadığı, kül rengi azim bir saha ortasında An-
kara, şimdi büyük binalarının yüz binlerce gözleriyle şafaklara
bakıyor.*

Bu şehir güzel mi?

Şehirlerin güzelliği nedir? Manaları.

*Sisli ve siyah Londra, kirli ve harap Paris, remizlerini sez-
meyenler için dünyanın birer can sıkıntısı merkezinden başka
nedir? Ankara manaların en şaşaaदारını taş ve toprağında ta-
şımaktadır; çünkü orada bir zekâ, eşyaya temessül etmiş dü-
şünüyor, şefkat ve merhameti hudutsuz bir kalp çarpıyor, bir
iradenin mıknatısiyeti escamı canlandırarak, onları muazzam
bir mimarinin istikametlerini takiben harekete geçiriyor. Bu şe-
hir güzel olmaktan ziyade düşündürücü, ümit ve kuvvet verici
bir timsaldir.” (İkdam, no. 11496, 26 Nisan 1929)*

Oysa Ankara birkaç yıl önce susuzluk çeken bir başkentti.
Ahmet Haşim’in beğenmediği Paris’in 100 yıllık su stoku var.
Ruhu var, kimliği korunuyor. Ankara’nın kimliği her geçen gün
yok ediliyor.

Onu başkent yapan simgeler siliniyor...

Cumhuriyet’in başkenti Ankara’nın önemli kurumları Al-
tındağ İlçesi sınırları içindedir. Kurucu Meclis, İş Bankası, Sü-
merbank, Ankara Palas bence Ankara’nın açık hava müzesidir.

Ankara’nın iki tepesinden biri Altındağ, resmi adla se-
vindirilmiştir. Yoksul tepedir. Hem yönetsel hem de ekono-
mik olarak varsıl tepesi Çankaya’dır. Her iki tepede de yaşamı

büyük şans sayıyorum. İnsan, yoksul tepede yaşarken kentten yoksunluğu yaşıyor; varıl tepede kent kültürü, kent dokusu yoksunluğuna yanıyor.

Çocukluğumun yoksul tepesinde sokaklar çocuk doluydu, çocuk parkı yoktu; bugünün varıl tepesinde ise onlarca çocuk parkı var, parklarda çocuk yok. Kuşkusuz bu da kentlerin gelişmesi yanında güvenlik sorununu gündeme getiriyor.

Bir göçle Erzincan'dan Ankara'ya gelen ailenin çocuğu olarak Ankara Gari'ndaki ışıklar beni dünyanın en aydınlık başkentine getirdi sandım. Yıllar sonra dünya başkentleri ile buluşunca gördüm ve öğrendim ki Ankara da aslında dünyanın karanlık başkentleri arasında yer alıyor.

Milliyet Ankara'daki bir yazımda bunu yazınca Büyükşehir Belediye Başkanı bunun yanlış olduğunu söyledi. Kısa bir süre sonra Çin'in Şanghay kentine gidince demeç verdi: “*Şanghay ıslıl ıslıl bir şehir.*” Ankara'ya dönünce kendince Ankara'yı ışıklandırdı. Atakule renk renk yansa da Ankara karanlıktan kurtulmadı.

Kentlerin, hele hele başkentlerin nabızı meydanlarda atar. Meydanlar kentlerin sadece nabızı değil aynı zamanda vicdanıdır. Ankara'nın meydanlarının daraltılması masum bir düşünce olabilir mi? Otobanlar başkenti oluşu, ışıklandırmanın insana özgü değil otobanlara ve arabalara yönelik oluşu masum olabilir mi?

Kızılay Meydanı artık “Gezi” sonrası ölen **Ethem Sarısü-lük**'ü çağırıştırıyor...

Bilinçli olarak yollar yürünmez hale getiriliyor. İnsanların iletişim kanalları adeta kesiliyor. Bakın, insanlar TOKİ'nin yerleşim alanlarının insandan uzak hangi mimari estetikten örnek alındığını anlamakta zorlanıyor. Başbakan “2071” diyor

ama TOKİ binaları Selçuklu mimarisinden öyle uzak ki. Ucube Kars'ta yıkılan heykel değil TOKİ binalarının kendisidir.

Başkentleri başkent yapan simgeler, kurumlar taşınıyor, zorla taşıttırılıyor. Bunlar yok edilerek aslında başkent de yok edilmek isteniyor.

Başkentlilik yok ediliyor...

Oysa senin bir kalbin var, bunu görmeden seni kırıyorlar...

Başkentler Adeta Yaratılır

Bir Akdeniz ülkesi olan Portekiz'in başkenti Lizbon'a gidin; meydanlar, heykeller, tiyatro ve opera binaları size o kenti anlatır. Denizci dedelerinin heykelleri ortasından geçen nehir sizi düşler ülkesine götürür. Başkent olarak kurulmamış, aynı zamanda yaratılmıştır.

Ankara'nın derelerine ne oldu?

Ankara derelerine kavuşturulmalı ve birer birer yok edilen dereler gün ışığına çıkarılmalı. Dünya kentlerinin içinde dereler akarken; Ankara'nın dereleri yeraltında akıyor. Ankara'nın dereleri yok edilerek dereler semt isimlerinde varlığını sürdürüyor. İncesu Deresi, Kavaklıdere, Hoşdere, Bülbülderesi gibi...

Almanya'nın Hamburg kenti bir liman kenti olmasına karşın su kanallarının kente görsel açıdan kattığı güzellikler anlatılmaz, yaşanır. Tıpkı Hollanda'nın Amsterdam kanallar kenti oluşu gibi.

“Ankara'ya gelenler Ankara kentini kendine benzetemiyorlar. Onlar Ankara'ya uyum sağlıyorlar. Çünkü Ankara'yı değiştirip dönüştürmek kolay olmuyor” diyor yazar-gazeteci **Adnan Gerger**. Uzun yıllar Ankara'da yaşayan büyükelçiler, emekliliğinde Ankara'ya yerleşmek istediklerini söylüyorlar.

Ankara başkent olduktan sonra yapılan Opera, Etnografya Müzesi kültür-sanat başkenti oluşuna katkıdır. Ankara'nın kültür-sanat başkenti oluşuna sosyal demokrat belediyeler katkılarını esirgediler demeye dilim varmıyor ama zayıf kaldılar.

Zürih'te, Viyana'da bir meydana oturduğunuzda belediye orkestraları konserler veriyor. Bu bir kültürel katkı değil mi?

Yıllar önce Bergama Belediye Başkanı **Sefa Taşkın**, **Suna Kan**'ı Bergama'ya dinleti için çağırıyor. İlk konserde 30 kişi dinlemeye geliyor. İnatla ve ısrarla her yıl **Suna Kan**'ı çağırma-yı sürdürüyor ve son dinletide salon doluyor.

Kadınlar, Başkente Sahip Çıkın!

Kadınlar yaşadığı kente sahip çıkmalı. Hele bu başkentse daha da çok uğraş vermeli. Ülkenin diğer kentlerine örnek olmasının önemi kavranmalı.

Kısacası Ankara artık karanlık bir başkenttir. Simgeleri silinen, kent kimliği, kent ruhu yok edilmeye çalışılan bir şehir. Ankara yine yeniden onarılmalı, yaraları sarılmalı ve yeniden yaratılmalıdır. Yoksa Altındağ'ın Hıdırlık Tepesi'nden tek pencereli evinden başkente bakan gencin, kadının Anıt-Kabir'den yanan ışıktan umut beklemesi günümüzde bir düş olmaktan öteye geçmeyecektir.

13 Ekim 2012

ANKARA VE HÜZÜN

Ankara yeni bir Cumhuriyet Bayramı coşkusu yaşarken, içinde bulunduğu kent dokusuyla adeta bir hüzün yansıtıyor.

Tüm dünya dillerinde kent ve kültür kopmaz ayrılmaz ikili. İnsan yaşamında da bu iki çağdaş kavram eşit önemdedir. Kuşkusuz gelişen ve değişen dünya ile kentler de değişir ve dönüşür. Tarım devriminin kentiyile iletişim devriminin kenti farklılıklar yansıtır. Güzel olan, tarihi dokuyla yeniyi iç içe sarmalı ve kenti yaşanılır kılmalı.

Kent ve kültür ilişkisi yaşanarak üretilir, yaratılır ve tüketilir. Çünkü kültür farklı ortamlarda farklı ilişkiler ağıyla somutlaşır, gelişir. Sokaklar, caddeler, meydanlar aynı zamanda kent ve insan ilişkilerinin gelişimini, iletişimini sağlar.

Ankara'nın sokaklarında, caddelerinde dolaşmak istediğinde insan dolaşamıyor, bir otoban kente dönüştüğünü görüyor. Tunus, Tunalı Caddeleri otopark gibidir. Sokaklar otoban ve otopark tutsaklığından kurtulamıyor. Güzelim caddeler yürünen bir yerken, trafik keşmekeşini yansıtıyor.

Birçok dünya başkenti gezdim: Atina, Lizbon, Madrit, Roma, Bern, Viyana, Paris, Londra, Berlin, Bakü, Tokyo, Pekin, Ottawa, Washington.

Ama Ankara gibi giderek kent kimliğini, tarihini, simgesini tüketen bir başkent görmedim. Gördüğüm başkentlerin kent ve kültür ilişkisi kentin caddelerine, bulvarlarına, meydanlarına çıktığınızda sizi sarıyor, sizinle adeta konuşuyor ve iletişim kuruyor.

Caddelerdeki, sokaklardaki, meydanlardaki insanlar, kentteki mekânlarla ilişkiler kurar ve kenti yaşanır kılar. Otobanlar insanları bir yerden başka bir yere sadece taşır ve ilişkiyi koparır. Oysa kentler, insanların birbiriyle ilişkilerinin azaldığı, azaltıldığı mekânlara dönüştürülmemeli.

İnsanlar yaşadıkları kentin meydanları, sokakları, kitabeleri, galerileri ve sanatçılarıyla ilişki kuramıyorsa o kentle bütünleşebilir mi? Bir yerden bir yere ulaşımı sağlayan otobanlar hem kentleri hem insan ilişkilerini kopardılar. Ankara'ya çöken hüznün en önemli nedenlerinden biri başkenti çepeçevre saran otobanlar...

Cumhuriyet'in kurumlarının yer aldığı Ulus semti bir açık hava müzesine dönüştürülmesi gerekirken; "Eski Meclis Binası"nın, "Ankara Palas"ın ve birçok tarihi yapının önü otobüslerin, dolmuşların durağıdır...

Ankara'nın içinde akan Çubuk Çayı bile korunamadı.

Oysa Avrupa'da bırakın nehirleri, küçücük kanallar bile nasıl korunur, geliştirilir, çevre düzenleri ile kentte yaşayan insanların seyirlik alanına dönüştürülür.

Ankara'da ışıklar bile otobanlar ve taşıtlar için. Işıklandırmadaki aynı canlılık aynı parıltı sokaklara ve caddelere taşınmıyor. Sonbahar yapraklarının sokaklara çizdiği doğal tabloların seyri bile yoruyor...

Ankara meydanlarında heykel yok; var olan heykeller de "Su Perileri" gibi sökülüp depolara konuyor. Başkentin kadın adı taşıyan parkları, sokakları, caddeleri bile yok denecek kadar az... Oysa **Halide Edip Adıvar**, **Afet İnan**, **Sevgi Soysal** bu kente katkılarıyla dün gibi belleklerde yaşıyor. **Adalet Ağaoğlu**

lu, Gülten Akın, Ayla Kutlu, Nazlı Eray bu kenti yapıtlarında yaşatıyorlar. Onlarca bilim kadınının, sanatçının heykelleri kent merkezini süsleyebilir...

Başkent Ankara'ya kadın heykelleri ne de güzel yaraşır...

10 Ekim 2010

ANKARA'DA KAFDAĞI ESİNTİSİ

Ruslar, Kafkasya'yı ezdiler ama erdemi öğrendiler.

Tolstoy

Ankara'ya yılın ilk karı yağıyor. Özlenen kar tanecikleri altında Kafkasların gecesine, dönüşte kar yolları kesebilir diye taksiyle gidiyorum. Yüreğim kıpır kıpır... Yol boyu, katılacağım geceyi düşünüyorum. Dostum **Hürriyet Ersoy**'un dışında daha önce karşılaştığım bürokrat **Abdullah Şener** ve iş adamı **Selim İtez**'den başka tanışım yok gibi. Nasıl bir gece geçireceğimi bilmiyorum. Swissotel'in merdivenlerini, "Her şey küçük bir adımla başlamaz mı" sorusuyla çıkıyorum...

Karla girdiğim salonda insan sıcaklığı ile karşılaşıyorum. Sanki herkesi tanır gibiyim. "Merhaba" diye tanıştığım **Hayriye Hanım**, bir-iki sözün belini kırdıktan sonra, "Siz, Kafkaslara benziyorsunuz" diyor. Ardından **Abdullah Bey** imdadıma yetişiyor: "Biz Kafkaslar, güzeli kendimize benzetiyoruz. 'Güzelse bizdendir' diyoruz."

Bu moralle salona giren benim için, bu gecede öyle çok ilk ve yeni var ki, akordeonla çalan Kafkas müziği aklımı çelmese neler öğreneceğim neler...

Kafkas Dilleri

Solumda **Abdullah Bey**, sağımda dilbilimci, gazeteci **Ufuk Tuzman**, Kafkasya'yı anlatıyorlar: "Kuzey Kafkasya, kaşık kadar yer ama 26 ile 33 dil konuşuluyor. Bu kadar dilde çok az ortak sözcük var. Örneğin tüm dillerde ortak olan sözcüklerden

biri 'Marja'. Marja, eski Güç Tanrısı ama günlük dilde 'gayret', hatta 'ha gayret' anlamında kullanılıyor."

Bu kadar dilin varlığı çeşitli öykülerle, efsanevi masallarla anlatılıyor:

"Karaçay Malkarlarda, tanrı dilleri dağıtmış, geriye kalan dilleri Kafkasya'nın üstüne bırakmış diye inanılır."

"Cennet kuşu Zümrüdü Anka, Kafkasya'nın üstünde uçarken, Elburz dağlarının zirvesine torbası takılır. Kuş uçarken, her mahalleye bir dil düşürür ve geriye kalan diller biter."

Karaçay Malkar Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı **Hürriyet'e**, Kafkaslar, "**Kafkas Kızı Aycayak**" diyor. Üç yaşındaki derneğin yöneticileri ile Cumhuriyet'le yaşıt kadın **Gülcan Tevetoğlu'nun** doğum günü kutlamasına katılıyorlar.

Kafkasya'nın Son Prensesi Gülcan Tevetoğlu

1921 doğumlu **Gülcan Hanım**, 1925 yılında Ankara'ya geliyor. Geliş o geliş!.. Kafkasyalı son prenses Ankara'da yaşamını sürdürüyor. Biz bu akşam Kafdağı'ndan kaçırılıp Türkiye'ye getirilen bir prensesin doğum gününü mü kutluyoruz? Sevgiyle ve saygıyla *"Evet"* diyorlar. **Gülcan Hanım**, siyah giysilerini inci kolyesi ile taçlandırmış. Aydınlık yüzünü beyaz saçları daha da aydınlatıyor. Masaları tek tek zarif bir Cumhuriyet kadını edasıyla selamlıyor...

Akşamın sunusunu kızı **Filiz Ortaç** yapıyor ve açış konuşmasını yapmak üzere çağırdığı **Hürriyet Hanım, Gülcan Hanım'ın** kişisel tarihine yaptığı yolculukta aslında Kuzey Kafkasya'dan Türkiye'ye göç edip Kayseri, Sivas, Konya, Muş, Samsun, Tokat, Amasya, Eskişehir, Düzce ve Sakarya'da yoğun olarak yaşayan Kafkasların tarihini de anlatıyor.

Başkentte kutlanan doğum gününde Kafkas yaşam ritüelleri geceyi renklendiriyor. Tıpkı Kafkasya’da olduğu gibi el örgüsü havlu içine sarılı ve mavi taşla tutturulan armağan açılıyor. İçindeki Çaçaklı Cavluk (Saçaklı Şal) armağan ediliyor.

“Ankara’daki Kafkasyalılar Gecesi” yazımı *Grup Kafdağ’ı’nın*, Kafdağ’ını aşan ezgilerini dinleyerek yazıyor ve **Kadının Türküsü’nü** yazarken tanıdığım yazar **Halimat Bayramuk’un** sürgünde doğduğu topraklara özlemini anlatan şiirini, yazımda, Kafkasların son prensesine armağan ediyorum:

*Seviyorum sizi, doğduğum dağlarım
Sizinledir hayatım, canım
Anamın sütü benim vücuduma
Sinmiş sizin havanızla
Dünya aydınlığına ben gözümü açtığımda
Gözbebeğime siz düştünüz öyle
Sevmişim çağlayan nehirlerinizi
Göge dayanan başlarınızı*

Yaşlılara Verilen Değer

Yine kulağım solumda oturan **Abdullah Bey’de**, dinliyorum. “Kafkasya’da yaş ortalaması yüksek, ömür uzun. Kişiler yaşlandıkça kıymetleri artıyor. Saygınlık meclisinde baş köşeye doğru kayıyorlar. Yaşlanan insan değerli olduğunu biliyor ve beklide bu moral kişiyi yaşıyor” diye yorumluyor.

Ufuk Tuzman, gecenin esprisini patlatıyor:
“Karaçay Malkar’da 85 yaş ergenlik çağıdır!”

Yaşlılarına önem veren bu kültürde insan yaşlanmaya korkar mı? Yaşlılığı duyumsar mı? Kendini toplumda dışlanmış görür mü? Yaşlılığı fark eder mi? Oysa, bugün ülkemizde yaşlılar, yalnızlığa, ilgisizliğe ve televizyonlara tutsak edilmiyor mu?

Karaçay Malkarlı şair **Halimat Bayramuk**'un "*Çirkin Kadın Yoktur Dünyada*" adlı şiirinin dizeleriyle yazım akışını sürdürüyor.

*Çirkin kadın yoktur dünyada
Bakmasını bilene, fark edebilene
Başkasına görünmeyen güzellik
Takıveriyor erkeğin gözüne.
Kederli günde de atmaz kadın
Sevgisini yüreğinden uzağa
Çirkin kadın olmaz kesinlikle
Güzelliği görebilene.*

Kafkasyalı Kadınlar

Erkek nüfusun az olduğu için kıymetli olduğu Kafkasya'da hep kadınları merak ettim. O nedenle **Hürriyet Hanım**'la ne çok konuştuk Kafkasyalı kadınları. İlginç saptamalarını içtenlikle paylaştı:

"Türk Cumhuriyetlerinde kadının ortak değerleri olarak söylersek; kadın çok çalışıyor ve ağır işlerde görüyorsunuz. Kadın profesör, başhekim evine geliyor, evin çalışanı oluyor. Hiç yardımcı kadın yok. Bazen akrabalar imece usulü ile çalışıyorlar. Parayla ev işlerinde çalışan yok. En güzeli de herkes bir enstrüman çalar ve söyler. Kızların çeyizlerinde piyano olur. Piyanolu kız, zengin çeyizli kızdır."

Orta Asya'da Siriderya ile Amuderya nehirleri arasında Maveräün-nehir, daha güneyde Kuban, Terek, Kura Nehirleri arasında Kafkasya ve o nehirlerle dünyanın ses duvarını aşma mücadelesi veren Kafkas kadınları...

Kafkas Halk Dansları

O gizemli coğrafyada her dağın, her taşın bir öyküsü var. Mitolojik öyküler inanılmaz boyutlarda anlatılır. Kafkasya’da aşk, macera, heyecan, hepsi birbirine karışır. Devlerin arasındaki aşklar tutkulu olur. Kafkas dansları bu aşkı anlatır. Kafkas töresine göre erkek, kızı sahneye çağırıyor. Danslarla aşk başlıyor. Kızın beline değmeden dans ediyor. O, kıza jest yapıyor, yanındaki bu jestleri bilmiyor ve çıldırıyor...

Kafkas halk danslarını izlerken; hep kadın ve erkeğin birlikteliği, hele kadınların su gibi akışı beni büyülemiştir. Erkeğin son derece sert, kesin ve haşın figürlerine karşın kadının küçük adımlarla cilveli ve nazlı salınışı izleyenlerin başını döndürür... İşte öyle bir gecenin finali **Şeyh Samil** oyunu ile noktalanıyor, **Gülcan Tevetoğlu**’na nice yıllar diliyor, Kafkas gecesinden karlı Ankara’nın ışıksız caddelerine kayıyoruz...

Ankara’daki Kafkas gecesinden, kar beyaz düşüncelerle eve dönüyorum. Ne güzel ezberleri bozmak. Ne güzel tüm kültürlerle tanışmak. Ne güzel tüm dünya insanlarına sevgiyle yaklaşmak, kötü düşünceleri Kafdağı’nın ardına atmak ve çoğalmak ne güzel...

5 Kasım 2006

TEKEL İŞÇİLERİ ANKARA'DA DAYAK YEDİ!

Türk-İş Başkanlarından **Seyfi Demirsoy** yıllar önce “*Ankara’da Türk-İş var*” demişti. Nerede o güçlü işçi önderleri? Hani dönemin Çalışma Bakanlarının emekçilerle ilgili herhangi bir düzenleme yapmadan önce görüşlerine başvurduğu sendika başkanları? Ankara’da Türk-İş olsaydı hak aramak için Ankara’ya gelen Tek Gıda-İş üyesi Tekel işçileri başkentin orta yerinde polis dayığı yer miydi?

Sanki Tekel işçileri Ankara’ya hak aramaya değil, dayak yemeye geldi.

Yine de Ankara’da iyi ki işçinin büyük evi Türk-İş var. Yoksa dayak yiyen işçi hangi binaya sığınıp ıslanan saçlarını kaloriferlerinde kurutacaktı?

“*Dert bir değil elvan elvan*” misali son aylarda kamu çalışanlarının ve işçilerin eylemlerinde görülen, polisin öfkeyle işçi ve emekçileri dövmesi yanında bir de hak arama mücadelesi veren emekçilere, dayanışma yerine engel olunmasıdır. Bir kesim, inanılmaz bir bilinçsizlikle, grevdeki kamu çalışanlarına sözlü saldırılar, grevi kırmak için akıl almaz tepkiler gösterek, insan olanı utandırıyor.

Oysa uygar ülkelerde hak arama mücadelesi veren emekçilerin eylemleri karnaval havasında geçiyor. Halk grevcilere destek oluyor. Bizim halkımız ise hak arama mücadelesi verenlere destek yerine köstek oluyor. Bir düşünse, hakkını alan emekçi aldığı ile ona geri dönecek. Bunu düşünmek eğitimle, kültürel gelişimle olur. O da o kadar zor ki!

Bir insan gece aç yatıp sabah zengin kalkabilir.

Bu tür entrikalar öyle çok ki.

Ama bir insan gece kültürsüz uyuyup sabah kültürlü uyanamaz.

Tekel işçileri direnişi boyunca Ankara halkı, esnafı, üniversite kenti olan Ankara'ya yurdun her kentinden gelen öğrenciler, bilim insanları, kısacası tüm Ankaralılar inanılmaz bir dayanışma gösterdiler. Eksi derecelerdeki soğuk hava bile kırıldı.

Mahzuni Şerif'in türküsü fırtına olup esti:

"İnce ince bir kar yağar/ Tekel işçisinin üstüne"

Yolları açık olsun!

Unutmamalı ki: **"Hak verilmez alınır!"**

20 Aralık 2009



Ankara'da Tekel İşçileri Direnişi (10 Şubat 2010)

SANATÇI EVLERİ

Dünyanın hangi ülkesine gidersem gideyim, sanatçı evlerini görmek isterim. Bu isteğimi en çok Avrupa’da yaşama dönüştürdüm. Paris bu konuda ne kadar zenginse, Ankara o denli yoksul...

Yazar ve ressamların evlerinin varlığına karşın; âşık geleneğinden gelenler ve Anadolu’nun ozan damarını taşıyanlar bu konuda çok şanssızlar. Onların çoğu evsiz barksız insanlar. Yine de yurtları yurt olsun diye bedeller ödemeyi seçip, iktidarlara, güç odaklarına muhalif duruş sergiliyorlar.

Bazı günler ülkenin gecekondualarının anıtı Altındağ’da dolaşıyorum. Çevreyi gözlerimle tarıyorum. Altındağlı insanların deyimiyle, son gidişimde baktım ki ne bakayım; TOKİ binalarının altında **Âşık Mahzuni Şerif’in, Neşet Ertaş’ın** yapıtları, anıları kalmış. Yandım ki ne yandım. İki sanatçımız da ses duvarını aştıkları en güzel şiirlerini o semtte oturdukları evde yazdılar. Ölümsüz besteleri yaptıkları evleri, ölümle-rinden sonra korunamadı. Bu sanatçıların doğup büyüdükları köylerdeki evleri korunsa diye düşledim. Şehre göçenlerin çoğu yoksul oldukları için kiralık evlerde en güzel eserlerini yaptıklarını biliyoruz. Âşıkların, ozanların evleri yok, hatta beste yaptıkları sazları bile yok artık.

Dostum **Hüsniye Çınar’ın** evinde saz görünce, “**Feyzullah Baba’nın saza mı?**” diye sordum. İçimden **Feyzullah Çınar’ın** sazına dokunmak geldi. **Yaşar Kemal’in**, onun için söylediği söz dilimden döküldü: “O, bin yıldır saz çalan bir ozandır.” Kı-

zı **Çınar**, gözleri dolu dolu anlattı: “*Bir tek sazı bile kalmadı. 45’lik plakları dostlardan topluyorum. Biz çocuklarına kalan, adı, yapıtları bir de Mamak Tuzluçayır’da Belediyenin yaptığı anıt var.*”

Sanatçılardan bizlere, anıtları, adlarını taşıyan cadde ve sokaklar, (yeni gelen yerel iktidarlar değıştirmezse) parklara verilen adları kalıyor.

Oysa evleri, müzeleri, kitaplıkları, yaratı ortamları kalmalı.

“*Bir bahçen ve bir kitaplığın varsa, hiçbir eksiğın yok demektir*” diyor **Marcus Tullius Cicero**.

Sanatçı evleri özlemim Diyarbakır’da güzelliklerle buluştu, umut çiçekleri açtı...

Cahit Sıtkı Tarancı’nın, Ziya Gökalp’ın, Esmâ Ocak’ın evlerini gezdim.

Sanatçı evleri tarihçiler, araştırmacılar, yazarlar için çok önemlidir.

Orhan Pamuk’un *Masumiyet Müzesi*’ni bu anlamda çok önemli buluyorum.

Sanatçı evleri ile şehirler sanatçıları severler...

Sanatçılar da şehirleri...

20 Haziran 2013

ERTUĞRUL ÖZKÖK'ÜN ÇİNÇİN KORKUSU

Korku insana özgüdür... Her insanın kendine özgü korkuları vardır. Hiç kimseyi korkusundan ötürü kınamak, eleştirmek olmaz. **Özkök**'ün **Çinçin** dolmuşlarına binme korkusu, yaşamının otuz beş yılı **Çinçin** dolmuşlarına binmiş, kitabını yazmış biri olarak beni şaşırtmadı...

“En çok ‘Çinçin Bağları’ dolmuşundan korkarım”

Gazeteci **Ertuğrul Özkök**, kendisiyle röportaj yapan **Ayşe Arman**'a yaşam korkusunu anlatıyor:

*“Hayatım boyunca işimi kaybedebileceğim korkusuyla yaşadım. O yüzden **Tansu**, uzun yıllar Ankara'daki küçük bodrum katı evimizi satmadı. Bir gün oraya dönebiliriz diye. Ben de bazen kendimi ‘Etlik-Çinçin Bağları’ dolmuşunda görürüm. Ankara'nın sisleri içinde, o dolmuşların donuk sarı istikamet levhalarını hatırlarım. ‘Abartıyorsun’ diyebilirsin ama insan insandır ve herkesin korkuları vardır. Benimki de bu.”*

Hüznün Coşkusu Altındağ kitabımda, “sicil varakası ka-barık semt” diye **Çinçin**'i yazdım. 1993 yılında Devlet Tiyatroları'nda sergilenen oyunun ilk oynandığı Altındağ Tiyatrosu önünden yürüyerek, Çalışkanlar İlkokulu önünde gözlemliyorum. Okulun karşısındaki evler yıkılmış, mermerciler taşınmış, koca alana TOKİ blokları dikilmiş. Okuldan bakınca teneffüs çıkışları seyrine doyamadığım Çingenelerin allı güllü çamaşırlarını artık rüzgâr sallamıyor. Analar ellerinde ekmek, teneffüse çıkan çocuklarına koşmuyor.

Kentsel dönüşüm projelerinin yarattığı boş alanlarda iz sürmek içimi acıtıyor. Çift davulların çaldığı, kadınlı erkekli halay halkalarının metreleri bulduğu düğünleri, dolu kahve-leri, canlı sokakları arıyorum. Bir tek, önünde soluklandığım ilkokulun teneffüse çıkan öğrencilerinin cıvıltıları eskilerden kalan... Ve hâlâ o semtte bir çocuk parkı yok.

Çalgıcı **Pala Yusuf**'un sokağını görünce bir anı kırıntısı ile içim ısınıyor:

Meyle Rakı İstemek

Burası Çinçin Bağları semti...

Bakkal **Binali Kırca**'nın bakkalına gecenin bir vaktinde gelen çalgıcı **Pala Yusuf**, bakkalı kapalı görünce, **Binali**'nin bitişikteki evinin penceresinin önünde çömelir, gecenin o vaktinde yanık ezgilerden birini meyle çalmaya başlar. Bakkal **Binali**, alışık olduğu bu “meyle rakı isteme” eylemine yorgun olduğu için oğlu **Coşkun**'dan yardım ister. “*Oğlum, kalk, bu ‘dürzüye’ rakı ver, yoksa sabaha kadar bizi uyutmaz.*” **Coşkun**, çaresiz kalkar, **Pala Yusuf**'a rakı satar ve dönüp uyandırıldığı uykuya dalmaya çalışır. Çinçin Bağları'nın, Çalışkanlar Mahallesi'nin arka sokaklarından yaşam da kendince akar...

O yıllarda normal sayılan bu tür komşuluk ilişkileri günümüzde anlamını yitirmekle kalmayıp, TOKİ binalarının altında kaldı...

Çinçin coşkusu da yerini hüzne bıraktı...

Kentsel dönüşüm mü, kentsel bölüşüm mü?

Ne oldu yazarların, ozanların Altındağına? Hiç mi korunacak bir sosyal mekân yok? Oysa biz liseye giderken **Neşet Ertaş**, kara sazı ile “*Gönül Dağı*” türküsünü çığırır; **Mahzuni Şerif** Çinçin'de oturur, “*İşte Gidiyorum Çeşmi Siyahım*” türkü-

sünü söylerdi. Ne bir sokağa isimleri verilmiş, ne de oturdukları yerlere isimlerini taşıyan levhalar asılmış!..

Çinçin Bağları semti, o dönemin devrimcilerine “yardım ve yataklık” etmekle suçlanan birçok mahalleyi içine alan koca bir semtti; işte ondandır 12 Eylülün ilk idamını vermesi.

Altındağ’daki mekânlar anılardan önce yok olmuş. Çinçin dönüşü gözlerim yaşlı, küçücük çantama **Orhan Veli**, **Ahmed Arif**, **C. Atuf Kansu**; **Adnan Yücel**’in şiirlerini, **Yılmaz Güney**’in romanını, **Zeki Ökten**’in “*Düştürü Dünya*” filmini, bir de anılarımı dolduruyorum...

Oysa şehir efsanesi olarak anlatılan Çinçin, o yıllarda “*adamı ipten alır*” dedikleri “**Muhtar Binali**” gibi insanların yaşadığı, dayanışma ruhunun yüksek olduğu, devrimci gençlerin koşuşturduğu, Anadolu’nun özeti, solun kalesi koca bir semtti. **Muhtar Binali**’nin her akşam kurduğu sofrada mahalleli ile kentin milletvekilleri birlikte sorunları konuşur, çözümler üretirdi.



Hıdırlıktepe’nin eteklerinde çocuklarla (2000)

Ertuğrul Özkök ve onun gibi gazeteci, yazar, aydın insanlar Çin'in dolmuşlarına binmekten korkmak yerine iletişim kursaydı; **Mahzuni Şerif, Neşet Ertaş, Yavuz Top, Arif Sağ, Yavuz Bingöl** gibi değerlerle yolculuk etseydi, orayı değiştirecek projeler üretilseydi, asıl bugün korkulacak Çin'in olmayacaktı...

Gazeteci **Özkök**'ün korkusu sonrası yine yeniden gezmeye çıktığım; yoksulluğun, işsizliğin canına okuduğu Çin'in, kaybolan coşkusu, gelişmiş semtlere savrulan insanları ile yitirdiği yaşam umudunu arıyor mu? Yine gün gelir, devran döner, yine yeniden Çin'in çin çin öter mi?

Bu tür korkular sürdükçe zor görünüyor...

15 Mart 2010

POLİTİK ANKARA

Yıllar önce politika, kentlerin sokaklarından, bulvarlarından, meydanlarından taşardı. İletişim devrimi sonrası tüm dünya kentlerinde olduğu gibi Ankara’da da politika yapma mekânları, alanları değişti. Ankara’da politika dış mekânlardan iç mekânlara taşınır oldu. Çünkü kitlelere ulaşma yöntemi değişti. Artık siyaset insanlara dokunarak değil, televizyon, internet ve gazetelerle yapılıyor. O nedenle politika sokaklardan çekilmiş görünüyor. Bu görünüme karşın Ankara ülkenin politik başkenti olduğu için hak aramaların da merkezi olma konumunu sürdürüyor.

Ankara’ya Koşmak...

*Ankara, Ankara güzel Ankara,
Seni görmek ister her bahtı kara.
Senden yardım umar her düşen dara
Yetersin onlara güzel Ankara.*

Bu şiirin son dizesinde söylenen “yetersin” sözünü, “yetmezsin, yine de sana koşarlar” diye değiştirmek daha gerçekçi olur. Yetmese de ülkenin her yerinden Ankara’ya koşulur.

Bireysel ya da kitlesel olsun, insanların aklına ilk koşacakları kent olarak Ankara gelir. Hatta sorunların çözümü konusunda Ankara, dertlilerin aklından hiç çıkmaz.

En son katıldığım, “HES”lere karşı yapılan mitingde gördüğüm gerçek, siyasi partilerin alanları dolduran sivil toplum örgütleri ile buluşup aynı havayı solumadıkları. Siyasi partiler

sivil toplum örgütleri ile kurumsal ilişkiyi başaramıyor. Liderler güçleri elinden gidecek diye STK'larla kurumsal ilişki kurmak istemiyor daha doğru. Yoksa Ankara'da çevreci bu kadar az sayıda olur mu?

Politikanın okulu olan siyasi partiler, politikayı besleyen kanallara sahip sivil toplum örgütleri ile buluşamıyor ki, sokakla, meydanla buluşsun.

Bizler 70'li yıllarda Ankara'nın en büyük gecekondu semti Altındağ'da parti başkanları ve milletvekilleri ile tartışma şansını yakalamış gençlerdik. Şimdi gençler sevdikleri, oy verecekleri parti başkanlarını televizyonlarda izliyor, gazetelerde okuyor. Bu uzaklık, bizdeki gibi liderlere karşı tutkulu bir sevgi yaratamıyor.

Partiler yeni iletişim alanları ile daha geniş kitlelere ulaşmanın yollarını seçiyorlar. Görsel ve yazılı iletişim alanlarına bir de sosyal medyayı ekleyerek politika yapmanın kolaycılığındalar. Oysa politika dokunarak yapılırsa gücü de o kadar etkili olur.

Ankara'nın Emek Meydanı

Bu yazımda size bir müjde vereceğim. Yakın bir tarihte Ankara'nın yeni bir "Emek Meydanı" olacak ve basın açıklamaları bu meydanda gerçekleşecek. Bu meydandaki eyleme omuz veren Ankaralılar; yapımı süren bu heykelin dikilişi ile o soylu direnişi anımsayacaklar ve Ankara politik kent olma özelliğini pekiştirecek.

Eski Türk-İş Başkanlarından **Seyfi Demirsoy**'un "*Ankara'da Türk-İş var*" sözü, kentin belleğine kazınacak, belki de tarihine yazılacak...

Ankara, Politikanın Kalbi...

Ankara ne kadar politikaya kapatılırsa kapatılsın politik bir kent olma gerçeğini sürdürüyor. Son seçimde politika karanlık odalara çekiliyor. Karanlık odalar, kutular, oyunlar, politikanın aydınlık yüzünü de karartmaya çalışıyor. Ankara'nın sokaklarından, bulvarlarından, meydanlarından kayan politika karanlık odalara sığmıyor. Ankara tüm karanlık oyunlara karşın yine de politik kent olma özelliğini kafelerde, kahvelerde, pastanelerde, lokantalarda, örgütlerde, üniversitelerde koruyor ve politika soluyor.

27 Haziran 2011



Altındağ-Hıdırlıktepe, Ankara

**ADEN BEBEK,
BOMBALAR PATLAYAN DÜNYAYA HOŞ GELDİN!**

Aden bebek, bombalar patlayan Ankara’da yaşama gözlerini açtı.

Aynı anda Ankara’da, ülkede, dünyada kaç bebek bombaların patladığı yerlerde yaşama “merhaba” dedi? Kaç bebek?

Kaç anne, çocuğunu kucağına aldığı andan itibaren patlayan bombaları unuttu? Kaç babanın heyecanlı bekleyişle yüreği pır pır attı? Anne de baba da dünyaya gelen bebeğin sevinci, coşkusu ve mutluluğuyla patlayan bombaları inanın o anlarda unuttu.

Çünkü kucaklarında yeni bir yaşam filizlendi...

Onların bakımı ve sevgisiyle yaşama tutunmaya hazırlanan bebekleri dünyaya geldi.

Masum bebekler gibi masum kız bebek...

Aden’in anlamı cennet...

Çocuklarımıza cennetler sunamadık...

Yaşanası dünyalar için mücadele etmedik.

Bir anneler gününde, *“Anneciğim, sana demokrasi armağan edemedim”* diye yazdım.

Ankara’da o bombaları patlatanlar artık sivil yaşamlara yöneliyorlar.

İnsanların sıradan yaşamlarına bombalar koyarak onları yaşamdan koparıyor, geride kalanları gözü yaşlı bırakmaktan utanmıyorlar.

Bu bombaları koyanları kınıyorum.

İnsan yaşamına kıyanları ne yazık ki insan görmüyorum.

Bir ülkenin insan hakları notunun tek ölçüsü bebek ölümleridir. Bir ülkede bebek ölümleri çoksa o ülkede insan hakları ihlal ediliyor, ülke insan hakları konusunda sorunlu ülke görünüyor demektir. Oysa bu sorunları azaltmak, insanların huzur, güven içinde yaşamlarına katkı koymak gerekir.

Ülkemizde zaten her evde darbelerin bir fotoğrafı asılı duruyor. Bir de savaş fotoğrafları asılıyor. Bu fotoğraflar o duvarlarda asılı kaldıkça kaç aile bu acılara takılmadan yaşayabilir ki? Kaç evde kin yüreklere bağdaş kurmaz ki? Kaç insan huzur içinde evinden çıkar ki?

Patlayan tuzak bombalara karşın evlerimizden çıkmalı, yaşama sarılmalı, yeni bebeklerin doğumuna koşmalı, açan çiçeği koklamalı, güneşle güne doğmalı, ayın seyrinde dinlenmeli ve sevmeliyiz...

Aden bebeği dünyaya getiren **Melek Dağlı** 40 yaşında anne, sevincini anlatamam. **Abdullah Alp Dağlı** 41 yaşında baba ve yüzlerindeki mutluluk görülmeye, yaşam müjdesi alınmaya öylesine değer ki!..

Savaşın da kuralları vardır.

Sivil yaşamlara yönelmek insanlıktan çıkmaktan öte nedir ki?

Gün, birlik ve dayanışma içinde yaşamak günüdür.

Filizlenen yeni yaşamlar gibi yaşama sarılmalıyız.

Sorunlarımızın üstünü örtmeden tartışmalı ve çözmeliyiz.

Kendi sığ, bencil, kısır tartışmaların olduğu gruplarımızdan çıkmalı, başka seslere, kalemlere, düşüncelere kulak vermeliyiz. Olaylara kendi penceremizden bakmayı sürdürürsek insan olmaktan uzaklaşırız.

Nâzım Hikmet'in şiiri, **Aden bebek** ve tüm bebeklere armağan olsun!

*İnanın, güzel günler göreceğiz çocuklar
Güneşli günler göreceğiz.
Motorları maviliklere süreceğiz
Işıklı maviliklere süreceğiz
Çocuklar inanın, inanın çocuklar
Güzel günler göreceğiz güneşli günler
Motorları maviliklere süreceğiz.*

25 Eylül 2011

ŞİİRLERDE ANKARA

Şiirlerde Ankara öyle güzel, öyle iç açıcı, öyle zengin, öyle çok ki!

Oysa Ankara'da şairlerin adının verildiği cadde, sokak, park öyle az ki!

Sevginin şairi Hintli **Tagor**'un şiirlerini Türkçeye çeviren **Bülent Ecevit** sonrası Çankaya Yıldız'daki caddenin adı **Tagor Caddesi** oldu. Kaç Ankaralı **Turan Güneş**'e paralel caddeden geçerken **Tagor** adına özen gösterir, onun çok güzel şiirlerinden "*Madem ki!*"yi bilir:

*Madem ki istiyorsun vazgeçerim şarkıdan
Madem ki istiyorsun yüzüne bakmam bir an
Ve eğer korkuyorsan böyle tesadüflerden
Başka yerden giderim değiştirir yolu ben
Benden sıkılıyorsan eğer demet yaparken
Ben bahçenden kaçarım yeter ki devam et
Eğer çektiğim kürek o tarafa saparsa
Ve senin sularında çalkantılar yaparsa
Ben sularda koşup, suda sekmem sevgilim
Senin sahillerinde kürek çekmem sevgilim*

Cadde ve sokaklara, parklara verilen isimlerden hem mutlu olur hem çok kaygılanırım. Bir yazarın, şairin, bilgenin ismini veren bir yerel yönetim kaç yıl kalır? Yeni seçilen bir başka yerel yönetici o ismi uygun bulmaz da kaldırır mı? Bir yazarın, şairin, ozanın, bilim insanının adını uygun bulmamak neyse, aklım almaz. Bir yerel yöneticinin adını uygun bulup verdiği

ismi bir başka yerel yöneticinin değiştirmesini kent kùltürü olan insanlar da algılayamaz...

Bir başka algılamakta zorlandığım durum da bir yazar anılarında yaşadığı, gördüğü kentin bulvarlarının, caddele-
rinin, sokaklarının, parklarının, meydanlarının adını yazar. Yayınlanan kitabı okuyanlar, kitapta yazılan bulvarın, meyda-
nın, caddenin, sokağın adının değiştirildiğini görürler. Anılar
tazeliğini korusa da anılarda yer alan isim hatta mekân yok
olmuştur. Bu da kent kùltürüyle örtüşmez. “*Anıları Yok Eden
Kentler*” yazımı bu nedenle yazdım.

Kente yönelik belleğimiz yok edilir...

Bazı kentler ve ilçeler bu isimleri özenle korurlar.

Resmi adla sevindirilen yoksul tepem Altındağ’a yazında
cömert davranılmış! Öyle güzel, öyle zengin ki!..

Hemen her toplumcu ozan, yazar, çizer, gecekondulara
değınmiştir. Gecekonduyu o yıllarda sevmek toplumun emek-
çi kesimini sevmekle özdeşleşmiştir. Ankara’da yetişmiş, An-
kara’da ünlenmiş olup da Altındağ’la ilişki kurmamış sanatçı
yoktur. **Rıfat Ilgaz**, gecekondu halkına “*güneş ülkesinin çocuk-
ları*” diyor.

Orhan Veli’nin “*Altındağ*”ıyla başlayalım:

Bu dizeler, toplumcu ozanlarımızın Altındağ’a bakış açıla-
rına güzel bir örnektir.

Altındağ Ankara’nın arka tarafında kurulmuş, büyük
bir fakir fukara mahallesidir. Aşağıda okuyacağınız parçalar
bu mahalleden bahseden uzun bir şiirden alınmıştır. Sabaha
karşı bütün Altındağ rüya görür. Burada sadece, bir genç kız-
la bir lağımıcının rüyasını okuyacaksınız. İşte, **Orhan Veli**’nin
“*Altındağ*”ı:

*Biri bir koca görür rüyasında:
Yüz lira maaşlı kibar bir adam
Evlenir, şehre taşınırlar.
Mektuplar gelir adreslerine
Şenyuva apartmanı, bodrum katı.
Kutu gibi bir dairede otururlar.
Ne çamaşıra gidilir artık, ne cam silmeye,
Bulaşıksa kendi bulaşıkları,
Çocukları olur nurtopu gibi,
Elden düşme bir araba satın alınır.
Kızılay bahçesine gidilir sabahları
Kumda oynasın diye küçük Yılmaz,
Kibar çocukları gibi.*

*“Lağımıcının hamam rüyasıdır”
Rüyaların en güzeli
Uzanır yatar göbek taşına,
Tellaklar gelip dizilir yanı başına.
Biri su döker,
Biri sabunlar,
Elinde kese sıra bekler biri,
Yeni müşteriler girince içeri
Lağımıcı,
Pamuk gibi çıkar dışarı.*

Ahmed Arif, çok daha diyalektik bir yaklaşımla, gelişmenin köklerinin Altındağ’da ve orası gibi gecekondularda yeşerdiğini söylemektedir:

*Karanfil sokağında bir camlı bahçe
Camlı bahçe içre bir çini saksı
Bir dal süzülür mavide
Al-al bir yangın şarkısı,*

*Bakmayın saksıda boy verdiği
Kökü Altındağ'da, İncesu'dadır.*

Şiiri tazeliğini, güzelliğini, anılardaki yerini korur mu?
Nurettin Rençber korkmadan, “*Karanfil kokuyor Ankara sokakları/ Karanfil Sokağında bıraktık anıları*” şarkısını yazar, besteler, dillere düşürür mü?

Güvenpark adı değiştirilse şair **Hasan Hüseyin**’in;

*Dersim’lerden Sivas’lardan oluruk
gıtlıklardan gıyımlardan gelirik
erinmezik üşenmezik ağbeyim
biz açlığı bilirik
Güvenpark’ta o anıta
selam saygı ederik*

şiiri akıllarda kalır mı?

Hasan Hüseyin mezarında huzur içinde yatar mı?

Kenti ölümsüz kılan kent edebiyatıdır...

Ozan ve kent plancısı **Ali Cengizkan** Ankara hakkında şunları yazıyor:

“Ankara bir düşler kentidir. Kentin kendisi insanları düşler dünyasına taşıdığından değil; insan Ankara’da düş kurmadan yaşayamaz da ondan. Ya yönetimle ilgili bir düşününüz olmalı ya mutlulukla ilgili; ya iyi insanlıkla ilgili bir düşününüz olmalı ya da iyi sanatçılıkla ilgili. Düşlersiz yaşanamaz Ankara’da; çünkü ufuklar sınırlıdır dağlarla, geniş bir ufuk düşümüz yoksa. Çünkü dereler sığdır ve denetim altındadır, göğsümüzde yüreğimiz bir çağlayana kaynak oluşturmuyorsa.”

Ankara’yı düş kurmadan düşler kenti yapmak ellerimizde, yeter ki sevgiyle yaklaşalım...

Yoksul tepeden varsıl tepeye bakınca yoksunluklarım çoğalır.

Çankaya benim varsıl tepemdir.

Oysa **Faruk Nafiz Çamlıbel** Çankaya'yı bir başka özlemle kaleme alır:

*Ey neftî gölgesinden uzanıp birkaç dalın
Şeref rüyalarına dalan yeşil Çankaya!
Nasıl kanatlarını sakladın o kartalın,
Nasıl yettin yıllarca onu barındırmaya?
O ki sarsıntısından taşlar düşerdi taşlar,
Nasıl saydın korkmadan göğsünün çarpışını?
Nasıl ateş almadı onu görmüş ağaçlar,
İçinde yanan güneş yakmadı mı dışını?
Şeref rüyalarına dalan yeşil Çankaya,
Gölgesi baş döndüren bu sırrı anlat bize:
Nasıl yettin yıllarca onu barındırmaya,
Seni böyle ebedî kılan hangi mucize?*

Bu nedenle bu sene Ankara'nın başkent oluşunun 89. yılını kutlarken, konuşmamda “Ankara devrimci ve ebedi başkenttir” dedim.

Ve Çankaya'daki caddeye **Tagor**'un adı verildiğinde sevindim. “*Bu da kim*” diye soranların, onun sevgi şiirlerine yolculuk edeceğini düşledim. Hele şimdi **Tagor**'un şiirleriyle buluşmak internetin bilgi nehirlerinden akınca o kadar kolay ki!

Ankara'yı, şairler öyle cömert, öyle sevecen, öyle güzel yazmış ki! Bazı şiirler Ankara'nın sicil varakası, bazıları aşk tutanağı, bazıları da kimlik kartı gibi... Ne olur, Ankaralıların seçtiği yerel yöneticiler de şairlerine sevgiyle yaklaşırsa, onların heykellerini dikse, daha çok cadde ve sokaklara adlarını verse;

birkaç park adını aşsa, çoğalsa, şairlerin adını taşıyan cadde-
ler, parklar o kentte yaşayan, kentle buluşan, kente dokunan
insanları çoğaltsa, yüreklerine sevgi tohumları eксе, ne olur?

Gri Ankara gökkuşağı olur!

3 Aralık 2011

SANATÇI ŞEHİRİ ANKARA

Yeni yıla girerken havai fişeklerin ışıltısıyla gün döndü...

Uzun saçlı, küpeli, güleç bir genç yanıma yaklaştı: “*Si-ze, bugün sanatçıların Ankarasını gezdirmek istiyorum*” dedi. Böylesi büyüğü bir öneriye kim hayır der ki? “*Sevinirim*” dedim.

Yarım asırdır yaşadığım kenti bir gençle gezmek tazelenmekti.

Falih Rıfkı Atay sokağından geçerken, **Çankaya**’sını yeniden okuduğumu anımsadım. Tabelada sadece adı soyadı yazıyor. Eksik gibi... Genç kuşaklar için doğum ve ölüm tarihi, bir iki eser adı, sokağın başına bir levhaya yazılabilir. Ya da oturduğumuz kafenin bir köşesine yapıtlarından bir demet sunulabilir; genç yazar adaylarına ilham versin.

Bir yazarın adının verildiği sokaktan geçmek güzeldi.

Kentin varıl tepesinden başlayan yolculuk yoksul tepeye uzandı.

Yıkılan gecekonduların içinde bir ev bırakılmış.

Evin kapısının üstüne, “*Neşet Ertaş bu evde saz çalmaya başladı. ‘İki büyük nimetim var/ Biri anam biri yârim’ türküsünü ve ‘Gönül Dağı’nı uzun yıllar burada yazdı, çaldı, çığırdı*” diye yazılı.

İki sokak ötesinde bir başka evin duvarına, “*Mahzuni Şerif, Maraş’tan göçle gelip burada oturdu. ‘Yiğitler yiğitler bizim yiğitler’ türküsü ile ‘İşte gidiyorum çeşm-i siyahım’ türküsünü burada yazdı, besteledi, söyledi*” diye yazılmış.

“Belediyenin açtığı kültür evinde, biri yaşayan, biri dünyamızda eserleriyle anılan iki değerli ozanımızı örnek alan gençler için bağlama eğitimi veriliyor. Resim çalışmaları, fotoğraf kursları sürüyor. Girişteki salonda şiir dinletileri yapılıyor. Sürekli sanat konuşuluyor” diye anlattı yanımdaki genç.

Hasan Hüseyin Korkmazgil Parkı’nda onun Güven Park için yazdığı şiirleri, parka konan banklarda fotoğrafı ile sergileniyor. Bu fotoğraftaki gür saçlı, heybetli, keskin bakışlı adam kim sorusu yanıtlanıyor sanki...

Ankara’da Hacettepe Üniversitesi profesörlerinden **Hamide Çolakoğlu**’nun seramik yapıtları şehrin meydanlarındaki açık hava sergisinde sergileniyor. Birlikte gezdiğimizde gördüm ki sanat bölümü öğrencileri, kadın sanatçılar, ilgiyle geziyor, ayaküstü sanat konuşuyorlar. O coşkuyla yanımdaki gence Bilkent Üniversite’sindeki “Bilimin Işığı Dış Duvar Panosu” ile 1997’de açılan “Bilim Ağacı Heykeli”ni beğendiğimi söylüyorum.

Yaşar Çallı’nın dev tablolarının sergileneceği galerinin adresi ile **İbrahim Demirel**’in Sanat Yapım Plastik Sanatlar Atölyesi’ndeki fotoğraf sergisinin el duyurularını ve *Solfasol* gazetesini gençler dağıtıyor. Gençlerin sevgiyle sanat için gönül elçiliği yapmaları sanat dünyası adına umut veriyor. Ankara o gün her meydanında, caddesinde, sokağında sanat soluyor. Bir anlamda sanatçısıyla gönenen şehir oluyor.

Küpelî genç, *“Öğlen yemeğini, Ahmed Arif’in şiirinde adı geçen Karanfil Sokak’ta yiyelim”* diyor. Girdiğimiz lokantanın bir köşesi belli ki bize ayrılmış. Duvarda **Ahmed Arif**’in buğulu fotoğrafı ve şiirleri çerçevelenip asılmış. *“Bu namustur künyemize kazılmış”, “Adiloş Bebe”, “Hasretinden Prangalar Eskittim”* ve *“33 Kurşun”*...

Yemek sonrası kahvelerimizi Sakarya Meydanı'ndaki "Emek Anıtı"nın önünde yudumluyoruz. Bu kez de ben, sanat-sever gence, Emek Anıtı'nın öyküsünü anlatıyorum. Günlerce Ankara'nın soğuşunda grev yapan Tekel işçilerini, ödenen büyük bedelleri ve Ankaralıların dayanışmasını aktarıyorum.

Ansızın çalan telefonun ziliyle uyanıyorum ki, ne küpeli güleç genç ne de sanatçısıyla gönenen, sanatçısını seven Ankara şehri var!..

Gördüğüm, Ankara'ya sevdalı bir kadının düşü...

1 Ocak 2012

GELİNCİK

Gelincik, Gelincik sigarası içer...

Gelincik'in kızı, evlere gazetelerle girer, televizyonlarla konuk olur. Eski değil tazelenen bir şehirde, evin birinde onu ekranda gören yaşlı kadın ağlayarak izlemeye koyulur. Aile bireyleri şaşırır. Ağlanacak ne var bu konuşmada; olsa olsa insan gönenir!

“Gelincik kızını görmeden öldü.”

Çocuklar şaşırır. O konuşmasını sürdürür:

“Kızının bu günlerini göremedi.”

Gelincik'in kızı bu konuşmalardan habersiz televizyon dönüşü yol boyu telefonuna gelen iletiler ve dostların sözleri ile mutlu olur.

Eve girer girmez, üstündeki giysileri çıkarır. Makyajını siler. Rahat ve güzel bir ev giysisi giyer. Hep böyledir. Sanki her an zil çalacak ve sevdiği biri gelecektir. Salona geçer, kirlolarını adeta kontrol eden çok sevdiği berjer koltuğa oturur. Cep telefonunu sehpanın üstüne bırakır... Kalkıp kendine bir kadeh şarap koyar ve tekrar gelip koltuğuna oturur. Böyle anlarda babasının sözünü anımsar. *“Kadehten alınan ilk yudum büyük olursa gece keyifli geçer.”* O da öyle yapar, içkinin ondaki egemenliği ile ya televizyon izler, ya kitap okur ya da akıl defterlerine notlar düşer. Yine not almaya başlar:

Aslında bugünkü televizyon programı kaleminin gücünün yansımasıdır.

Bu yansımanın düşünüyü aylar önce görür.

Yeşil çimenler üstüne ektiği mor menekşeleri sularken, biri ona *“İstikbalin kaleminde”* der ve yürür.

Yaz o zaman, durmadan yaz...

Gelincik sigaralı kadını yaz...

Gelincik tarlası gönlünü yaz...

Gelincik gibi üzülünce yapraklarını hemen döküşünü, isyan türküsü söylediğin anlardaki dikliğini; o, acısı hiç mola vermeyen aşkını yaz...

Seni düşünürken

Bir çakıltaşı ısınır içimde

Bir kuş gelir yüreğimin ucuna konar

Bir gelincik açılır ansızın

Bir gelincik sinsi sinsi kanar.

Bedri Rahmi Eyuboğlu

Yıllar önce gittiği Tokyo’da günce defterine aldığı not zihninde canlanır. Japonlar, gelincik için şöyle der: *“Gelincik insan ömrü gibidir. Dünyü vardır. Yaşamıştır. Bugünü vardır. Yaşıyordur. Ama yarını belli değildir.”*

Sanki bugünkü aşkını anlatır:

“Sen aklıma gelince gönlüm gelincik tarlası sanki; dünyü var, bugünü var, yarını belirsiz” diye not düşer...

Annesini anımsar:

Adı **Gelincik**. Onun topraklarında gelinciğe “alvala” derler. Kızlar gelin olunca başlarına örtülen kırmızı renkli ipek örtülerin adı da “alvala”dır.

Komşu teyzenin gül gülü, arkadaşının gelin gülü, onun gelinciği, annesinin “alvalası”dır. Öğrenir ki, bu topraklarda herkesin bir gelincik adı var. Bir çiçek bir dilde bu kadar isim taşır mı?

Taşıyor işte!

Bir de Bozcaada'ya gitmedi diye nispet yapan arkadaşının ikide bir *"Bozcaada'da bir gelincik şerbeti yaparlar, inan içsen aklın orada, damağın o tatta kalır"* deyişi var.

Bilir ki, *"Gelincik, çiçekçilerde yoktur. Satılmayan tek çiçektir. Koparıldığı an solar."*

Adı Gelincik...

Annemde gelinciğin adı alvala...

Bende Gelincik...

Şiddetin Demirbaşı Gelincik

Bir ben dinledim yârin üstüne kuma getirdiğinde; belden büzgülü eteğinin çift cebinin birinde içtiğin Gelincik sigarası, öbüründe kibritin ve o acı günde gönlündeki yangının dumanı ile çift sigarayı birden yakışını bir ben dinledim bir de gönlüm...

Bir kadın bu kadar mı kara yazgılı olur...

Küçük yaşta yitirdiğin babanın acısı dinmeden, serpilir serpilmez zorla amcaoğluna gönülsüz verilişini; eşini sevmedikçe ondan yediğin dayak kadar ona küfürler edişini bir ben dinledim. Ne kadar sevgisizlik o kadar dayak, o kadar tecavüz yaşadığını ve o tecavüzler sonunda anne olmanı gözyaşları ile anlatmanı bir ben dinledim. İnanılır gibi mi? O sevgisiz evlilik, o acılar sonunda dünyaya getirdiğin oğlunu da kızını da sevmemen inanılır gibi olmasa da bir gerçektir. Karlı bir gece yarısı yediğin dayağın acısıyla evden kaçman ve komşu köydeki yakınının yanına sığınman... Barıştırmak için gelen hiçbir insanla görüşmemen ve bir daha o köye, o eve ve iki çocuğuna dönmemenin açtığı kapanmaz yaraları bir ben dinledim bir de duvarlar...

İki çocuğunu hiç sevmemen, o acı, senin karanlık odan olarak kaldı bende.

Başında duvaksız geldiğin köyde duvaklı gelin olman bile bu karanlığı aydınlatmadı sende.

İki yıl sonra bir kız, ardından iki oğul annesi olarak bu kez üç çocuğunu önceki iki çocuğuna veremediğin sevgiyle büyüttün. İkinci eş, ikinci ev ve üç çocuğun varlığına karşın gönlünde solan gelincik yerine cebine koyduğun gelincik sigaran ve sen ve acılı akan yılların öyküsünü sen anlattın ben dinledim.

Uzun yıllar sonra köyden kente göçtünüz. Yerleştiğiniz gecekondu semtinde okuma-yazma kursunu birincilikle bitirince çevrende gelincik çiçekleri açtırman uzun sürmedi.

Göçle gelip yerleştiğin semtte gelincik sigaran ile kara yazgının dumanını dağıtmayı sürdürmekle kalmayıp, eşinin gücüne yaslanıp; kuğu boynun, edalı salınışın, evden taşan güzel sesin ve endamınla mahalleli erkeklerin belini büktün. Yine de gönlündeki gelincik soldu ve acısını hep gelincik sigaranın dumanıyla savurdun.

Gelincik'in kızı nerde gelincik görse fotoğraf karesini dondurur ve yüreğine saklar. Çünkü o kareyi hep bekler ve o güzel kareyi hep dondurur.

“Dayan Gelincik Dayan”

Gelincik, Gelincik sigarasının tutkusuna yenik; yıllar sonra kalpten ölür.

Yazar kadın, onun biyografisini yazmaya karar verdiği gün çağrılı olarak gittiği Ankara Barosu'nun, şiddete uğrayan kadınlar için kamuoyuna duyurduğu projenin adını öğrenir:

“Gelincik”

O gün yaşadığı şehir gelincik yüzlü şehir olur...

SEVDİĞİM ANKARA

Sevgili Ankara,

Sevda olduğum şehirlerden bir şehir olsan da sürprizlere açık bir şehir değilsin, biliyor musun?

İstanbul'un tepelerinden birine tırmanınca ansızın karşı-na deniz çıkar. Bu güzel sürpriz seni sevindirir, coşturur, tüm yorgunluklarını tüketir.

Seyri renkli düşlere sürükler.

Senin ne varsıl ne de yoksul tepenin sürprizi yok, inan.

Oysa sevgi de aşk da inişli, çıkışlıdır.

Sevgide sürprizler olmazsa olur mu?

Sevgili sürprizler yapar, sürprizle karşılaşılır, mutlu olur.

Senin Gölbaşı ve Eymir göllerin soluk aldırsa da sürpriz sayılmaz.

Sevgiyi besleyen, heyecanlandıran, coşkulandıran sür-prizlerdir.

Bir yazar dostun dediği gibi: *"Sen entelektüel bir kentsin. Ankara'nın havası sanatçı yetiştirmek için elverişli ama yaşatmak için değil. Ankara sanatçıyı yetiştiriyor, elinde tutamıyor."*

Cumhuriyet'in kurumları dünyadaki sanatlarla başa baş yol almaya olanak sağladı. Bu olanağın ışıkları baba şefkati gibi duran Anıt-Kabir'den ışıldadı. Giderek bir hasret türküsü olmayı sürdürüyor.

Her cumartesi günü Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konserleri sürse de sokağa çıktığınızda otobanlar şehri başkent, minicik mutluluğunuzu bile engelliyor. Sadece kültürel

etkinliğin beslediği ruhunuzun yaratısı güzellikle baş başa kalıyorsunuz.

Bir de sevgilinizin ansızın bir demet çiçekle sürprizi olsa!
Oysa bu şehirde 14 Şubatlar ne güzel yaşanır...

Sevgili Ankara,
Yoksul başına taç konarak başkent olan sen, artık yoksulluğun da başkentisin, biliyor musun?

Sendeki yoksulluk da sürprizsiz yaşar.

Oysa başka kentlerdeki yoksulluklar bile sürprizlere gebe-
dir.

O kentlere gelen yoksullar ya geri döner ya da köşeyi dö-
nerler.

Sana yoksul sığınmak için gelir.

Aç kalmaz, yaşamaksa o, yaşar gider...

Sanatta da sürprizin yok...

Oysa başkentler varlıklarını sanatla ifade ederler.

Barındırırlar...

Paylaşırlar...

Elbette bu konudaki en önemli işlev şehri yönetenlerindir.

Kenti yönetenler, kent kültürüne, kent dokusuna öyle
uzak ki.

Yaratıcı olup seni büyülü bir kent yapamadılar.

Sevdalı olduğum kentlerden bir kent olsan da ruhunu kay-
bettin.

Meydanların, caddelerin yok gibi...

Oysa bir kentin nabızı meydanlarında atar.

Yaşam kol kola caddelerinde akar.

Arka sokakların nabızı, meydanı da caddeyi de tetikler.

Fırtınalar eser.

Gizemi, sürprizi olmayan biteviye yaşayan bir kentsin Ankara.

Sığınılan bir limansın...

Dostsun, cansın, canansın...

Sürprizlerin olmasa da güvenilir, vefakâr bir sevgilisin.

Belki de ondandır nereye gidersem gideyim hep sana dönerim.

12 Şubat 2012

YAZGINI SEV

Nietzsche’nin sıkça kullandığı “*Amor Fati/Yazgını Sev*” Latin tümcesini düşünüyorum:

Hangi anlamda kullanılırsa kullansın “Yazgını Sev”, kad-rini sev anlamında bu tümceyi sever oldum.

Deniz kıyısında bir ihtiyar taşçı kayayı yontmaktadır. Gü-neş onu yakıp kavurur. O da Tanrı’ya yakarır, “Keşke güneş ol-saydım” diye. “Ol” der Tanrı. Güneş oluverir.

Fakat bulutlar gelir örter güneşi, hükmü kalmaz. Bulut ol-mak ister. “Ol” der Tanrı. Bulut olur.

Rüzgâr alır götürür bulutu, rüzgârın oyuncağı olur. Rüzgâr olmak ister bu kez. Yine “Ol” der Tanrı. Rüzgâr her yere egemen olur, fırtına olur, kasırga olur. Her şey karşısında eğilir.

*Tam keyfi yerindeyken koca bir kayaya rastlar. Oradan eser, buradan eser, kaya bana mısın demez! Bildiniz, Tanrı ka-ya olmasına da izin verir. Dimdik ve güçlü durmaktadır artık dünyaya karşı... Sirtında bir acı ile uyanır... Bir ihtiyar taşçı kayayı yontmaktadır... (Friedrich Nietzsche, *Amor Fati*)*

Bizimkiler yazgısını nasıl sevsin?

Onlar, ihtiyar taşçı gibi yüreğinde acıyla uyanan anneler...

Yaz mevsiminin sıcak günlerinde başlayan “Gezi Parkı” protestolarının ilk kurbanı **Mehmet Ayvalıtaş**. İstanbul 1 Ma-yıs Mahallesi şimdilerde adı “Atakent”te oturan başı yazmalı bir anne, ağlıyor. Sözümona bu yaz “Çözüm Süreci” nedeniyle artık yazmalı evlere şehitler gelmiyor diye seviniyoruz. Bu se-vinç öyle kısa sürüyor ki, anlatamam.

Fadime Ayvalıtaş, gözyaşları ile televizyon ve gazetelerde ses verince “Eyvah” diyorum. Öldürülen gazeteci **Metin Göktepe**’nin ardından gözyaşı dökmekle yetinmeyen, aktivist **Fadime Göktepe** aklıma düşüyor. Hâlâ gözyaşları kurumayan, son ağlayan anne olsun diye dileklerde bulunduğum günlerde; ona, gözü yaşlı bir başka anne katılıyor. Onun da adı **Fadime**, ağlayan **Fadimeler** ikileşiyor...

Oysa ülkemizde yüzlerce “Cumartesi Anneleri”, her Cumartesi günü Galatasaray Meydanı’nda oturma eylemlerinde yitirdikleri kayıplarını anıyorlar, ağlıyorlar, bekliyorlar...

“Sekizinci ayda asker edecektim, toprağa verdim”

Fadime Ayvalıtaş bir röportajında;

“Başbakan her giden gün yaramızı daha da kanatıyor. Acaba kendi evladı olsaydı aynı şekilde çıkıp der miydi ki bir, iki, üç, dört çocuk öldü diyebilir miydi? Sekizinci ayda asker edecektim ben toprağa verdim, hiç dayanamıyorum” diyor.

“Beni üç kere vurdular”

Ankara Kızılay Meydanı’nda polis kurşunuyla öldürülen **Ethem Sarısülük**’ün annesi **Sayfi Sarısülük**. Çorum’dan Ankara’ya göç etmiş yine yazmalı bir anne. Acısını şöyle haykırıyor:

*“Beni üç kere vurdular. Onu vurduklarında beni de vurdular, katilini serbest bıraktıklarında bir kez daha vurdular. Üçüncü şoku da **Ethem**’i öldürmekle suçlanan polis memurunun yargılanmasının durdurulma kararından sonra yaşadım. Bu kararı duymak beni bir kez daha vurdu!”*

“Katillerin bulunması tek isteğim”

Antakya Armutlu’da öldürülen **Abdullah Cömert**’in sürekli ağlayan annesi **Hatice Cömert**;

“Hiçbir anne çocuğunun burnunun bile kanamasını istemez ama görüyoruz ki, anneler sürekli ağlatılıyor, masum çocukları öldürüyorlar. Benim acım ve üzüntüm kadar, Ali İsmail’in, Ethem’in, Mehmet’in ve daha başka bütün annelerin acıları ve üzüntüleri asla son bulmaz. Her günümüz cehennem ateşi gibi. Yüreğimiz yanıyor. Oğlumun geri gelmeyeceğini biliyorum ama onu öldürenlerin yanlarına bu kâr kalmamalı” diyor.

Eskişehir’de okurken, dövülerek öldürülen Antakyalı **Ali İsmail Korkmaz**’ın annesinin isyanından önce onun insanın içini ısıtan gülüşü, insan olan herkesin yüreğini dağlıyor. Annesi **Emel Korkmaz**, *“Oğlum 19 yaşındaydı. Biz ne hayallerle gönderdik Eskişehir’e, çok hayalleri vardı. Oğlumun elinde sopa mı vardı ki öldüresiye darp ettiler!”* diyor.

Diyarbakır Lice’de öldürülen **Medeni Yıldırım**’ın annesi **Fahriye Yıldırım**;

“Medeni’nin katilleri bellidir, saati bellidir, silahı bellidir, meydana çıkartsınlar” diyor.

“Onların suçu, barış istemektir”

Yine Antakya’da öldürülen **Ahmet Atakan**’ın annesi **Em-sal Atakan**;

“Oğlum halkı için direndi. Bu yolda canını verdi. Biz başından sonuna kadar oğlumuzun yanındaydık. ‘Anne, biz delikanlıyız, direneceğiz, bu düzene karşı çıkacağız’ diyordu. Ah-

*met'im*in acısını bana yaşatanlara Allah evlat acısı yaşatsın, yüreğim kanıyor. Ben bir anneyim, bütün annelerin yüreği yandı. Suriyeli anneler, **Ethem**'in annesi, **Ali İsmail**'in annesi, **Abdullah**'ın annesi, zalimlerin zulmünü yaşadı. Bütün annelerin ve öldürülen evlatlarının suçu barış istemektir" diyor.

Gezi'den sonra yüreğine ateş düşen altı anne; **Fadime Ayvalıtaş**, **Sayfı Sarısülük**, **Hatice Cömert**, **Fahriye Yıldırım**, **Emel Korkmaz**, **Emsal Atakan**; demokrasi düşmanlarının yazdığı bu kara yazgıyı nasıl sevsinler?

SON SÖZ

Anadolu coğrafyası öyle zengin, öyle güzel, öyle gizemli, öyle doyulmaz ki yedi bölgesinde mevsimler tüketmeden, 81 kentini gezmeden, hatta birkaç kez görmeden bu dünyadan göçülür mü?

Babamın dört yıl askerlik yaptığı ve bizlere Karaköse diye müthiş kışını, dağlarını, uzaklığını anlattığı Ağrı'ya gidemedim.

Ağrılı dostlara hep bu özlemimden söz ettim.

Doğduğum Erzincan'a sınır kent olmasına karşın, Bingöl'ü göremedim.

Bingöl, dost yüzler ve türküler olarak belleğimde kaldı.

Ardahan, öykülerde ve dost yüzlerde; henüz gözlerime giremedi.

“Burası muştur yolu yokuştur” tartışmalı türkünün kenti Muş'a gidemedim.

Hubyar semahına vurgun olduğum Tokat'a kitabı yazdığım günlerde gittim, yazmak için aldığım notlar günlüklerimde, fotoğraflar makinemde kaldı.

Kars-Ani harabelerini göremedim...

Daha ne çok tarihi mekân, nehir, göl, deniz, belde kaldı.

Yol uzun, zaman az kaldı...

Memleketimin kentlerinde güzel insan yüzleri, öyküleri kaldı...

Belki de en güzel kalesini gezemedim.

Bozcaada'daki “gelincik şerbeti”ni içemedim.

Dağ gölleri ve Yedi G ller'in güzelliğinde durgun sulara sevgisizliğimi sevgiye d n şt remedim...

Safranbolu evlerini göremedim.

Söz verip sonra unutan dostlar yüzünden Amasra'ya gide-medim.

Yine de yurdumun kekik kokan, isyan türküleri yaktıran dağlarından, sevdaya salan yaylalarından, çeşidi tükenen kuş cennetlerinden, r zg rından, fırtınasından etkilendim. Hortumlarına tanık oldum. 17 Ağustos 1999 depremi yüreğimi dağladı.  ığları aklım aldı. Selleri canlar yaktı. Hem doğadan hem toplumsal olaylardan yaşıadığım sürece yangın yeri ydi yurdum.



YANGIN YERİ YİDİ YURDUM

Yaşar Seyman, emeğin, onurun, hak savaşımının güler yüzü. Örgütlü toplum mücadelesinin başarılı sendikacısı. Ödüller kazanan bir yazın sevdalısı. Onu yaşamın önemli alanlarında yetkin kılan ise kişiliğinin özel örgüsü. İnsana ve doğaya akıl gözüyle yürek dolusu bakmak gerektiğini bilen, bildiğini işleyen, işlediğini sevgiyle sunan **Yaşar Seyman** yeni kitabı **Yangın Yeri Yırdı Yurdum**'la bizim toprağımızda bize sarılıyor... Hepimize... Yüzümüzü güneşli güzel günler ısıtsın diye...

b
Bilgi



SERTİFİKA NO 15033



ISBN 978-975-22-0487-4
2013.06.Y.0105.4867

KDV Dahı

25 00^T
KDV DAHİL